

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ

A BRIEF

GRAMMAR

OF THE ENGLISH LANGUAGE

200000

REPLACES

REPLACES

A BRIEF

GRAMMAR

OF THE ENGLISH LANGUAGE

Հ Ա Մ Ա Ռ Օ Տ

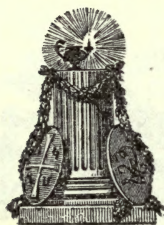
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻՍԱԿԱՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ

ԱԻԱՆԴԵԱԼ Ի ՔՍԱՆ ԴԱՍՍ

Ի

Հ. Ա. ԳՈՒՐԳԵՆԵԱՆ Մ. Մ.

Վ Ե Ն Ե Տ Ի Կ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ս. ՂԱԶԱՐՈՒ

1853

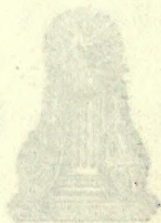
Հ Ծ Ո Ս Ս Ս

ՄԻԿՈՒԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐԿ

ՅՈՒՆԱՆԻՍ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՍԱՆՏՈՒՆԻ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Ս Ս ՄԱՐԿԱՆԻՍ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Վ Ե Ն Ե Ն Ե

ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

5881

A BRIEF
GRAMMAR
OF THE ENGLISH LANGUAGE
EXPLAINED IN TWENTY LESSONS

BY

REV. A. KURKEN M. M.

V E N I C E

S. LAZARUS ARMENIAN COLLEGE

1853

The Armenian is a rich language, and would amply
repay any one the trouble of learning it.

LORD BYRON

TO Mr MOORE, 5 Dec: 1816

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Եթէ նախապատիւ ընտրութիւն լեզուաց՝ որով խրախուսիմք յուսումն նոցին թեակոխել, 'ի բազմապատիկ յօգտակարութիւնս նոցին հաստատեալ է, ապա և անգլիականն բարբառ իրաւապէս դասեսցի 'ի շարս կարևորագունից իւրով յոքնագիմի շահաւէտութեամբն, և արժանաւոր ընծայեսցի ջանից և վաստակոց՝ որոց յուսումն նորին պարապել ախորժեսցեն. և զոր զմերոյս բարբառոյ վկայեաց քերթող նոցին հռչակաւոր՝ եթէ « Ճոխ է բարբառս, և առատապէս փոխատրեսցէ զվաստակս յուսումն նորին տքնելոց », զնոյն մեզ 'ի դէպ է զլեզուէ նոցա համարձակագոյնս թերևս բարբառել. որչափ զի վաստակ 'ի սմա ոչ այնչափ քրտնաջան պահանջի 'ի մերաղնեայց յրմբռնել զանգլիացին, որչափ յեւրոպացւոց անտի՝ որ յանսպառ գանձս ճոխութեան մերոյս հպել միայն կամիցին :

Զանց զայլովքն արարեալ զբարեմասնութեամբքն՝ յերիս միայն նկատեսցուք զշահաբեր արդիւնս լեզուիս, 'ի բանագնացութիւնս տեսչութեանց, յարարս վաճառականութեան, և 'ի ճոխութիւնս դպրութեան նոցա :

Ի յաճախել օր քան զօր արևմտեայց ընդ արևելեայցս կցորդութեան և մեր ընդ նոսա, մարթ է որոց գիտակ իցեն լեզուիս յազգէս մերմէ՝ 'ի բազմապատիկ կարևոր գործս պետութեանն լինել ձեռնառու, և յաջողել իսկ 'ի նոսին՝ յանձանց 'ի փառս և ազգիս 'ի պարծանս. որպէս 'ի Թարգմանութիւնս ատենից, դեսպանատանց և պաշտօնատանց՝ 'ի մերում աշխարհիս 'ի մայր քաղաքաց պետութեանս. և եթէ յաշխարհի անդ Բրիտանական պետութեան՝ իբրու

բանագնացս և նոտարս դեսպանաց Օսմանեան պետութեան : Իսկ վասն այնոցիկ 'ի մերազնեայց որոց պանդխտեալ բնակիցեն յաշխարհս հեռաւորս՝ ընդ հզօր հովանեաւ անգլիականին պետութեան , որպէս 'ի Հնդկիս և 'ի Կղզիս հարաւակողմանցն Ասիոյ , միակ լեզու նոցա և 'ի կենցաղական կեանս իսկ՝ անգլիականն համարի բարբառ , և նովին վարին և ատեանք դատաստանաց և ակմբարանք շահավաճառուց . յորմէ ինքնին 'ի յայտ գայ կարեւորութիւն բարբառոյս հնդկաբնակ ազգակցաց մերոց , որոց չէ բաւական հրահանգք ևեթ խօսից , այլ և անթերի ծանօթութիւն դպրութեան :

Իսկ ըստ երկրորդին զոր ասացաք , տեսանեմք զԱնգլիացին և զհամադգիս նոցա վՄմերիկացիս Միացեալ պետութեանցն՝ որոց լեզու զոյգ հասարակ անգլիականն է , տիեզերագրաւ վաճառաշահութեամբն՝ գերամբարձ անցեալ քան զամենայն ազննս աշխարհի , և ընդ ամենեցուն նոցա 'ի կցորդութիւն տուրեւառութեան շաղկապեալ , և յամենայն քաղաքս արեւելից հաստատեալ զհամբարս իւրեանց անսպառ ճոխութեանց : Աստի տալա ակներև յանդիմանի՝ եթէ և մերոց համազգեաց՝ որոց ակն եդեալ է յարդիւնարար վաստակս տուրեւառիկ վաճառուց , կարեւոր է յոյժ բարբառս . և այնոցիկ որոց յաշխարհս նոցին և 'ի միջի նոցա պանդխտեալ իցեն , զի չմարթէ յօտար երկրի և անգէտ բարբառոյ ազգին յաջողել 'ի վաստակս՝ նիւթական ևեթ հրահանգք զրուցատրութեան . և նոցա որք յիւրեանց աշխարհին մնալով՝ բարգաւաճել խնդրեսցեն 'ի շահավաճառս , և կամիցին ընդ հռչակաւոր վաճառատանց Եւրոպայ ունել կցորդութիւն տուրեւառութեան : Չասացից և վասն երիտասարդաց ազգիս [ե] քանի՞ օգտամատոյց լիցի նոցա անգլիականն , յորժամ անբաւականք 'ի կանգնել զառանձինն վաճառատունս՝ կամիցին իբրև գործակալս և դպիրս արբանեկել մերազնեայց և օտարաց 'ի շահաստան քաղաքս մեր . ձեռնպատրաստ ունելով զերկոսին կատարելութիւնս , զարդարն ասեմ և զա-

չալուրջն անտեսութիւն , որով իրաւամբ իսկ համբաւեալ է ազգս 'ի նոցունց իսկ յերոսդացւոց , և զարևելեան բարբառոյ իրիք զանվրէպ գիտութիւն , որ կարի կարևորն է այլ լռելզու վաճառականաց յաշխարհս մեր գաղթելոց . որոց առ հասարակ անգէտք գոլով բարբառոյ արևելեայց , այնպիսեաց կարօտին յաջողակ և շեղուագէտ օտտարաց : Սովմբ գիւրաւ հորդի և ճանապարհ կցորդութեան արևելեայցս ընդ հնգկաթնակ եղբարս համազգիս , որք թէպէտ բարգաւաճք 'ի տուրևոսս վաճառուց ընդ եւրոպական ազինս , այլ ոչինչ կցորդութիւն է նոցա ընդ իւրեանց ազգակիցս , զոր և թախանձանօք տղգէր մեզ յայտոսիկ աւուրս ոմն 'ի մտերմաց մերոց 'ի ճաւայ :

Սակս ամենայնի այսորիկ կարևոր յոյժ համարիմք զուսումն անգլիական բարբառոյն 'ի վարժարանս ազգիս , ոյր վասն չսակասեն յաղգիս և Գերականք և Բառագիրք և թարգմանութիւնք . նախահոգակ քան զմեզ լեալ յայսմ բազմավատակ հարց մերոց առաջնոց , որոց ջան և քերտն յանձին բերեալ է՝ դիւրել մեզ և այլոց ուսանելեաց զբարբառն « Դժուարին , այլ ոչ և անյաղթելի » , որպէս զմերոյս վիայեաց գոլ աշխարհաբարոզն Պայրնն :

Նա և նոքին որք 'ի բանասէր հրահանգաց բերեալք գան յուսումն ազգ ազգ լեզուաց , ոչ և նոցա անշահաբեր հանգիպեսցի անգլիականին ծանօթութիւն . զի և բնախօսութեամբն հզօր է և գեղեցիկ , և ըստ մատենագրութեանն ճոխ , ընտիր և բազմազուարճ . որպէս յառաջիկայս է տեսանել 'ի սակաւամասնեայ ծանօթութենէս՝ զոր կարևոր համարեցաք կարգել զյառաջատութենէ բարբառոյ նոցին և գրպրութեան :

Ի յօրինուած համառօտութեանս՝ սակս առաջնոյ մասին որ են Վանոնք քերականականք , առաջնորդ մեզ կալաք զԲերականութիւնն Վերկանի , զտպագրեալն բազում անգամ յաւելուածովքն 'ի Սատլերէ (1844) , և զնոր քերականութեանն :

Թիւնն Պրիստիոյ (1841) • Ինչ ինչ ղեղեկաւ յաւելորդաց , և զայլ կարևորս յայլուստ ընդ նոցա փոխանակեալ , և իւրաքանչիւր դասուց բաց 'ի վարժիցն 'ի գործադրութիւն կանոնաց աւանդելոց՝ յաւելաք և կրկին էրթուլթիւնս : Իսկ վասն երկրորդին՝ յորում են զանազան հրահանգք քերականականք կամ կրթութիւնք լեզուագիտութեան , առաք յօրինակ զՔերականութիւնն Ռոպերթսընի (1846) , որ սակս նորահաստատ գրութեանն ընդունելի յոյժ գտաւ այժմեան բանասիրաց , և որ օգտամատոյց յոյժ եղիցի և մերոյ ազգիս վարժապետաց և աշակերտաց • յայսմ մասին որչափ ինչ կարևոր թուեցաւ մեզ՝ ոչ խորշեցաք յերկայնութենէ օրինակացն և կրթութեանց • զի անգլիական գիրք դժուարագիւտք են յարեւել 'ի պէտս մանկանց , և դժուարագոյն ևս նոցին ընարութիւն • և քանզի առանձինն իմն նիւթական պիտոյից շահաւոր գործել զբարբառս ակն եդեալ էր , վասն որոյ ոչ գանդաղեցաք զբազմապատիկ գործառնութեանց զյեղանակս գրութեան յաճախել 'ի սմա : Սակս Առդա նութեան և Ուղղագրութեան և հնչման տառից և բառից՝ որ դոգցես դժուարագոյն մասն է անգլիականին , զկ'հգանի ձայն վարժապետի ազգաւ անգլիացւոյ և մայրաքաղաքացւոյ ունէաք մեզ երախտաւոր օժանդակ , բաց 'ի Բառագրոցն ձեռնտուութենէ • որպէս և վասն մանրախոյզ ուղղագրութեան անսայլ թաք տպագրին՝ զսիրայորդոր մտադիր ջանս հոգեհարազատ սիրելեաց : — Պատշաճագոյն գատեցաւ բազմաց 'ի բարբառ գրոց զսա աւանդել • մի զի դիւրագոյն իցէ զուգակշիռ բաղդատութիւն կանոնաց կրկին լեզուաց՝ հայկականին և անգլիականին • և երկրորդ անգամ զի և լրութեան ազգիս լիցի ընտել և դիւրահաս • զի աշխարհիկ բարբառ մեր ըստ գաւառաց գաւառաց առեալ փոփոխումն , և ամենեկին իսկ այլակերպեալ՝ անհաս ընծայի բազմաց • իսկ գրոցն ամենայն ուրեք նոյն է և անփոփոխ , և ամենեցուն առ հասարակ զնոյն միտս ընծայէ : Որոյ վասն և պարզագոյն զշարժագրածն կարգեցաք , զի դիւ

րալուր իցե ամենեցուն . և մանաւանդ 'ի վարժս իւրաքանչիւր դասուց կամակար իսկ խոտորեցաք 'ի հայացի վայելութե նէն , զի հէշտին իցե աշակերտաց յանգլիացի բան շրջել զնոսա . զի ոչ եթէ զառաջնոյն զգեղեցկութիւն առաջի կայր մեղածեւ 'ի հանդէս , այլ զերկրորդին զբնախօսութիւն և ըզկաղմութիւն . և 'ի ցուցանել անդ զխտիրն որ ընդ մէջ երկուց լեզուաց , հնոյն ասեմ' և նորոյս , առաւել արժան էր խոնարհել 'ի պարզաբանութիւն վերջնոյս , քան ընդ առաջնոյն բարձրաթուիչ ամբառնալ :

Ակն ունիմք զի կարօտութիւն աղգիս մանաւանդ , քան դոյզն գործոյս կատարելութիւն , արդահատեսցե զներուսն թողութեան սակա թերութեանցն սպրդեցոց . և զարդիս սովնն շատացեալ , կատարելագունի վաստակոց ակնկալել 'ի նոցին իսկ յուսանեւեացն ջանից , ըստ անկեղծաւոր բանիցն Որատեայ

Si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti; si non his utere mecum.
Horat. Epist. lib. 1, 6, 68.

ԲԱՐԲԱՌ ԱՆԳԼԻԱՅԻՈՅ

ԲԱՐԲԱՌ անգլիական' որ վարի'ի գիր և'ի բան յԱնգլիա , յարեւելան և 'ի հարաւային Սկովտիա , 'ի մասն մի Իւլանտայ , 'ի հրահանգեալ դատէ բնակչաց Բրիտանական կղզեացն Հէթլէնտ , Ժէրսի և Վէրնսի , 'ի գաղթականաց անգլիացոց յայլեայլ մասունս աշխարհի , յարեւելան Հնգիկս և 'ի Միացեալ պետութիւնս Սմերիկայ . և որ յաճախ լի 'ի Հաննովէր , 'ի Յոնիական կղզիս , 'ի խումբս Միլիտինոյ , 'ի Փորթուկալ , 'ի Պրապլի և 'ի Հայիթի , յանգլո-սաքսոնէն և 'ի նորմանդ-փրանկականէն ունի զծագումն , խառնուրդ իմն բերելով 'ի կեղտ և 'ի հռոմական լեզուաց (1) , որ և քան զայլ ամենայն լեզուս Եւրոպայ պարզագոյն է և միավանկ , և առաւել քան զնոսա այլազան ըստ գրութեանն և ըստ հնչման :

Անգլո-սաքսոնն աճուանեալ լեզու անդուսին 'ի Ե դարէ մինչև ցԺԱ հասարակաց բարձրա էր Բրետոնեանն դաշտաց , անխառն մնացեալ ամենեկն ընդ ամս վաթսուս յորս ձգեցաւ դանիացւոցն պետութիւն , զի և սոցա բարբառ' որ էր սկանդինավեանն , հարազատ համամայր համարէր ընդ առաջնոյն . այլ յորժամ Աշխարհակալն անուանեալ Գուլիէլմոս նուաճեաց և զահմանս Անգլիոյ , պատուէր հրամանի ետ պարտելոցն զյախընթորն վարել լեզու որ կոչէր նորմանդ-փրանկաց . յորմէ բազում բառք եկամուտք սպրդեցան

(1) Ըստ վերջնոց ստուգագոյն խաղարկութեանցն Թոմքէի 'ի 46,366 բառից անգլիական բարբառոյ՝ 13,350 'ի տեւոնական լեզուաց առեալ են , 29,864 'ի հռոմականաց (իտ . սպան . փորթ . են) , 68 'ի կեղտաց , և 294 յանստոյգ աղբերաց :

մոխի յառաջին լեզու նոցա, թէպէտ և այլափոխեալք ըստ հնչմանն և ըստ կազմութեան, որպէս բնախօսութիւն բարբառոյ նոցին պահանջէր: Այլ յետ սակաւուց 'ի բորբոքել պատերազմաց ընդ անգլիացիս և ընդ փրանկս, ասպետքն նորմանդացիք որ նուաճեալ ունէին զԱնգլիա՝ 'ի բաց թողին կամակար զլեզու բնագաւառ հայրենեաց իւրեանց, և սկսան վարել 'ի բարբառ նուաճեալոցն:

Եայնմ հետէ տակաւ յարդ և 'ի զարդ գայր բարբառն, թէպէտ կարի յամբագոյնս. մինչ յետոյ ուրեմն առ Եղուարդաւ Ա 'ի վախճան ԺԳ ին տեսաւ 'ի նմա զոյճն ինչ բարգաւաճութեան: Առ Բ Եղուարդաւ երեւցան Մէնէսթրէյքն անուանեալ քերթոք աշխարհածուք: Իսկ յաւուրս Եղուարդայ Գ փրանկականն 'ի սպառ տարազեցաւ յատենից պետութեանն առանձինն հրամանադրով մեծի Խորհրդարանին, և վճնեցաւ զի անգլեականն եւեթ համարեցի որինաւոր բարբառ պետութեանն: Ի ԺԵ դարու և ևս հրաբորբոք ծաւալեալ հեռ և ռկութիւն 'ի մէջ երկուց ազանցն, որ յառակս ապա ընկալաւ, 'ի սպառ անջրպետեաց զսովորոյթս, զբարբառ և զգարութիւն զանգլիացւոցն և զփրանկաց:

Առ Հերիկոսիւ Ը սկսաւ անգլիականն լեզու հպատակել օրինաց, և ձիւրացաւ յոյժ յոյն և լատին ասացուածովք. շեշտաբանութիւնք բառից մեկին ևս կարգեցան, և յառու գանութեանն մեծամեծ փոփոխութիւնք գործեցան, ըստ նմանութեան իտալացւոցն՝ չափու, որ առաւել քան զհնոցն չափս պատշաճագոյն գատէր անգլիական բարբառոյ, վասն ճշգրտութեանն և քաղցրաձայնութեան: Այլ յետ Զուրբի (1550) ոչ ոք զհետ եղև 'ի յղկել և 'ի թեքել զբարբառն, մինչև յարեան Սփէնսըր և Հէյքսթիր: Ետո նոցա Քրոմուէլ և այլք ըստ նմանէ՝ նորօրինակ իմն հնարեցին լեզու խորհրդական և ծաղրական. այլ Միլթըն առ ոչ ինչ համարեալ զայն, ձիւրացոյց զբարբառ իւր նորահրաշ կազմութեամբ և խիզախ նեովք բանից. Ուոլլըր և Տրայտըն սկսան բարեղարդել զնոյն և զվեհմին նկարագիր տպուորեցին 'ի նմա. իսկ Սուիֆթ, Էսթսըն, Փոլի և Սթիլ շուրջ պար առեալ զԱննայիւ, ահնդ և երեւելի հանդիսացւոցն զնոյն՝ մեծամայելուչ և չքնաղ ասացուածովք բանից և աշխուժիւ յորձակ և 'ի չափական բանս:

ՅԺԸ ում՝ դարու 'ի նորանոր յեղանակս բանից զարգացաւ անգլիականն բարբառ՝ օժտեղակեալ 'ի բանախօսութեանց և 'ի վիճմանց Խորհրդարանին, և ընդարձակեալ ծաւալեցաւ ընդ ճարտարութեան ազգին, և ընդ վաճառաշահ կցորդութեանցն՝ յամենայն ազգաց Եւրոպայ յաճախեաց իւր բառս նորանորս. այլ այնպէս սեպհականեաց զնոսա և խառնեաց յիւր լեզու, զի հիմնական բարբառն՝ այն է սաքսոնն, միշտ արտափայլէ 'ի նմա. մինչ զի գոգցես ամենայն արմատականք զհնագոյն բարբառոյն բերեն զնախատիպս. որպէս հանդերձեալ եմք և օրինակաւ իւրի բացայայտել զոյն 'ի հրահանգս Քերականին: Ըստ հնչմանն թերեւս հնչեղագոյն և գաշնակաւոր ևս էր անգլո-սաքսոնն քան զայժմու անգլիականս. այլ որ զինչ և իցէ, է սա արդարեւ բարբառ ձոխ, դիւրաթեք, կորովի, վեհմ՝ և զեղեցիկ նկարագրոյն պերճացեալ. և համեօտս ասել՝ է սա բարբառ արգասաբեր վաճառաշահութեան, ատենակալ պետութեանց և տշխարհածու ճանապարհորդաց:

ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻԱՅԻՈՅ

ԱՆԳԼԵՆ 'ի սկզբան ընկարագիր կրկին լեզուաց վերադրելոց առաջի առնէ միւլպարեբք և նուագք խազմարարք Սաքսոնեանց՝ զտարերս գերմանափայ բարբառոյն. իսկ վէպք ասպետաց, քերթուածք դիւցազնականք և չափաբերեալ պատմութիւնք զնորմանդփրանկացն բերեն զնախատիպս: Առ Եղուարդաւ Ա 'ի վեր երկին ժամանակագիրք յանգաւորք Հաղբերտոսի 'ի Վլոսեսթերայ, որ թէ և ըստ մատենագրութեանն երիցագոյն համարի, բայց ըստ քերթողութեան արժէ ինչ ոչ: — Առ Հոգեարդուի Բ յաճախեն ոտանաւոր բանք յանգլիացի և 'ի լատին բարբառս: — Ի ժամանակս Եղուարդայ Գ Զուրբ անուանեալն Սառղ առաւօտին և աշակերտեալն Փեղբարբայ՝ 'ի տարազ անգլիացի պաշնուճէ զքերթուածս փրանկաց: Ուրիշք թարգմանութեամբ աստուածաշունչ տառից կայրումն տայ նորաթեք լեզուին: — Անտի ընդ բովանդակ գարն ԺԵ խանգարին և ևս դարութիւնք. և յետոյ ուրեմն 'ի ԺԶ ին միւսանգամ վերականգնալին:

Հաւրտ, կոմսն Սրբի, Թոմաս Ուայէթ և Փիլիպպոս Սիւտի նախնեցեաց լինին Սփէնսըրի որ աշակերտն էր Երոտտոյ. իսկ Ճոն Պոլ, Փրէսթըն, Էստրերտ, Լիլլոյ, Քիտ, Կէպմեներ և Մարլու կանխադուշակ լինին գալտեան Շէյքսփիրի որ հրաշաքցց զԱնգլիա պատմական թատերօքն, յորդեալ շաւիղ եկելոցն գհետ, որպիսիք եղեն Պէն-Ճոնսըն, Պոմբըթ, Ֆիշլըր, Մէսինձէր, Չէփմէն, Հէյուուտ և Ուրի: Չերգիծանսն և զտուարածականն ճոխացուցին Ճոն Տուն և Յովս. Հոլ, զնկարագրական քերթուածն ստեղծարանեաց Մեքայէլ Տրէյթըն. գերազանցեաց 'ի քնարականին Ուոլթըր Ռէյլի, նա ինքն գրեաց յարձակ բան զպատմութիւն տիեզերական, և Քէմտըն նկարագրութիւն Անգլոյ: — ՅՏ. Նէփիըր եգիտ ընշանակա համարողականին. Պէքըն հաստատեաց զփորձ առականն իմաստասիրութիւն. առ նովաւ դարձեալ զառաջինն ճոխացաւ ատենականն պերճախօսութիւն. և Ըշըր Յկ. անուանի գտաւ յեկեղեցական պատմութեան:

Եթէ դարու Ուոլլըր և Քաուլի մանր քերթուածովք կանխաձայնեցին զգարն նորոգութեան առ դշնոյիւն Աննայիւ. Միթըն զհրաշաճառն շնորհեաց քերթուած գիւցազ նական իւրոց հայրենեաց. Պրէթըր անուանի գտաւ յերգիծանսն առ Կարղոսիւ Բ. Տրայտըն և տ զառաջինն ըննաբանական կանոնս անգլիականին, և նուրբ հանձարովն և ճաշակաւ հրաշալի 'ի քերթողս գտաւ. Սթիւ և Էսիսըն հաստատեցին զառաջին լրագիրս: Փոփ կոխեաց գհետ Տրայտի առաւել ևս իմաստասիրութեամբ և բարոյախօսութեամբ. Թոմսըն ած 'ի լոյս զնկարագիր քերթուած յեղանակաց: Կատակերգութիւն կարի անպատկառ յանդիմանեցաւ 'ի թատերս, և լրենքն 'ի մատենագիրս կացին Փարքուէյր, Էթհընթ, դուքսն Պրքինկէմայ, Ուիլքըի, Քոնկրէվ, և երկրքին կանայք Աֆրա Պիին և Հուշան Սէնթլայվըր. սակաւ ինչ համատաղոյնք բան զդոստ համարին Վէնպըրի և Սիւրըն յերգիծական վիպասանութիւնս հանձարեղ հանդիսացաւ Ճոն Սուիթթ:

Հարգարն պատմական ոչ նոյնպէս արագ զարգացաւ. միայն Պրնքիթ 'ի նմաւ նութիւն Հերդոտեայ կրթեցաւ 'ի պատմութեան իւրոց ժամանակաց. ոչ անմասն են 'ի զովութեանց և Պէքըր, Թիրլլ, Էշարտ, Թոմաս Սփէյթ. զի ընձեռեցին նիւթս որոց գհետ եկին նոցա — Լոք աշխատ եղև բազմաք 'ի զարգացումն փորձառական իմաստասիրութեան, իսկ զգաղափարականն բարգաւաճել ինդրեցին Պրքըի և Լորտ Պոլմսլորք, այլ 'ի բազում կարեորագոյն խնդիրս գթեցին. Նիւթըն Իսահակ գերազանցեաց զամենեկեմք 'ի խելամտութեան անյեղիչ օրինաց ընութեանս — Ի վերջ կոչա ժէ դարուս՝ յորժամ իրաւանց թագաւորին և ժողովրդեան եղաւ սահման, յայնժամ և ազատութեան մամլոց և ատենից ցուցաւ զօրութիւն: Անգոտին 'ի ժամանակաց Գուլիլէոսի Գ և դշնոյին Աննայ յիշատակին կացեալ ատենախօսք Լորտ Սոմըս, ՅՏ. Հոլթ, Աշի, Մոնթէյ, Թաունսէնտ, Պէթհըլլտ. այլ ապա և ևս ճոխացուցին քնոյն Հոգեբանք Ուոլթը, Բուլթի, Հիփըն, Պրնքըրտ, Չէթթըրֆիլտ, Հարոուիք, Երմի, Քարթթէթ, և 'ի վերջէ մածն Փիթ, մի 'ի հոյակապ ճարտարախօսաց դարուցս վերջնոց առ ժամանակս Գէորգայ Բ. իսկ 'ի բեմականին հռչակաւորք եղեն Թիլլըթսըն և Շէրլոք — Քուլլըր, Հաֆթսլորի, Էսիսըն և անհամեմատն 'ի ըննաբանս Ճոնսըն հաստատեն զճնարքիտ և զուղղագատ սկզբունս գեղեցկին և բարոյն:

Ի միջոց ժԸ դարուն տեսանեմք զանգլիականն հանձար 'ի նորանոր ազգս մատենագրութեանց լեալ ձեռներեց. Ռիչարտսըն զետհական վիպասանութիւնսն հնարելով և Ֆիլտին զծաղրականն. զորս ապա Սթէյն 'ի մի Ընորդեալ՝ ընդաստեղծն և սեպհական անձինն եցոյց զվիպասանութիւն, զորոյ բաղումք զփորձ առնուլ կամեցեալ՝ ոտնառեալ կանեցան. և միայն Օլիվըր Վոլտսմիթ համեմատ նմին գտաւ միովն ևեթ յիւրոց վաստակոց: — Չեղերական քերթուածս առանձինն ջանիւ ճոխացուցին Տայըր, Էքինսայտ, Երմսթըն, Մէտսըն, Տէրուին, Հէյլի, որոց պարագլուխ համարի մեծահանձարն Երն: — Ընդ հակառակն սոցա զնախնի պարերգսն և զնուազս նորոգեցին Շէսթըն, Վրէյ, Հէմմըն, Քոլինս, Պրուս, Պիթի, Փըրսի, ևն: — Կլմլըր հորդեաց շաւիղ գիւցաղնականին, յոր համբաւատենչ հանդիսացան Չէթթըրֆիլտ և Մաքփէյսըն իմբագրիչ անհարազատ երգոցն Ոսիանու: — Թատերականն արուեստ մեծաբայլ արշաւէր ջանիւք Քուլմէն, Մըրֆի, Քըմպըրէնտի և Շէրիտին՝ որ հռչակաւոր եկաց և 'ի քաղաքական ճարտարախօսութեան: — Ի պատմագրութեան հոյակապք հանդիսացան Հիււմ, Ռոպերթսըն և Վիպպըն. յետ

նոցա դասին Սմբէթ³, Ֆոքս, Մէքինթոշ, Լինկոլն, Հէլէմ⁴, Վոուլին, Ֆէրիսըն, Յիլիզ, Միթֆըլտ և Ռոքոյ — Ի քաղաքական ճարտարխօսութեան անուանի դասն Գուլիշմոս Փիթ⁵, որդի առաջնոյն, Ֆոքս պատմաբանն, Եզմանդ Պրքս — Էտէմ⁶ և Սմիթ՝ Տիմ արվին նորոյ գիտութեան քաղաքական տնտեսութեան: — Ռիտ խորամուխ եղև 'ի փորձառական հոգեբանութեան: — Պրքնս յերկնազարդ և 'ի կորովահանձար տաղ-երգութիւնս հանդիսացաւ, Գաուփըր 'ի խիստ և 'ի խելակն նկարագրական քերթուածս. Ուրբատուրթ՝ և Գուլիշ⁷ երգեցին զիճն հիւսիսակողմանցն Անգլիոյ. Թոմաս Մուր զցանակաւոր և զհրաշարի երգս իռլանտականս. Գէորգ Բրէյս զանկելանոցս, զբանտս, զկապելայս և զմաքսախոյտս հրաշարէտ իմաստասիրութեամբ: — Վիպասանութիւնք 'ի բաժին Թողան տգէի կանանց, յորս քաջանուն հանդիսացան Տիկնայք Պրքնի, Զարթթ Սմիթ՝, Արպլի, Աննա Ռէտրիֆ, Լէտի Մորկէն, և այլք յորովք:

Ի բանալ առաջիկայ ԺԹ դարուս քան 'ի հանդէս երկրքին իշխանք անգլիական աշխուժից, փիպասանն Ուոլթըր Աքթ⁸, և քերթողն Լորտ Պայքըն, երկրքին ևս աշխարհա-քարոզք յԱւուրպա. առաջնոյն զհետ քնացին ամբիկացիքն Ուոլինկիթն Իրվին և Գուփըր, իռլանտացիքն Վրիթիթ՝ և Պէնիմ⁹, ակովտացիքն Զոն Վէթ¹⁰, անգլիացիք Որատ Սմիթ՝, Վրէթն, և այլք. և ևս յորովք երկրորդին որպէս ցոխագոյնք և սկեպտականք: — Թատե-րախաղք նուազ և նուաստ են յայսմ դարու. որպէս և նորին իսկ Պայքընին. իսկ յայլ ազգս քերթուածոց նշանաւորք են Սամուէլ Ռոմքըս, Լի Հընտ, Պէրքի Բոդնուէլ, Դէմն Զոկ, ևն. իսկ 'ի կանանց Մարիամ Հաուկիթ, Երանուհի կամ Ֆէլիսիա Հէմին, Լէթիսիա Լէնտըն, և այլք: — Ի պատմականս չիք ոք զուգակշիռ Հիււմբ, Ռոպերթսընի և Վիպլընի, և իրաւաբան պատմութիւն Անգլիոյ տակաւին յղձականացն է համարի: — Ի ճարտարախօսս տնտեսականս հռչակաւորք կացին Էրսքայն աշակերտեալն Մոնթէպէտի, Շէրիտին, Բէնիթն, Յի. Մէքինթոշ, Լորտ Պրուկէմ¹¹ և իռլանտացիքն Օ' Բոնէլ¹² որոց համբաւ երկրցուն աշխարհածառթ է: — Ի բեմականս Պիպլի, Հորսլի, Փրիսթլի, Ուէք-Ֆիլտ, Փալի, Ուէթսըն, Զարլս Սիմըն, Հոլ և Էտէմ¹³ Բյալք և այլք 'ի գասուէ երկ-ցանոյն և երեցապետացն Անգլիոյ: — Իսկ առ մկուլք ժամանակօք անուանիք 'ի քերթողք են Թեննիսըն, Պրատնին և Պէյլի. իսկ 'ի վիպասանից Տիքէնս և Թէքքըրի (1):

Զարդիս Ուտողութիւն 'ի վերացեալն նուազ է յԱնգլիա. իսկ գործնականս կարի բարդաւած¹⁴. Բնական մակացութիւնք զարգացեալ են յոյժ յոյժ. առանձինն աշխարհա-գրութիւն և բնապատմութիւն, մանաւանդ արեւելեան աշխարհաց. Իրաւագիտութիւն 'ի դադարման կայ, և Սատուածաբանութիւն անգլիացւոց ոչ սժամդակի 'ի լուսոյ նորանոր գիտութեանց. Իմաստասիրութիւն փորձառական յամենայնի վերադասի քան զհայեցողա-կանն. Գիտութիւնք վարչութեան պետութեանց, մանաւանդ քաղաքական տնտեսութիւն խնամով մշակի. Լեզուագիտութիւն¹⁵ բաց յարեւելեայցն, ոչ այնչափ մեծարի: — Անգլիա-կանն բարբառ ճիշտ է յամենայն ազգս ուսումնական և ժողովրդական գրեւոր. մանաւանդ որ 'ներքմանակն անուանին համբաւ բազմապատիկ և զանազան գիտութեանց. ընդ որս և յորվագոյն ազգք օրագրոց և լրագրոց, որ 'ի 1846 էին 500, օրականք, շաբաթականք և ամսականք, յորոց 120 տպագրէին 'ի Լընտըն. 252 ընդ բովանդակ Անգլիա. 70 յԻռլանտա. 68 'ի Ակովտիա և 10 'ի Ուոլս. իսկ այժմ¹⁶ առաւել քան զ600 ազգս օրա-գրոց և լրագրոց հաշուէ Անգլիա: — Իսկ 'ի Միացեալ պետութիւնս Ամրիկոյ բիւրա-բեղուն ևս են օրրատօրական և պարբերական գրութիւնք. ըստ Ամրիկեան տումարին (American almanac) յընթացս միոյ տարւոյ առաւել քան զ100,000,000 թերթս քաղա-քական օրագրոց սփռնս յերես երկրին. գրեա թէ ամենեքին 'ի բարբառ անգլիացի. սոցա ընթերցասիրութեանն երաշխաւորէ մեզ 'ի մտոյ և հրաշարի վիպասանութիւն Տիկնոջն Հ. Պիլքը Սթաու անուանեալն Հիւլն Բեռնոյն Թոմայ, որ յերեւել անդ 'ի լոս 500,000 արե-նակք վաճառեցան յամիս երկս¹⁷ միայն 'ի Միացեալ պետութիւնս անդ Ամրիկայ:

(1) Գիտեա զի զովութիւնք զմատենադրաց ըստ հարազատութեան բարբառոյն և ըստ կատարելութեան գպրութեան են, և ոչ եթէ ըստ ճշմարտութեան բանիցն 'ի պատմականս և իմաստասիրականս, և ըստ անքնութեան բարոյականին և հաւատոց 'ի քերթողականս և 'ի հետորականս:

Յ Ա Ն Կ

ՆԱԽԱԳԻՏԵԼԻՔ	Սահմանք քերականական բառից	1
ԱՌՈԳԱՆՈՒԹԻՒՆ	Այբուբեն և հնչույթն տառից	3
ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	Կանոնք կարևորք	19

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԿԱՆՈՆՔ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆՔ

ԴԱՍ Ա.	Յաղագս որոշեալ յօդիս the և հոլովա- նշանացս of, to, from	23
ԴԱՍ Բ.	Յաղագս անորոշ յօդիցս a կամ an, some և any	30
ԴԱՍ Գ.	Յաղագս վերջահոլով սեռականի	36
ԴԱՍ Դ.	Յաղագս յոքնական թուոյ անուանց	41
ԴԱՍ Ե.	Յաղագս սեռից անուանց	47
ԴԱՍ Ջ.	Յաղագս ածական անուանց	52
ԴԱՍ Է.	Յաղագս բաղդատական և դերագրական ածականաց	57
ԴԱՍ Ը.	Յաղագս թուական ածականաց	68
ԴԱՍ Թ.	Յաղագս էական դերանուանց	75
ԴԱՍ Ժ.	Յաղագս ստացական դերանուանց	82
ԴԱՍ ԺԱ.	Յաղագս յարաբերական և հարցական դեր- անուանց	88
ԴԱՍ ԺԲ.	Յաղագս ցուցական դերանուանց	96
ԴԱՍ ԺԳ.	Յաղագս անորոշ դերանուանց	100
ԴԱՍ ԺԴ.	Յաղագս օժանդակ բայից	106
ԴԱՍ ԺԵ.	Յաղագս լծորդութեան կանոնաւոր բայից	116
	Յոցակ անկանոն բայից	124

ԴԱՍ ԺԶ .	Յաղագս կրաւորական , անդրադարձ , փոխադարձ , գիմնազուրկ , պակասաւոր և անգէմ բայից	135
ԴԱՍ ԺԷ .	Յաղագս ժխտական և հարցական բայից , և այլոց գիտելեաց	143
ԴԱՍ ԺԸ .	Յաղագս նախադրութեանց	152
ԴԱՍ ԺԹ .	Յաղագս մակբայից , չաղկապից և ձայնարկութեանց	159
ԴԱՍ Ի .	Յաղագս զեղման մասանց բանի	166
	Յաղագս տաղաչափոչքեան անգլիացոց	172

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԱՀԱՆԳԻՔ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆՔ

Ա ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Առոգանութեան և Ուղղագրութիւն	181
	Համառօտագրութիւնք անգլիական լեզուի	202
Բ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Լուծման և Թարգմանութեան	205
Գ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Կաղմութեան բառից և լեզուի	217
Դ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Գործածութեան բայից	239
Ե ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Բայից և նախադրութեանց նոցին	253
Զ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Գրութեան տոմսից և նամակաց	295
Է ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Անգլիարէն զրուցատրութեան	326-366

TABLE OF THE ARMENIAN ALPHABET

PRINTING	ITALICK	NAME	SOUNDS
Ա	ա	Ա	ա, u
Բ	բ	Բ	բ, p
Գ	գ	Գ	գ, q
Դ	դ	Դ	դ, ɾ
Ե	ե	Ե	ե, h
Զ	զ	Զ	զ, q
Է	է	Է	է, k
Ը	ը	Ը	ը, ɾ
Թ	թ	Թ	թ, p
Ժ	ժ	Ժ	ժ, ժ
Ի	ի	Ի	ի, ի
Լ	լ	Լ	լ, լ
Խ	խ	Խ	խ, խ
Յ	ծ	Յ	ծ, ծ
Կ	կ	Կ	կ, կ
Հ	հ	Հ	հ, հ
Ձ	ձ	Ձ	ձ, ձ
Ղ	ղ	Ղ	ղ, ր
Ճ	ճ	Ճ	ճ, ճ
Մ	մ	Մ	մ, մ
Ն	ն	Ն	ն, յ
Շ	շ	Շ	շ, ճ
Չ	չ	Չ	չ, շ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	փ, փ
Պ	փ	Պ	

Q	z	Q	z, z	cha	ch (as in Charles).
Ŋ	uy	Ŋ	u, uy	bé	b.
Q	z	Q	z, z	ché	ch (as in cherish).
Ŋ	n	Ŋ	n, n	rá	r hard.
U	u	U	u, u	sé	s.
Ů	Ů	Ů	Ů, Ů	viev	v.
S	m	S	m, m	dune	d.
P	p	P	p, p	ré	r.
Ů	g	Ů	g, g	tzo	tz.
h	h	h	h, h	hune	u french, as du.
Φ	φ	Φ	φ, φ	pure	p.
Φ	p	Φ	p, p	ké	k.
O	o	O	o, o	o	o.
Φ	φ	Φ	φ, φ	fé	f or ph.

DIPHTHONGS

Ue av or aw.

Ue or Ue jew. is a coalition of two letters *U* and *e* or *Ue*.

Ue u french as *du*, or u English as *cube*.

Ue oo.

ՅՈՒՅԱԿ ՏԱՌԻՅ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԲՈՂԱՐԳԻՐ		ՆՕՏԻՅԳԻՐ		ԱՆՈՒՆ	ՀԵԶՈՒԹՆ.
A	a	A	a	էյ	էյ, է, ա, օ՛ւ.
B	b	B	b	պի	պ.
C	c	C	c	սի	ս, ս, (ւ)
D	d	D	d	քի	ք. (ճ)
E	e	E	e	ի	ի, է, ը.
F	f	F	f	էֆ	ֆ.
G	g	G	g	ճի	ճ, ի.
H	h	H	h	էյլ	հ.
I	i	I	i	այ	այ, ի, ը.
J	j	J	j	ճէյ	ճ.
K	k	K	k	քէյ	ք համք.
L	l	L	l	էլ	լ.
M	m	M	m	էմ	մ.
N	n	N	n	էն	ն.
O	o	O	o	օ	օ, օ ⁰ , օօ, ա, ը.
P	p	P	p	պի	պ.
Q	q	Q	q	քի--	ք համք.
R	r	R	r	ար	ա, ր.
S	s	S	s	էս	ս, ը. (ծ, ը)
T	t	T	t	թի	թ հիք ք. (ւ, ը)
U	u	U	u	ի--	ի-- , է ⁰ , ը ⁰ , --.
V	v	V	v	վի	վ.
W	w	W	w	քէյլ ի--	ա--.
X	x	X	x	էք	ք հիք իւ. (+ւ, ը)
Y	y	Y	y	ա--այ	է.
Z	z	Z	z	շէք	շ. (ծ)

ԿՐԿՆԱՅՍՈՒՔ.

ch	սի-էյլ.	ւ. (ւ, +)
gh	ճի-էյլ.	անձայն. (ֆ)
ph	քի-էյլ.	ֆ. (վ)
sh	էս-էյլ.	ւ.
th	թի-էյլ.	թի, քի (թ)
ll	քէյլ էլ.	լլ.

ՆՐԿԱՐԱՐԱՆՈՒՔ.

ae ի, ai էյ, au, aw օ (ա).

ea ի (է, էյ, ը) ee ի, ei էյ, ի,
eo ի, ը (է), ew, eu ի-- (ա--),
ey էյ, ի.
ia ի, ie ի, այ, io, ը.
oa օ, ի, է (ա--), oi, oy, այ, օօ
ա (ւ), ou օ-- (ւ), ա, օ, ow
օ, օ--.
ua, ա, ue ա-է, ui ա-ի, uo ա-օ,
uy ա-ի (ի, այ).

1 Տառս a հնչի ի'ի յանդալսն age անշեշտ. զոր օրինակ
village, language, usage. հնչեա վիւիճ, լինիւիճ, իււիճ:

Հ Ա Մ Ե Ռ Օ Տ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ

Ն Ա Խ Ա Գ Ի Տ Ե Լ Ի Ք

ՍԱՀՄԱՆՔ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԻՑ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Է արուեստ ուղիղ խօսելոյ և գրելոյ :
Յօրն է բառ ինչ կամ մասնիկ եղեալ 'ի վերայ անուանց՝
առ 'ի ճշգիւ սահմանել զնշանակութիւն նոցին :

Անուան կամ Գոյականն զանձինս կամ զիրս նշանակէ :

Ածականն զորպիսութիւն անձին կամ իրին ցուցանէ :

Սէռն է յարաբերութիւն բառին առ արուն կամ առ
էգն : Երեք սեռք գոն յանգլիականին՝ արական , իգական և
չէզոք ¹ :

Թիւո՛ւ անուանց երկու են , Եւական որ զմի անձն կամ զիր
ցուցանէ . և Յոգնական որ զբազումս 'ի միասին :

Հոլով էրեք են . սեռական , տրական և բացառական ² :

Թոռական անուանո՛ւ ցուցանեն զչափ կամ զկարգ իրաց :

1 Չէզոքն վարի 'ի խօսել անդ զիրաց և զանասնոց :

2 Ի հնագոյն լեզուս հոլովք բառից 'ի ձեռն յանգից որո
շին : Յանգլիականին վերաբերութիւն բառից ընդ միմեանս՝
կամ 'ի շարադասութենէ նոցին 'ի յայտ դայ , կամ յաճա
խագոյնս 'ի ձեռն նախագրաց . բաց 'ի վերջահոլով սեռա
կանէն զորմէ յերում տեղւոյն ասացուք :

Բացարձակ Լուսական ասին որ պարզապէս զԹիւս նշանակեն :
Դասական Լուսական զշարս կամ զկարգ իրաց ցուցանեն :
Կրկնական Լուսական Թէ քանիցս նոյն Թիւ իցէ բազմա-
պատկեալ :

Ածականն Դրական ասի՝ յորժամ պարզապէս զորպիսու-
Թիւն իրին ցուցանիցէ . Բաղդափական՝ յորժամ զուգակշռու-
Թեամբ ընդ այլում՝ զառաւելուԹիւն կամ զնուազուԹիւն
ցուցանիցէ . Իսկ ԳերաԴրական՝ եթէ 'ի մէջ այլոց զանհամե-
մասն նշանակիցէ առաւելուԹիւն , կամ զայլովք ամենե-
քումք գերազանցուԹիւն :

Գերադրականն մարԹի լինել Բացարձակ կամ հանգիստ :
Բացարձակն է որ ըստ ինքեան իցէ 'ի գերադոյն աստիճանի ,
առանց ինչ զուգակշռութեան ընդ այլոց . Իսկ հանգիստ-
կան որ բազդաառութեամբ ընդ այլոց համարի 'ի վեհագոյն
աստիճանի :

Դերանունն է բառ ինչ որ գնի փոխանակ անուան՝ առ 'ի
չկրկնել զնոյն յաճախ :

Էական Դերանունն ուղղապէս զանձինս նշանակեն :

Սրահական զստացումն կամ զսեպհականութիւն իրին
ցուցանեն :

Յացական՝ զանձն կամ զիրն զորմէ բանքն են :

Յարհերական՝ զանուան ինչ կամ զգերանուն , զորոց յի-
շատակ լեալ իցէ յառաջագոյն :

Անորդ յընդհանուրս և անորոշակի ցուցանեն զիրս :

Բայն է բառ ինչ ցուցիչ առնելութեան կամ լինե-
լութեան :

Դերբայ կոչի բառն որ հաղորդ է բնութեան բայի և
ամականի :

ՆախաԴրանութիւն յայտ առնեն զյարաբերութիւն իրաց
ընդ միմեանս :

Մակբայն է բառ ճշդող նշանակութեան անուանց , բայից,
նա և այլոց մակբայից :

Շաղկապն վարի 'ի կցորդել ընդ միմեանս զմասունս բանի :

Չայնարկութիւն զկիրս և զշարժուածս հոգւոյ բարա-
ցուցանեն :

ԱՌՈԳԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՐՈՒԲԵՆ ԵՒ ՀՆՁՈՒՄՆ ՏԱՌԻՑ

Այբուբենն անգլիական լեզուի ունի տառս քսանև վեց . որք են .

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k,
l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v,
w, x, y, z.

Որոշին տառքս 'ի ձայնաւորս և 'ի բաղաձայնս .

Ձայնաւորքն են a, e, i, o, u .

Բաղաձայնք են b, c, d, f, g, h, j, k, l, m,
n, p, q, r, s, t, v, x, z .

W և y 'ի վերջս վանկի ձայնաւորք են , իսկ 'ի սկիզբն բաղաձայնք :

Ձայնաւոր տառք զուգեալք 'ի միասին գործեն զերկբար բառս ae, ai, au, aw, ay; ea, ee, ei, eo, eu, ew, ey; ia, ie, io; oa, oe, oe, oi, oo, ou, ow, oy; ua, ue, ui uo և uy . և զեռաբարբառս eau, eou; ieu, iew, iou .

ՅՈՒՑԱԿ ԶԱՅՆԱՒՈՐ

ՏԱՌԻՑ

ՀԳԱՒՈՐԱԳՈՅՆ ՀՆՁՈՒՄՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

1	2	3	4	
A. Hate,	hat,	part,	hall.	
1	2	3		
E. Mete,	met,	her.		
1	2	3		
I. Fine,	fin,	stir.		
1	2	3	4	5
O. Note,	not,	nor,	prove,	ton.
1	2	3	4	
U. Cube,	cub,	burn,	bush.	

0
Հէթ, հէթ, փաթ, հօլ.
Միթ, մէթ, հըր.
Ֆայն, ֆին, սթըր.
0
Նոթ, նոթ, նօր, փրով, թըն.
0
Գիուպ, քըպ, պըրն, պուշ.

Ձայս տախտակ ստէպ յեղյեղեսցէ աշակերտն ընդ վարժապետին, որպէս զի քաջ տպաւորեացի 'ի միտս նորա և 'ի լսելիս հնչումն ձայնիցն, զորոց զանալթար արտասանութիւն

չէ հնար մերովք տառիւքս անվրէպ բացայայտել. և լաւ ևս է ուսանել զնոյն 'ի կենդանի բարբառոյ վարժապետի, և եթէ մարթ է 'ի նոյն իսկ յաղգէ:

ՅԱՂԱԳՍ ՉԱՅՆԱԻՈՐ ՏԱՌԻՅ

^{1 1 1 1 1 1 1 1}
A. A հնչի a է, կամ նուրբ է որպէս 'ի բառիս hate, այսինքն գրեալ թէ յամենայն միավանկ բառս որ աւարտին 'ի e անձայն՝ հանդերձ նախընթաց միակ բաղաձայնիւ. դարձեալ 'ի բառս բաղմավանկս նոյնօրինակ յանդեալս, և շեշտեալս 'ի վերջին վանկն. զոր օրինակ. fate, debate.

^{2 0}
A հնչի a է կամ սուղ է 'ի միավանկ բառս յորս զհետ իւր ունիցի բաղաձայն ևեթ, և 'ի բառս յանդեալս able, acle. զոր օրինակ flat, capable, obstacle.

³
A հնչի որպէս a = բաց՝ 'ի յոլով բառս յորս հետեալ ունի lm և lf (յայնժամ տառդ l ոչ հնչի). դարձեալ և 'ի բառս յորս զհետ իւր գայցէ r. զոր օրինակ calm, half, star, part, darksome, largest.

⁴
A հնչի a ու կամ օ՝ երկար 'ի բաղում բառս յորս զկնի իւր գայցէ տառս l և այլ իմն բաղաձայն, բաց 'ի տառիցս m կամ f. զոր օրինակ. fall, scald, walk, all, wall, called, Gibraltar, bald.

⁴
E. E երկար ունի գրեալ թէ միշտ զձայնս e է 'ի միավանկս. դարձեալ և 'ի բաղմավանկս, և յորս զհետ իւր գայցէ բաղաձայն մի, հանդերձ միով անձայն e իւ. և ևս 'ի վերջ միավանկ բառից, յորս չիցէ այլ ձայնաւոր. օրինակ իմն. scene, replete, me.

[illegible]

Ե սուղ ունի գրեա թէ միշտ զձայնս Ե Է յորժամ իցէ
րնդ. մէջ երկուց բաղաձայնից՝ ի նմին իսկ վանկի. զոր օրինակ.

red, berry.

5

E 'ի յանգս Եր հնչի միշտ Ե Հ. որպէս 'ի բառիս her . զոր
 1 3 0 1 3 3
 օրինակ spider, writer, reader : ս՜խարհը, ա՛յլբըր, ա՜խբըր :

Ի բառս there, where և յաժանեցս նոցին հնչել գողցես
որպէս ա էջ.

Ե՛ ի վերջս բառից առհասարակ անձայն է . բայց յոմանց
 ծագելոց յերկնագոյն լեզուաց, յորս հնչի ¹ e ՚ . զոր օրինակ
 22 2 1 1 1
 catastrophe, Hebe.

Ե ՚ի յանգեալսն en սղի. զոր օրինակ ² riven, ² seven.

Ե սղի և 'ի յանգեալն ed, յորժամ չունիցին յառաջ
 t կամ d. Իսկ եթէ գուցեն այս տառք t կամ d, հնչի
 2 1 0 2 0 5.0 2 0 2 2 2 2
 e է, զոր օրինակ lined, answered, filled; ended, added,
 2 1 2
 proceeded.

1. I հնչի ՚ի միավանկս, և ՚ի վերջ բաղմավանկ բա-
ռից շէշտեոց ՚ի վերջին վանկն, յորժամ զհետ իւր ունի
զմի բաղաձայն և զմի անձայն e . զոր օրինակ pine, tribe, di-
vine, title .

I ունի զհնչումն ² i Ի գրեա թէ յամենայն բառս յան
 գեալս 'ի ice և ive, որք ոչ 'ի վերջին վանկն չեշտիցին. ևս
 և 'ի բառս յորս զհետ իւր եկեսցէ տառ բազաճայն 'ի նմին
2 2 2 2 2
 իսկ վանկի, բաց 'ի տառէս r. զոր օրինակ practice, incentive,
2
 riddle.

3

Ի հնչի ի լի յոլովադոյն բառս յորս զհետ իւր գայ.

ցէ տառս ր ընդ այլ բաղաձայնի 'ի վերջ վանկի. զոր օրինակ.

³ stir, ³ bird, ³ first, ³ dirt, ³ shirt, ³ squirt և այլն:

Զարտուղին 'ի կանոնէս միայն բառքս mirth, birth, ² girt, gird, girl, skirt, whirl և firm, յորս ի հնչի որպէս e է:

¹ O. O հնչի օ երկար իբր օ՛ կամ օ~ 'ի վախճան բառից

յանդեղոց 'ի բաղաձայն ինչ և յանձայն e. զոր օրինակ ¹ home,

¹ stone, ^{2 2 1} anecdote. կամ 'ի կազմէն զվանկ չեշտիւ, զոր օրինակ

^{2 1 1 2 1 1 1 1 1 1} compose, spoken, suppose, so, no, going, story, poetry,

¹ glory. դարձեալ 'ի բառս յորս զհետ չեշտեալ օ ի գուցեն

ld 'ի նմին վանկի. զոր օրինակ ^{1 1 1 1 1} told, old, cold, gold, soldier

^{1 1} («օ՛ւճւր »), behold.

^{2 0} O ունի զձայնս օ սուղ օ 'ի յոլովագոյն բառս յորս զհետ իւր կայցէ բաղաձայն ինչ աւարտիչ վանկին. զոր օրինակ

^{2 2 3} նակ blot, potter.

³ O հնչի միշտ իբր օ երկար և նուրբ կամ իբր կրկնակ օ յորժամ զկնի իւր ունիցի ր աւարտիչ վանկին, եթէ

^{3 3 3 3 3} վանկն այն ունիցի չեշտ. զոր օրինակ for, nor, corner, for-

^{3 3 1 3 2} mer, fortune, morning.

^{4 4} O հնչի որպէս օ ~ 'ի սակաւ բառս և եթ. որք էն beho-

^{4 4 4 4 4 4} ve, move, prove և յաճանցս նոցա. որպէս և 'ի lose, do,

^{2 4 4 4 0 4} ado, who, whom, womb, Rome.

³ O հնչի զերթ օ շ 'ի յոլով բառս, յորս զհետ իւր գու-

ցեն m, me կամ ve. զոր օրինակ kingdom, come, love.
կամ 'ի յանգս բառից՝ յորս օ ջեցէ շէշտեալ. զոր օրինակ
3 5 4 5
second, razor.

Ի բաղում բառս յորս յետագաս լինին օ տառիս ր հան-
գերձ այլ իմն բաղաձայնիւ, հնչի նոյնպէս օ կամ ս. զոր
օրինակ 5 2 5 5 2 5
worst, stubborn. հնչեա wurst, stubborn.

Օ անձայն է և սղի 'ի յանգեալսն օո յորժամ չունիցի
2 0 2 0 2 0
շէշտ 'ի վերայ. զոր օրինակ lesson, mutton, button, և այլն:

Մ. Ս 'ի բառս յորս զհետ իւր գոյ բաղաձայն մի հան-
գերձ անձայն e իւ, կամ վերջինս ևեթ, հնչէ ս իս յորժամ
1
չունիցի յառաջոյ զտառդ ր. lute, illumine, residue. իսկ եթէ
1 2 1 2 2 1
գուցէ ր նախընթաց, յայնժամ ս հնչի օ ու. զոր օրինակ rue
4
հնչի ro այսինքն ու, true հնչի tro Բրո:

2
Ս հնչի ս շ 'ի բառս յորս զկնի իւր ունիցի բաղաձայն
տառ աւարտիչ վանկին, բաց 'ի տառից լ, ր. զոր օրինակ
2 2 2 3
stud, cub, butter.

3
Ս հնչի ս շ յայնոսիկ բառս յորս նախընթաց դնի տա-
ռիս ր, որ չունիցի զհետ իւր անձայն e. զոր օրինակ turn, fur.
3 3

4
Ս հնչի ս ու 'ի սակաւ բառս, մանաւանդ յորս զկնի
4 1 4 4
իւր եդեալ կան լ կամ լլ. զոր օրինակ bull, spiteful, full,
4 4 4 4 4 2 5
pull, push, bush, puss, cushion, sugar շուկ:

1
Y. Y ունի զձայն i ու, 'ի միավանկ բառս յորս նախ-
ընթաց ունիցի զբաղաձայն տառ, և 'ի վերջ ամենայն բա-

ուից՝ երբ յինքն յանգիցի շէշտ բառին, և դարձեալ յամենայն բայս յորս նախընթաց գտանիցի տառս ֆ. զոր օրինակ

dry, apply, gratify. Հնչեա՝ ^{1 2 1 2 2 1} dri, appli, gratifi.

Y վերջառառ ունի միշտ զձայն ² i ի յամենայն բառս բաղմավանկս, յորս ինքն չնցէ շէշտեալ. բաց 'ի վանկէս ֆյ 'ի

վերջս բայից. զոր օրինակ ^{4 2 2 2} truly, merry Հնչեա՝ truli, merri.

W. W, յորժամ վարիցի որպէս զձայնաւոր տառ, ընդ այլում յառաջընթաց ձայնաւորի գործէ միշտ երկբարբառ :

ՅԱՂԱԳՍ ԵՐԿԲԱՐԲԱՌ ՏԱՌԻՑ

AE որ 'ի բառս ինչ առեալս յերկցագունից լեզուաց միայն

^{1 12} վարի. Հնչի e ի. զոր օրինակ paeon Հնչի peau.

¹ Ai և ay Հնչին a էյ. զոր օրինակ nail, stay.

⁴ Au և aw գրեա թէ միշտ Հնչին a օ. զոր օրինակ pause, awful.

Au թէ զհետ իւր ունիցի զտառս n ընդ այլ բաղաձայնի՝
³ Հնչէ a ա. զոր օրինակ taunt, flaunt.

¹ Ea ընդհանրապէս Հնչի e ի. և զայս հնչումն պահէ յորժամ զհետ իւր եկեսցէ մին 'ի տառիցս l, m, n, p, կամ 'ի վերջ բառին իցէ. այլ յորժամ ունիցի զկնի իւր զտառս
² d, f, st, t կամ th, յայնժամ իբր 'ի բաղումս Հնչի e է. օրինակք. meal, beam, wean, cheap. head, deaf, breast, threat, death.

¹ Ի բառս ինչ 'ի գալ զկնի k կամ r տառից՝ ea Հնչի a էյ, զոր օրինակ break, bear.

³ Ի գալ զկնի նորա տառիս r Հնչի երբեմն e լ զոր օրինակ earth, learn.

¹
Ee հնչի միշտ e ի . զոր օրինակ green .

¹
Ei հնչի երբեմն a է . զոր օրինակ vein , rein , heir , eight ,
their , veil . Այլ առաւելապէս հնչի e ի . և այսպէս հնչի
¹
միշտ յորժամ զհետ իւր ունիցի t կամ ve . զոր օրինակ de-
^{12 2 12}
ceit , perceive .

¹ ² ⁰
Eo հնչի e ի . որպէս people . և երբեմն e է . որպէս leopard .

^{2 0} ²
Eo յորժամ չիցէ շեշտեալ հնչի u շ . զոր օրինակ dún-
² ² ² ²
geon , lúncheon , súrgeon , stúrgeon . — Իսկ 'ի բառս pi-
² ²
geon , widgeon , scútcheon , երկբարբառդ eo հնչի ի :

¹
Eu և ew հնչին u ի . զոր օրինակ eulogy , new . հնչեա
^{1 2 2 1}
ulogi , nu . եթէ նախընթաց ունիցին զտառդ r , ew հնչի
⁴ ⁴
որպէս o . զոր օրինակ strew , հնչեա stro .

¹
Ey յորժամ ընդ շեշտիւ իցէ հնչի a է . եթէ առանց
² ² ² ² ³
չեշտի i ի . զոր օրինակ survéy , convéy ; vólley , bárley .

Ia սովորաբար միայն 'ի վերջս բառից է երկբարբառ , և
²
հնչի յայնժամ i ի յայլևայլ ձայնս a ին խառնելով . զոր
^{222 2 2} ^{2 21}
օրինակ filial , billiards պէլիարդ , expiate .

Ի բառս marriage , carriage , parliament և miniature
²
հնչի a տառն երկբարբառին այլ միայն i ի : Բառս diamond
հնչի պայէնդ :

¹
Ie հնչի սովորաբար e ի . այլ 'ի միավանկս եթէ զհետ իւր

չունիցի տառ բաղաձայն հնչի ¹ i ա, զոր օրինակ grief, die.
հնչեա ¹ greff. ¹ di. 1

Io յաւարա բառից հնչի ² u շ եթէ ունիցի զկնի իւր զտառս
ն. զոր օրինակ ¹ nation, ² passion.

Oa հնչի ¹ o օ. զոր օրինակ road, goat.

OE 'ի բառս ինչ փոխանցեալս ի հին լեզուաց, մերթ
հնչի ¹ e է ² և մերթ ² e է :

Oe ընդհանրապէս հնչի ¹ o օ 'ի բառս foe, throe, hoe,
bilboes, sloe, toe: ի canoe և shoe հնչի ⁴ o - .

Oi և oy հնչին ²² ընդհանրապէս որպէս oi օ, զոր օրինակ
boil, joint, toy.

Oo հնչի ⁴ որպէս o - . զոր օրինակ doom, boom, moon,
soon. — ի բառս foot, good, hood, և յածանցս ձեացեալս
վերջադրաւս hood, որպէս և 'ի բառս stood, wood և wool,

երկբարբառդ oo հնչի ⁴ և - . — ի բառս blood և flood հնչի

որպէս ² u շ. — ի բառս ¹ door և floor որպէս o օ 'ի բերան ան

դիւայւոց, այլ իռլանտացիք հնչեն ⁴ ըստ կանոնի o - :

Ou հնչի ⁴⁴ սովորաբար որպէս ao օ - . զոր օրինակ. bound,
round, bough. — Երբեմն մանաւանդ 'ի վերջաւորութիւնս

our և ous հնչին ² u շ զոր օրինակ ¹ couple, courage + ւրէ՛ճ. lá-

bour, callous. — ի բառս ² ինչ ⁴ հնչի որպէս o - . զոր օրինակ

² 1 ի բառիս friend և յածանցս նորա ie հնչի ² e է .

wound, youth. — Յառաջոյ տառիցս ¹ r և l երբեմն հնչէ օ օ՛.
 զոր օրինակ court, four, soul, mould. — Յօժանդակս
⁴
 would, could, should հնչի որպէս u —. — Ի վանկս aught
 և ought հնչի ¹ օ օ՛ զոր օրինակ taught, brought.

Ow հնչի սովորաբար որպէս օ օ՛. զոր օրինակ glow, snow.
⁴⁴
 — Ի յոլով բառս հնչի որպէս ao —. զոր օրինակ brow,
²
 endow.

Ua հնչի որպէս օ կամ օ — յայլ և այլ ձայնս տառիս a.
 զոր օրինակ antiquate, antiquary, assuáge, égal, language
 և այլն. հնչեա ենիւիւս-էյն, էյնիւս-էրի, էյն-էյճ, իւս-էլ,
 էյնիւս-իճ.

U հնչումն յապաւի երբեմն ՚ի ձայնիս սա յորժամ գուցէ
^{03 22}
 նախընթաց տառդ ց խիստ այսինքն է. զոր օրինակ guardian,
^{02 2}
 guarantee և արճիւն, և երէնի:

Ue հնչի օ յարեալ յայլ և այլ ձայնս տառիս e. զոր օրի-
^{2 2}
 նակ conquest և ան-էյն:

Ի բառս ինչ յետ տառիս ց հնչելոյ է չհնչի տառս u. զոր
^{02 02}
 օրինակ guest, guess. — Ի յանդս զինի տառիցս ց և q երկ-

բարբառդ ue ոչ հնչի. (բայց միայն ՚ի բառս ague) զոր օրի-
^{1 10}
^{5 0 2 1 0}
 նակ tongue, oblique.

Ui ընդհանրապէս հնչի որպէս օ յարեալ յայլ և այլ
^{2 42 42 2}
 ձայնս i ի. զոր օրինակ anguish, cuirass: — Ի բառս ինչ յորս
 յառաջեացէ ց խիստ է, և տառ երկբարբառիս ոչ հնչի. զոր
^{1 1 2}
 օրինակ guide, guile, guilt. — Ի բառս bruise, fruit, juice,
 pursuit, sluice և suit, տառս i ոչ հնչի. վասն որոյ բառքս

Հնչելի են որպէս թէ գրեալ էր ⁴broz, ⁴frot, ¹juce, ³pursut,
¹sluce և ¹sut. այս ինքն ուր-ւ, քր-ւ, ճի-ւ, բըր-ւ, ւի-ւ
 և ւի-ւ :

Սօ ունի զձայնս օ ի յարեւոյ ընդ այլ և այլ ձայնս օ ի . զոր
 օրինակ quodlibet, aliquot . ար-ւիւիւ, եւի-ւիւ :

Սյ 'ի վերջաւորութիւնս զսյ Հնչի որպէս օյ . զոր օրինակ ²
 obloquy, օւլ-ւ-ի . իսկ 'ի վերջաւորութիւնս ²guy Հնչի i .
 զոր օրինակ plaguy իւիւի . — Բառս buy Հնչի ույ :

ՅԱՂԱԳՍ ԵՌԱՐԱՐԲԱՌ ՏԱՌԻՑ

Eau է ուարբառ՝ որ առաւել 'ի փրանկական բառս վարի
 քան 'ի բնիկ յանգլիականս, Հնչի ¹օ օ . զոր օրինակ beau,
¹portmanteau. — Հնչի որպէս ¹ս ի- 'ի բառս beauty, և
²յաճանցս նորա beautiful .

Eou Հնչի որպէս ²²i ս իւ . զոր օրինակ ²niveous . Հնչեա ²²ni-
 viuss իւիւիւ :

Ieu և iew Հնչի ¹ս ի- . զոր օրինակ ³purlieu, ¹adieu, ²re-
 view . Հնչեա ¹purlu, ¹adu, ¹revu .

Iou Հնչի ²²i ս իւ իւ զոր օրինակ ²²²glorious, Հնչեա ²²²glorius. —
 Յեա ձայնահան բաղաձայնի տառս i խափանի . զոր օրինակ
 precious Հնչեա իւիւիւ :

ՅԱՂԱԳՍ ԲԱՂԱԶԱՅՆ ՏԱՌԻՑ

B, Հնչի ա : — Եթէ յետագաս ունիցի զ *t* կամ նախա-
գաս զ *m*, 'ի նմին վանկի, ոչ հնչի. զոր օրինակ *debt, tomb*
փէթ, Բեմբ :

**C, Հնչի + առաջի ձայնաւորացս *a, o, u*, և 'ի վերջ
վանկի. իսկ առաջի տառիցս *e, i*, և *y* հնչի . . զոր օրինակ
can, cone; cell, circle, cycle. Բէն, Բոն, Բէլ, Բերլ, Բոյլ :**

Եթէ *c* տառիս յետագաս լիցին *ea, eous, ia, ious*, և նա-
խագաս վանկին իցէ շէշտեալ, յայնժամ *c* հնչի շ. զոր օրի-
նակ *océan, grécian, testáceous, grácious*. հնչելի են *օշն, օշնի,*
իւրշն, Բեմբշն, Բեմբշն :

Ch հնչի միշտ շ. զոր օրինակ *church* լըլ. — Ի բառս
յորս նախագաս գտանիցին *l* կամ *n*, և որք 'ի բուն փրան-
կականէն առեալք են՝ հնչի շ. զոր օրինակ *filch, tench,*
chaise. Քիլ, Բիլ, շէշ :

Ch հնչի սովորաբար որպէս զտառս *k* կամ *q*, + 'ի բառս
առեալս 'ի հին լեզուաց, զոր օրինակ *ánarchy, árchitecture,*
հնչեա Կնարի, Կրիթիլի :

D, Հնչի ք : — Ի բառս *éducation, grándeur, guardian,*
sóldier և *verdure* հնչի ճ. ուստի հնչելի են բառքք Էճիւն-
շն, Իւնճը, Խարճիւն, Եճը և Վերճիւն : — Յանկատարն և
յանցեալ բայից յետ խիստ բաղաձայնի հնչի Բ. (բայց եթէ
տառն խիստ իցէ *t* հնչի յայնժամ ք). զոր օրինակ *sháped,*
stripped, հնչելի են շէթի, Բերթի : — Տառս *d* անձայն է 'ի
բառիս *handkerchief* Կէնքիւք, և յառաջնում վանկի բա-
ռիս *wednesday* Ենքի :

F, Հնչի ֆ. այլ 'ի յոդս of հնչի Վ. իսկ 'ի բառս յածան-
ցեալս նովին նախգրիւ՝ պահէ զբնիկ հնչումն. զոր օրինակ
thereof Կհնքի :

G, Հնչի ց : առաջի տառիցս *a, o, u*, առաջի բաղաձայն
տառից, և 'ի վախճան վանկից. զոր օրինակ *galley, gone,*
gull. Իւլի, Ին, Իլ. — Առաջի ձայնաւորացս *e, i, y*, 'ի
բառս բնիկ լատինս և փրանկականս, հնչի սովորաբար ճ.
զոր օրինակ *génius, ginger, gyre* Ճինյը, Ճինճը, Ճոյք : —

Իսկ 'ի սաքսոն բառս հնչի ւ. զոր օրինակ get, gift ևն, փֆը :

Gh յետագաս ունեւոյ՞ զ t 'ի վերջ վանկից ոչ հնչի, բայց 'ի բառէս draught յորում հնչի որպէս ֆ, որպէս երբեմն և 'ի վերջ վանկից . այլ առ հասարակ անձայն է . զոր օրինակ caught, draught, bought, rought, neigh, հնչեւի են . քոռ-ն, քոռ-ն, քոռ-ն, քոռ-ն :

Եթէ զհետ ց տառիս գոյ m կամ n 'ի նմին վանկի, ց ոչ հնչի . զոր օրինակ phlegm, gnash, resign, հնչեա ֆէն՝, քէն, քէնայն : — G տառ անձայն է 'ի բառիս seraglio հնչեա քիւլէն :

H, Առհասարակ 'ի սկիզբն բառից հնչի ւ, բայց յայտոցիկ heir, herb, herby, honest, honour, hospital, hostler, hour, humble, humour և 'ի բարդս և յածանցս իւրեանց : — Ի մէջ և 'ի վերջ վանկից որպէս և զկնի r տառիս ոչ հնչի . զոր օրինակ Iohn, Messiah, rheum, ճն, Մեհայէ, քոռ . բայց յորում եզեալ իցէ զկնի ֆ ի, յայնժամ հնչի յառաջ քան զ ֆ . զոր օրինակ what հոռ, while հոռայն :

J, հնչի ճ . զոր օրինակ joy ճոյ : Ի բառս hallelujah հնչի յ . հէլլէլոյն :

K, հնչի ք կամ ք, 'ի սկիզբն բառից զոր օրինակ kind քայն . բայց յորում զհետ իւր ունիցի n ոչ հնչի . զոր օրինակ knight քայն, know քո :

L, Ի սկիզբն բառից հնչի ւ, բայց 'ի վերջ բառից սեպ . հակառն իմն հնչումն է, զոր 'ի կենդանի և եթ բարբառոյ մարթի ուսանել : — Ջկնի a ի և երբեմն ևս զկնի o ի ի նախադաս գտեալ տառիցս f, k, m, ոչ հնչի . զոր օրինակ half, stalk, calm, yolk . հոք, քոռ, քոռ, քոռ . ոչ հնչի դարձեալ 'ի բառս almond, could, should, would . քոռն, քոռն, քոռն, քոռն :

M և N, հնչին մ և ն : — N 'ի վախճան վանկի յետագասն լինել տառիցս l և m, ոչ հնչի . զոր օրինակ kiln քէն, solemn քոլէն :

P, հնչի ք : — Ի սկիզբն բառից նախադաս լեալ տառիս t ոչ հնչի . ptisan քէնէն : — Անձայն է 'ի բառիս receipt քէնէն :

Ph 'ի միում վանկի հնչի ֆ : — Ի բառս nephew և Stéphen հնչի ֆ . քէնէն, Սէնէն :

R, Ի սկիզբն բառից և 'ի մէջ կրկին ձայնաւորաց հնչիւն : Այլ առաջի բաղաձայն տառի կամ անձայն e ի , ևս և 'ի վերջ բառից սեպհական իմն հնչումն է անթարգմանելի , սակաւ ինչ կօկորդային :

S, Երբեմն հնչի ղ և երբեմն s , զոր սովորոյթ և եթ ուսուցանէ : — Անձայն է տառս յայտոսիկ aisle, isle, island, այլ, այլ, այլէնք . նոյնպէս անձայն է 'ի բառիս viscount վայսօունթ : — Եթէ տառիս s յետագաս լիցին իօ կամ u , և նախնիծաց վանկն որ յառաջէ քան զտառդ շեշտեալ իցէ , յայնժամ տառդ s մերթ շ հնչի և մերթ թ . թ հնչի եթէ նախագաս տառն իցէ ձայնաւոր ինչ կամ երկբարբառ . շ եթէ իցէ բաղաձայն . զոր օրինակ treasure Բրէթիւն , passion փէշն , extension էսթենշն :

Sh հնչի շ . զոր օրինակ cherish շերիշ :

Sch հնչի ս . զոր օրինակ scholar սօշլը :

T հնչի Թ կամ Դ . Եթէ զկնի տառիս գուցէ eous, ious, u, և նախագաս վանկն շեշտեալ իցէ , հնչի շ կամ շ . զոր օրինակ station սթէշն , virtue վիրթիւն — righteous րայթ : — Տառս t ոչ հնչի 'ի վերջագիրս sten, stile, stener, stler. զոր օրինակ . fasten, hastener, listener, bustler, bristle ֆէսն, հէսնը , փսնը , ասլը , ասլիւ : — Անձայն է 'ի բառս Christmas, chestnut, mortgage. քրիսմաս , շէսնթ , մօրթիճ :

Th, կրկին ձայն է տառիցս խիստ և նուրբ . առ 'ի հնչել զառաջինն՝ դիր զծայր լեզուիդ 'ի մէջ ատամնոյդ և հնչեալ s կամ s . իսկ վասն երկրորդին արա նոյնպէս , և հնչեալ z կամ շ : — Th հնչի խիստ 'ի սկիզբն բառից . բաց 'ի յօդէս the և 'ի դերանուանց և 'ի բառից there, thought և thus. — Խիստ հնչի ևս 'ի վերջ բառից . բաց 'ի բայից , և բառիցս booth, smooth, with յորս նուրբ հնչի (բայց բայս to froth հնչի խիստ) : — Խիստ հնչի ևս 'ի մէջ բառից յորս յառաջոյ կամ յետոյ գուցէ տառ բաղաձայն . բաց 'ի բառէս smoothness. — Ի բառս ինչ th հնչի որպէս պարզ t . զոր օրինակ Anthony, Thames, thyme Էնթոնի , Թէմս , Թայմ : — Ի բառարանն անգղիարէն և հայերէն խիստ հնչումն տառիս բացագրեալ է հայկական տառիւքս Թ . իսկ նուրբն փ :

V, Միշտ հնչի վ . և պարտ է որոշել զսա 'ի հնչմանէ հետագայ տառիս w . զոր օրինակ vine վայն :

W. Ի սկիզբն բառից հնչի -- . զոր օրինակ we հնչի --ի: — Նախագաս լեալ տառիս ր 'ի նմին վանկի' ոչ հնչի . զոր օրինակ wreath, wring ափս, ափս: — Անձայն է և ս 'ի բառս answer, sword էնւր, սօր:

X, հնչի խիստ ք համ նուրբ իւ . խիստ՝ յորժամ շեշտն 'ի վերայ նախընթաց վանկին անկանիցի . և նուրբ՝ յորժամ ձայնաւոր ինչ շեշտաւոր յետագաս լինիցի . զոր օրինակ exstant, exert էստէնթ, էլէքթ: — Ի նախագաս լինել շեշտին և յետագաս տառիցս իօ կամ ս, տառս x խիստ հնչի որպէս ք . զոր օրինակ noxious, եօւէս: Իսկ եթէ յետագաս գտցի ս շեշտաւոր՝ հնչի նուրբ կամ իւ . զոր օրինակ luxurious ւէլւէսիւս: — Դարձեալ 'ի սկիզբն յունական անուանց x հնչի ռ . զոր օրինակ Xanthus, Xenophon, Xerxes .

Y, Ի սկիզբն բառից հնչի է . զոր օրինակ youth էստէ, year եւր:

Z, հնչի ռ . զոր օրինակ lazy, լէյզ: — Ի նախագաս լինել նմին շեշտի, և 'ի յետագաս իօ, իե, իօ, իօս, օս տառից, և ure վերջաւորութեան՝ հնչի ծ . զոր օրինակ seizure «թէթէս, rázure «էթէս, glazier «էյզէր:

Յ Ա Ղ Ա Գ Ս Շ Ե Շ Տ Ի Յ ¹

Շեշտն է կէտ իմն և կամ նշան եղեալ 'ի վերայ ձայնաւոր տառից՝ 'ի վերաստուումն ձայնի 'ի վանկս ինչ բառից ² :

Յարագս երկաւանկ քառից

Երկաւանկ բառք ածանցեալք վերջագիր մասնկամբք՝ շեշտին սովորաբար յառաջին վանկն . զոր օրինակ talker, mirthful, ևն :

¹ Առաջիկայ հատուածդ յաղագս շեշտից առեալ է 'ի քերականութենէ Սամ . Ճոնսընի :

² Ոչ թէ վանկն շեշտեալ առաւել սրաձայն արտասանելի իցէ, այլ քան յայլ վանկս առաւել իմն զօրութիւն տալով ձայնին, որպէս յայտ է :

Երկավանկէք ածանցեալք յառաջագիր մասնկամբք յարմատականն, սովորաբար առնուն զէշտ 'ի վերջին վանկն . զոր օրինակ to begét, to behóld, ևն :

Երկավանկէք որք միանգամայն իցեն անուն և բայ, սովորաբար 'ի լինելն անուն՝ շէշտին յառաջին վանկն, և 'ի լինելն բայ՝ 'ի յետինն . զոր օրինակ an áccent շէշտ Ժ, to accént շէշտէլ :

Ամենայն երկավանկէք որք յանգին 'ի *γ*, *our*, *ow*, *le*, *ish*, *ck*, *ter*, *age*, *en*, *et*, *er* շէշտին յառաջին վանկն . զոր օրինակ *silly*, *fáavour*, *wíllow* 1, *báttle*, to *bánish*, *cás-sock*, to *bátter* 2, *cóurage*, *fásten*, *quíet*, *cánkér*, *búttér* .

Բայք երկավանկէք յանգեալք 'ի բաղաձայն մի և 'ի *e* անձայն, կամ որք ունիցին երկբարբառ մի 'ի յետին վանկն, կամ որք յանգին յերկուս բաղաձայնս, սովորաբար շէշտին 'ի վերջին վանկն . զոր օրինակ to *compríse*, to *revéál*, to *attéend* .

Անուանք երկավանկէք որք ունիցին երկբարբառ մի 'ի վերջնում վանկի, անդանօր և շէշտին յաճախ . զոր օրինակ *appláuse* 3 :

Յաղագս եռավանկ բառից .

Եռավանկէք բառք ածանցեալք յառաջագիր կամ վերջագիր մասնկամբք՝ առնուն զէշտ 'ի վերայ արմատական բառին . զոր օրինակ *lóveliness*, *contémner*, *bespátter*, ևն :

Եռավանկէք յանգեալք 'ի *ous*, *al*, *ion*, *ce*, *ent*, *ant*, *ate*, շէշտին յառաջին վանկն . զոր օրինակ *grácious*, *cápital*, *méntion*, *cóntinence*, *ármament*, *élegant*, *própagate* 4 .

1 Արտաբոյ ևն կանոնիս to *allów*, to *avów*, to *endów*, to *bestów* .

2 Զարտուղի բայս to *déter* .

3 Զարտուղին բառք ոմանք յանգեալք 'ի *ain* . զոր օրինակ *certain*, *móuntain*, ևն :

4 Բաց յեռավանկից յանգեալք 'ի *ce*, *ent*, *ate*, յաճանցեալք 'ի բառից՝ որոց շէշտն 'ի վերջին վանկն իցէ . կամ որք 'ի միջին վանկն ունիցին ձայնաւոր մի հանդերձ յետագաս կրկին բաղաձայնիւք . զոր օրինակ *connívance*, *promúlgate* .

Եռաձևանկէ յանգեալք 'ի *γ, re, le, ude* չէշտին յաճախ յառաջին վանկն . զոր օրինակ *liberty, théâtre, lègible, plénitude* .

Եռաձևանկէ յանգեալք 'ի *ator* որպէս *creator*, կամ որք 'ի միջին վանկին ունին երկբարբառ ինչ, զոր օրինակ *endéavour*, կամ զհետ ձայնաւորի կրկին բաղաձայնս, որպէս *domestic*, չէշտին սովորաբար 'ի միջին վանկին :

Եռաձևանկէ բառք բնիկ փրանկականք՝ որպէս *repartée, magazine*, չէշտին յաճախ 'ի վերջին վանկն :

Յաղագս բազմախանկ բառից .

Բազմաձևանկ բառք չէշտին յարմատական բառսն յորմէ ածանցեալք են . զոր օրինակ *arrogating, continency, incontinently, communicableness* .

Բազմաձևանկէ յանգեալք 'ի *ion* չէշտին 'ի վերայ վերջնութեան . զոր օրինակ *perturbation* . — Յանգեալքն 'ի *ator* չէշտին 'ի վերջնութեան . զոր օրինակ *spectator*, ևն :

Բազմաձևանկէ յանգեալք 'ի *le* չէշտին սովորաբար յառաջին վանկն . զոր օրինակ *amicable* . Բայց եթէ յերկրորդ վանկին իցէ ձայնաւոր մի նախադաս երկուց բաղաձայն տառից՝ յայնժամ և չէշտն յերկրորդ վանկն յայն անկանի . զոր օրինակ *combustible* .

Բազմաձևանկէ յանգեալք 'ի *ous* կամ 'ի *ty* չէշտին 'ի նախընթաց վանկ վերջնութեան ¹ . որպէս *uxorious, volup-tuous, pusillanimity, activity* .

¹ Նախընթաց վերջնութեան վանկի առի՝ երրորդ վանկն սկսեալ 'ի վերջէ բառին . իսկ վերջնութեան երկրորդն :

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ Ա Ն Ո Ն Ք Կ Ա Ր Ե Ւ Ո Ր Ք

Ուղղագրութիւնն է կարեորագոյն մասն լեզուագիտութեան , զի առանց այնր դժուարին է ուղղախօսել , իսկ գրել ամենևին իսկ անհնարին . մանաւանդ յայն բարբառս որոց հնչումն օտար է ամենևին գոգցես 'ի գրութենէ տառիցն . յայտմ անգլիականս անցանէ զանցանէ քան զամենայն լեզուս դժուարութեամբն . վասն որոյ ուշով պարտ է 'ի միտ առնուլ զհանրական կանոնս զորս աւանդեմք աստանօր 1 :

Ա . Բառք միավանկք յանգեալք 'ի f, l, s, և որ նախ ընթաց ունիցին զմի ևեթ ձայնաւոր , կրկնեն զվերջին բաղաձայնն . զոր օրինակ staff գաւառն , stiff խիստ , mill աղօղիտ , hall սրահ , cross խաչ , to pass անցանել , ևն :

Զարտուղին միայն բառքս . of հոլովանիչ սեռ . if եթէ , as որպէս , he is նա է , he has նա ունի , he was նա էր , his նորա , this այս , us մեք , thus այսպէս :

Յորժամ բաղաձայնն վերջին երկբարբառ ինչ ունիցի յառաջոյ՝ ոչ ևս հպատակէ կանոնիս . զոր օրինակ proof գիշ , wool գէղճ , yes այո , ևն :

Բ . Միավանկք յայլ բաղաձայն տառս յանգեալք (արտաքոյ f, l, s, տառից) ոչ կրկնեն զբաղաձայնն վերջին . զոր օրինակ far հեռի , fat գէր , bed անկողին , mob խռով , fog խառնախուռ , sun ալեգամիս :

1 The orthography of the english language is attended with much uncertainty and perplexity. But a considerable part of this inconvenience may be remedied , by attending to the general laws of formation ; and , for this end , the learner is presented with a view of such general maxims in spelling primitive and derivate words , as have been almost universally received.

LINDLEY MURRAY.

Զարտուղին միայն բառքս abb բաճախ, to add ավելացնել, to ebb մակնշխանալ, butt նշխանել, egg յառն, odd նշառ, to err մտախառնել, inn օթան, bunn բռնել, to purr մանել, buzz բզբզել :

Գ. Բառք միավանկք և որք 'ի վերջին վանկն շեշտիցին, և յանգեալքն 'ի մի ևեթ բաղաձայն հանդերձ նախընթաց միով ևեթ ձայնաւորաւ, կրկնեն զբաղաձայնն յածանցան, եթէ վերջագիր մասնիկն սկսանի ձայնաւոր տառիւ. զոր օրինակ cot հիւշ, cottage քաղաւար, wit հանճար, witty հանճարեշ, thin լարիք, thinnish ասկառ լարիք, to begin սկսանել, beginning սկիզբն, to permit շնորհել, permitted շնորհեալ :

Բառք երկավանկք և բազմավանկք ոչ կրկնեն զբաղաձայնն յետին յածանցս, յորժամ շեշտն չիցէ 'ի վերջին վանկն. զոր օրինակ hermit անաղապարհ, hermitage ճգնաբան, to merit արժանաւորել, mériting արժանաւորելու, merited արժանաւորեալ :

Դ. Տառդ չ 'ի վերջ բառից՝ նախընթաց ունելով զբաղաձայն գիր, փոխի 'ի ie 'ի յոքնականս, 'ի բաղդատականս և 'ի դերադրականս, յերկրորդ և յերրորդ դէմս եզակի սահմանականին և յանցեալ դերբային. զոր օրինակ fly ճանճ, flies ճանճք, happy երջանիկ, happier երջանկագոյն, to carry բերել, he carries նա բերէ, to apply յարել, he applied նա յարեաց, ևն :

Ներկայ դերբային պահէ միշտ զչ, զի մի կրկին i միմիանց զհետ եկեցեն. զոր օրինակ carrying բերելու, flying թռչելու, ևն : — Սակս այսորիկ ահա և բայքս to die Ռանել, to hie գնալ, to lie սպել, to tie կապել և to vie կռիւ, 'ի ներկայ դերբայն լինին dying, hying, lying, tying և vying.

Յորժամ վերջատառդ չ երկբարբառ գործիցէ ընդ այլ ձայնաւորի՝ յածանցան ոչ փոփոխի. զոր օրինակ boy մանուկ, boyhood մանկութիւն : — Սակայն բայքդ to lay գնել, to pay հապաղանել և to say ասել, յանցեալ դերբայն լինին laid, paid և said. Նմանապէս և բառս day օր լինի daily օր ըստ օրէ :

Ե. Բառք յանգեալք 'ի չ նախընթաց ունելով զտառ բաղաձայն, յածանցս յորժամ մասնիկ վերջագիր յաւելուցու 'ի նոսա՝ փոխեն զչ չ 'ի i. զոր օրինակ happy երջանիկ, happiness երջանկութիւն, duty պարտք, dutiful

յարգելէ, pity գլխաւթան, pitiless անգութ, busy շփաշաւ, business շփաշութիւն :

Զ. Բառք յանգեալք 'ի կրկին բաղաձայնս (բաց 'ի տառէս 1) պահեն զերկոսին ևս տառսն, յորժամ 'ի լինելածանց յաւելցին 'ի նոսա վերջադիր մասնիկքս less, ness, ly, ful. զոր օրինակ stiff խիստ, stiffness խստութիւն, success յաջողութիւն, successful յաջողեալ, useless անօգուտ, uselessly յանօգուտս :

Որք յանգին 'ի կրկին 1, յածանցս զմին ևեթ պահեն, որպէս skill հմարտ, skilful հմարտաց :

Է. Վերջադիր մասնիկքս less, ness, ly, ful, ment, եթէ յարեացին 'ի բառս որ յանգեալ իցեն յանձայն e հանդերձ նախընթաց բաղաձայնիւ, պահեն զանձայնն e. զոր օրինակ . pale քիչքոյն, paleness քիչքութիւն, care հոգ, carelessness անհոգ, late յետիւն, lately 'ի վերջէ, peace խաղաղութիւն, peaceful խաղաղասէր, to judge դատել, judgement դատաստան :

Եթէ նախընթաց տառ անձայն e ի ձայնաւոր իցէ՝ յածանցսն յապաւի տառս. զոր օրինակ true ճշմարիտ, truly ճշմարիտ, due արժան, duly արժանապէս, ևն :

Ը. Վերջադիր մասնիկք սկսեալք ձայնաւոր տառիւ, զոր օրինակ ing, ish, able, ible, ևն, եթէ յարեացին 'ի բառս յանգեալս յանձայն e, յապաւի այս տառ. զոր օրինակ to blame պարսպել, blaming պարսպելով, blue կապոյտ, bluish ասկաւիտիկ ինչ կապոյտ, to note նշանակել, notable նշանաւոր :

Այլ զկնի չհական տառիցս c և g անձայնն e սրահի առ 'ի զքնիկ հնչմանն քաղցրութիւն չկորուսանելոյ. զոր օրինակ changeable փոփոխելի, serviceable վարելի, ևն :

Թ. Բարդ բառք պահեն սովորաբար զուղղագրութիւն արմատականացն. զոր օրինակ here աստ, hereafter յայժմ հետէ, horseman յիշարժ, coffeehouse խանութ խահլէի կամ սրճանոց :

Սակայն միավանկք յանգեալք 'ի կրկին 1, 'ի բարդին բազում անգամ կորուսանեն զմին. զոր օրինակ to tell պատմել, foretell խախայայել, full լի, to fill լնալ, to fulfil լնալ :

Ս. Են և բազում բառք որոց յուղղագրութեանն չմիաբանին գրիչք. վասն որոյ չեն ինչ զարմանք դտանել և յարգեացս զկրկին եղանակս գրելոյ honor և honour, inquire և

enquire, negotiate & negotiate, control & controul & comp-
troll, expense & expence, allege & alledge, surprise & sur-
prize, compleat & complete, musick & music, connexion &
connection, abridgement & abridgment, blamable & bla-
meable, &c. :

Իսկ զհամառօտագրութիւնսն որք կարևորք յուղիղ
գրութիւն՝ գտցես յերկրորդում մասին գրոցս յԱ կրթու-
թեան Առողջանութեան :

Ծ. Յետ միանգամ համառօտելոյ աստէն զկանոնս առ ու
գանութեան և ուղղագրութեան անգլիական լեզուի, որ առ-
այլ քերականս ընդարձակագոյն ևս բացադրեալ է, առանց
աւելի ինչ գիւրութիւն մատուցանելոյ ընթերցանելեաց, և
մանաւանդ համբալաց, զայս արժան համարիմք յուշ ածել,
զի յաջողել 'ի նոսին' այս է յուղիղ արտասանութիւն և յան-
վթար գրութիւն, անհրաժեշտ կարևոր է վասն առաջնոյն
վարժապետ ունել 'ի նոյն իսկ յազգէն, և 'ի նմանէ լսել
զհնչումն տառից նոցա և բարբառոյ, զոր չբաւեն ուղղա-
ձայնել բազմայոլով մերս նշանագիրք. իսկ վասն երկրորդին
անընդհատ և ուշագիւր ընթերցողութեան մատենից պէտք
են. ընտրելով զտպագիրսն 'ի նոյն ազգէ, և ոչ վստահել 'ի
տպագրեալսն յայլոց՝ յորս լի և հոծ գոռանին վրիպակք տպա-
գրութեան. իսկ և երկոցուն միանգամայն օգտեսցեն Բառ-
գիրք անուանեալք Բառասան-Էն-Էն կամ հնչման՝ յորս հանդէս
իւրաքանչիւր բառից նշանակեալ կայ հնչումն նոցին 'ի ձեռն
թուագրոց և կամ այլալեզու այբուբենից. յորս կատարելա-
գոյն քան զայսն ճանաչի Ուղղորին բառարան, որոյ մակագիրն
է *A critical pronouncing dictionary, by John Walker* ;
ըստ սորա ուղղաձայնութեանն անվրէպ յօրինեալ է և մերս
ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՆԳԼԻԱՐԷՆ ԵՒ ՀԱՅԵՐԷՆ :

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԿԱՆՈՆՔ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆՔ

ԴԱՍԱ.

ՅԱՂԱԳՍ ՈՐՈՇԵԱԼ ՅՕԴԻՍ *the*,

ԵՒ ՀՈԼՈՎԱՆՇԱՆԱՅՍ *of, to, from*.

Յօդն է մասնիկ որ դնի 'ի սկիզբն անուանց առ 'ի ճըշգիւ սահմանել զնշանակութիւն նոցին. և է կրկին Ուրշաւ և Աւարշ:

Առ անգլիացիս մի միայն որոշեալ յօդ է *the* որ և վարի յամենայն սեռս և յամենայն թիւս անուանց:

Իսկ Հռոմէականն են նախդիրք՝ որ վարին 'ի ցուցանել զայլ և այլ հոլովս անուանց. և առ անգլիացիս են երեքին այսոքիկ *of, to, from*. որոց միացեալ ընդ յօդիս *the* գործեն զբառս սեռական, տրական և բացառական հոլով: Իսկ այլ հոլովք գործին 'ի ձեռն այլոց նախդրաց. այս ինքն գործիականն նախդրիւս *with*, ներգոյականն նախդրիւքս *in* և *into*, կոչականն *o*. սոքա ևս անփոփոխք են ըստ թուոց և ըստ սեռից անուանց. որք և ըստ առաջնոց նախդրաց դնին ընդ յօդիս *the*, և կամ առանձինն առանց յօդի: Աստ 'ի կարգիս զերիս ևեթ հոլովսն կարգեմք. յաւելեալ և զուղղականն և զհայցական: Օրինակ.

Եզ. Ո.	the book,	Յք. Ո.	the books,
	(Տաբէան.		(Տաբէան.
Ս. of the book,	book's,	Ս. of	the books,
Տ. to	the book,	Տ. to	the books,
Հ. the	book,	Հ.	the books,
Բ. from	the book.	Բ. from	the books.

1 Առ հինս փոխանակ նախդրիս *to* վարեր նոյնաշանն

Այլ գիտելի է զի ամենայն անուանք մարդոց, քաղաքաց, աշխարհաց, պետութեանց, կղզեաց և գաւառաց, և առհասարակ ամենայն յատուկ անուանք առանց յօդի հոլովին՝ միայն 'ի ձեռն հոլովանշանացս of, to, from. Օրինակ.

Եղ. Ո.	John,	Եղ. Ո.	England,
	(Յ. Վաննէս .		(Ա. Գլէս .
Ս. of	John, John's,	Ս. of	England,
Տ. to	John,	Տ. to	England,
Հ. .	John,	Հ. .	England,
Բ. from	John .	Բ. from	England .

Սակայն գոն և զարտուղութիւնք կանոնիս, զորս պարտ է ուշով 'ի մօտ գրոշմել, և են այսոքիկ.

Անգլիացիք (որպէս և փրանկք և իտալացիք) զենն զյօդս the առաջի յատուկ անուանց,

Երբ անուանն առանձինն ինչ մի նշանակիցէ. զոր օրինակ Արամաւդն Փիդիասայ և Ասպրէի՛ն Պրատիքիւնայ. The Jupiter of Phidias and the Venus of Praxiteles .

Էրբ անուանն այլաբանական միտս ընծայեսցէ. զոր օրինակ Նա է Ալեքսանդր Ժամանակացս. He is the Alexander of the time .

Էրբ 'ի յօքնական միտս առնուցու. զոր օրինակ Տուարտայ. The family of the Stuarts. կամ պարզապէս Ստուարտայ The Stuarts .

Էրբ անուանքդ գետոց, ծովուց, գօտեաց լեռանց պատշաճիցին. զոր օրինակ Թամիզ the Thames. Միջերկրական the Mediterranean. Ալպէան the Alps .

Իսկ քառեակ քերթողական լերինք Պինդոս, Պառնաս, Հելիկոն և Ոլիւմպոս չառնուին բնաւ զյօդ. — Նոյնպէս չառնուին զյօդ և լերինք անջառք. զոր օրինակ Մաուն Եթն Mount Aetna, Մաուն Սպիս Mount Blanc, Մաուն Վեսուվի Mount Vesuvius, և այլն :

unto . Իսկ զարդիս՝ յետինս 'ի սուրբ գիրս և եթ վարի, և մերթ ևս 'ի քերթուածս և 'ի հռետորական բանս . Իսկ առհասարակ 'ի շարագրածս և 'ի իտաս վարի նախդիրս to .

Է Են դարձեալ անուանք ինչ տեղեաց որ առնուն զյօդ . զոր օրինակ . Մողոլ *the Mogul*, Հավանա *the Havanna*, Հնդկաստան *the Indies*, Արեւելեան և Արեւմտեան Հնդկաստան *the East and the West Indies*, Փիլիպինեան կղզիք *the Philippine islands*, Մոլուքեան կղզիք *the Molucca islands*, Անտիլեան *the Antilles*, Արեւել *the Levant*, Պալատինա *the Palatinate*, և այլք ոմանք :

Բայց առհասարակ յատուկ անուանք աշխարհաց չառնուն զյօդ :

Գոյական անուանք եղեալք առանձինն կամ 'ի միասին ընդ այլոց դրական ածականաց, յորժամ յընդհանուր ինչ միտս առնուցուն, կամ միանգամայն ցուցանիցեն զտեսակս իրաց կամ զսեռ՝ յայնժամ հոլովանիչ նախդրիւք և եթ հոլովին առանց յօդի . զոր օրինակ Անմաքանութիւն և Իրժանաժն պէպութեանց, *Discord is the ruin of states*. Ճշմարիտ արժանեաց միշտ ընթացակից են Բարեկրօնութիւն և Համեստութիւն . *True merit is always accompanied with civility and modesty*.

Ածականք գոյականապէս վարեալք յընդհանուր միտս խնդրեն զյօդ . զոր օրինակ Ճարպար Գովին, *The industrious are praised*.

Արտաբոյ են կանոնիս ածականք նշանակիչք գունոց, որք գոյականապէս վարեալք չառնուն բնաւ զյօդ . զոր օրինակ Սեւան և Կարմիր յարգոյ և համարին քան դրեւին և դեանաւ, *Black and red are more esteemed than yellow and green*.

Եթէ գոյական և եթէ ածական անուանք նշանակիչք ազգի միոյ, աղանդոյ իրիք կամ միաբանութեան յընդհանուրս առեալք՝ յօդիւ հոլովելիք են . զոր օրինակ Իտալացիք երգութեամբք են առաւել քան զֆրանկս, *The Italians have a greater taste for music than the French*. Դոդդոշոք աղանդաւոր և մենեջուս քան առնն, *The Quakers thou every body*.

Անուանք անասնոց եղականաբար վարեալք 'ի ցուցանել զբովանդակ տեսակ նոցա՝ յօդիւ վարելի են . զոր օրինակ Առնձն և Լափաւոր անասնոց, *The lion is the king of animals*.

Դնի յօդ և առաջի այնց անուանց՝ որք միակ են 'ի բնութեան, որպէս արեգակն, լուսին, և այլն . զոր օրինակ Լուսնի զլոյսն իւր յարեգակնէ, *The moon receives its light from the sun*. — Զարտուղին 'ի կանոնէս երկինք, քիւսիս hell.

Անուանք ազգակցութեան ընդունին զյօդ՝ յորժամ 'ի յատուկ անուն անձինն յաւելեալ գիցին . զոր օրինակ Ափոն քեօն Սոփիայ, Anthony the uncle of Sophia. Այլ անուանք պաշտամանց և պատուոյ կանխեալք քան զյատուկ անուանա՝ չառնուն բնաւ զյօդ, թէ չունիցին ածական ինչ նախընթաց. զոր օրինակ Սպարապէտն Ուիլքինս մենամարտաւ ընդ զԳասթէտին Հասկինսի, General Wilkins has fought a duel with colonel Hastings.

Յորժամ յոլով անուանք եդեալք 'ի միասին զնոյն յօդ կամ զնոյն նախդիր ինդրիցեն, յանգլիականին առաջնոյն և եթ գնի և յայլն զեղի. զոր օրինակ Տանո-քերն, քանդիկն և ընթանիւն, The master, mistress and servants. Խօսի մշտ զԱնգլիայ և զՀոլանդիայ, He is always speaking of England and Holland.

Այլ եթէ ազգեցութիւն ինչ ունիցի բանն, պահանջէ զյօդ կամ զնախդիր 'ի վերայ իւրաքանչիւր անուանց առանձինն. զոր օրինակ Ասոյ ինչ ու ժայն դառ, այլ և զօրն և զժամ, He told me not only the year, but the day and the hour.

Զայս կանոն իմանալ արժան է յամենայնի՝ յորում մարթ է զեղումն գործել յանգլիականին. այսինքն է՝ ներգործութեամբ ևս դնել զյապաւեալն՝ յորժամ դիւրութիւն իմացուածոյն կամ զօրութիւն բանին զնոյն պահանջեսցէ :

Վ Ա Ր Ժ Ք Ա .

Ուսումն լեզուաց է յոյժ կարևոր .

Study languages is very useful.

Խոհականութիւնն է առաջնորդ և ուղղիչ մարդկային կենաց .

Prudence is guide and mistress human life

Բաղդն | ձեռնտու է | 1 յանդգունց .

Fortune | favours | 1 holds .

Արջիւնն է նշանակ վաստակոց, գառն և աղանի հեզու-

Ant is emblem industry, lamb and dove meek-

թեան և խոնարհութեան .

ness humility .

1 Ի գառնեւն զբառս հայացիս 'ի մէջ երկուց գծիցս | | զնոյն թարգմանութիւն պահելի է անփոփոխ յանգլիականին :

Կարօտութիւնն է մայր հնարից . Առողջութիւնն է դուստր
Necessity is mother invention. Health is daughter

մարդից և ժուժկալութեան .
exercise temperance .

Պատմութիւն է պատկեր ժամանակաց և մարդկան .
History is picture times men .

Կարողութիւն խօսից է մի սեպհական կատարելութիւն
Power speech is a peculiar faculty

մարդոյ .
man .

Հոգբ և թշուառութիւնք են | բազում անգամ | ընթա-
Cares unhappiness are | often | atten-

ցակիցք մեծութեան .
dants greatness .

| Գոն | եօթն նախնական գոյնք . կարմիր , նարնջագոյն ,
| There are | seven original colours ; red , orange ,
դեղին , կանաչ , կապոյտ , լեղակի և մանիշակի .
yellow , green , blue , indigo and violet .

Արեգակն է աղբիւր ջերմութեան և լուսոյ .
Sun is source heat light .

Ալեքսանդր տիրեաց Պարսից .
Alexander conquered Persians .

Կարողոս Երկուսասներորդ էր Ալեքսանդր Հիւսիսոյ .
Charles the Twelfth was Alexander North .

Երկիւղ և տգիտութիւն են աղբերք սնոտիապաշտութեան .
Fear ignorance are sources superstition .

Արամազդն Փիդիասայ և Աստղին Պրաքսիտէլայ էին
Jupiter Phidias Venus Praxiteles were

հրաշակերտք անդրիագործութեան .
master - pieces statuary .

Խմաստութիւն , շնորհք 1 և գեղեցկութիւն գերեն զմեզ .
Wit , grace beauty captivate us .

1 Եթէ Շնորհք զաստուածութիւնան ցուցանիցէ՝ դնի the Graces . Իսկ ՚ի հասարակ միտս դնի եղակի grace , թէ չգուցէ նախընթաց թուական անուն յոք . զի յայնժամ և սա դնի յոքնակի :

Հայրն , մայրն , եղբարքն , քորքն , քեռիք , հօրաքորք , և
Father, mother, brothers, sisters, uncles, aunts

բազում այլ ազգակիցք էին անդանօր .
several other / relations were present.

Ռաֆայէլ , Թիտիան , Թասսոյ և Արիոսթոյ կէին 'ի ժամա-
Raphael, Titian, Tasso Ariosto lived in ti-
նակս Մետիցէայց .
me Medicis.

Տիբեր գետ Իտալիոյ հոսէ 'ի Միջերկրականն առ Ոստեալ .
Tiber a river Italy falls into Mediterranean at Ostia .

Քաղաքն Ամստերդամ համարեալ քաղաքաւայր հոլանտիոյ
City տես Amsterdam reckoned capital Holland

է կարի գեղեցիկ և յոյժ ճոխ .
is very fine very rich .

Ինն Մուսայք են դստերք Արամազդայ և աստուածուհւոյն
Nine Muses are daughters Jupiter goddess

Մնեմոսինեայ .
Mnemosyna .

Լէրինք յորս նոքա բնակեն են Պառնասս , Հելիկոն և Պինդոս .
Mountains which they inhabit are Parnassus, Helicon, Pindus .

Ասկլէպիոս որդի Ապոլոնի էր պաշտեցեալ Եպիդաւրոս
AEsculapius son Apollo was worshipped at Epidaurus

| 'ի ձև | օձի .
| under / form | a serpent .

Կերբերոս շուն | եռագլուխ | պահէր զդուռն դժոխոց
Cerberus a dog | with three heads | guarded gate 1 hell

և ապարանիցն Պլուտոնի ,
palace Pluto .

Պարոնն Կէրթս եղև ձերբակալ վաղվաղակի յետ մահուն
Baron Goertes was arrested immediately after death

Կարոլոսի , և դատեցաւ 'ի ծերակուտէն Սթոքհոլմի | 'ի
Charles condemned by senate Stockholm | to

գլխապարտութիւն | .
be beheaded | .

Անմեղութիւն վարուց, պարզութիւն, հնազանդութիւն և
Innocence manners, sincerity, obedience

Երկիւղ յախտից բնակէն յայսմ երջանկաւէտ գաւառիս .
abhorrence vice inhabit this happy region .

Ակնկալուածութիւն յաջողուածոյ զօրացոյց զերաւունս առաքի-
Hope success strengthened cause vir-

նութեան, և տկարացոյց զյանդգնութիւն ապստամբու-
tue, weakened audaciousness rebel-

թեան .

lion .

Քաջ մշակութիւն | ձեռնտու է | յոյժ պտղաբերութեան
Good cultivation | contributes | most fertility

Երկրի .

soil .

Ծ. Յետ միանգամ բացայայտելոյ զկանոնս որ 'ի դասուն,
և հրահանգելոյ զաշակերտսն 'ի վարժս, յԲ. մասին գտցես
կրկին կրթութիւնս իւրաքանչիւր դասուց .

Ա. Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղադրութեան
երկու հտ. (1 , 2) Ս. Young John Lounger. Վ. to move
him. Ժածկելով վասն առողջանութեան զհայագիր ուղղաձայ-
նութիւնն, և վասն ուղղադրութեան զանգլիացին :

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան մի հտ. (1)
Ս. We are told. Վ. the persian empire. Զայս հտ. պարտ է
տալ նոցա 'ի միտ առնուլ, և հարցանել զնոյն՝ մինչ չե ան-
ցեալ 'ի բացադրութիւն կանոնաց Բ. դասուն . քաջութիւն
մարթէ և զառաջին զերկուս հատուածսն առնուլ 'ի միտ :

Դ Ա Ս Բ .

ՅԱՂԱԳՍ ԱՆՈՐՈՇ, ՅՕԴԻՅՍ

a ՎԱՄ *an*, *some* եւ *any*.

Երկրորդ յօդ առ անգլիացիս՝ որ և կոչի Յօդ անորոշ, է *a* կամ *an*, որ է ի՜ն, ա՜ն . այլ չէ պարտ ընդ մի համարել զսա ընդ թուական անուանս *one* որ է մի . զոր օրինակ Ունէի մի և եւի որդի և նա մեռաւ, ասելի է . *I had but one son, and he is dead.* և ոչ *but a son* . քանզի զթուոյ է բանն : Կոյնպէս չէ պարտ շփոթել ընդ անորոշ դերանուանցս *some* և *any* որ է ի՜ն, ի՛նչ, զորոց 'ի ստորև ասասցուք :

Յօդդ *a* անսփոփոխ է միշտ, որպէս և յօդդ *the* . բայց միայն յորժամ բառն եղեալ ընդ նմա սկսանի ձայնաւոր տառիւ կամ անձայն *h* իւ 1, ևս ձայնաւոր *h* իւ՝ եթէ շէշան յերկրորդ վանկն անկանիցի, յայնժամ առ 'ի զջարաձայնութիւնն խափանելոյ յաւելու տառս *n* և լինի յօդդ *an* . զոր օրինակ *a man, a field, a house, a history; an eagle, an apple, an hour, an historian.*

Բայց սակայն տառդ *n* զեղլի առաջի անուանց որք սկսանին *ֆ* իւ և երկար *u* 2 իւ և կրկնակ տառիւքս *ya, ye, yo, you* . զոր օրինակ *a wife, a watch, a wolf, a useful book, a union, a yard, a youth, a year, ևն :*

Յօդքս *a* և *an* հոլովին 'ի ձեռն հոլովանիչ մասնկանցս *of, to, from* . զոր օրինակ

1 Բառք որ անձայն *h* իւ սկսանին են սոքա հանդերձ իւրեանց ածանցիւքն, *heir, herb, honest, honour, hospital, hour, humble, humour* .

2 Ս երկար է 'ի սկիզբն բառից . յորժամ զհետ գայցէ բաղաձայն և ասպա ձայնաւոր տառ . զոր օրինակ *union, uniform, ևն :* Բայց ոչ և 'ի ժխտական բառս որ *un* իւ ածանցին . որպէս *unequal, unable, ևն :*

Եղ. Ո .	a friend,	Յ. ք. Ո .	friends,
	(Բարեկամ ան.)		(Բարեկամ.)
Ս . of	a friend,	Ս . of	friends,
Տ . to	a friend,	Տ . to	friends,
Հ .	a friend,	Հ .	friends,
Բ . from	a friend.	Բ . from	friends.

Եղ. Ո .	an hour,	Յ. ք. Ո .	hours,
	(Ժամ մ.)		(Ժամ.)
Ս . of	an hour,	Ս . of	hours,
Տ . to	an hour,	Տ . to	hours,
Հ .	an hour,	Հ .	hours,
Բ . from	an hour.	Բ . from	hours.

Ան անգլիացիս յոգդ *a կամ an վարի առաջի բառից որ զցեղ և զտեսակ իրաց նշանակեն*, կամ զորպիսութիւն, զարուեստ, զազգ և զհաւատս անձինն ցուցանեն. զոր օրինակ Կասկէրֆոն-Բիւնն անուանեալ Այր Կասկածոյ. The suspicious husband, a comedy. Հայր նորա անուանից է խորհրդարանին. His father is a member of parliament. Քեռին իմ գրածոս է. My uncle is a bookseller. Դու անգլիացի ես. You are an Englishman. Կա Կալվինական է. He is a calviniste.

Յոգդ *a կամ an դնի և առաջի անուանից կշռոց, չափուց և թուոց. զոր օրինակ Երկու փէնս մի լիբր. Two pence a pound. Կակոսն վեց շիլլին. Six shillings an ell. Երկուսն անգլիս լորս ինն. Four guineas a dozen. Տասն սկուտ հարիւրն. Ten crowns a hundred.*

Դնի *a կամ an և զնի բառից what ղին, որպիսի առ ի ցուցանել զզարմանս. միայն զի բառն որ զնի what ին եղալան իցէ. զոր օրինակ Որպիւի մարդ ես դու. What a man you are! Որպիւի սաքան մանուկ. What a devil of a child! Քանի գեղեցիկ աշխարհ. What a fine country!*

Դնի *ևս a կամ an զնի բառիցս such, half, so, as, too* այսպիսի, ինչ, այնպէս, նոյնչափ, կորի, եթէ զհետ եկեալ բառն իցէ եղակի. զոր օրինակ Ես բնաւ չասացի նմա այնպիսի ինչ. I never told him such a thing. Տար ինչ ի քեզ ինն լիբր. Lead me half a guinea. Ոչ բնաւ էկայ մարդ այնպէս իմաստաւն.

There never was so learned a man. Նոյնա՛յն գէշէջի՛ն մարդ է նա, որչա՛տ և եղբայր իւր. He is as handsome a man as his brother. Չէտեսարի՛դ իարի մեծ է լաւն քո. It is too great an enterprise for you.

Տեսանի՛ ՚ի վերոյգրեալ օրինակսդ՝ զի յորժամ զկնի բառիցդ so, as, too գոյ անուն ինչ եղական հանդերձ ածականաւ, ածականն յառաջէ քան զգոյականն, և յօդդ ա կամ առ դնի ընդ մէջ ածականին և գոյականին :

Յօդդ ա դնի և առաջի բառիցս few և great many, թէպէտ և հետագայ բառն իցէ յորքնակի. զոր օրինակ Ունի՛մ գրեալսն ինչ անգլիայիս. I have 'a few english books. Ունի՛ նա բաւում բարեկամս. He has a great many friends 1.

Առ անգլիացիս ա կամ առ յօդիւ բացադրին և իմաստքս երկիցն՝ 'ի քաւում. Twice a year. Այսչա՛տ ինչ առ էօրնէալ. So much a week. զի յայսպիսիս զեղեալ համարի նախագորու թիւնս for լաւն :

Յորժամ յօդս ա եդեալ է 'ի վերայ առաջնոյ բառին, չէ հարկ կրկնել զայն և 'ի վերայ հետագայից. զոր օրինակ Այր մի, կին մի և մանուկ մի. A man, woman and child.

Եթէ բառք զատական ինչ միտս ունիցին, այսինքն է ցուցանիցեն մասն ինչ բոլորին կամ քանի մի, յայնժամ յանգլիականին փոխանակ ա յօդիս՝ դնի բառս some ինչ, որ վարի յամենայն թիւս. զոր օրինակ. Բեր ինչ լեմոնս ինչ, քաւում ինչ գինի, Bring me some lemons, give me some wine. Եւ ըստ յօդին կանոնի՝ եթէ բազում բառք գուցեն մի զմիոյ կնի, 'ի վերայ առաջնոյն և եթ դնի some. զոր օրինակ Տաւ ինչ քաւում մի հաց և խփի, Give me some bread and butter, և ոչ թէ some bread and some butter.

Իսկ 'ի հարցուածս, 'ի տարակուսականս և յանատոյդս, և մանաւանդ յորժամ 'ի բանսն գուցէ էթէ if, դնելի է մանաւանդ any ինչ, քանի մի, քան some. զոր օրինակ, Ունի՛ք ինչ յորքնակ, Have you any apples? Եթէ գտանէմ գիրս ինչ անգլիական գնէցիք զայնս, If I meet with any english books, I will buy them.

1 Մարթի ևս ասել He has many a friend.

Վ. Ա. Ր. Ժ. Ք. Բ.

Արուեստան կառավարելոյ է | 'ի վեր քան | զկարողութիւն
art governing is | above | capacity

Հասարակ մտաց .

պայ ordinary genius .

Այր ոք խոհական | պարտի գիտել զեարդ պահել | զխոր
պ prudent man | ought to know how to keep | պ se-

հուրդ .

cret .

Յոյսն է երազ զարթուցելոյ առն .

Hope is պ dream պայ waking man .

Խաբէութիւնն է անվայել մեծարոյ առն .

lie is unworthy պայ honest man .

Դատողութիւնն է մաքս իմն, զոր | ամենայն ոք | հատուցանէ

Censure is պ tax, that | every body | pays

Հասարակաց .

public .

Այս փանելա արժէ երկու կինէ կանգունն .

This lace costs two guineas պ ell .

Դինին վաճառի քսան սու առ շինն .

Wine is sold twenty sous պ bottle .

Նա է բժիշկ և իւր եղբայրն է վաճառական .

He is պ physician and his brother is պ tradesman .

Իցէս դու իռլանտացի թէ Անգլիացի .

Are you պ Irishman or Englishman ?

Դառն կատակ է թոյն բարեկամութեան .

պ bitter jest is poison friendship .

Նոր աշխարհն եղև գտեալ | 'ի ձեռն | Քոլումպոսի ու .

New world was discovered | by | Columbus պ

բուսն ճենովացոյ .

Genoese .

Կարիցէս դու զանալ ինձ զայսպիսի փոքրիկ հաճոյս .

Can you deny me so small պ kindness ?

Հայրն քո է այր յոյժ բարի, | չեմ բնաւ տեսեալ |
Your father is փ man too good, | I never saw |

Հայր այնպէս բարեգութ և առատաձեռն .
փ father so loving and generous.

Քանի՜ | արհամարհ | է արբըն ոք այր .
What | contemptible object | փ drunken man is!

Այր ոք և կին պարտին տանել համբերութեամբ տնային
փ husband and փ wife ought to bear with patience հյգ. domestic
վշտաց .
troubles .

Թեթևութիւն այսր յանցանաց | ոչ արժանաւորէր | զայս .
slightness that fault | did not deserve | so
պիսի մեծ պատուհաս .
great փ, punishment .

Յոլով մարդիկ | նուիրեն ղերեանց հանգիստ | արարոյ
փ great many persons | sacrifice their peace | forma-
ղութեանց մարդավարութեան և գեղեցիկ պատշաճից .
lities compliment and good manners .

Յորժամ Չէնոնի ասացաւ եթէ կորեան ամենայն նորա
When Zeno was told that was lost all his
ինչք .
property .

Բարւոք ապա, ասէ նա, բաղդն | կամի | առ-
Well then, said he, fortune | has a mind (փաս ունի) | to
նել ղիս իմաստասէր .
make me փ philosopher .

Հայրն իմ գնայ յԻրլանտա | չորիցս կամ հնգիցս | յամին .
My father goes Ireland | four or five times | փ year .

Նա տայ իւրում որդւոյ հինգ փրանկս յաւուրն .
He gives to his son five francs փ day .

| Ահաւասիկ | սակաւ մի գինի և ջուր 'ի վերայ սեղանոյն .
| There is | wine water upon հյգ table .

| Ընտրեն դու | գարեջուր թէ խնձորաջուր .
| Do you choose | beer or cider ?

Տուր ինձ (սակաւ մի) հաց և միս .
Give me bread meat .

Բեր (սակաւ մի) աղ, պղպեղ և մանանեխ .
Bring salt, pepper mustard .

Տուր ինձ (քանի ինչ) խնձորս, տանձս, նարինջս, ընկոյզս
Give me apples, pears, oranges, walnuts,
և այլն .
etc.

Սակաւ մի հաց և գինի | շատ է | ինձ .
bread wine | are sufficient | for me.

Առաքեցի նմա կեռասս, բայց | նա ախորժէ առաւել |
I have sent him cherries, but | he prefers |

հաղարջս .
currants .

Բեր քանի մի դանակս և պատառաքաղս .
Bring knives forks .

Գո՞յ գինի 'ի գինետան . | Գո՞յ հաց 'ի տան .
Is there wine in cellar? | Is there bread in house?

| Լուա՞ր | ինչ նորալուրս | Գնեցե՞ր | անգլիական
| Have you heard | news? | Have you bought | english

գիրս ինչ .
books?

Են | չար ժամանակք, յոր առաքին ագոյնք են տկարա-
There are | unhappy moments, when most virtuouses are most fee-
գոյնք .
bles.

Հնար է մեզ ունել | զվսեմութիւն առանց վիսութեան ,
We may possess | չոք dignity without pride,
զքաղցրութիւն առանց ցածութեան , և զշնորհս առանց
affability without meanness, elegance without

պչաւանաց .
affectation .

Ունի՞ք դուք գրիչս և զթանաք . | Լսեմ խառնաձայնս իմս .
Have you pens ink? | I hear noise

Առ զթէյ և գիր 'ի նմա զշաքար և զկաթն .
Take tea put in it sugar milk .

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(3 . 4) Ս . When the honest . Վ . when he was killed .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (2) Ս .
The vizier of this . Վ . being understood by him .

Դ Ա Ս Գ .

ՅԱՂԱԳՍ ՎԵՐՋԱՀՈՂՈՎ ՍԵՌԱԿԱՆԻ

Որպէս տեսաք ցարդ , ամենայն հոլովք առ անգլիացիս՝ կազմին յօգիւս *the* ընդ հոլովանիչ մասնկանցս *of, to, from*. Այլ սեռական հոլով նոցա ունի և այլ եղանակ , այս ինքն է յաւելլով 'ի վերջ բառին զտառս՝ *s* հանդերձ նախնեմաց ապաւթարցիւ . այս հոլով՝ որ առ մեզ վերջահոլով ասի ըստ ձայնին և յապիացո՞րիւ ըստ նշանակութեանն , առ անգլիացիս « արդա-
կան սեռական ըսի , իբրու զի զստացումն կամ՝ զսեպհականու-
թիւն իրին նշանակէ :

Արդ որ ստացողն է իրին՝ կանխէ քան զստացեալն 'ի սեռական վերջահոլով՝ յաւելլով 'ի ծայրն՝ *s* հանդերձ նախադաս ապաւթարցիւ . զոր օրինակ Պալատի արքայի , *The king's palace* . Պարբէլ Գուլիելմոսի , *William's garden* . Կէանս առն իմաստն , *A wise man's life* , ևն :

Առ ոչ սխալել 'ի կարևոր կանոնիս շրջաբանութեան , պարտ է նախ ըստ հասարակ կանոնաց նախդրիւ հոլովով սեռականին զբանսն յօգել . գնելով նախ զստացեալն իւր յօգիւ , և ապա զստացողն 'ի նախդրիւ սեռական . և ապա թողուլ 'ի բաց զ *the* յօդ ստացելոյն և զ *of* նախդիր ստացողին , փոխադրելով զայն յառաջ , և յաւելլով զվերջատառդ՝ *s* հանդերձ ապաւթարցիւ : Առաջիկայ օրինակքդ ակներև ցուցցեն զասացեալքս :

ՊԱՐՋ ՀԱՐԱԳՐԱՆ

ՀՐՋԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

The palace of the king,

The king's palace, Ար-
քային պալատն 1 .

The garden of William,

William's garden, Գու-
լիելմոսի պարբէլն .

The life of a wise man,

A wise man's life, Իմաստ-
նոյ առն իմանք .

1 Ասի երբեմն ևս *A palace of the king's, A garden of*

Այլ յաճականս գոյականապէս վարեալս չմարթէ բնաւ լինել այս չըջաբանութիւն . զոր օրինակ Երջանկ-ն չաբա-
գործին վաշանցի է , պարտ է թարգմանել . The happiness of
the wicked is but transitory , և ոչ բնաւ the wicked's hap-
piness .

Յորժամ բազում սեռական անուանք կամ յատկացու-
ցիչք եղեալ իցեն 'ի միասին , իւրաքանչիւրումն յաւելու 'ս ,
և բանն ողջոյն յետս յետս ընթանայ . զոր օրինակ Տառն Կոպա-
րի քեռ-այն իմոյ , My uncle's clerk's house 1 , այս ինքն . Իմոյն
քեռուոյ նոտարին տունն :

Իսկ եթէ սեռականք կամ յատկացուցիչք զօդեալ իցեն
ընդ միմեանս շաղկապիւս and և , վերջնոյ անուանն և եթ դնի
վերջատառդ 'ս , և կարգի բանիցն ոչ ինչ փոփոխումն լինի .
զոր օրինակ Սպարդաթ + Փրանկ-նոն , Պեթրոսի և Յովնանս ,
Francis , Peter and John's property .

Դարձեալ յորժամ անունն ստացողին՝ ունիցի զհետ իւր
զանունն արուեստին կամ զսլաշտամանն , ևն , վերջատառդ 'ս
դնի միայն զկնի վերջնոյ բառին . զոր օրինակ Խան-ն Տէառն
Բարբէրի գրաւաճառի , ասելի է . Mr. 2 Parker the stationer's
shop , և ոչ եթէ Mr. Parcker's the stationer 's shop . քանզի
աստանօր մի գոյական անուն համարի Տէր Բարբէր գրաւաճառն :
Ի նոյն պատճառս ասի The king of England's court , Ար-
տառնի + Խագաւորին Անգլիոյ , The emperor of Germany's edict .
Հրովարտի կայսեր Գերմանիոյ :

Արդ թէպէտ աւանդեցաք իբրև կանոն ընդհանուր եթէ
չըջաբանութիւնս այս և գործածութիւն վերջատառ 'ս ի 'ի
չնչաւորս և 'ի ստացողականս և եթ վարի , բայց են և զարտու-
ղութիւնք ինչ կանոնիս . և Նախ զի նոյն տառդ 'ս վարի և 'ի ցու-
ցանել անդ զմիջոց ինչ ժամանակի , կամ զտարանջատութիւն
ինչ տեղւոյ . որպէս տեսանի յերկոսին յօրինակս յայտ-
սիկ . Եւբայր իմ Դարձ արասցէ 'ի միջոցի քաբայ մոյ , My brother

William's , իբրու թէ ասել , One of the palaces of the king ,
Մի 'ի պալատանց արքայի , ևն :

1 Որչափ հնար է խորշել արժան է 'ի բազում սեռակա-
նաց , զի մի չիւն չարաձայն 'ի բանն գործիցի :

2 Բառդ Master միշտ համառօտիւ գրի Mr .

will come back in a year's time. Հեռի ետ 'ի Թնամեաց առաք
Դու ճանապարհի, We were only a day's march from the enemy.

Երբն վարի դարձեալ 'ի բացատրութիւն իմաստիցս առ,
'ի Տօփէ, 'ի Գան, Լն. զոր օրինակ Երեւմ առ Գոյն իմ, I am
going to my sister's. Գամ 'ի Տօփէ Երբօրն իմ, I come from
my brother's. Յերէնն ընդ Երէնն առ Գեորգեանն իմ ընկերի,
I supped last night at my cousin's, Լն: Յայստիկ իմաստ
Լուկեայն իմանի բառս house Գան. որպէս Թէ ասել. Երեւմ
'ի Գան Գեան իմ, I am going to my sister's house. Գամ 'ի
Գանն Երբօրն իմ, I come from my brother's house, Լն:

Վերջահոլովդ 's դնի նաև 'ի վերջ յատկացուցին որոյ
յատկացեալն զօրութեամբ իմանիցի, որ առ մեզ, Ե, ն դի-
մորոշ յօդիւք բացայայտի. զոր օրինակ Տան Գեղէնիւսի
է Գան ՂՏեառն Պարսիկն, Your house is finer than Mr. Bar-
clay's. Գիտանակ ասելոյ կրկնութեամբ Գան Գան:

Յոգնական բառք յանգեալք 'ի s, 'ի լինել սեռական կամ
յատկացուցիչ՝ առնուն 'ի վերջն ապաթարց մի Լեթ առանց
կրկնելոյ զտառդ. s. զոր օրինակ Վրան Գոյն, The soldiers'
tents. — Իսկ Լեթ յոգնականն ոչ յանգիցի 'ի s, յաւելու-
տառդ. s առանց ապաթարցի. զոր օրինակ Մանակ Գոյն,
The childrens shoes.

Ոչ բնաւ վարի վերջահոլովդ 's, այլ տեղափոխութիւն
Լեթ լինի բառից,

Ս Յորժամ հետագայ բառն ցուցանիցէ զնիւթն որովք յո-
րինեալ է նախընթացն, որ առ մեզ յաճական անուն
փոխարկի. զոր օրինակ Տան ալիսիւք, A brick house.
Ժամացոյց Գոյն, A gold watch, Լն:

Բ Յորժամ հետագայ բառն զկիրառութիւն և զպէտս նա-
խընթաց բառին ցուցանիցէ, որ 'ի մեզ զնիւթն անխտիր իբրև
աճական և իբրև յատկացուցիչ. զոր օրինակ Գոյն Գի-
շերայի, A night cap. Շիւ իւր, The oil bottle, Լն:

Գ Յորժամ հետագայ բառն զտեսակ նախընթաց անձին
կամ իրին նշանակիցէ. զոր օրինակ Ձան Ծով, sea-fish.
Գին Գոյն, The oysterwoman, Լն: — Գիտեա զի

1 Պարտ է զբարդեալ բառսդ անջատել յիրերաց փոքրիկ
Լեթամնայիւ. այսպէս sea-fish, oyster-woman.

'ի շրջաբանութիւնս յայտոսիկ բառք որ յառաջէն յան
գլխականին՝ միշտ յեզակի գնին , թէ և յոքնական իցէն
ըստ իմաստիցն :

Գործամ բառն նախընթաց մասն իցէ հետեւեալ բառին .
զոր օրինակ Պարսկան սենեկն , The chamber window .
Վարարան Դահլճին , The parlour chimney , ևն :

Վ Ա Ր Ժ Ք Փ .

Գրական կորուսեալ Միլտոնի է գեղեցիկ իմն քերթուած .
Paradise lost Milton is fine poem .

Գեղեցկութիւն հէլենեայ | պատճառ եղև | կործանմանն
beauty Helen | occasioned | հոյ. destruction

Տրոյի .

Troy .

Յասումն Անահայ | առթեաց | զմահ Ակտէոնի .
anger Diana | was cause | սեռ. death Acteon .

Վրիպակ | միոյն | է խրատ այլում .
fault | of one man | is lesson another man .

Ճաշեցից այսօր առ իմում եղբոր .
I shall dine to day my brother .

Գամ ('ի տանէ) իմոյ հօրն .
I come my father .

Նա կրէ գլխարկ մի յարդեայ մետաքսեայ ժապաւինաւ .
She wears hat straw գործ. a silk ribbon .

Նա գնաց յիւր ամարաստուն տուն .
He is gone his country house .

Նկարագիր առակացն Եսովպոսի է պարզ բնութիւնն .
character fables AEsop is simple nature .

Ո՞ր է կատարեալագոյնն յանգլիական բառագիրս .
Which is best սեռ. english dictionaries ?

| Է | Ջոնսոնին .
| It is | Johnson .

| Տեսի | զհայր կնոջ եղբորն Գուլիէլմոսին .
| I have seen | father wife brother William .

1 Լաւագոյն է չկրկնել զանունդ man .

| Սիրէս գու | զխահվէ կաթամբ .

| Do you like | coffee milk ?

Կոչեա զայրն ճագարորս և զկինն ոստրէվաճառ .

Call man rabbit woman oyster .

Զօրութիւն սիրոյ է մեծ .

power love is great .

Տարփանք Պլուտոնի առթեաց զյափափումն Պերսեփոնեայ .

love Pluto caused rape Proserpina .

Եդուարդ վեցերորդ եղև յաջորդ Հենրիկոսի ութերորդի .

Edward the sixth was successor Henry the eighth .

Քիմերայն | նկարագրէր | գլխով առիւծու , մարմնով

Chimera | is represented | with head lion , body

այծի և տոամբ վիշապի .

goat tail dragon .

Որդիք Կարոլոսի , Եդուարդայ և Սամուէլի երթան 'ի նոյն

children Charles , Edward Samuel go same

դպրոց .

school .

Յետ մահուան Հռոմուլոսի | եղև | պարապութիւն

After death Romulus | there was | interregnum

աթոռոյ | զմի ամ .

| a year .

Յաւուրս այս պարապութեան սինկղետոսք միմեանց զհետ

During this senators alternately

կատարէին զսպաշտոն թագաւորի .

executed function king .

| Գոն | 'ի առարածականս Կեսների շնորհք ամենևին

| There is | in Idyll Gessner with grace altogether

սիրատարի և սրտառուչ .

amiable and affecting .

Նկարագիրք Փոփի են հաւասարապէս կատարեալք , որպէս

images Pope are as perfect , as

իւր ոճ բանիցն է դաշնակաւոր .

his style is harmonious .

Ա . Կրթութիւն Առողանութեան և Ուղղագրութեան
(5 , 6) Ս . Had he been . վ . to the owner of the house .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (3) Ս .
We cannot decide . վ . in the eastern countries .

Դ Ա Ս Դ .

ՅԱՂԱԳՍ ՅՈՒՔՆԱԿԱՆ ԹՈՒՌՑ ԱՆՈՒԱՆՑ

Առ անգլիացիս եզակի բառք յոգնակի փոխին՝ յաւելլով
'ի վերջն զտառդ s . զոր օրինակ քաղաք a town , քաղաքք towns .
գոմար house , գոմարք houses .

Այլ գիտելի է զի .

Ս Յորժամ եզակին յանգի 'ի ch , sh , s , x , յոգնակին լինի
յաւելլամբ es . զոր օրինակ peach քիւշ , peaches 1
քիւշք . wish , wishes իւշք . witness , witnesses վկայք .
fox , foxes աղաւթք 2 :

Բ Գոյական անուանք յանգեալք 'ի y , նախընթաց ունելլով
զմի կամ զբազում բաղաձայնս , 'ի յոգնականն զ y փոխեն
'ի ies . զոր օրինակ lady , ladies արիւնայք . fly , flies ճանճք :
Իսկ եթէ նախընթաց տառ y ին իցէ ձայնաւոր , ըստ
հանրական կանոնին s եւթ յաւելլու 'ի վերջն . զոր օրինակ
day , days աւուրք . boy , boys արայք :

Գ Գոյականք յանգեալք 'ի f կամ fe լինին յոգնակի փոխ
ելլով զ f կամ զ fe 'ի ves . զոր օրինակ calf , calves
արկք . knife , knives քանակք :

Իսկ բառք յանգեալք 'ի ff , oof , ief , rf , որպէս muff
մուշակ յետաց , roof յարի , grief վիշտ , dwarf լիւրդ , ևն , ըստ
կանոնի փոխին 'ի յոգնակի՝ յաւելլամբ եւթ s տառի . muffs ,
roofs , ևն :

Միայն thief գող և staff գաւազան լինին thieves և staves .

Դ Ի գոյականաց որք յանգին 'ի o անմաքուր 3 , լինին

1 Գոյական անուանք յանգեալք 'ի ch ք խիտ 'ի հին
լեզուաց փոխանցեալք , 'ի յոգնականն լինին յաւելլամբ s
տառի եւթ . զոր օրինակ monarch , monarchs . patriarch ,
patriarchs .

2 Եւ այսու վանկ մի և ամանակ յաւելլու 'ի բառն :

3 Առ անգլիացիս o անմաքուր (impure) տալի՝ յորժամ
նախընթաց ինքեան ունիցի տառ բաղաձայն . զոր օրինակ hero .

յոգնակի յաւելմամբ *es* . զոր օրինակ *cargo* , *cargoes* նա-
ւաբեռնիկ . *echo* , *echoes* արձագանք . *hero* , *heroes* քի-
ցաղունք . *negro* , *negroes* խառնիկ . *manifesto* , *manifestoes*
յայտարարութիւնք . *potato* , *potatoes* գետնական . *volcano* ,
volcanoes հրաբուխք . *wo* , *woes* լռաւորութիւնք , *ևն* :

Իսկ այլք փոխին յոգնակի յաւելմամբ միայն *s* . զոր օրի-
նակ *folio* , *folios* լեւերք . *nuncio* , *nuncios* նուիրակք . *seraglio* ,
seraglios արտանիք փաճկաց , *ևն* :

Է Ե՛ն և անուանք որք բնական անկանոնք են 'ի յոգնականն ,
զորս դիցուք աստէն .

ԵԶԱԿԻ

ՅՈԳՆԱԿԻ

Antithesis	հակադրութիւն	Antitheses .
Appendix	յաւելումք	Appendices կամ <i>xes</i> .
Arcanum	գաղտնիք	Arcana .
Automaton	ինքնաշարժ	Automata .
Axis	առանցք	Axes .
Basis	խարտիկ	Bases .
Brother	եղբայր	Brothers կամ brethren 1 .
Calx	կիւր	Calces .
Cherub	չերուբիմ	Cherubim 2 .
Child	պալայ	Children .
Crisis	շրանգաւոր ժամա- նակ հիւանդին	Crises .
Criterion	աղաքատարութիւն	Criteria .
Diaeresis	արահամն լանկի	Diaereses .
Datum	լուսանիւն	Data .

1 Եթէ բանն իցէ զորդւոց նոյն ծնողաց՝ ասի *brothers* .
զոր օրինակ Հոմէրոսն և Հոմէրոս եղբարք էին , *Romulus and
Remus were brothers* . — Իսկ եթէ զանձինս նոյն ընկերու-
թեանն նշանակիցէ՝ զնի *brethren* . զոր օրինակ Սիւրենի եղբարք
ի՛մ , *My dear brethren* .

2 *Cherub* և *Seraph* զբերայականն պահեն 'ի յոգնականն :

Die	գահայ (խաղալոյ)	Dice .
Die	ինիք գրասոյ	Dies .
Effluvium	արարանքնութիւն	Effluvia .
Ellipsis	ընթաց	Ellipses .
Emphasis	ճանաճանքնութիւն	Emphases .
Encomium	գրահար	Emcomia <i>կամ</i> <i>ums .</i>
Erratum	վրիպակն արարագրի	Errata .
Foot	ապն	Feet .
Genius	այս , ոգի	Genii 1 .
Genius	հանճար	Geniuses .
Genus	սէռ	Genera .
Goose	աւգ	Geese .
Hypothesis	վարկած	Hypotheses .
Index	ցանկ	Indices <i>կամ</i> <i>exes .</i>
Louse	օղիւ	Lice .
Magus	Տագ	Magi .
Man	Տարդ	Men .
Medium	հնարք	Media .
Memorandum	յիշատարանքան	Memoranda <i>կամ</i> <i>dums .</i>
Metamorphosis	արջաբանութիւն	Metamorphoses .
Mouse	Տանին	Mice .
Ox	էգն	Oxen .
Pea	արտուն	Pease .
Pea	հարս արշաւան	Peas .
Penny	դանի (արծեպն)	Pence .
Penny	հարսն գրասոյ	Pennies .
Phaenomenon	երևոյթ	Phaenomena .
Radius	ճանապարհ , շա- տաւիղ	Radii .
Seraph	սերափէ	Seraphim .
Stamen	ստեպն ծառկանոց	Stamina .

Stratum	խաւ	Strata .
Tooth	աքան	Teeth .
Vortex	դարձիկ ջր-ը	Vortices .
Woman	կին	Women .

Դ ԵՆ անուանք որք բնաւ չունին յոքնակի . որպիսի են wheat ցորեան , wealth ճոխութիւն , barley գարի , spinage շոփն , business արարք , գործ , learning գիտութիւն , darkness խաւար , food կերակուր , knowledge ծանօթութիւն , progress յառաջադիմութիւն , property ինչ , պարտաւորութիւն , strength զօրութիւն , poetry բերնութիւն , ancestry նախնիք , clergy գղերն , nobility աւագանիք , և այլ ամենայն հաւաքական անուանք չունին յոքնակի :

Ե ԵՆ և այլք որք չունին եզակի . զոր օրինակ antipodes հակադէպք , ashes ածիւն , alms ողորմութիւն , bellows քնիկ , bowels աղիք , breeches վարկիք , credenda ճանաչելիք , cresses կոպեմ , dregs Դիւր , entrails քնիկ , goods վաճառք , litterati իմաստասէրք , lungs լոք , minutiae անոթիք , oats վարակ , riches ճոխութիւնք , snuffers Բաղմակաւ , scissars Պրատ , shears Վեժ Պրատ , thanks շնորհակալիք , tongs աւելիք , wages լոշակ . և բազում բառք որք գիտութեանց պատկանին . զոր օրինակ mathematicks ռադիկան , politicks քաղաքական , opticks փնդական , metaphisicks Բնականական , ethicks Բարոյական :

Զ ԵՆ դարձեալ և բառք որք միասին վարին յեզականն և ՚ի յոքնական , առանց իրիք փոփոխութեան . որպէս apparatus հանդերձանք , պառք , deer երէ վայրի , hiatus Բացումք , means հնարք , news նորատուրք , people ժողովուրդ , series շար , sheep ուխար , species տեսակ :

Վ Ս Ր Ժ Ք Դ .

Լոյսն է ցոլացումն ինչ ճառագայթից արևու .

Light is emanation ray sun .

Բարի հայր սիրէ զեւր որդիս .

A good father loves his child .

Ոչ դէ կարէ | տալ զսլատաւ | ամենայն երևութից .

No body can | account for | all ևս . phaenomenon .

Մոգք էին իմաստունք Արեւելայց .

magus were wise man Eastern nation .

Մուսայք էին աստուածուհիք գիտութեանց և արուեստից .

muse were goddess science and arts .

Մինչ Որփէոս | հարկանէր | զբնար , վագերք , արջք

When Orpheus | was playing on | lyre , tiger , bear

և առիւծք | գային 'ի շնթել զնովաւ | և 'ի լիզուլ նորա զոտս .

and lion | came to fawn upon him | to lick his foot .

Մոլիէր | ալպանեաց | զբժիշկս , զմարքիզս և | զկեղծաւո .

Moliere | has ridiculed | physician , marquis and | devo-

րեալ բարեպաշտս .

tee .

Կանայք | ստեղծան | առ 'ի լինել | ընկերք և ոչ ստրուկք

Woman | are made | to be | companion and not slave

մարդկան .

man .

Մարդիկ փոխանակ կերակրելոյ բանջարովք , սպանանեն

Man instead of feeding upon vegetable , kill

զեղինս , զոչխարս , զսագս , զերէս , և ևս զթռչունս և

ox , sheep , goose , deer , even bird

զձկունս .

fish .

| Գոյին | 'ի յԱլբայեցւոց բանակին երեք եղբարք

| There were | in Alban army three brother

անուանեալք Կուրատիոսք . և 'ի Հռովմայեցւոց բանակին

named Curiatius ; and in Roman army

երեք եղբարք ևս կոչեցեալք Որատք .

also called Horatius .

Կառարք լերանց և խորք ձորոց են առ հասարակ ակտոր
 top mountain bottom valley are equally agree-
 Ժականք .
 able .

Այսդիկ կողքս են ծածկեալ ծառովք , և վտակ մի հոսէ
 These hill are covered tree , stream rolls
 զիւր ջուրս | 'ի միջոյ | մարգաց | ծաղկերանգ .
 its water | through the midst | meadow | enamelled with flowers .

Նա ունի երկուս եղբարս և չորս քորս .
 He has two four sister .

Աղաչեմ զձեզ եղբարք գթութեամբքն Աստուծոյ .
 I beseech you by the mercies God .

Արաբացիք հաւատան 'ի գոյութիւն ոգւոց .
 arabians believe existence

Սքոթ և Պայրըն էին քերթողական հանճարք .
 Scott Byron were poetical

Նոքա հատուցին մի շիլին և չորս դանկս .
 They paid one shilling four

Ես գտի երիս հին արծաթի դանկս .
 I found three ancient silver

Սպայքն գտին քանի մի կնիքս դրամոց | 'ի ձեռս |
 officer found several | in possession |

գրամանենգաց .
 forger .

Նա | սովոր է | անցուցանել զողջոյն գիշերն արկանել
 He | used | to spend whole night in throwing
 զքուէայս .

Անդանոր գոյին եօթն բակլայք և վեց ոլորունք .
 There were seven bean six

Նա գնեաց մի գրիւ ոլուն վասն իւրոց աղանեաց .
 He purchased bushel for his pigeon .

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
 (7, 8) Ս . This the barber . Վ . in his night-cap and slippers .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (4) Ս .
 As the vizier . Վ . a heap of rubbish .

Դ Ա Ս Ե .

ՅԱՂԱԳՍ ՍԵՌԻՑ ԱՆՈՒԱՆՑ

Սեռք անուանց յայտարարք արուի և իգի՝ երեք են առ անգլիացիս . արական , իգական և չեզոք . երկու առաջինքն չնչաւորաց , իսկ երրորդն անշնչից առ հասարակ պատշաճեալ :

Առ անգլիացիս արական սեռ է ամենայնի որ առ արուս պատկանին . զոր օրինակ man , մարդ , brother եղբայր , boy մանուկ , father հայր , husband այր , lion առիծ , cock առաւաղ :

Իգական՝ որ իգաց պատշաճին . զոր օրինակ woman կին , sister քույր , girl աղջիկ , mother մայր , wife ամուսին , lioness մառի՛ առիծ , hen մարի :

Չեզոք է որ չունի սեռ , որպէս ամենայն անշունչ արարածք , կամ որոց սեռն անյայտ է . զոր օրինակ house փռն , fish խաւի , oyster ասպրէ , garden պարտէզ , worm արեւ , virtue արարածի արարչն :

Այլ գիտեւ սարս է զի ,

Յանգլիական լեզուի քառասնիւ չափ և եթ բառք գոն՝ որոց սեռք ՚ի վերջաւորութեանցն զանազանին . որպէս prince իշխան , princess իշխանուհի , heir ժառանգ , heiress կին ժառանգ , emperor կայսր , empress կայսրուհի , priest քահանայ , priestess քահանայուհի , testator կաւապիւր , testatrix կին կաւապիւր , executor կաւալապար , executrix կին կաւալապար , ևն :

Բայլ ամենայն բառս որք երկուց սեռից պատշաճիցին՝ նոյն վերջաւորութիւն է , և ՚ի պահանջել հարկին որոշել՝ վարին ընդ նոսա բառք ինչ վերագիրք՝ որոշեցք սեռից . այսպիսի են վասն անուանց որ առ արս և առ կաւայս վերբերին՝ բառքս man այր , woman կամ maid կին կամ աղջիկն . վասն անուանց որք առ մանկունս պատշաճին՝ male , female արու , կգ . վասն անուանց անասնոց ցուցական գերանուանքս ար . և իգ . he ,

she նա . վասն անուանց թռչնոց cock առաչառ , hen ճարի ,
զոր օրինակ .

Ծառայ աֆ	A man-servant .
Աղախին աֆ	A maid-servant .
Քօշ իմ առաչ .	A he-goat .
Այծ ֆ	A she-goat .
Ճնճղուի առաչ	A cock-sparrow .
Ճնճղուի ճարի	A hen-sparrow .
Սիբաճարգ առաչ	A pea-cock .
Սիբաճարգ ճարի	A pea-hen .

Բայց գիտե՛լ արժան է զի 'ի կարևոր դէպս և եթ այսօրի-
նակ վարելի է՝ ուր անվրէպ ճշդութիւն իմաստից պահան-
ջիցի , և չիցէ մարթ այլ դարձուածս ընծայել հիւսուածոյ
բանից 1 :

4 Են և անուանք որոց արական և իգական սեռք այլ և այլ
ձայնիւ տարորոշին . զոր օրինակ bachelor երեքսուսարդ
անիին , maid օրիւրդ . boy ճանուի , girl աղջիկն . buck նա-
խառ , doe այծ . drake առաչ քաղ , duck եգ քաղ . earl իմս ,
countess իմսուհի . gander առաչ սագ , goose եգ սագ . hart
եղջերու , roe եղնիկ . horse յի , mare ճապալի յի . husband
այր , wife կին . king թագաւոր , queen թագուհի . lad պա-
պանի , lass օրիւրդ . lord քէր , lady քիկին . man ճարդ ,
woman կին . nephew աւագր քեռ կամ եղբօր , niece
դուստր քեռ կամ եղբօր . son աւագր , daughter դուստր .
uncle քեռի կամ հօրեղբայր , aunt ճօրտայր կամ հօրտայր :

5 Են դարձեալ և այլ բառք՝ որոց վերջաւորութիւն յայ-
տարար սեռից ամենեկին անկանոն է . և սոքա առհասա-
րակ բառք օտարք են և եկամուտք . զոր օրինակ abbot
աբբայ , abbess աբբատուհի . beau , belle այր կամ կին պահա-
սէր . czar ինքնակալ ռուսաց , czarina կայսրուհի ռուսաց .
don քէր , donna քիւհի . hero դիւցաւն , heroine դիւ-

1 Տես դարձեալ զայսցանէ 'ի Դասն Թ . ուր բանք լիցին
զսեռից գերանուանց :

յաշնահի . monsieur ֆէր , madam ֆիլին . sultan , sultana սուլթան . signor ֆէր , signora ֆիլին . widower այր ֆէր , widow այրի ֆին , ևն :

Է Յատուկ անուանք յարականն և յիգական ոչ ըստ կանոնի յանգին 'ի վերջն . զոր օրինակ Henry Հենրի , Henrietta Հենրիէ . Victor Վիկտոր , Victoria Վիկտորիա . James Յակոբ , Jacobina Յակովբինա . ևն 1 :

Ը Ի խօսելն զմանկան աղայոյ բազում անգամ փոխանակ արականի գնի չէզոք . զոր օրինակ Կայր առ նմա մանուկ մի , և դաշխարան մի մէջ , յաջոյ յետին նորա , An infant stood beside him , with a large slice in its right hand . Նոյն պէս չէզոք գնի 'ի խօսելն զանասնոց՝ որոց սեռն անծանօթ իցէ . զոր օրինակ . Ձիւն ազգ ֆէրտանայ իցէ այդ : — Կորին իսպառի է . What kind of animal is it? — It is a kitten .

Է Անուանք նաւուց փոխանակ չէզոքականին իգականան վարին առ անգլիացիս՝ նա և յրնտանի զորոյս . զոր օրինակ . Տեսնէ՞ք դուք զկորտ , Բազում ճանապարհս արարեալ է նա , Do you see that shallop , she has made several voyages .

Է Անուանք աշխարհաց առ հասարակ չէզոք են , բայց յանձնաւորելն և յառնուելն գէմս՝ փոխին յիգական . զոր օրինակ Ռուսիա իւրով յաշխարհ , Russia with her furs .

Ը Ի ձեւաւոր շարագրածս 'ի գէմս տալ անշնչիցն , արական սեռ շնորհի այնց՝ որք ազգեցուծեամբ , զօրութեամբ և հազորդականութեամբն բացորոշին . ըստ այսմ արական սեռիւ վարին երբեմն sun արեգակն , fire հուր , time ժամանակ , death մահ , ևն : Եւ իգական սեռ՝ որք երեւելք են

1 Յորժամ յատուկ անուանք իգականք եղեալ իցեն որոշակի յիմաստս ինչ , զհետ եկեալ բառն որ բացայայտիչ է անուանն՝ անփոփոխ գնի ըստ սեռին , զոր օրինակ . Թագուհին Ելիսաբէթ իշխան զարմանալի վերագոյն քան զազգ իւր սակն իշխանական առաքինութեանցն , Queen Elisabeth , a prince admirable above her sex for her princely virtues . Վիկտորիա Թագուհի մեր շնորհալիւ և իսպառի , Victoria , our most gracious queen and governor : փոխանակ ասեւոյ princess և governess .

գեղով, բեղմնաւորութեամբ և ընդունական յատկու-
թեամբ. ըստ այսմ իդական համարին երբեմն moon
լուսն, ship նավ, city քաղաք, earth երկիր, virtue
գիւղարարութիւն, soul հոգի, ևն :

Վ Ա Ր Ժ Ք Ե .

Անէաս | էած 'ի կին | զժառանգ թագաւորութեանն .
Aeneas | married | heir to crown .

Քահանայուհին | սկիզբն արար | սրբոց պաշտամանց .
priestess | begins | sacred rite .

Մարիամ | կին մարգարէ | էառ զթմբուկն յիւր ձեռս .
Mary | prophetess | took a timbrel in her hand .

Հոմեր նկարագրէ զԱնահիտ որպէս զաղջիկն որսորդ
Homer represents Diana as a hunter .

Յոբ ունէր հինգ հարիւր | մատակ էջս | .
Job had five hundred | asses | .

Ծառայ քո և աղախին քո
Thy servant and thy servant .

Նոխաղք ունին եղջիւրս, այծք ոչ .
have horn none .

Աքաղաղք ունին մեծ կատարս և բիտս, հաւք փոքրիկ
have great combs and spurs, little

կամ բնաւ ոչ .
or none .

Իզէ՞ քո տեսեալ զկոմսն և զկոմսուհին Տէրպի .
Have you seen Derby .

Մանուկն կորոյս զիւր գնտակ
infant has lost its ball .

Շնիկն կրծէ զիւր ոսկրն կարի ախորժանօք .
poodle gnaws its bone very heartily .

Քոյդ կառու ունի որսացեալ մուկն մի, և | խաղայ | ընդ նմա .
Your cat has caught mouse, | is playing | with it

Նաւ նոցա սնդակազմ է, նա | հասցէ | 'ի ծովեզրն .
Their vessel is strong, she | will reach | the shore .

Տեսնե՞ք դուք | զայդ նաւդ՝ նա նաւարկէ մեծաւ արա-
Do you see | that vessel, she sails great ra-
գութեամբ .

pidity .

Յերկու ժամն նա (նաւն) լիցի աստէն .

In two hour she will be here .

Սկսանիմ տեսանել զնորա կայմն .

I begin to see her mast .

Միջերկրականն անջատէ զֆրանկիա յիւրոյց

Mediterranean separates France from its (կամ էր her)

գաղթականաց .

colony .

Եթէ ունիս պէտս | ծառայի ճանաչեմ ես կարի հաւա-

If you want | a servant I know very ho-

տարիմ զոր .

nest one .

Կին նորա ունի երկուս | նաժիշտս .

His wife has two | servant .

Դուք ունիք առաւել կանայս գրացիս քան | արս | .

You have more female neighbour than | male ones | .

Ատեամ զփաղաքուշս | և զարս և զկանայս | .

I hate gossip, | both male and female | .

Փոքրիկ մի այծ | զհետ նորա գնայր | ամենուրեք

A little goat | followed him | every where .

Ձարթիր , | ժամանակ է արդ | յառնելոյ .

Awake , | it is time | to rise .

Այր որ բարեկամ . Կին ոմն բարեկամ .

A male friend . A female friend .

Եղբոր կամ քեռ ուսոր , Եղբոր կամ քեռ դուստր .

A male cousin , A female cousin .

Նա ունի մի ուստր և մի դուստր , առաջինն է կարի ադեղ

He has a son and a daughter ; the former is very disagreeable

իսկ յետինն է ազնիւ և գեղեցիկ .

but the latter is gentle and pretty .

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(9 , 10) Ս . An infant stood . Վ . payable monthly in advance .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (5) Ս .
Do you see Վ . my attention to them .

Դ Ա Ս Զ .

ՅԱՂԱԳՍ ԱԾԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆՑ .

Ածականք անդիացւոց 'ի գրականն չփոխեն բնաւ զվերջ
իւրեանց ըստ սեռից և ըստ թուոց . այլ միապէս ասի ըստ
հայումն a handsome man այր ու գեղեցիկ , a handsome wo-
man ին ու գեղեցիկ . handsome men աւր գեղեցիկ , handsome
women իանայ գեղեցիկ 1 :

Ածականք սովորաբար նախագաս լինին գոյական ա-
նուանց , եթէ մի իցեն և եթէ բազումք 'ի միասին . զոր օրի-
նակ Պապանի ու խոհական , A judicious boy . Այր ու խո-
հական , A sober honest industrious man . զապ-
կապդ և թողեալ 'ի բաց :

Այլ եթէ զկնի ածականին իցէ բառ ինչ որոյ կցորդու-
թիւն ինչ իցէ ընդ ածականին , յայնժամ սա յետ գոյակա-
նին դնի . զոր օրինակ Գործնայն աւր արժանի խոհականաց է , It is an
action worthy of recompense .

Նոյնպէս զհետ գոյականին դնի ածականն , եթէ սաստ-
կութիւն ինչ և պերճութիւն յաւելուցու յիմաստ բանին ,
կամ զպատահումն ինչ իրաց ցուցանիցէ . զոր օրինակ Յունաց
պէսաստիւն Բարձրաւորաց աւր Ալեքսանդրի Ամեն , The grecian
empire flourished under Alexander the great . Ծոխանիւն ու
Ֆրէս երջանիկն Գործէն զհարդ , Riches do not always make a
man happy 2 :

1 Other այլ (ածական) եթէ չունիցի զհետ իւր գոյական
անուն , լինի և յոքնակի others . զոր օրինակ ասի Ինչ այլոց ,
The property of other men կամ The property of others .

2 Քերթողք դնեն զածականն զկնի գոյականին՝ յորժամ
ներդաշնակութիւն տաղիցն զնոյն պահանջիցէ . զոր օրինակ
The genuine cause of every deed divine , Նախնի պարգև
ամենայն ապրանքաւորաց արարցոյ :

Ածականք որք նշանակեն զտարածութիւն ինչ , որպիսիք են long, wide, thick, high, deep ևն , երկայն , լայն , թանձր , բարձր , խոր . զնին զկնի թուական և չափական անուանց . զոր օրինակ կարելիք մէջ յոչ երկայն և երկու յոչ լայն , A carpet six yards long, and two wide . Ուր մի ՚ի բարձրութիւն երկուց արեւ , A wall two feet high . Տասն քառասուն շրջապարս է Փարիզ քաղաքի , Paris is ten leagues in circumference .

Անգլիացիք իբրու թարմատար վարեն երբեմն զածականդ one ու յեզականն և ones ՚ի յօքնականն , յետ ածականի օրոյ անուն գոյական զօրութեամբ իմանիցի . զոր օրինակ Տա՛ր ինչ մարտան մի : — Ահաաստիկ խել մարտան մի լաւագոյն , Give me a book . — Here is a good one . Թռչունք իւրեանք բոլորն իւր յոչ իւրեանց , The birds build nests for their young ones . Եւ զնին սոքա՝ փոխանակ կրկնելոյ զնախագեալ գոյականն good book , young birds .

Յորժամ զբովանդակ ցեղէն և զօղջոյն տեսակէն իցեն բանք , մարթի վարել զածականս գոյականօրէն . զոր օրինակ Ագռակ ու բնաւ յագիւն , The covetous are never satisfied . — Այլ յորժամ զմիոյ առնէ և զմիոյ կնոջէ իցեն բանքն , պարտ է մերձ դնել ածականին զգոյականն . զոր օրինակ Ընդ առն աղերսաբէ է գործար , You have to do with an ungrateful man . Կիս խաբանէնք ու յաղթանակելոյն յանհաւատարմութեան իւրեմ , The perfidious woman shall not triumph in her unfaithfulness .

Յոլովք յածականաց անգլիացոց ՚ի գոյականացն կաղ մին , յաւելուածով բազմօրինակ վերջաւորութեանց . յորոնկատել արժան է զհետագայսդ .

Վերջաւորութիւնդ full , ցուցանէ զառատութիւն նշանակութեան արմատական բառին . զոր օրինակ bounty առաքանութիւն , bountiful առաքանիչ :

Ածանցական վերջաւորութիւնդ less եղծ անէ զնշանակութիւն գոյականին . զոր օրինակ blame արարչան , blameless անարարչելի : Զայս նուազութիւն մարթի ցուցանել յաւելով ՚ի սկիզբն ածական անուանն զմասնիկդ առ , առանց ինչ յաւելոյ ՚ի վերջն . զոր օրինակ equal հասար , unequal անհասար , worthy արժանի , unworthy անարժան , ևն :

Աւարտդ *en* յաւելեալ 'ի վերջ գոյական անուան որ ըզ նիւթ իրաց ցուցանիցէ, լինի ածական . զոր օրինակ *gold* ոսկի, *a golden cup* Բաժակ մի ոսկեղէն, ևն :

Աւարտդ *ish* յաւելեալ 'ի վերջ ածականաց՝ նուազեցուցանէ զնշանակութիւն նոցին . զոր օրինակ *sweet* աւշբ, *sweetish* աւշբիկ . *cold* սառ, *coldish* սրբէկ : — Իսկ եթէ նոյն վերջ յաւելցի 'ի գոյականս, առնէ զնոսին ածականս նշանակիչս նմանութեան, զոր օրինակ *child* աշայ, *childish* աշայալան . *wolf* գայլ, *wolfish* գայլակերպ, ևն :

Յանգդ *ly* ևս ցուցանէ երբեմն զնմանութիւն . զոր օրինակ *king* աշայ, *kingly* աշայակերպ, ևն 1 :

Անգլիացիք բազում անգամ փոխանակ ածականի՝ դնեն զներկայ դերբայ առ 'ի ցուցանելոյ զպէտս կամ զկիրառութիւն իրին գոյական անուամբն նշանակելոյ . օրպէս առ մեզ դնի սեռականն աներևոյթ բային (կամ առ այլս տրականն կամ բացառականն) . զոր օրինակ Բաժակ ըմպելոյ, *A drinking glass* (այս ինքն Բաժակ ըմպելով . փր . *Un verre à boire*, իա . *Un bicchier da bere*) . Սենեակի ճաշելոյ կամ ճաշափռան, *A dining room* (փր . *Salle à manger* . իա . *Sala da pranzare*) .

Չէ պարտ յանգլիականին երկրորդէլ զնոյն ածական անուն՝ առաջի միոյ միոյ 'ի գոյականաց կարգելոց 'ի միասին . Այբ ոք և կին չորսականակ, *A little man and woman* . Պատի ոք և աղջիկն և երէնդին անպատի, *A naughty boy and girl* .

1 Այլ զսոցանէ, օրպէս և զայլ ամենայն ածանցից, տեսցես ճոխագոյնս յերկրորդում մասին գրոցս, ուր բանք լինին Յաղագս կազմութեան բառից և լեզուի անգլիացոց, յորս բազում ինչ է արժանի խելամոռութեան և 'ի դիւրութիւն ուսանելաց :

Վ Ա Ր Ժ Ք Զ .

Հռչակաւոր բոլք Փոթոսեայ 'ի Փերու են առաւել խոր քան
famous mine Potosi in Peru are more than

գերկու հարիւր յիսուն գիրկս .
two hundred and fifty fathom .

Բարեկամ ոք անյողդողդ , մտերիմ և անշահասէր է սակա-
friend constant , sincere desinterested is scar-
ւադիւտ .
ce .

Այր բարեբարոյ , բարեմարդիկ և հաճոյական | պատուի |
man mild , polite affable | is esteemed |
յամենեցուն .
by every body .

Ինգլիա է պետութիւն ճոխ և բարգաւաճ .
England is state rich flourishing .

Չար ընկերչակութիւնք ապականեն զբարս քաղցունս .
Bad company corrupt manner good .

Բազում անգամ տեսանեմք զարժանիս և զառաքինութիւն
We often see merit virtue
ոռնհար .
oppressed :

Հոլանտացիք են առ հասարակ արք դործօնք , համբե-
Dutch are generally people industrious , pa-
րտաւրք , վաստակասէրք , մաքրազարդք , ժուժկալք և
tient , laborious , neat , sober
սակաւապէտք .
frugal :

Մարդիկ ծփին անդադար 'ի մէջ պատիր յուսոյ և ունայն
Man fluctuate continually between false hope vain
երկիւղի .
fear .

Այր ապաշնորհ է ատեցեալ | յամենեցուն | .
ungrateful is hated | by every body | .

Մահն չինայէ ոչ զճոխս | և ոչ | զաղքատս .
Death spares neither rich | nor | poor .

Այս փոսս է ինն ոտք և վեց բուծ խոր, և վեց ոտք
This ditch is nine foot six inch deep,

լայն .

broad .

Դու | արգեցիս | 'ի քում յուղուջ 'ի գետոյ իմեմնե
You | will be stopped | in your way by ֆ river

լայն երեք հարիւր տան .

three hundred

Յոյս զոր ակարբ հաստատեն 'ի խոստմունս հզօրաց են առ
hope wich little raise upon promise great are

հասարակ սնոտի .

generally frustrated .

Լեզու է փոքր ինչ անդամ, և խօսի մեծամեծս .

Tongue is little member, says great thing .

Բարեմարդուծին | չէ հաստատեալ | 'ի պէտական շար
Good breeding | does not consist | in formal cere-

ժուածս, այլ յեղանակս դիւրաթեքս, կենցաղականս և
mony, but in a behaviour easy, civil

մեծարոյս .

respectful .

Ձեռն ժիրաժիր | 'ի բաց բառնայ | զթշուառութիւն .
hand առ . diligence | defeats | want;

բարգաւաճութիւն և յաջողութիւն | ընկերակից են |
prosperity success | attend |

վաստակաւորի առն .

սյ industrious man .

Ա. Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(11. 12) Ս . Very well, said John . վ. of the drowsiness
of their limbs .

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (6) Ս .
Well, said Mahmoud . վ. give me an account of it .

Գ Ա Ս Է .

ՅԱՂԱԳՍ ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՐԱԴՐԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆԱՅ .

Յորժամ ածականն անունն ինչ միավանկ յանգիցի 'ի մի և կամ 'ի բազում բաղաձայնս , առ 'ի գործել զնոյն բաղդատական՝ յաւելլու 'ի վերջն *er* , և 'ի գործել գերադրական յաւելլու *est* . զոր օրինակ *black* «էս» , *blacker* «ւագոյն» , *blackest* «մէնասէս» :

Ածականք միավանկք յանգեալք 'ի *e* , առնուն զպարզ *r* 'ի բաղդատականին , և *st* 'ի գերադրականին . զոր օրինակ *white* «պիտի» , *whiter* «պիտաւագոյն» , *whitest* «մէնասպիտի» :

Յորժամ ածականն ինչ 'ի մի և եթ բաղաձայն յանգի , նախ ընթաց ունելլով մի միայն ձայնաւոր տառ , յառաջ քան զյանգսդ *er* և *est* կրկնի վերջին բաղաձայնն . զոր օրինակ *big* , *bigger* , *biggest* «ծ» : — Իսկ եթէ նախընթաց վերջնոյ բաղաձայնին բազում ձայնաւորք կամ երկբարբառ գուցեն՝ ոչ կրկնի բաղաձայնն . զոր օրինակ *great* , *greater* , *greatest* , «ծ» :

Ածականք միավանկ յանգեալք 'ի *y* , փոխին 'ի բաղդատականն 'ի *ier* , և 'ի գերադրականն 'ի *iest* . զոր օրինակ *sly* «էնգառ» , *sluer* «էնգառագոյն» , *sluest* «մէնանէնգառագոյն» :

Իսկ բացարձակ գերադրականք կազմին՝ զնելլով առաջին ածականաց *very* «աւելի» . և առաջին անցեալ գերբայից *much* կամ *very much* «աւելի յոյժ» . զոր օրինակ Փրանսիա «աւելի գեղեցիկ աշխարհ է» , *France is a very fine country* . Կարի յոյժ եւախառաքս *I am much obliged to you for your trouble* .

Են և մակբայք որք իբրև զածականս փոխին 'ի վերջսն 'ի բաղդատական և 'ի գերադրական . զոր օրինակ *often* «յաճախ» , *oftener* «յաճախագոյն» , *oftenest* «աւելի յաճախ» . *soon* «վաղ» , *sooner* «վաղագոյն» , *soonest* «աւելի վաղ» :

Իսկ բաղդատական և գերադրականն բազմավանկ ածականաց, լինին սովորաբար 'ի ձեռն կրկին յառաջագիր մասնականաց *more* բաղդատականին, և *most* գերադրականին, առանց փոփոխելոյ զվերջսն. զոր օրինակ *ambitious* ամբարհամաճ, *more ambitious* ամբարհամաճագոյն, *most ambitious* կարիյոյժ ամբարհամաճ :

Զնոյն ասելի է և վասն բազմավանկ մակբայից, որք նոովին մասնկամբք լինին բաղդատական և գերադրական :

Բաղդատականք և գերադրականք նուազեցուցիւք՝ գործին 'ի ձեռն ածականացս *less* և *least* նուազ, սակաւ, դնելով զնոսա նախ քան զգրականս. զոր օրինակ *less wise* սակաւ իմաստաւ, *less poor* սակաւ աղքատի, *less rich* սակաւ ճոխ. *the least wise* նուազ իմաստաւ, *the least poor* նուազ աղքատի, *the least rich* նուազ ճոխն :

Ածականք երկավանկք յանգեալք 'ի *y* կամ *le* (ըլ), և բազմավանկք 'ի յանգսն շէշտաւորք, մարթին կրկնակի ևս լինել բաղդատական և գերադրական. մի վերջատառիւքս *er* և *est*, և միւս դարձեալ յառաջագիր մասնկամբք *more* և *most*. զոր օրինակ .

ԴՐԱԿԱՆՔ

ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆՔ

ԳԵՐԱԴՐԱԿԱՆՔ

Happy Էրջանի,	happier կամ more	the happiest կամ the most happy.
Able յարմար,	abler կամ more	the ablest կամ the most able.
Polite Կաշիւնք	politer կամ more	the politest կամ the most polite 1.

Են ևս բառք որոց բաղդատականք և գերադրականք զարտուղին 'ի կանոնացս. զոր օրինակ .

1 Զգուշալի է զերկոսին միանգամայն վարել զյառաջագիր և զվերջագիր մասնիկս բաղդատականին զ *more* և զ *er*. ուստի փոխանակ ասելոյ ըստ Շէյքսպիրի *more braver* ասելի է *braver կամ more brave*.

ԳՐԱԿԱՆՔ

ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆՔ

ԳԵՐԱԴՐԱԿԱՆՔ

Good Բարի	}	better Բարեգոյն, best ամենաբարի .
Well Բարեւոյ		
Bad Լար	}	worse Լարագոյն, worst ամենալար .
Ill կամ evil Լարեւոյ		
Little Ժոտ, սակաւ	}	less Ժոտագոյն, least ամենափոքր, սակաւագոյն, քիչագոյն .
Much կամ		
Many Բազում, յոյժ	}	more Բազում, յոյժ, most 1, Բազում, յոյժ .
Far Կեռի		
Near Տօք	}	farther Կեռագոյն, farthest ամենակեռի .
	}	nearer Տօքագոյն, nearest կամ next ամենատօք .
Fore Կանախ, առաջ	}	former Կանխագոյն, formost կամ first Կանխին .
In Ի ներս, inner ներքին	}	inmost ներքնագոյն, խորագոյն .
Out արտաք, outer արտաքին	}	outmost կամ utmost վերջին .
Low սարքին, խաւ	}	lower Խաւագոյն, lowest կամ lowermost ցածագոյն .
Late յամբ, latter յամբագոյն	}	latest կամ last յետին, վերջին .
Old Կին, Ժեւ, Կախ	}	older կամ elder oldest կամ eldest Կին, Ժեւ, Կախագոյն, Երեւոյնագոյն .

Ամանք յաճականաց չունին գրական . զոր օրինակ further, furthest Կեռագոյնն . hither, hithermost Տօքագոյնն . nether, nethermost սարնագոյնն . under, undermost ներքնագոյնն, վարագոյնն :

Այլք չունին բաղդատական . զոր օրինակ top, topmost

1 Են բառք յորս most ի վերջն եղեալ է . զոր օրինակ formost Կարի յառաջեալն, hindermost վերջինն, uppermost Բարձրագոյնն, undermost կամ nethermost սարնագոյնն, Կն :

Բարձր . down , downmost . Երթ . north , northmost Հիսուսի . head , headmost Գլխաւոր :

Ի բաղդատական իմաստս նախադրութիւնս մեր ասն՝ Թարգմանի յանգլիականին նախդրիւս՝ *than* , զոր օրինակ Աստիճանութիւն պարտականագոյն է ասն զճոխութիւնս , *Virtue is more precious than riches* .

Ի բաղդատական իմաստս յանգլիականին՝ որպէս և 'ի մեզ , 'ի բաց ձգի մակբայս ոչ . զոր օրինակ Ունի նա Բաղում Բարեկամս ասն զոր (ուն) Իսրծէս , *He has more friends than you believe* . Սերելագոյն է նա ասն զոր (ուն) Համարէի , *He is more amiable than I imagined* .

Խնդիր գերադրական ածականաց յարաբերելոց դնի 'ի սեռական հոլով նախդրիւս *of* . Իսկ եթէ անուն ինչ քաղաքի , տեղոյ , միաբանութեան և ընկերութեան զհետ եկեացէ՝ դնի ներդոյական նախդրիւս *in* . զոր օրինակ 'Նա է Բարձրագոյնն Հասակաւ յազգապահմի իւրում , *He is the tallest in his family* . 'Նա է Ճոխագոյնն 'ի Վաճառական փարիզում , *He is the richest merchant in Paris* .

Եւ և բազում մակբայք որ ածականապէս վարին առաջի գոյականաց , որք և դնին յուղղական հոլով առանց յօդի . և են սոքա . *little* կամ *few* սակաւ , *enough* բաւական , *much* կամ *many* Բաղում , *more* առաւել , *less* սակաւ , *how much* կամ *how many* , ասնք , անչափ , *too much* կամ *too many* Իսրծ Բաղում , ևն :

Այլ դիտել արժան է զի *little* և *much* ընդ եզականաց վարին , իսկ *few* և *many* ընդ յոգնական անունանց . զոր օրինակ Համբեր սակաւ մի , և ընկալցիս զմարեան քո 'ի սակաւ առաւել , *Have a little patience , you shall have your book in a few days* . Ոչ յաջողեցաւ նմա ըստ Բաւականին , *He has not had success enough* . Չունի նա արծաթի Բաղում , այլ Բարեկամն Բաղում , *He has not much money , but he has many friends* 1 . Առաւել Գործք և սակաւ խօսք , *More deeds , and fewer words* . Ո՛րչափ Ժամանակ , *How much time* ? Բանք անիին , *How many persons* ?

1 Մարթի ասել ևս , *He has not a great deal of money , but he has a great many friends* .

Կարի շատ հանճար, Too much wit. Բազում վեշտ, Too many sorrows 1.

Իսկ եթէ զկնի վերոյդրեալ մակբայիցդ դերանունն ինչ գտցի, դնելն է նախգրիւս of. զոր օրինակ Տոբ ինչ սակա-
փ յայդ մայր ելին, Give me a little of *that* beef.

Յօդդ *the* վարի երբեմն ընդ բաղդատականաց, որպէս 'ի
հետագայսդ և 'ի նմանիս նոցին. (Որւաթ) առաւել ուսանիմք,
(այնչաթ) առաւել իմաստնանամք, The more we study, the
more we learn. (Որւաթ) սակաւ լսաբանիմք, (այնչաթ) սակաւ շա-
հիմք, The less you work, the less you earn. (Որւաթ) առաւել
շնչել են մարդիկ, (այնչաթ) առաւել ագահ են, The richer men
are, the more covetous they are 2. Այնչաթ առաւել, So much
the more. Այնչաթ նոսաւ, So much the less. Լաւ է, So much
the better. Չար է, So much the worst.

Բաղդատականք որ ցուցանեն զհաւասարութիւն կամ
զնմանութիւն 'ի հաստատական իմաստս, որպէս այնպէս, այն-
չաթ, յանգլիականին լինին 'ի ձեռն մակբայիցս *as, as much,*
as many. և նոյն *as* կրկնի 'ի բացայայտել զիմաստս այնպէս-
որպէս, այնչաթ — որւաթ. զոր օրինակ Նա ինչն այնպէս քոն-ման
է, որպէս և եղբայր իւր, He is as diligent as his brother. Նա
ևս այնպէս համեստութեամբ վարի որպէս և դու, He behaves as
civilly as you. Մեք ևս այնպէս քրքովեալ ենք որպէս նա, We are
as much grieved as he. Դու նոյնչաթ հանճար ունիս որւաթ և
քեզ — որդիդ, You have as much wit as your cousin. Կեսար այն-
չաթ յաղթանակս քաբաւ որւաթ և Ալեքսանդր, Caesar gained as
many victories as Alexander.

Իսկ 'ի բացասական իմաստս 'ի տեղի առաջնոցն վարին
so, so much, so many, այլ հետագայն դնի նոյնպէս *as*.
զոր օրինակ Սափեան քո ոչ է այնպէս լաւ որպէս իմք, Your book

1 Եթէ հետագայ բառն ածականն ինչ իցէ կամ մակբայ
դնի միայն *too*. զոր օրինակ Կարի անյագ է գոտօք, He is too
greedy of glory. Խօսիս իւրի համարչաւագոյնս, You speak too
freely.

2 Գիտեա զի թէ ածականն ինչ գուցէ 'ի բանին, դնի ան-
ընդմէջ զկնի *more* կամ *less* ին. իսկ եթէ սղագոյն ինչ իցէ
բառն՝ յաւելու 'ի վերջն *er*, և *more* յապաւի:

is not so good as mine. Ուսեալ է նա ղանգլիականն , բայց ոչ խօսի նա այնպէս շիւրեւտ որպէս Դո- , He has learned English, but he does not speak it so fluently as you. Այս գործ չէ այնչափ Թշուարգ որպէս ասի , This work is not so much esteemed as yours . Չգտանին այնչափ ինչ հաճոյականք 'ի գեղջ որչափ 'ի քաղաքի , There is not so much pleasure in the country as in town . Չունի նա այնքան մտքեանն որքան Դո- , He has not so many books as you .

Ի բանս յորս 'ի հայրումն եղեալ իցեն միայն բառքս այնպէս կամ այնչափ , յանդիւականին յառաջ և զկնի զնի so , նաև 'ի հաստատականս . զոր օրինակ . Նորանշան իմն է զի այր ոչ այնպէս կենդողանէր իցէ նա այնպէս երջանի 'ի պապերաւմի , It is very strange so peaceable a man should be so happy in war. Այր որ ունիցի այնչափ արդարութիւն և այնչափ բարեկամս , ոչ այլ իմիպ պէտք ունի , A man who has so much integrity and so many friends , will never want any thing .

Բաղդատականս այնպէս — մինչ զի , զնի յանդիւականին so that . զոր օրինակ Այնպէս պիտմար ոչ է մինչ զի ամենեքին ծաղրեն զնաւս , He is so ignorant that every body laughs at him .

Տեսանի 'ի վերոյգրեալ օրինակսդ զի բաղդատականքս as , so զնին առաջի ածականաց և մակբայից . as much , so much առաջի անցեալ դերբայից և եզակի գոյական անուանց . իսկ as many և so many առաջի գոյական անուանց յոքնականաց :

Ի վերջէ գիտելի է զի յորժամ բաղում բառք մի զկնի միոյ եղեալ իցեն , չէ հարկ երկրորդէլ զբաղդատականսդ as , as much , as many , so , so much , so many . 'ի վերայ միոյ միոյ 'ի նոցանէ , այլ շատ է զնեւ 'ի վերայ առաջնոյ բառին և եւթ . օրինակ իմն Պոմպէսն ոչ էր պարզաւոր ոչ այնպէս խիշտ և այնպէս հնարիմաց որպէս զԿէսար . Pompey was not so brave and skilful a general as Caesar .

Վ Ա Ր Ժ Ք Է .

Վնասակարացոյն թշնամիք | կենաց | են անժուժկա
dangerous enemy | to life | are intempe-
րութիւն և յուլութիւն .
rance sloth .

Իշխանք | բազում անգամ | Թշուառացոյնք ևս են քան
Prince | often | unhappy are
զմեծ մասն իւրեանց հպատակաց .
great part their subject .

Անձնասիրութիւնն է ճարտարացոյն քան զամենայն շողում
Self-love is dexterous | all flat-
արարս .
terer .

Սահման կենաց սուղ է . (իսկ) որ գեղեցկութեանն է
term life short is , that beauty is
ևս սղագոյն .
still

| Չիք ախար | առաւել առ հասարակ ատեցեալ քան
| No vice is | universally detested
զամբարտաւանութիւն .
pride .

Արեգակն է մեծագոյն քան զերկիր .
sun is great earth .

Արդարութիւն է լաւագոյն տեսչութիւն .
Honesty is policy .

Որ ոք է մարտամ յիւրում ընտրութեան , առնու բա
He who is difficult in his choice , takes
զում անգամ զվատթարացոյնն .

Նա է անագորոյնն 'ի մարդիկս աշխարհի .
He is wicked man world .

Նա է գեղեցկագոյնն յերկոսին .
He is handsome 1 two .

Չիք ինչ որում | մարդիկ տարցին առաւել անհամբեր
There is nothing that | people bear impa-

րութեամբ , | և ոչ զոր մոռացին | քան զանարգանս .
tiently | or forgive | contempt .

Աշխարհ վարձատրէ առաւել յաճախ զերևոյթս արժա-
world reward often appearance me-

նեաց , քան զարժանիս ինքին .
rit itself .

Նեստոր էր ծերագոյնն և իմաստնագոյնն քան զամենայն
Nestor was old wise than . all

յոյնս որք էին 'ի պաշարման Տրոյիոյ .
greek who were at the siege Troy .

Նա և այժմ իսկ | ասի | զառնէ որ իցէ կարի ծեր և
Even at this present time | it is said | man who is

կարի իմաստուն է նա Նեստոր ոմն .
he is

Կապիտոլիոնն էր շինուած իմն կարի հռչակեալ 'ի հռովմ .
Capitol was edifice celebrated Rome .

Կրտէր թագաւոր որ Ելլագայ չկարէր տանել լսել զթա-
petty king Greece could not bear to hear

գաւորն Պարսկաստանի | կոչեցեալ | մեծ թագաւոր .
Persia | called | great king .

Ընդէր | լիցի | մեծ քան զիս , ասէր նա , եթէ
Why | should he be | I , said he , if

չէ լաւագոյն քան զիս .
is not I .

Կլէոպատրա ունէր յիւր ականջս երկուս գեղեցկագոյն
Cleopatre had in her ear two fine

մարգարիտս | քան որ բնաւ տեսեալ եղէն | . մէն մի
pearl | that ever had been seen | ; each

'ի նոցանէ | արժէր | առաւել քան զմի միլիոն .
of them | was valued at | million .

Քաղցատականն և 'ի գերադրականն , լինին որպէս զմիավանկս
'ի ձեռն վերջատառիցս *er* և *est* . զոր օրինակ handsome ,
handsomer , handsomest գէշերի :

(Որչափ) առաւել Ալեքսանդր աշխարհակալէր, (այնչափ)
Alexander conquered,

առաւել կամէր աշխարհակալել.
he wished to conquer.

(Որչափ) առաւել երկիր մի է բազմամարդ, (այնչափ)
country is peopled

առաւել է ճոխ.
it is opulent.

Է | նոյնչափ իմաստութիւն 'ի տանել թերութեանց
There is | sense in bearing imperfection

այլոց, որչափ 'ի ճանաչել զնոցա բարւոք բնաւորու-
other, in discovering their good qua-

թիւնս.
lity.

Մարդիկ չտան ինչ այնքան ազատութեամբ և այնքան
People give nothing freely

գիւրեաւ որպէս զխորհուրդ.
readily advice.

Են առաւել փառք 'ի ներելն քան | 'ի վրիժաւն լինել | .
There is glory in forgiving | in revenging | .

Մարդիկ չեն երբեք այնչափ երջանիկ | և ոչ | այնչափ
man are never happy | nor |

թշուառք որչափ նոքա համարին.
unhappy they think.

Ոչ ինչ է այնպէս փոխադրական, որպէս զօրինակ.
Nothing is contagious example.

Խոհականութիւն կարի շրջապէսէն է թշնամի մեծաց ձեռն
prudence circumspect, is an enemy to great achie-

արկութեանց.
vement.

Արք իմաստունք ասեն բազում ինչ 'ի սակաւ բանս,
learned people say thing in word,

ապէտքն խօսին բազում և չասեն ինչ.
ignorant talk much say nothing.

Գոշար ախորժակ են ձիրք իմն բնութեան այնպէս դժուա-
delicacy and taste is gift nature ra-

բազիւս որպէս և ճշմարիտ հանճար.
re true genius.

(Որչափ) փռաւել | տեսանեմ զնա | , (այնչափ) առաւել
| I see him | ,

| սիրեմ զնա | .

| I love him | .

Նրբութիւն ծաղրաբանութեան | հաստատեալ է | 'ի առաւել
refinement raillery | consists | in giving

այնպիսի ճարտարահնար իմն շրջաբանութիւն , զի ամենայն
artful turn , every

ոք կարացէ նկատել առ ո՛ր | յանկ ելանիցէ | , և զի
one may discover at whom | it is levelled | ,

այնն ծաղրեալ չկարացէ | 'ի միտ առնուլ զայն | .
the person rallied may not | perceive it | .

Բազում անգամ պատահէ զի այր ոք որ ունիցի բա-
It frequently happens that man who has

զում հանճար և սակաւ փորձառութիւն , չէ այնպէս
sense experience , is not

բարւոք ընդունելի , որպէս այր ոք որ ունիցի սակաւ
received , has

հանճար բայց ունի ծանօթս զաշխարհէ .
but usage world .

Բնութիւն մարդոյ է այնպէս չարիմաց , և խորք նորա
nature man is mischievous , recesses his

սրտի են այնպէս անմատոյց , զի վստահել յայն ոք , որ
heart are impenetrable , confidence in a person , who

միանգամ | խաբեալ է | զմեզ՝ է ինչ կարի վտանգաւոր .
once | has deceived | us , is a thing dangerous .

Որ խնդայ ընդ բարիս արարեալս իւրոյ | նմանեաց |
He who rejoices at the good done his | fellow-creatures |

է գրեթէ նոյնպէս բարերար որքան նա որ առնէ
is nearly beneficent he who confers

գեւարիս .
benefit .

Անտոնիոս եղև թերևս նոյնչափ այր մեծ որչափ և
Antony was perhaps great man

Աւգոստոս , այլ նա | չեղև | նոյնպէս երջանիկ որպէս
Augustus , but he | was not | fortunate

զնա 1 .
he .

Նա է այնպէս խմաստուն զի նա չունի զիւր նմանն .

He is learned that he has not his equal.

Յորժամ Նուա Պոմպիլիոս | ընտրեցաւ | Թագաւոր, փո-
When | was chosen | king, in

խանակ | չլանալոյ | այսօրինակ վաղվաղ և անակնկալ
stead | of being dazzled | by sudden unexpected

ամբարձմամբ, նա մերժեաց զկոչն, | և ոչ հաւանե-
elevation, he refused offer, | and could scarce be prevail-

ցաւ | ընդունել զայն (բայց) բազմապատիկ պաղատանօք
led on | to accept it by repeated intreaty

հռովմայեցւոյ և իւր կարի մերձաւոր ծանօթից .

Roman near relation.

Այսօրիկ ծառքս չեն այնպէս դաւար որպէս նոքա էին .

Those tree are not green they were.

Մեր առաջին դաս չէ այնպէս երկայն որպէս զայլն .

Our first lesson is not long other.

Նորա գրատուն է այնչափ մեծ մինչ զի | նա չկարացէ

His library is large | he will never

բնաւ | ընթեռնուլ զամենայն զիւր զգիրս .

be able | to read all his book.

Ա. Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(13, 14) Ս. Now it happened that . վ. and precious stones
of every species .

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (7) Ս .

O prince, said the vizier, վ. till he returns.

Դ Ա Ս Ը .

ՅԱՂԱԳՍ ԹՈՒԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆԱՅ

Թուական ածականք յայտարարք Թուոց իրաց՝ քառապատիկ են, Բացարձակ, Դասական, Մակբաշխ և Կրկնական . և են այսոքիկ .

ԲԱՑԱՐՁԱԿ ԹՈՒԱԿԱՆՔ

One, մ .	Twenty-one, քսանմէկ .
Two, երկու .	Twenty-two, քսաներկու .
Three, երէք .	Thirty, երեսուն .
Four, չորս .	Forty, քառասուն .
Five, հինգ .	Fifty, յիսուն .
Six, վեց .	Sixty, վաթսուն .
Seven, յօթն .	Seventy, եօթանասուն .
Eight, ութ .	Seventy-one, եօթանասուն և մ .
Nine, ինն .	Seventy-two, եօթանասուն և երկու .
Ten, ասն .	Eighty, ութսուն .
Eleven, մեկասն .	Ninety, իննսուն .
Twelve, երկնասն .	Ninety-one, իննսուն և մ .
Thirteen, երէկնասն .	Ninety-two, իննսուն և երկու .
Fourteen, չորեկնասն .	A hundred, հարիւր 1 .
Fifteen, հնգեկնասն .	Two hundred, երկու հարիւր .
Sixteen, վեցնասն .	A thousand, հազար .
Seventeen, յօթնեկնասն .	Two thousand, երկու հազար 2 .
Eighteen, ութնեկնասն .	A million, միլիոն ,
Nineteen, իննեկնասն .	Two millions, երկու միլիոն , ևն :
Twenty, քսան .	

1 Hundred և Thousand առնուն միշտ յառաջոյ զյօդդ a մ , Թէ և հետագայ գոյականն իցէ յողնակի . զոր օրինակ A hundred years, հարիւր տմ . A thousand persons, հազար անձինք :

2 Hundred և Thousand յորժամ վարկն իբրև գոյական՝ ՚ի հաւաքական անուանս առնուն ՚ի յօղնականն s . զոր օրինակ So many hundreds of men, Այսչափ հարիւրեակն տղանց . So many thousands of women, Այսչափ հազարեակն կանանց :

Առ անգլիացիս անխտիր ասի twenty-one, twenty-two
ևն, thirty-one, thirty-two, և one and twenty, two and twenty,
one and thirty, two and thirty, ևն : — Իսկ 'ի Թուականս
տարւոյ չասի բնաւ one and twenty, two and thirty, այլ
ըստ առաջնոյ եղանակին twenty-one, thirty-two. Չոր օրի-
նակ Յովնանէն Նեփէր, Ժնանք Սկոթիոյ, հնարեաց զնշանակի-
յասի 1622, John Napier, a native of Scotland, invented loga-
rithms in the year one thousand six hundred and twenty-two.

Գիտեա դարձեալ զի զայլ Թուականս եղեալս զհետ բա-
ռիս hundred պարտ է զօրել չաղկապիւս և and. Չոր օրինակ
A hundred and one. հարիւր և մ. A hundred and two, հա-
րիւր և երկու. զուգաձայն հայկականին :

Մի անգամ, երկից և երեց, լինին յանգլիականին once,
twice, thrice 1 կամ three times. Իսկ այլք քառից, հնգից,
վեցից, ևն, լինին յաւելումք 'ի վերայ բացարձակ Թուակա-
նին զբառք times անգամ. Չոր օրինակ four times քառից,
five times հնգից, ևն :

ԴԱՍԱԿԱՆ ԹՈՒՆԿԱՆՔ

First, առաջին .	Fourteenth, շրեքսունե .
Second, երկրորդ .	Բարձր .
Third, երրորդ .	Fifteenth, հնգեքսուներորդ .
Fourth 2, չորրորդ .	Sixteenth, վեցսուներորդ .
Fifth, հինգերորդ .	Seventeenth, եօթնեքսունե .
Sixth, վեցերորդ .	Բարձր .
Seventh, եօթներորդ .	Eighteenth, ութնեքսուներորդ .
Eighth, ութներորդ .	Nineteenth, Իննեքսուներորդ .
Ninth, Իններորդ .	Twentieth, քսներորդ .
Tenth, քսներորդ .	Twenty-first, քսաներորդ ա-
Eleventh, ևսքսներորդ .	ռաջներորդ .
Twelfth, երկսքսներորդ .	Twenty-second, քսաներորդ
Thirteenth, երեքսքսներորդ .	երկրորդ .

1 Thrice դռն ուրեք վարի :

2 Տես զի զինի երրորդին th ևեթ յաւելու 'ի բացարձակսն :

Thirtieth, երեսներորդ .	Seventieth, եօթնասներորդ .
Thirty-first, երեսներորդ առաջներորդ .	Seventy-first, հա .
Fortieth, քառասներորդ .	Seventy-second, հԲ .
Forthy-first, քառասներորդ առաջներորդ .	Eightieth, ութններորդ .
Fiftieth, յիններորդ .	Eighty-first, յա .
Fifty-first, ծա .	Ninetieth, իննսներորդ .
Sixtieth, չափսներորդ .	Ninety-first, զա .
Sixty-first, իա .	Hundredth, հարիւրերորդ .
	Thousandth, հազարերորդ .

Նախ առաջին, երկրորդ անգամ, երրորդ անգամ, չորրորդ անգամ, ասի առ անգլիացիս first, secondly, thirdly, fourthly. Իսկ հինգերորդ անգամ, վեցերորդ անգամ, ևն, յաւելլու միայն չ 'ի վերջ դասականաց, զոր օրինակ fifthy, ևն :

Դասական Թուականք միշտ յօգիւ վարին . որպէս, book the first գիրք առաջին . chapter the second, գլուխ երկրորդ :

Չչարս Թադաւորաց և Հայրապետաց ըստ մեզ դասական Թուականք յայտ առնեն անգլիացիք դնելով զնոսին յօգիւս the. զոր օրինակ George the Third, Գեորգ երրորդ, Lewis the Fourteenth, Լուդովիկոս չորեքասաներորդ :

Նոյնպէս և զաւուրս ամսոյն դասականքն բացադրեն . զոր օրինակ He died the fourth կամ on the fourth of November և կամ November the fourth, Մեռաւ նա 'ի չորրորդումս աւուր Նոյեմբերի :

Յորժամ բառքդ՝ առաջինն, առաջինի, վերջինն, վերջինի զնախընթաց իմաստ ինչ յարաբերեցեն, ընդ առաջնոցն դնի the former, և ընդ վերջնոցն the latter, անհոփոփ յամենայն սեռս և յամենայն թիւս . զոր օրինակ Առաքինութիւնս զրս Պարս Զանային աղբէլ 'ի հագին՝ էին ճշմարտութիւն և Բարութիւն, Ժոժիւղութիւն և հաղանդութիւն . երկոքին առաջինս նմանոյն ասուն զմեզ ասարածոյ, իսկ երկուքին վերջինս կարեւոր էն 'ի պահպանութիւն կարգաց . The virtues which the Persians carefully inculcated, were truth and goodness, sobriety and obedience; the two former make us resemble the gods; the two latter are necessary for the preservation of order .

ՄԱԿԱՅԸ ԹՈՒՍԱԿԱՅԸ

The half կէս, the third կամ the third part երրորդամասն, the fourth կամ the fourth part արորդ, ևն. որ որպէս տեսանի՝ են նոքնն իսկ դասականք առանձինն կամ յաւելուածով բառիս part որ է մասն 1 :

Առ ՚ի ցուցանել երկուեան կամ երկուին ասի both. օրինակ իմն. Ես տեսի զերկուսն. I saw them both. — Առ ՚ի ասել երեւին, լրեւին, դնի all three, all four, այս ինքն դնն զերեւն, կամ զերեւն ՚ի մասն, ևն :

Երկու երկու փոխի ՚ի two by two կամ two and two.

ԿՐԿԱԿԱՅԸ ԹՈՒՍԱԿԱՅԸ

Double իւրին, երկապի, treble երեկապի, fourfold արապի, ևն, յաւելով ՚ի ծայր բացարձակ թուականաց զյանդդ fold.

1 Երկու եւամասն, երեք քաւամասն, ասելի է two thirds, three fourths, ևն :

Վ Ա Ր Ժ Ք Ը .

Լուգովիկոս չորեքտասաներորդ էր պաշտպան գեղեցիկ
Lewis was protector lear-
դպրութեանց .

ning .

Հիւրընկալութիւնն է մի յառաջնոց պարտուց մարդոյ .
Hospitality is duty man .

Սէն է երկայնագոյն քան զԹամիզ, բայց վերջինդ առա-
Seine is long Thames, but

ւել լայն է և առաւել սրընթաց քան զառաջինն .
wide rapid

Յորժամ Մուհամմէտ էառ զկոստանդնուպոլիս 'ի 1453 .
When Mahomet took Constantinople

ամենայն յոյնք որ զարգացուցանէին զարուեստս
all Greek who cultivated arts

| ապսպարեցան | յԻտալիա .

| took refuge | in Italy .

Սոփոկլէս և Եւրիպիդէս երկոքին գերահռչակ ողբերգու-
Sophocles Euripides famous tragic

քերթողք, էին երկոքին ևս Աթենացիք .
poets, were Athenian .

Խաղք զոր Տիտոս էտ մի անդամ հռովմայեցոց ժողովորդեան
games that Titus gave Roman people

էղէն նմա քառասուն միլիոնից .
cost him

Գէորգ երրորդ | պսակեցաւ | յաբբայական եկեղեցոյ |
George | was crowned | at abbey |

| Ուէսթմինսթի, 'ի 22 սեպտեմբերի 'ի 1761 .

| Westminster | september

Մոլորակ թաւալին | շուրջ զարեգակամբ | . Երեւակն կա-
planet revolve | round the sun | Saturn ma-

տարէ զիւր շրջան յ30 ամս, Լուսնթաւն յ12, Հրատն
ke its revolution . year, Jupiter , Mars

յ2 ամս , երկիր 'ի մի ամ կամ յ365 աւուրս և վեց ժամս ,
Earth * almost or just one day of our hour ,

Արուսեակն յ225 աւուրս , և Փայլածուն յերիս ամիսս .
Venus almost 2 months Mercury month .

Լուսինն որ է արբանեակ երկրի թաւալի շուրջ շնուլա-
moon which is a satellite of earth revolves round it
'ի 27 աւուրս , յ7 ժամս և 'ի 43 վայրկեանս .
in 27 days , 7 hours and 43 minutes .

Բայց | ոչ ընթացակցի | արեգական | եթէ ոչ | 'ի 29
But | does not overtake | the sun | in less than |
աւուրս յ12 ժամս և 'ի 44 վայրկեանս .
in 12 days and 44 minutes .

Զմեռն եղև այնպէս խիստ 'ի 1709 , | մինչ զի մի ևեթ
Winter was severe | that there was but one
ձիթենի մնաց | 'ի դաշտի ուրեք ուր | գոյին |
olive-tree that resisted it | in the plain where | there had been |
առաւել քան զտասն հազար .
more than twenty thousand .

Տաճարն Յանուսի փակեցաւ ընդ բոլանդակ թագաւորու-
temple Janus was shut during the whole reign
Թիւնն Նումա Պոմպիլիոսի . | բայց յետ այնորիկ | մինչև
Numa Pompilius | but from that time | to
ցթագաւորութիւն Կեսարու Ագոստոսի (ոչ) փակեալ
Caesar Augustus was
եղև նա եթէ ոչ երկիցս . զառաջինն յետ առաջնոյ
shut it but after
պունիկեան պատերազմին , և երկրորդ անգամ զկնի
punic war time
Ճակատամարտին Ակտիոնի , ուրանոր Ագոստոս եհար
battle Actium , where vanquished
զԱնտոնինոս .
Antony .

Հերոդոտ պատմէ մեզ զնախնի Պարսից , եթէ զկնի հասակի
Herodotus tells us an ancient Persian that from age
հնգից ամաց ցբսան , նոքա (ոչ) հրահանգէին զիւրեանց
year they instructed their
մանկունս բայց յերիս իրս , 'ի վարել զերիվար ,
child only thing , to manage a horse ,

| 'ի ձգել | զաղեղն , և յասել զճշմարտութիւն .
 | to make use | *uk.* bow , and to speake truth .
 Կեսար 'ի սահաւ քան զտասն ամս յորս | հրամանատար եկաց |
 in when | he commanded |
 'ի Գաղղիա , կալաւ առաւել քան զուրթ հարիւր քաղաքս ,
 Gaul , took *an* *more* *city* ,
 նուաճեաց երեք հարիւր ազգս , մարտեաւ բազում ան
 subdued *nations* , fought several
 գամ 'ի կարգեալ ճակատու ընդդէմ երից միլիոնից
 in pitched battles against
 թշնամեաց . | խորտակեաց | զմի միլիոն , և կալաւ միւս
 enemy ; | he cut in pieces | , took another
 այլ միլիոն գերի .
 prisoners .

Ա. Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
 (15 , 16) Ս . This will make me acquainted . Վ . in all those who surround them .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (8) Ս .
 After having spoken thus . Վ . but dare not tell you what it is .

Դ Ս Ս Թ

ՅԱՂԱԳՍ ԷԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ .

Էական դերանուանք առ անգլիացիս են այսոքիկ 1 ,
Thou 1 , *He* էս , Դս , նս . և վերջինս այս ըստ սեռի դիմացն՝
 լինի արական *he* , իգական *she* , չէզոք *it* . Հոլովին սոքա 'ի
 ձեռն հոլովանիչ նախդրաց *of* , *to* , *from* . զոր օրինակ

ԱՌԱՋԻՆ ԴԵՄՔ . *I* էս .

Եզակի .

Յոքնակի .

Ո .	I ,	էս .	Ո .	we ,	ձե .	
Ս .	of	me ,	Ս .	of	us ,	ձեր .
Տ .	to	me ,	Տ .	to	us ,	ձեւ .
Հ .	me ,	չէս .	Հ .	us ,	չձեւ .	
Բ .	from	me ,	Բ .	from	us ,	'ի ձեւի .

ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԵՄՔ . *thou* Դս .

Եզակի .

Յոքնակի .

Ո .	thou ,	Դս .	Ո .	ye ,	you ,	Դսս .	
Ս .	of	thee ,	Դս .	Ս .	of	you ,	Յեր .
Տ .	to	thee ,	Դեւ .	Տ .	to	you ,	Յեւ .
Հ .		thee ,	չԴեւ .	Հ .		you ,	չՅեւ .
Բ .	from	thee ,	'ի Դեւ .	Բ .	from	you ,	'ի Յեւի .

1 Ի զորոյցս և 'ի բանս ընտանեկանս ջլարի եզականն երկ
 ըորդի դիմաց , այլ միշտ յոգնականն :

ԵՐՐՈՐԴ ԴԵՄՔ . he , she , it նա

արական սեռի , he

Եզակի .

Յոքնակի .

Ո . of him , նա .

Ս . to him , նա .

Հ . from him , 'ի նա .

Բ . from him , 'ի նա .

Ո . of them , նոյն .

Ս . to them , նոյն .

Հ . from them , 'ի նոյն .

Բ . from them , 'ի նոյն .

իգական սեռի , she

Եզակի .

Յոքնակի .

Ո . of her ,

Ս . to her ,

Հ . from her ,

Բ . from her ,

Յոգնականն նոյն է ընդ

յոքնականի վերոյդրեալ

դերանուան he .

էզոք սեռի , it

Եզակի .

Յոքնակի .

Ո . of it , նա , այն , էն .

Ս . to it ,

Հ . from it ,

Բ . from it ,

Յոգնականն նոյն է ընդ

արականին .

Վերջին էզոքականդ ի՞նչ վարի զաննչից , կամ զկենդանեաց՝ որոց սեռ անծանօթ իցէ . զոր օրինակ Ահա՛նքի մատենի գեղեցիկ , ընթերցի՛ր զայն , Here is a good book , read

it. Ահաադիկ թիթեռն մի, հայեայ ընդ այն, There is a butterfly, look at it.

It վարի երբեմն և 'ի խօսելն զմանկան տղայոյ. զոր օրինակ Մի վարեացանէր զմանուկ, զի ծանրաբեռն է, Don't awake the child, it is fast asleep.

Յորժամ անշուք իրք և անասունք անձնաւորեալ վարիցին՝ այս ինքն 'ի ձև հոգեւորական մարդկային մատուցին նոցա դէմք և բնութիւն, յայնժամ ըստ արական կամ իգական գիմաց որ մատուցանի նոցա՝ դնելի է he կամ she. և ըստ այսմ արականք են արեգակն, ծամանակ, մահ, գոն, սէր, ևն, և իգականք լուսին, երկիր, իրօք, եկեղեցի, և յաճախագոյն ևս աշխարհք և առաքինութիւնք:

Ի խօսելն զնաւուց պարտ է վարել միշտ զիգական դերանունդ she. զոր օրինակ Ի նաւահանդիսին իարի գաջընթաց է նա, She is the best sailer in the fleet.

Են և էական դերանունք բաղադրեալք. որպիսի են, myself եւ ինքն, զիս, thyself Դու ինքն, զսեզ, himself նա ինքն, զինքն (ար), herself նա ինքն, զինքն (իգ), itself նա ինքն, զինքն (էգ). ourselves մեք ինքնին, զմեզ, yourselves Դուք ինքնին, զյեզ, themselves նոքա ինքնին, զինքեանս, վասն երկց ևս սեռից: Բաղադրեալքս հոլովին ըստ պարզ դերանունաց 'ի ձեռն նախդրիցս of, to, from.

Առ 'ի տալ և ևս զօրութիւն բանին, ասի my own self, thy own self. զոր օրինակ Ես ինքնին աբարի զայդ, I did it my own self.

Ինքն, զինքն, զանքն, զանքին, ևն ասի յանդիականին one's self, himself, herself, itself, themselves. զոր օրինակ Չէ պարս մարդոյ գալ զանքն յանդեդէր ինքնին, One ought not to abandon one's self to an extravagant passion 2. Չննոք զբօնաւ, He amuses himself with trifles. այս ինքն զաւարճացուցանէ զանքն, զինքն:

Դերանունք ուղղականք դնին յառաջ քան զբայս. հայցականք դնին միշտ զկնի բային. և տրականն միշտ զկնի հայ-

1 Եթէ առ մի դք իցեն բանքն՝ ասի yourself Դու ինքն:

2 One's self ասի խօսելով յընդհանուր միտս:

ցականին . զոր օրինակ Ես ասացի +եղ զայդ . I told it you . Իսկ եթէ բայն ունիցի զհետ իւր նախադրուծիւն ինչ , որ պէս to lift up բառնաւ , to give over 'ի բոց Թողաւ , ևն , յայնժամ հայցական դերանունն դնի 'ի մէջ բային և նախադրուծեանն . զոր օրինակ Բարձր զայդ եթէ իւրեւ , Lift it up , if you can . Բժիշկէք լին զնա , The physicians have given him over .

Եթէ զինի բային գուցեն զնելի դերանունն մի և անուն , եթէ դերանունն աննախդիր արական իցէ առանց to ի , յայնժամ յառաջէ քան զանունն . զոր օրինակ Տաւր նմա գրիւ մի , Give him a pen . Իսկ եթէ դերանունն ունիցի զնախդիրս to կամ զայլ նախդիր , յայնժամ սովորաբար յետագաս գտանի . զոր օրինակ Դու հաղորդեալ արարեց զնա խորհրդոց քոյ , You have imparted your mind to him .

Ես եմ , Դու ես , նա է , ևն , լինին յանգլիականին զնելով նախ զէջղբականդ it , ապա զբայն յերրորդ գէմն , և ապա զէական դերանունն . այսպէս . Ես եմ , Դու ես , նա է . It is I , It is thou , It is he . այլ այս եղանակ խօսից վարի 'ի սաստկական :

Նոյն էական դերանունանքս I , thou , he , ևն . վարին և 'ի պատասխանիս հարցմանց 'ի ձեզ զեղջման՝ առանց զնելոյ զէական բայն am եմ . զոր օրինակ Ո՞ր է որ հարկանէ դռնս . — Ես , Who knocks at the door ? — I . փոխանակ ասելոյ I am .

Նոյն էական դերանունանքս I , thou , he , she ևն , վարին և 'ի բացադրուծիւն հետագայ իմաստիցդ և նմանեաց նոցին . Դու իրենբազոյն ես քան զիս , You are younger than I (քան ես) . Քն ոչն իմաստուն է ես նա , He is as learned as thou (որչա՞նչ ես) . Մեք ևս նոյնչափ վեղբայր ունինք , որչափ ես նա , We have as much trouble as he , ևն :

Բազում դերանունանք եղեալք 'ի միասին խնդրեն զհետագայ բայն յոքնակի . զոր օրինակ Դուք , նա և ես յոյժ զբաղեալ եմք , You , he and I are very busy . Եղբայր քո , ինչ քո և քո անդամբք եմք , Your brother , your wife and you were present .

Անգլիացիք չիրկեն (որպէս զփրանկս) զդերանունս 'ի մի և նոյն բանս . Նա յարգէ զքեզ և մեծարէ , He esteems and honours you . Շնորհս իւրաց նմա և իւրաց միշտ , I thank and will always thank him . Սիրեմ զնա և մեծարեմ , I love and respect him , ևն :

Վ Ա Ր Ժ Ք Թ .

| Որք | շողովն զմեծամեծս կործանեն զնոսա .
| Those who | flatter great ruin

Ստուծին ինքն յինքեան է ատելի .
Falsehood is odious .

Տիկնայք իցէք գոհ | ընդ տեսանելդ | զնոր թատերա-
Lady are you glad | to have seen | new pie-
խաղդ . — Այո եմք .
ce ? — are .

Ես գերի՛, ես ծնեալ ՚ի հրամայել : Աւաղ | և կարի խի
slave , born to command ! Alas ! | it is but
Ճմարտիւ | եթէ ես եմ .
too true | that am .

Դուք և ես համարիմք եթէ երջանկութիւն այս աշխարհի
believe that happiness this world
հաստատեալ իցէ | ՚ի ընդ | զպարտս որք հրա-
consists | in fulfilling | duty pre-
մայեալ են մեզ .
scribed to us .

Եթէ իցէ դժուարին | ՚ի չափու ունել | զմեր բարկութիւն ,
If he difficult | to rule | our anger ,
է խոհականութիւն | զառաջս ունել | այնմ .
is wise | prevent | և .

Անգլիա պարտի զեր ճոխութիւնս հովանաւորութեան
England owes her riches esp . encouragement
զոր ինքն մատուցանէ իւրումն չահալաճառութեան .
that gives her commerce .

Իդճ երևելոյ առատաձեռն՝ առնէ զմեզ բազում անգամ
desire of appearing generous renders often
վատնիչս .
lavish .

1 Յորժամ աղքատ և աշխարհք անձնաւորին՝ յանգլիակա-
նին գնելի են յիգական սեռի :

Առաքինութիւն ունի յինքեան զամենայն որ ինչ կարէ առ-
virtue has all that can ma-

նել զնա սիրելի .
ke lovely .

Ասա ինձ ընդ մեզ կենակցիս դու , և ես | ասացից |
Tell with whom goest | will tell |

քեզ զինչ դու իցես .
what art .

Չարք | ոչ կարեն | տանել զյանդիմանութիւն առաքի-
wicked | cannot | bear sight of vir-

նութեան . քանզի
tue ; because

Նա դատապարտէ զնոսա . նոքա | խտանան | և զայ-
he condemns ; are exasperated ir-

րադնին ընդդէմ նորա .
ritaded against

Այր ոք որ է միշտ գոհ զանձնէ , | դուն ուրեք | է
man who is always satisfied with | seldom | is

նոյնպէս զայլոց .
so with other .

Դիւրագոյն շաւիղ լինելոյ պատրեալ է կարծել զինքն նրա-
readiest way to be cheated is to think cun-

միտ քան | զայլս | .
ning | other people | .

Այր ծոյլ է բեռն ինչ անձին իւրում , ժամք | ծան-
man slothful is a burden hour | hang

րին | ի վերայ գլխոյ նորա . զբռնու , և ոչ գիտէ
heavy | on his head ; trifles , and knows not

զինչ գործիցէ .
what to do .

Մարդիկ են սովորաբար այնպէս արդարադատ առ առա-
man are commonly so just to vir-

քինութիւն , զի գովեն զնա յայլս , նաև յորժամ ին-
tue , that praise in others , even when

քեանք | ոչ ի գործ արկցեն | զնա .
| do not practise | it .

Յորժամ ոք | չգտանէ | զհանգիստ յինքեան , ընդունայի
When a man | finds no | rest it is vain

է խնդրել զայն այլուր .
to seek elsewhere .

Լինելն կարի տգորհ զանձնէ է տկարութիւն , լինելն
To be too much dissatisfied ^{գործ} . is weakness , to be
կարի գորհ զանձնէ է յիմարութիւն .
too well satisfied is folly .

Ադոնիս էր պատանի ոմն անհամեմատ իմն գեղեցկու-
Adonis was youth ^{սեռ} . extraordinary beau-
թեամբ . Աստղիկ սիրեաց զնա տարիմամբ . Սա-
ty . Venus loved passionately . How-
կայն | եղև նա թշուառ | 'ի տեսանէն զնա սպա-
ever | she had misfortune | to see kil-
նեալ | 'ի վարազէ միոջէ | . այլ նա փոխակերպեաց զնա
led | by a wild boar | ; but changed
| յանեմոն ծաղիկ | .
| into an anemone | .

Երևոյթ իւրոց թշուառութեանց վանէ զնա , տանջէ և
Idea his misfortunes pursues , torments
ընկճէ .
overwhelms .

Աստուած ասաց , սիրեցէք զձեր թշնամիս , օրհնեցէք զայնո-
God has said , shall love your enemy , bless tho-
սիկ որք անիծանենն զձեզ , | բարի արարէք | նոցա որք
se that curse | do good | to those that
հալածենն զձեզ , և աղօթեցէք վասն այնոցիկ որք բամ-
persecute pray for those who slan-
բասեն զձեզ .
der

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(17 , 18) Ս . I shall not yet stop there . Վ . at a flight
of steps .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (9) Ս .
Why not , said Mahmoud . Վ . what have you heard ?

Դ Ա Ս Ժ .

ՅԱՂԱԳՍ ՍՏԱՅԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ .

Կրկին են ստացական դերանուանք , ջողականք և Յարաբերականք :

ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՔ ՍՏԱՅԱԿԱՆՔ ՋՕԴԱԿԱՆՔ

My	իմ , իմ .	Our ,	ձեր , ձեր .
Thy	++ , ++ .	Your ,	յեր , յեր .
His	} եւր , եւր .	Their , նոցա , նոցայ .	
Her			
Its			

Ասին սոքա ջողականք ստացականք՝ զի միշտ ընդ այլու՛մ անուան ջողեալ գնին . զոր օրինակ Հայր իմ , My father , Մայր ++ , Thy mother , Դսուրք եւր , His կամ Her daughters , ևն :

ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՔ ՍՏԱՅԱԿԱՆՔ ՅԵՐԱԲԵՐԱԿԱՆՔ

Mine ,	իմ , իմային . իմ , իմային .
Thine ,	++ , ++ին . ++ , ++ին .
His	} եւր , եւրային
Hers	
Its	
Ours ,	ձեր , ձերային . ձեր , ձերային .
Yours ,	յեր , յերային . յեր , յերային .
Theirs ,	նոցա . նոցայ .

Սոքա յարաբերական ստացականք ասին , զի յայտ առնեն զանուն ինչ յառաջագոյն ասացեալ . զոր օրինակ Քոյ կարծիք և իմ , Your opinion and mine . Մասեան իմ և ++ , My book and yours .

Ստացական դերանուանք եթէ ջողականք և եթէ յարաբերականք հոլովին նախդրիւք of , to , from .

Դիտեա զի գերանուանքդ *his, her & hers* համաձայնին ընդ ստացողին և ոչ ընդ ստացելոյն (որպէս է յիտ . և 'ի փրկ .) : Ուստի 'ի խօսել անդ զիրաց ինչ որ մարդոյ պատկանիցի՝ ասելի է *his* . և զպատկանելոցն կանանց՝ ասելի *her* կամ *hers* , ըստ որում գերանուանն իցէ զօգական կամ յարաբերական . զոր օրինակ հայրն սիրէ զինքն և մայրն զինքն ուսուցիչ ,
The father loves his daughter and the mother her son 1 .

Յորժամ յընդհանուր ինչ միտս առցի բանն՝ փոխանակ *his, her* գերանուանց դնի *one's* . զոր օրինակ խոհանարանի է երկուս լարս ունել յաղէղան իւրում , It is prudent to have two strings to one's bow . Պարտ է մարդոյ կեալ ըստ մօլիցն , One must live according to one's income .

Դերանուանքս *mine, thine, his, hers* , ևն , դնին երբեմն առաջի աներեւոյթ բայից , 'ի ցուցանել զպարտս , զգործս կամ զպայման մարդոյն զորմէ է բանն . զոր օրինակ Կնոն է անհաւատարիմ գրասէլ , և ինչ լինել անշարժ , It is hers to be faithless, it is mine to be constant .

Առ 'ի տալ զօրութիւն բանին , կամ բառնալ 'ի միջոյ զերկխօսութիւն յաւելու 'ի վերայ ստացական գերանուանցս *my, thy, his, her, our, your, their* , բառդ օգոհ հարապս , սեպհական , առանցիկն . զոր օրինակ Սիրէմ զնա որպէս զիմ հարապս եղբայր , I love him as my own brother . Առանցիկն յիւրոյն ոչ ինքն հանգանակեաց , He has contributed nothing of his own .

Յասելն 'ի հայրումս իմայինս , յերայինս , իւրեանցայինս , 'ի ցուցանել զազգակիցս , զբարեկամս կամ զընտանիս ուրուք , չվարին և յանդիականին ըսկ գերանուանքդ , այլ պարտ է յաւելու 'ի նոսա և զգոյական ինչ անուն ըստ պիտոյից . որ պիտիք են *relations, friends, men, people* , ևն . և ասել օրինակ իմն *my relations, thy friends* .

Դերանունս չէղոք *its* վարի վասն անշունչ իրաց և զտրդայոց յորժամ յընդհանուր սեռի վարիցին . զոր օրինակ Քաղաքն և շրջակայն իւր , The town and its environs . Օյ և

1 Զոր ըստ բառին թարգմանեալ յիտալական ձայն լինի , Il padre ama suo figlia, e la madre sua figlio . կամ 'ի փրկ .
Le père aime son fille, et la mère sa fils .

Հիւն նորին , The snake and its hissings . — Այլ յորժամ էակք անշունչք և անբանք անձնաւորեալ իցեն , վարին դերանուանքս his , her , hers , ըստ արական կամ իգական դիմաց որ տուեալ լինի նոցա :

Յորժամ բանն զմասանց ինչ մարմնոյ իցէ կամ զկարողութեանց հոգւոյ , պարտ է զնեւ զայնս միշտ ստացական դերանուամբ . զոր օրինակ Յաւելոյանէս զհասն իմ , You hurt my finger . Խորհալեցաւ Բարձ նորա , He has broken his leg . Կորոյս նա զիւն , She has lost her wits .

Ի խօսել առ մերձաւորս և առ բարեկամս , մերձ զնեմք սովորաբար ՚ի հայրուս զստացականդ իմ . այլ յանգլիականին ՚ի բաց թողու my , և պարզապէս ասի , Չիմրդ իսա հայր իմ , How do you do , father ? Բարեաւ ծայր յանկունս կամ որդեակս իմ , Farewell , children . Բարեկամ , էի այսր , Friend , come here 1 , Լն :

Առաջի անուանց արեւակցութեան չղինն բնաւ մականդրական անուանքս Master , Mistress կամ Miss , Տէր , Տէիին . զոր օրինակ Յակն արա զին եղբօր Ժամ , Recommend me to your brother . Մայր զմեծբանս իմ յօր Ժամ , Present my respects to your mother .

Բազում անգամ փոխանակ ասելոյ՝ Մի ռմ ՚ի հայրենակցոցս իմոյ , Երկուս ռմանս ՚ի Բարեկամաց Իւրոյ , ասի յանգլիականին Ոմ հայրենակից յիմոյն , A countryman of mine . Երկու Բարեկամս յիւրոյն , Two friends of his .

Ի զնեւ բազում անուանց ՚ի միասին յանգլիականին չկրկնի դերանունն ստացական . զոր օրինակ Հայր իմ , եղբայր և քուրս ՚ի գեղջ էն , My father , brother and sisters are in the country . Կորոյս նա զինս Իւր , զԲարեկամս և զանուն Բարի , He has lost his estate , friends and reputation .

1 Մարթ է զնեւ զդերանունդ my ընդ բառիդ friend .

Վ Ա Ր Ժ Ք Ժ .

Մայր որ որ սնուցանէ զորդի իւր կրկնակի մայր է նա .
mother that suckles child doubly

Իւրաքանչիւր վիճակ ունի զիւր հաճոյս և զիւր վիշտս .
Every state has pleasure pain .

Գլխաւոր իմաստութիւն մարդոյ հաստատեալ է 'ի ճանա-
chief wisdom man consists in kno-
ջել զիւր յիմարութիւն .
wing folly .

Սիրտ նախանձորդին | լի է լեղւով և դառնութեամբ | ,
heart envious man | is gall and bitterness | ,
լեզու նորա կաթէ զթոյն , երջանկութիւն մերձաւորին
tongue spitted venom , success neighbour
խուովէ զհանգիստ նորա .
breaks rest

Պլատոն տարագրեաց զերաժշտութիւն յիւրմէ | հաստ-
Plato banished music | com-
րակաց պետութենէ | .
monwealth | .

Ճմարտութիւնն ամբառնայ զձայն իւր , այլ | տագնապի
justice raises voice but | has much
յոյժ | 'ի լինել լսել 'ի միջոյ յուզմանց կրից .
ado | to be heard amidst tumult passion .

Սմեկայն գործք բնութեան գրաւեն զհիացումն մեր .
All work nature deserve admiration .

Երբ միանգամ բաղդն դադարէ նպաստել մեզ , բարեկամք
When fortune ceases to favour friend
մեր լքանեն զմեզ .
forsake .

Այր որ աննենդ է գեր 'ի վեր (քան) զվատութիւն կեղ-
man sincere is far above meanness dis-
ծաւորութեան , բանք բերանոյ նորա են խորհուրդք սրտի
simulation , word mouth are thought heart
նորին .

Այր անապարծ արհամարհէ զդատաստան այլոց, վստահի
man vain despises judgment other, relies on
յիւրն | և նշաւակի | .
| and is confounded | .

Լեզու զգօն առն տայ շնորհս ճմարտութեան, և անվըս-
language modest man gives lustre truth diffi-
տահութիւն նորա | անմեղադիր առնէ | զվերսպանս նորա .
dence | excuses | error

Հաղաւաղութիւն այր | է տաղտուկ | ընկերութեան ,
talkative man | is a nuisance | society
ականջ պարտասի 'ի բարբանջից նորա և հեղեղք բանից
ear is sick babbling torrent word
նորա ընկղմեն զգրուցատրութիւն այլոց .
overwhelms conversation other .

Այր ոք իմաստուն յաճախ տարակուսի, անմիտն չերկմոխ
man wise often doubts, fool doubts
զիմեքէ . ճանաչէ նա զամենայն ինչ, բայց 'ի յանձին տգի-
nothing; knows all things, but own igno-
տութենէ .
rance .

Համեստութիւնն է յարժանիս որ ինչ շղարշ նրբին է առ-
modesty is merit what gauze light
գեղեցկութիւն, նուաղեցուցանէ նա զսլաքառութիւնն,
beauty, diminishes lustre,
այլ բարձրացուցանէ զարժէս նորին .
but enhances value .

Նա որ է ամբարձեալ 'ի վեր (քան) զայլս, չկարէ տեսանել
He who is exalted above other, cannot see
զճմարտութիւն իւրովք սեպհական աչովք . նա է չուրջ
truth eye; is encom-
պատեալ 'ի մարդկանէ որք առ 'ի գտանել զշնորհս նո-
passed by men who to obtain favour
րա, չողովեն զնա և | մտանտու ընին | .
flatter | betray | .

Վաճառականութիւնն է որպէս զաղբերս ինչ, եթէ կամի-
commerce is like spring certain, if endea-
ցիս փոխել զընթացս նոցա | ցամաքեցուցանես զնոսա | .
vour to divert course | you dry them up | .

Հայր իմ | Հոգացաւ | զկեանս իմ, զգաստիարակութենէ
 father | has provided | for subsistence, education
 իմէ և զբարուցս . որք են հզօրագոյն պատճառք երախ-
 morals; these are strong motive grati-
 տագիտութեան .
 tude .

Եւրիպիդէս | գանգատէր | առ ոմն 'ի բարեկամաց իւրոց
 Euripides | was complaining | friend
 զի | ծախեալ էր | զերիս աւուրս 'ի յօրինել քանի
 that | had been | day in composing few
 ինչ տողս : Եւ սա | պատասխանի ետ | զի ինքն շարա-
 verses . The latter | answered | that compo-
 ցրէր յայնց հարիւր 'ի միում աւուր : Բայց քոյք
 sed But
 | կեցցեն | զմի օր և եթ , ասաց նա , և իմք ցյաւի-
 | will life | , said he , փ eter-
 տեան :
 nity .

Նա է քաջալաւ որ մերձաւոր , նա ունի հոգս զիւրոցն .
 is good relation, he has care

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
 (19 , 20) Ս . Before the footman . Վ . of new ground wheat .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (10) Ս .
 Sir , said the vizier . Վ . let me hear you directly .

Г. У. У. Ю.

ՅԱՂԱԴՍ ՅԱՐԱԲԵՐԸԿԱՆ ԵՒ ՀԱՐՅԱԿԱՆ
ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ :

Յարաբերական դերանուանք պատշաճեալք անձանց եւ
այսոքիկ .

U .	who,	ᠠᠦᠨᠠᠭᠤᠨᠠᠨᠠᠭᠤᠨ
U .	of whom <i>ᠠᠨᠠᠨᠠᠨ</i> whose 1,	ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨ
S .	to whom,	ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨ
ᠠ .	whom,	ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨ
ᠠ .	from whom,	ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠᠨ

Յարաբերական դերանուանք պատշաճեալք իրաց են
ստըին .

N . of which, 7, 77, 45.
 U . of which,
 S . to which,
 Z . of which,
 F . from which.

Իսկ յարաբերականոր *that* վարի և անձանց և իրաց . զոր
օրինակ Մարտ և Խօսի, The man who speaks *կամ* that speaks .
Այն զոր Բեծարեմ, The man whom I esteem *կամ* that I
esteem . Տունն զոր Գնեցեմ, The house which you have bought
կամ that you have bought .

1 Քերթուք բազում անգամ վարեն whose և 'ի խօսել անդ-
դանչնից իրաց . զոր օրինակ

..... The fruit
Of that forbidden tree *whose* mortal taste
Brought death into the world . . . **MILTON.**

¹¹ Պատեզն արգելեալ ծառոյն որոյ ճաշակ դառնութեան եմիյծ զմեզ յաշխարհս ։

У Ы Л С О Ъ .

Whose գնի անընդմիջաբար զկնի բառին զոր յարաբերէ ,
և որ զհետ նորա իցէ բառ՝ դնի անյօդ . զոր օրինակ Աստուծո՞
րոյ ընդ գործս զարմանա՞մք , God, whose works we admire . և
այ թէ God, whose we admire the works .

Եթէ որ , որոյ , զորմէ զանձն յարաբերիցէ Թարգմանելի է
of whom . զոր օրինակ Այդ զորմէ Խօսիս Դո՞ւ աս Խո՞ւ , The man
of whom you speak to me .

Իսկ եթէ որ , որոյ զիրս յարաբերիցէ՝ դնելի է of which ,
բայց զկնի հետագայ անուան . զոր օրինակ Ահա ծառի է որ
հոգի արի բաշտէ է , There is a flower, the smell of which is
very agreeable .

Whose վարի երբեմն փոխանակ տրականի հա՞մ . զոր օրի-
նակ Ո՞ւմ է քոնն , Whose house is that , որպէս և առ մեզ
ասի , փոխանակ ասելոյ Ոյր է տունս :

Եթէ ՚ի միջոյ բազմաց զմին ընտրել առաջի կայցէ , վարի
which , եթէ անձինք իցեն և եթէ իրք . զոր օրինակ Ո՞ր է յէնչ
յանդգնեացի հարանալ , Which of you would dare to deny it ?
Ընտրեա՞ որ յերկուց սոսկեացս հաճոյ իցէ +եղ , Choose which of
these two swords you like .

Եթէ զտեսակ կամ զընուծիւն անձին կամ իրի հարկ
իցէ նշանակել , դնելի է what շին կամ որպիսի . զոր օրինակ
Ձին է մարդ իցէ սա , What man is he ? Իբրու զի ասել Ձին է
պեսակ մարդոյ իցէ սա , What sort of man is he ?

Իսկ պարզապէս զանձն կամեցեալ նշանակել , պարտ է
դնել who . զոր օրինակ Ո՞ր է մարդ որ իմոյի խոսքովանել զանձն
յանցաւոր ապերախաւիւն , Who is the man that would ac-
knowledge himself guilty of ingratitude .

Ո՞ր , որ , որոյ , ո՞ւմ , զոր , յո՞մէ , լինին յանգլիականին who ,
of whom կամ whose , to whom , whom , from whom . պատ-
մականս զո՞մէ նոյն է ընդ սեռականին of whom . զոր օրինակ
Ո՞ր է անդանօր , Who is there ? Ձո՞մէ Խօսիս Դո՞ւ , Of whom do
you speak ? ևն :

Իսկ շին Թարգմանի what . զոր օրինակ Ձին է ասիս Դո՞ւ ,
What do you say ?

Անգլիացիք բազում անգամ զնախդիրսն of , to , from ,
որք ըստ կարգի դնելոց էին նախ քան զյարաբերականսդ ,
կարգեն զնոսա զկնի բայից որք գան զհետ դերանուանց . զոր

օրինակ Այն շէյն խոսիւ , The man whom you are speaking of. Ուսումն յի պարսպիմ էս , The study which I apply myself to .

Ի վարեւ անդ զգերանուանադ *whom, which, what*, ազատութիւն է գործել կամ չգործել զվերոյգրեալ չընթացնութիւնդ . այլ 'ի վարեւ զգերանուանդ *that*, պարտին միշտ յետագաս լինել նախդիրքդ *of, to, from*, վասն որոյ մարթի ուղղապէս ասել The man of whom you are speaking, կամ The man whom are speaking of . բայց վերսակ է ասել The man of that you are speaking . այլ պարտ է ուղղախօսել այսպէս , The man that you are speaking of .

Յանգլիականին բազում անգամ 'ի բաց զեղջին դերանուանքս *whom, which, that* յորժամ 'ի հայցական հօլով եդեալ իցեն , և յորժամ նախդիր նոցին ըստ վերոյգրեցելումն զկնի բային կարգեսցի . զոր օրինակ Ահաասիկ այն (շէյն) Դէն իւրէս , There is the person you love . փոխանակ ասելոյ *whom* կամ *that* you love . Անպիսի ինչ է (որոմ) նա չէ յետհաս , It is a thing he is not capable of . փոխանակ *which* կամ *that* he is not capable of . Սա այն այն է (որոմ) ասումն էլ պարսպապան էմ , He is the man I am the most indebted to . փոխանակ *whom* I am the most indebted to .

Ի գնել բազում բայից 'ի միասին , յարաբերական դերանունն 'ի վերայ առաջնոյն ևեթ գնի , զանց արարեալ կրկնել զնոյն և յայլս . զոր օրինակ Անպիսի ո՛ր է որ Ժողովարանն էրգէ , որ հարկաւ է բազում գործիս (երաժշտական) և որ իրելի ընծայել զանցն ամենեցուն . He is a man who sings well, plays upon several instruments, and makes himself beloved by every body .

Ուր ըստ որում նշանակէ առ որ կամ յորոմ , Թարգմանի յանգլիականն *to which, at which, in which* կամ *wherein* . զոր օրինակ Ենչ գիտէիք զպայման ինչո՞ւ որ հասի , այս ինքն յոր հասի , If you knew the condition to which I am reduced . Ահա վախճան որ յանգի , այսինքն առ որ յանգի , That is the end which he aims at . Են շէյն որ պէտք էն մարդոյ լինել խափան , այս է յորոմ կամ որանօր , There are circumstances in which կամ *wherein* a man ought to be cautious .

Յանգլիականին որպէս և 'ի մեզ , բազում անգամ փոխան յարաբերական դերանունացս , վարին էականքն , եթէ զանձանց իցէ յարաբերութիւնն և եթէ զերաց :

Արդ յորժամ զանձանց իցէ յիշատակութիւնն վարին դերանուանքս *him, her կամ them, յառաջոյ ունելով զմի 'ի նախագրութեանցս of, from, by, for, about, with, ևն, ըստ պահանջել իմաստիցն* . զոր օրինակ Տաղարի մէջ է դա, Իմի՛ն զէրծանել 'ի նմանէ, *He is a troublesome fellow, I will get rid of him* . Սիբէն դա՛ զՏ . Ճոնսոն, զի միշտ խօսիս զնմանէ, *կամ զորք զնման* . *You like Mr. Johnson, for you are always speaking of him, կամ about him* . Փառնալան էն մանկոնքս, գո՛հ էմ զնոցանէ, *These boys are diligent, I am satisfied with them* .

Եթէ զիրաց իցէ յարաբերութիւնն, վարին դերանուանքս *it և them յառաջոյ ունելով զնախագրութիւնքս at, to, of, for, with, about, ևն, ըստ իմաստից բանին* . զոր օրինակ Զարմայեալ էմ ընդ այդ, *I wonder at it* . Զի՛նչ ասես դա՛ առ այս, *What do you say to it?* Ուրախ էմ ընդ այդ, *I am very glad of it* . Զաւէ ինչ ընդ այդ, *I am sorry for it* . Տաղարի՛ն է ինչ այդ, *I am tired of it կամ of them* . Գո՛հ էմ ընդ այդ, *I am pleased with it* .

Եթէ թուական ածական ինչ միայնակ եգեալ իցէ և չունիցի զհետ իւր զգոյական անուն, չգնի բնաւ յարաբերական . զոր օրինակ Քանի՞ ծառայս ունիս . — Երեւո՛ւ, *How many servants have you?* — *I have two* .

Ընդ բայից որք շարժումն ինչ ցուցանեն, փոխանակ յարաբերականի դնի մակբայս *thence* անախ, 'ի նշանակել զտեղին . զոր օրինակ Գնան յեկեղեցի . — Անախ գամ, *Do you go to church?* — *I come thence* .

Նոյնպէս այլ և այլ դերանուանքք բացայայտին յանգղիականին և 'ի հայրումն՝ իմաստքս նշանակիչք անձանց և իրաց . Խաբէպապի՛ր ո՛ր է, մի հաւաքար դմա, *He is a deceitful man, don't trust to him* . Խորհեցայոց զայդմանէ կամ վասն այդորի, *I shall think of it կամ about it, of them կամ about them* . Գործքք քո բարի են, այլ վերդախն ինչ գտանեմ 'ի նոսա, *Your works are good, but find some faults in them* . Արաբ նա զայդ, այլ ոչ ինչ շահեցի այդո՛ւ, *He has done it, but he will get nothing by it* .

Իսկ տեղական իմաստք՝ մակբայիւքս *there, thither, անդ, ահա, հիմա, here, hither, աստ, աստանդ* . զոր օրինակ Ելէ՛ք դա՛

անդ, Have you been there? Կա՞յն էրեւալ անդր, Will you go thither? Անո՞ք է՞յէ. — Այո՞ ասո՞ք է, Is he here? — Yes, he is here. Մե՞ք 'ի Փարիզ է՞մք, է՞լ դուք եւս անդր, We are at Paris, come hither too 1.

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԱ.

Գոյ | յարուեստի զրուցատրութեան | ոճ իմն բանից |
There is | art conversation | a certain tact |

որ ապ շնորհա սովորական իրաց.
gives a good grace mean thing.

Են | արք որք | անհաճոյ են | արժանեօքն, և այլք որ
There are | people | displease | with merit, others

հաճոյ ընծային թերութեամբք.
please fault.

Նոքա են երջանիկք որք գիտեն շատանալ կարևորօքն կե-
They are happy can content with the necessities li-
նաց, և ոչ վրդովեն զանձինս վասն աւելորդաց.
fe, never trouble themselves about superfluities.

Մարդ որոյ կեանք կանոնաւոր է և որոյ գործք են ան-
man conduct regular action are up-
պարսաւք, է երջանկագոյն քան զայն որ | անձնատուր
right, is happy he | abandons him-
է | իւրոց հաճոյից.
self | inclination.

Ո՞ք է մարդ որ | ոչ իցէ խաբեալ բնաւ | .
is man | is never mistaken | .

Որ ինչ գոլտրագոյնն է | 'ի գիրս ուրեք կորնչի մինչ
What is most delicate | work is lost when
[թարգմանի | յայլ իմն լեզու. | Գոգցես հոյզ իմն է
it is translated | into another language. | It is like a essence
պատուական, որոյ նրբին անուշահոտութիւն | 'ի շոգի
exquisite, subtil perfume | evapo-

1 Գիտեա ղի thither, hither վարին միշտ ընդ բայից որ շարժումն ինչ ցուցանեն :

լուծանի | յորժամ հեղու 'ի միոյ յանօթոյ յայլ .
rates, | when poured out vessel into another .

Յորժամ որ մեռանի , | ոչ ևս յիշատակի | .
When a man is dead, | he is no more thought | .

Զի՞նչ է առաքինութիւն . — Է | հաւատարիմ փոյթ
is virtue? — It is | faithful steady
| 'ի կատարել զպարտս | զորս ազդէ մեղ բանն .
| to discharge of those obligations | dictates reason .

Զիք բնաւ մարդ որ չունիցի առաքինութիւն ինչ կամ ախտ
There is no man has not or vice
զորացեալ՝ առ որ ուղղէ զամենայն զեւր գործս .
predominant, directs all action .

Զէ պարտ | ուղղակի դիմախօսել կարծեաց ուրուք, զոր
One must not | directly contradict sentiment man,
կամիմք համոզել .
we want to persuade .

Զիք ինչ | այնպէս սովորական որ չմարթիցի երևել
There is nothing | so common may not appear
երկիւղալի առն որոյ երևակերպութիւն լցեալ իցէ
dreadful person imagination is filled
ըղձիւք և գուշակութեամբք .
with omen prognostick .

Են մարդիկ զորս ատեմք, և այլք զորս սիրեմք | առանց
There are person hate, others love | without
գիտելոյ զպատճառն | . մին անիրաւութիւն ինչ է և
knowing why | . injustice is
միւսն տկարութիւն .
other weakness .

Նորաձեւութիւն է բռնաւոր որ որոյ պարտիմք հնազանդել
Fashion is tyrant we must obey
օրինացն և հաճոյից .
law caprice 1 .

Են գէպք | յորս լուութիւն և պարզութիւն | մեծա-
There are occasion | silence simplicity | are to

1 Տես զի նորաձեւութիւն անձնաւորեալ է աստանօր, վասն որոյ մարթ է գնէլ who .

ըրեւ էն | քան զքանս և | զոյց հանճարոյ | .
be preferred | to discourse | ostentation | .

Մեք որ ճանաչեմք զյարգ ժամանակի պարտիմք | բարւոք
know value time ought | to make

'ի կիր առնուլ | զայն .
a good use | use .

Ընթերցաւ նա զիմ մատեան, և դատ առնէ զնմանէ որպէս
has read my book, and judges as

կոյր որ առնէ զգունոյ .
blind man does colour .

Դուք ուսանիք զանգլիարէնն, ուրախ եմ ընդ այդ .
learn English ,

(Որչափ) առաւել ուսցիս զանգլիական լեզու, (այնչափ)
will study English language

առաւել գտցես 'ի նմա գեղեցկութիւնս .
will find beauty .

Գնան դու | 'ի Լուււր . — Ոչ, գամ անտի .
Are you going | Louvre? — No, am coming

Սերէք դուք զԴրախան կորուսեալ Միլտոնի, զի | խօսիք
like Paradise lost Milton, for | you are

ցանդ | զայնմանէ .
always speaking |

Գնեցի ընտիր մատեանս | կամիցի՞ս դու | զոմանս 'ի նոցանէ .
have bought good book | will you have |

Ոչ կամիմ, առաքես զնոսին առ իմ եղբայրն .
will have, send my brother .

Եթէ | փնասեցի | քեզ, ցաւիմ ընդ այդ .
If | have offended | am sorry .

Գնայ նա 'ի Լոնտոն յառաջիկայ եօթնեկիս | կամիցի՞ս |
Sets out for London next week | should you like |

գնալ ընդ նմա .
to go with

| Տայի քեզ 'ի փոխ | զարծաթն | կամակար | էթէ
| I would you lend | money | with pleasure | if

առնէի ինչ, այլ չունիմ ինչ բնաւ .
had I but I have nothing .

1 Յորժամ պայմանական մասնիկը է՞նչ մերժ գուցէ՝ ինչ,
է՞ն գնի յանգլիականին any .

| Մի տար նոցա | զփոխարէն . նոքա այնմ | ոչ են ար-
| Don't give them | reward

Ժանի | .
deserve not | .

Երջանկութիւն մարդոյ | չէ հաստատեալ | 'ի լինել առանց
happiness | does not consist | in being without

կրից , այլ հաստատի 'ի լինել իշխան նոցին .
passion , it consists in becoming master .

Տարկուինիոս կառոյց Արամաղդայ մեծաշէն իմն տաճար
Tarquinius built magnificent temple

որ կոչեցաւ Կապիտոլին , քանզի | 'ի բրեւն զհիմունսն
which was called Capitol , because | in digging the foundation

| գտաւ | անդէն գլուխ մարդոյ .
| they had found | head

Որ ինչ | ուսեալ լինի | 'ի մանկութեան տպաւորի դիւ-
What | is learnt | youth is imprinted ea-

րեալ 'ի միտս , և թողու անդէն հետս խորինս , որք դիւ-
sily in mind , leaves traces deep

րեալ | ոչ եղծանին | .
| are not effaced | .

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(21, 22) Ս . I sit down to breakfast . Վ . I do not think he
had a worse .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (11) Ս .
You must know then . Վ . love oneanother tenderly .

Դ Ա Ս ԺԲ.

ՅԱՂԱԿԱՆ ՅՈՒՅԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ.

Դերանուանք ցուցականք մերձաւոր իրաց են սոքա .

Եզակի .

Ո . this , այս .
Ս . of this , այսի .
Տ . to this , այսմ .
Հ . this , զայս .
Բ . from this , յայսմանէ .

Յոգնակի .

Ո . these , այստ , այստի .
Ս . of these , այսոյ , այսոցի .
Տ . to these , այսոյ , այսոցի .
Հ . these , զայստի .
Բ . from these , յայսոյ , յայսոցի .

Դերանուանք ցուցականք հեռաւոր իրաց են այսոցի .

Եզակի .

Ո . that , այն , իմ այդ .
Ս . of that , այնի .
Տ . to that , այնմ .
Հ . that , զայն .
Բ . from that , յայնմանէ .

Յոգնակի .

Ո . those , այնտ , այնտի .
Ս . of those , այնոյ , այնոցի .
Տ . to those , այնոյ , այնոցի .
Հ . those , զայնտ , զայնտի .
Բ . from those , յայնոյ , յայնոցի .

Ձգործածութիւն դերանուանց օրինակօք դիցուք առաջի . Ձբնէլ ասել իցէ այս , What does this mean ? Ձբնէլ ասել իցէ այդ , What does that mean . Այս լաւագոյն է քան զայդ , This is better than that . Այդքի չեն լաւ որդէն զայստի . Those are not so good as these . Այսն այս , This man , Կինդ այդ , That woman . Արտն այստի , These men . Կանայք այդքի , Those women .

Որ ք , որք և հորովականք նոցին 'ի հայ բան , յանդիւան կանն դառնան յէական դերանուանա he , she , they , of him , of her . իբրու ասել նա որ , զոր օրինակ Որ ք մօտէն զբարեկամ

իւր, անարժան է բարեկամութեան, He who betrays his friend, is unworthy of friendship. *այս ինքն Նա ուր խաբէ, ևն : Որք Բռնին լինել էրջնիկ, ու էն միշտ նշնուէ, They who seem to be happy are not always so* 1. *այս ինքն Նա ուր Բռնին : — Այլ մարթ է անջատել զերկոսին դերանուանող և ասել այսպէս* He is unworthy of friendship, who betrays his friend. They are not always happy, who seem to be so.

Եթէ ուր, ուրք ի հայումն ունիցին զնշանակութիւնս այն ուր, նոքա ուրք, որպէս յաճախ է տեսանել, պարտ է ըստ վերոյգրելոյն չըջել յանգրիական բան՝ էական և յարաբերական դերանուամբս *he who, she who, they who*. *զոր օրինակ Ուր դանին պաշտէ, Բռնաւոր է այլոյ, He who idolises himself, is a tyrant to others*. *այս ինքն Նա ուր դանին պաշտէ :*

Անգլիացիք դենն երբեմն զցուցական դերանուանս ընդ ստացականն. *զոր օրինակ This book of mine, Մաքեան իմ. որ ըստ բառին թարգմանի Այս մաքեան յիմոց :*

Ի շարս բազում անուանց մի զմիոյ կնի եկելոյ՝ չէ հարկ կրկնել զցուցական դերանուանս ի վերոյ միոյ միոյ ի նոցանէ. *օրինակ իմն Այդ այդ, ինչ այդ և մանուկ այդ, That man, woman and child. — Այլ առ զյսօրինակ զեղէնոյ զդերանունդ, հարկ է զի առաջին եգեալն ըստ ամենայնի պատկանեսցի և հետագայ անուանցն, ըստ թուոյ և ըստ իմաստից հեռաւորութեան և մերձաւորութեան. զոր օրինակ եթէ կամիցիմք ասել Այդ այդ և խնայես այսոսիկ, չմարթի թարգմանել That man and women. այլ ասելի է That man and these women.*

1 Մարթի ևս ասել, Those who seem to be happy, կամ Such as seem to be happy, are not always so.

Վ Ա Ր Ժ Ք Ժ Բ .

Որ ոք կարէ | 'ի չափու ունեւ | զկերս իւր , է յոյժ երջանիկ .
can | moderate | passion , is happy .

Գոհութիւն սրտի զոր ընդունիմք 'ի վրէժխնդրութենէ
satisfaction is drawn revenge

| տեւէ զմի ևէթ վայրկեան | , բայց այն որ | յառաջ գայ |
| lasts but a moment | , but | is drawn |

'ի ներողամտութենէ է յաւիտենական .

clemency is eternal .

Որ ոք է կարի ներողամիտ անձին իւրում , | ընդհանրա-
is too indulgent to | has general-

պէս կարի սակաւ ներող գտանի վասն այլոց .

ly but little complaisance for

Համարեա զքեզ միշտ 'ի տեղի այնորիկ յոր | կամիս անի-
Put yourself always in place ար . | would do an in-

րաւել | և (ոչ) բնաւ չնասեցես նմին .

jury | and will never offend և .

Որք արհամարհեն զգիտութիւնս , են ևս դարմելի քան
despise learning , are despicable

զանասունս , որոց անգիտութեան է պատճառ նոցին (իսկ)
beast , ignorance is consequence

բնութիւն .

nature .

Որք անկեալ են 'ի բարձրութենէ բաղդին | միշտ նկա-
are fallen pinnacle fortune | always look up to-

տեն | զբարձրութիւնն ուր միանգամ էին , այլ նոքա
wards | height on which once stood , but

որ | բարձրացան | , չկամին բնաւ հայել 'ի խո-
| have raised themselves | , will never look down-

նարհ .

wards .

Երջանիկ նոքա որք սիրեն ընթեռնու : Ձանձրոյթ որ ծա-
Happy love to read ! Disquiet preys

խէ զայլս | նա և 'ի միջի | հաճոյից , է անծանօթ այնո
upon | even in the midst | pleasure , is unknown

ցիկ որք գիտեն սարսափել յընթերցուածս ինչ .
can employ *գանձինս* in reading .

Ս'էք միշտ սիրեմք զայնոսիկ որք ընդ մեզ հիանան , և
always love *հայ* admire ,

| չսիրեմք միշտ | զայնոսիկ ընդ որս մէք զարմանամք .
| do not always love | *այնոսիկ* admire

Կ'որքա խաբին որք կարծեն թէ երջանկութիւն հաստատեալ
are mistaken think that happiness consists

իցէ 'ի ճոխութիւնս .
riches

Հոգումարաբք մեծամեծաց լտան ինչ այնոցիկ որ | կարօտ են
courtier *այնոցիկ* give nothing | are in want

ամենայնի | , և սան զամենայն այնոցիկ որ | չունին
of every thing | , give | stand

կարօտութիւն | իմիք .
in need | *սէս* , nothing .

| Ոմն 'ի նախնի սրանց | ասէր , թէ այն որ | գտեալ է |
| One of the ancients | said , that | had met with |

փեսայ զսք բարի , չահեալ է զորդի մի . բայց այն որ
son-in-law had gained son ; but

| գտեալ է չար զոք | , կորուսեալ է դուստր մի :
| had found a bad one | , had lost a daughter .

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(23, 24) Ս . Happy was the day . Վ . a fellow feeling for
those birds .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (12) Ս .
It is possible ! exclaimed Mahmoud . Վ . never goes out wi-
thout her mother .

Դ Ա Ս ԺԳ.

ՅԱՂԱԳՍ ԱՆՈՐՈՇ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ.

One, <i>մեկ</i> , <i>մեկ</i> .	However, <i>այնպէս որ</i> , <i>որպէս</i>
Any, <i>մեկ, մեկ, ինչ, ինչ</i> , <i>ամենայն</i> .	Howsoever, <i>(եւ որպէս եւ)</i>
Many, <i>բազում</i> 1, <i>շատ</i>	Whoever, <i>որ որ եւ ինչ, որ</i>
Several, <i>(քանակ)</i>	Whosoever, <i>(մեկուսի)</i>
Every, <i>իւրաքանչիւր</i> , <i>ամենայն</i> 2.	What, <i>որ ինչ, որ եւ ինչ</i>
Every body <i>ամենայն</i> 3, <i>առ</i>	Whatsoever, <i>որ ինչ եւ ինչ, որ</i>
Every one <i>(մեկեւէ մեկ)</i>	Whatever, <i>որ ինչ եւ ինչ, որ</i>
Some, <i>ինչ, ինչ, մեկ</i> , <i>մեկ 3</i> .	Whichsoever, <i>(որ որպէս եւ)</i>
Some body <i>մեկ, որ</i>	Each, <i>իւրաքանչիւր, իւր</i>
Some one <i>մեկ, որ</i>	Each other, <i>միմեանց, իրարաց</i>
Some <i>(people, folks, men, ones)</i>	One another, <i>(ընդհարմար)</i>
	Such, <i>այսպիսի, այնպիսի</i>
	<i>մեկ. այսպէս. այնպէս</i>
	Both, <i>երկուսն, երկուսն</i>
	<i>մեկ եւ մեկ</i>
Other, <i>այլ, այլ</i>	Either, <i>մեկ կամ մեկ, որ</i>
Others, <i>այլ, այլ</i>	<i>մեկ կամ այլ</i>
The same, <i>նոյն, ինչ, նոյն</i>	Neither, <i>եւ ոչ մեկ, եւ ոչ մեկ</i>
<i>մեկ</i>	<i>եւ ոչ մեկ, ոչ ոք</i>
All, <i>ամենայն, առ</i>	None, <i>եւ ոք, ոչ ինչ</i>
<i>նեւէ մեկ</i>	No body, <i>(եւ ոք)</i>
The whole, <i>բոլորական, առ</i>	No one, <i>(եւ ոք)</i>
<i>ընդ</i>	Not one, <i>եւ ոք, եւ ոչ մեկ</i>
Every thing, <i>ամենայն ինչ</i>	Never a one, <i>(եւ ոք)</i>
	Not any, <i>(եւ ոք)</i>

1 Many ցուցանէ անորոշ ինչ թիւ և հանրական. իսկ Several թիւ ինչ սահմանաւոր:

2 Every միշտ յեզականի վարի:

3 Հայերէնս մեկ - և այլ, թարգմանին some և others.

Եթէ ամենայն ոք զմի մի առանձինն նշանակիցէ, իբրու ի-
բառնելուք ոք, յանգլիականին դնի *every*, և հետագայ բառն
դնի եղակի. զոր օրինակ Ամենայն ոք ներքոյ անկեալ է Դատա-
պանաց, *Every man is liable to censure*. Որպէս և ամենայն 'ի
ցուցանելն ի-բառնելուք, դնի նոյնպէս *every*. զոր օրինակ Դո-
ւ ամենայն, *every day*, յամենայն էօթնեակն, *every week*. Իսկ եթէ
ամենայն ցուցանիցէ միանգամայն զամենեւին, յանգլիականին
դնի *all*, և հետագայ բառն յոքնակի. զոր օրինակ Ահա-ստի
ամենայն Բարեկամք իմ զոք ունիմ, *There are all the friends, I have*.
Ամենայն մարդիկ ենթարկեալ են մահոյ, *All men are subject to death*.

Մէտ ամենեւին, Դուք ամենեւին, Եւս ամենեւին, լինին յան-
գլիականին *all of us, all of you, all of them*, ևն:

Եթէ ամենայն նշանակիցէ Բոլորով ալ ինքն զամբողջու-
թիւնն իրին որ ունիցի մասունն, դնի յանգլիականին *whole*,
հանգերձ նախընթաց յօդուքս *the, of the*, ևն. զոր օրինակ
Ամենայն աշխարհ, *The whole world*, ալ ինքն Բոլորեղակ աշ-
խարհ. Ամենայն գումարն *The whole sum*, ալ ինքն Ողջոյն
գումարն:

Ամենեւին, ամենեւեմ, Բոլորովին թարգմանի յանգլիականն
բառուքս *wholly, entirely, quite*. զոր օրինակ Ես քեզ ամե-
նեւին, *I am wholly yours*. Կա ամենեւեմ պարտաւոր է 'ի քոյին ծա-
ռայութիւն, *He is entirely devoted to your service*. Զարմայեալ
եմ Բոլորովին, *I am quite astonished*, ևն:

Ինչ, Ինչ թարգմանի սովորաբար *some*. ալ 'ի հարցա-
կան և 'ի պայմանական իմաստս ուր գուցէ *if* էնէ, դնի *any*.
զոր օրինակ Գոյցե՞ Ինչ ակնկալութիւն, *Is there any hope?* Ենէ
ոչինչիս Ինչ ասել, *If you have any thing to say*.

Որ Ինչ և, որչա՞ք և թարգմանի *however, howsoever* եթէ իցէ
ընդ ածականի կամ ընդ անցեալ գերբայի. զոր օրինակ Որչա՞ք
և ճոխ ոք իցէ ևս, իսկի սիրող է արծաթոյ, *However rich he may be*,
he is very fond of money կամ *How rich soever he may be*, ևն:

Իսկ եթէ որ Ինչ և, որչա՞ք և իցէ ընդ գոյական անուանց և
ստորագասական բայից՝ դնելի է *whatever* կամ *whatsoever*.

զոր օրինակ Ոմանք ճոխք են և այլք աղքատք, *Some are rich, others are poor*.

զոր օրինակ Որևա՛ր է Բարեկամս ունիցի, ու Բնաւ յաջողեացի, *Whatever friends համ What friends soever* he may have, he will never succeed.

Թէ և Թարգմանեղի է *though*. զոր օրինակ Թէ և Բարեկամս ունիցի, *Though he is your friend*. Թէ և կինս ու է, *Though she is a woman*.

Զին և էնէ վասն իրաց Թարգմանի *whatever*. Ո ու և վասն անձանց *whoever*. զոր օրինակ Որ ղին և էնէ ու Խորհուրդ, *Whatever your intention may be*. Չգիտեմ թէ ո՞ր է գրիւ ճապեմիս այս ուրիշ, այլ ո ու էնէ՝ արժանի է տալաւերութեան, *I do not know who is the author of this book, but, whoever he may be, he deserves to be encouraged*. — Այլ երբեմն *whatever* վարի և զանձանց, յորժամ զբնուածիւն նոցա և կամ զկրօնս և զաստիճանս պատուոյ հարկ լիցի ցուցանել. Չգիտեմ թէ բրիտանացի ու է, թէ հրէայ կամ մահմեդական, Բայց ուր ինչ և էնէ, յարգեմ զարդարութեան նորա, *I don't know whether he be a Christian, a Jew, or a Mahometan; but whatever he may be, I value his probity*.

Եթէ 'ի միջոյ բազում իրաց զմիոյ իցէ բանն՝ դնի *which-ever, whichever*. զոր օրինակ Եկե՛ք ղինի ու զբ ճանապարհ և և ևսլոյնս դու, *I will follow you, whichever road համ which road soever you take*.

Որ ինչ յորժամ չունի ինչ կապակցութիւն ընդ նախընթաց բանին, Թարգմանի *what*, իսկ եթէ զնախընթաց բանս յարաբերեցէ՝ վարի *which*. զոր օրինակ Որ ինչ ասացերն ինչ ճշմարիտ է, *What you told me, is true*. Ասա ինչ յոր ինչ էրս կարեմ ծառայել տեղ, *Tell me in what I can serve you*. Խաբէ Բազում անգամ լար զհեռաւորաց, ուր ինչ անվայել է առն Բարեւոյ, *He often speaks ill of absent people, which is unworthy of an honest man*.

Իւրաքանչիւր ու Թարգմանի *every one համ every body*. զոր օրինակ Իւրաքանչիւր ու ունի ղիւր թերութիւնս, *Every one համ every body has his failings*. — Իսկ Մէն զի Թարգմանի *each*. զոր օրինակ Մէն զի 'ի պատկերաց Ռանկագնոյ է յոյժ, *Each of those pictures is very valuable*. Ի Բայ աս ղգիրս ղայսոսիկ և դիւր ղի զի նոցանէ յիւրում փեղաւջ, *Take these books away, and put each of them in its place*.

Վ Ա Ր Ժ Ք Ժ Գ .

Որ զինչ և խտիր թուիցի լինել 'ի մէջ պայմանի կենաց ,
difference appears to be between station life,

բայց սակայն | է 'ի նոսա | հատուցումն ինչ չարեաց և
nevertheless | there is | compensation certain evil

բարեաց որ գործէ զնոսա հաւասարս .
good renders equal .

Ոչ մին և ոչ միւսն չարարին զիւրեանց պարտս .
has done duty .

Մին և միւսն պատմեն զնոյն իրս , թէ և ոչ մին և ոչ միւսն
relate same fact ,

համարին զայն թէ իցէ ճշմարիտ .
believes it to be true .

Որ ինչ է արդար է պատշաճական , և որ պատշաճ է ար-
is just honest ,

դար է .

Վատնիչն է միշտ աղքատ , որչափ ճոխութիւնս ևս ունիցի .
spendthrift is always poor , riches he may have .

Լէր որ ինչ երևիս , և երևեաց որ ինչ ես .
Be appear , appear are .

Որ որ է ստուգապէս քաջ և առաքինի , ունի միշտ զմխ-
is really brave generous , has always com-

թարութիւն՝ յորժամ է ընկճեալ , գիտելով եթէ է 'ի
fort , when is oppressed , to know that is

վերոյ քան զայնոսիկ որ արհամարհենն զնա .
superior or injure .

Առաքինութիւն 'ի թշուառութեան ազդէ պատկառանս ,
virtue in misfortune attracts respect ,

այլ վատութիւն որչափ երջանիկ և իցէ (ոչ ինչ այլ)
baseness successful may be

յանձն ձգէ բայց միայն զեպերանս .
attracts only contempt .

Արդարութիւնս պարագրէ յինքեան զոյլ ամենայն առա-
Justice u comprehends vir-

բինութիւնս .

tue .

Պարիս | չէառ յանձն | դարձուցանել զՀելինէ առն
Paris | refused | to restore Helen husband

իւրում . Վասն որոյ պատերազմն հրապարակեցաւ , և
Upon it ed war was declared , and

տևեաց տասն ամս .

it lasted year

Աթենացիք | հարին միանգամ և աւելի | ընդ ծով և
Athenian | more than once defeated |

ընդ ցամաք զԹագաւորն Պարսից .

king Persia .

| Արիստիպպեայ երբեմն հարցեալ | , որովայր որ հնարա-
| Aristippus being one day asked | in able

գէտ որոշեսցի 'ի յիմարէն . | Առաքեսցին նոքա | ասէ ,
man differed block-head : | Let them be sent | said ,

արտաքոյ քան զաշխարհ իւրեանց և | տեսլիք | .
out u. country | you will then see | .

| Ի գովիլ իշխանի ուրուք | վասն բազում առաքինու-
| A prince being praised | for vir-

թեանց զորս | չունէր | . — Արարից զամենայն ինչ
tue | did not possess | ; — I will do

զոր կարացից , ասէ նա , առ արգելուլ զձեզ | 'ի խօսելոյ
can , said he , to prevent | from telling

զստութիւն | .

an untruth | .

Ոմն հարցեալ Արիստիպպեայ զոր ինչ | ուսեալ ունէր |
asking Aristippus | he had learned |

յիմաստասիրութենէ . Վարել բարեկամութեամբ ընդ
by philosophy : To live amicably with

ամենեւին , պատասխանի եւ .

; answered .

1 Անդիւացիք ասեն To declare war և To proclaim peace .

| Չիք | որ մարդ որ զինչ և արժանիս կարասցէ ունեւ,
| There is | man merit may have

որ ոչ լինիցի կարի տրտմեալ, եթէ գիտիցէ զայն ամե,
would not be very sorry it knew

նայն | զոր ինչ այլք խորհին | զնմանէ .
| is thought | also,

Գթուծիւն բերկրի յերջանկութեան այլոյ .
charity rejoices happiness

| Բազմաց 'ի մարդկանէ | Թշուառութիւնք այլոյ ուրուք
| To most men | misfortune

(ոչ այլ ինչ) են բայց երազ իմն .
are but dream

Ոչ որ է ազատ 'ի զըսարտութենէ .
is secure calumny .

Մեծատունք առնեն զամենայն ինչ զոր ինքեանք կարեն
great do can

առ 'ի կորուսանել զկիրառութիւն իւրեանց ոտից և
to lose use foot

ձեռաց . որ է սակայն մեծագոյն տանջանք որ կարասցէ
hand ; however curse can

| Հասանել մարդոյ | .
| befall man | .

Կինն , մայրն և դուստր Դարեհի թէ և տրտմալք և լքեալ
wife , mother daughter Darius afflicted dejected

էին , այլ | չկարէին հրաժարել 'ի զարմանալոյ | ընդ
were , | could not forbear admiring | հոյ .

մեծանձնութիւն Ալեքսանդրի .
generosity Alexander .

Ա. Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(25 , 26) Ս. I shall also take care that the kitchen garden .
Վ. strown with odorous hay .

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (13) Ս.
This is certainly the first time . Վ. I am curious to know more .

Դ Ա Ս ԺԴ.

Յ Ա Ղ Ա Գ Ս Օ Ժ Ա Ն Դ Ա Կ Բ Ա Յ Ի Յ.

Լծորդորիան թայիս *To have* Ունել.

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐԿԱՅ.

Եզակի . Յորհակի .

I have,	ունիմ.	We have,	ունիմք.
Thou hast,	ունիս.	You have,	ունիք.
He (աբ) She (իգ) has,	ունի.	They have,	ունին.

ԱՆԿԱՏԱՐ ՆԻ ԿԱՏԱՐԵԱԼ.

I had,	ունէի, իսկայ.	We had,	ունէաք, իսկաք.
Thou hadst,	ունէիր, իսկար.	You had,	ունէիք, իսկայք.
He կամ She had,	ունէր, իսկա.	They had	ունէին, իսկան.

ԱՊԱՌԱՆԻ.

I shall have,	իսկայց.	We shall have,	իսկաքք.
Thou shalt have,	իսկայիս.	You shall have,	իսկայիք.
He shall have,	իսկայի.	They shall have,	իսկային.
I will have,	իսկայց.	We will have,	իսկաքք.
Thou wilt have,	իսկայիս.	You will have,	իսկայիք.
He will have,	իսկայի.	They will have,	իսկային.

Հ Ր Ա Մ Ա Յ Ա Կ Ա Ն

Let me have,	իսկայց.	Let us have,	իսկաքք.
Have,	ունիմ.	Have,	ունիմք.
Let him կամ her have,	իսկայի.	Let them have,	իսկային.

1 Եթէ ւնէի, եթէ ւնէիր լինի If I had կամ had I, ևն:

Ս Տ Ո Ր Ա Դ Ա Ս Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐԿԱՅԵ .

That I may have, (կարեն հանել), That we may have, հանդիման .
 դի կամ Բէ հանդիման .
 thou mayest have, հանդիման . you may have, հանդիման .
 he may have, հանդիման . they may have, հանդիման .

ԱՆԿԱՅԱՐ ԵՒ ԿԱՅԱՐԵԱԼ .

I might have, (կարենի, կարողի We might have, Բէ հանդիման ,
 հանել), Բէ հանելի, Բէ հանդիմանի . Բէ հանդիմանի .
 Thou mightest have, հանդիմանի, You might have, հանդիման , հան-
 հանդիմանի . հանդիմանի .
 He might have, հանելի, հանդիմանի . They might have, հանդիման ,
 հանդիմանի .

I could have, Բէ կարենալ էի, We could have,
 հանդիմանի .
 Thou couldst have, You could have,
 He could have, They could have .

I would have, Բէ կարենի, կամ We would have,
 կարենի հանել .
 Thou wouldst have, You would have,
 He would have, They would have .

I should have, Բէ պարտէի We should have,
 կամ պարտէի հանել .
 Thou shouldst have, You should have,
 He should have, They should have .

1 Ստորագրասանին է այլ իմն անկատար, որ է անկա-
 տարն սահմանականին յաւելումն That. զոր օրինակ That I
 had, են : -- Զնշանացս shall, will, may, might, could,
 would, should, խոսեցողք 'ի ստորեւ :

ԱՆ Ե Ր Ե Ի Ո Յ Թ

ՆԵՐԿԱՅ. To have, աւել.

ԴԵՐԲԱՅ ՆԵՐԿ. Having, աւել, աւել-լ.

ԴԵՐԲԱՅ ԱՅՑ. Had, Իսկա.

Լծորդորդին քայիս To be Լինել.

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐԿԱՅ.

Եզակի .

Յոքնակի .

I am, էմ.

We are, էմ.

Thou art, էմ.

You are, էմ.

He is, է.

They are, է.

ԱՆԿԱՅԱՐ ԵՒ ԿԱՅԱՐԵԱԼ.

I was, էի, էլէ.

We were, էաւ, էլաւ.

Thou wast, էիր, էլէր.

You were, էիւ, էլէիւ.

He was, էր, էլէր.

They were, էին, էլէին.

ԱՊԱՌՈՂԻ.

I shall be, էլէի.

We shall be, էլէիաւ.

Thou shalt be, էլէի.

You shall be, էլէի.

He shall be, էլէի.

They shall be, էլէին.

I will be, էլէի.

We will be, էլէիաւ.

Thou wilt be, էլէի.

You will be, էլէի.

He will be, էլէի.

They will be, էլէին.

1 Ձկնի պայմանական չաղկապիցս if կամ whether է՞նէ, սովորաբար յամենայն դէմս վարի be, փոխանակ am, art, is, are դիմացս. զոր օրինակ Ձգիւմէ՞ն է աշխարհիս, I don't know if կամ whether it be true.

2 Անկառարն պայմանական Ե՞նէ էի, է՞նէ էիր, լինի If I was, կամ was I. և մանաւանդ If I were կամ were I, ևն :

Հ Ր Ա Մ Ա Յ Ա Կ Ա Ն

Let me be, եղեմ. Let us be, եղեմս, լինեմս.
Be, լին, եր. Be, եղեմս, լինեմս.
Let him *համ* her be, եղեմի. Let them be, եղեմն, լինեմն.

Ս Տ Ո Ր Ա Դ Ա Ս Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐԿԱՅ.

That I may be, (կարեմ լին) That we may be, ինչո՞ւ, լինի
նեւ) ինչ *համ* թէ ինչեմ, ինչո՞ւ.
լինիմ.
thou mayst be, ինչեմ, you may be, ինչեմ. լին
լինիմ.
he may be, ինչեմ, լին they may be, ինչեմ, լին
նիմ.
նիմ.

ԱՆԿԱՅՏՈՐ ԵՒ ԿԱՅԱՐԵԱԼ.

I might be, (կարեմ, կարող լինեմ) We might be,
լինեմ.

Thou mightst be, You might be,
He might be, They might be.

I could be, We could be,
Thou couldst be, You could be,
He could be, They could be.

1 Զկնի բառիցս *if, whether* եւնէ, *although, though* Բեղեմ
և, *except* Բե՞նի, *unless* Բե՞նի, *provided* Բե՞նի, Բե՞նի
եւնէ. *իո՞վանակ* լարեւոյ զնեւկայ ստորագասականդ՝ դնի սո-
վորաբար *I be, thou be, he be, we be, you be, they be.* զոր
օրինակ Թեղեմ և Դե՞նի երեւոյնի ինչեմ Դե՞նի, *Though you be*
older than he, ևն : -- Այլ ուրանոր չեք երկբայութիւն, լա-
ւագոյն է լարեւ զնեւկայն :

I would be, We would be,
Thou wouldst be, You would be,
He would be, They would be.

I should be, We should be,
Thou shouldst be, You should be,
He should be, They should be 1.

ԱՆ Ե Ր Ե Ի Ո Յ Թ

ՆԵՐԿԱՅ . To be, լինել .
ԴԵՐՐԱՅ ՆԵՐԿ . Being, լինելով .
ԴԵՐՐԱՅ ԱՆՅ . Been, լիա .

Ծանիր զի բաղադրեալ ժամանակք երկոցուն օժանդակացս լինի յաւելմամբ անցեալ գերբայից զհետ սպարզ ժամանակաց բայիս *to have* . զոր օրինակ *I have had* «սացեալ էմ, *thou hast had*, «սացեալ էս, ևն . *I have been* լիա էմ, *thou hast been* լիա էս . *I had had* «սացեալ էի, *I had been* լիա էի . այսպէս և այլ ժամանակքն :

Առ անգլիացիս օժանդակդ *to be* զհետ ունելով զանեւրեղցի բայ, ցուցանէ զկամս կամ զհարկաւորութիւն առնելոյ զիմն . զոր օրինակ վաղի՝ ճաշելոյ էմ ընդ նմա, *I am to dine with him to morrow*, այս ինքն ես էմ 'ի ճաշել . Մեկն էմ 'ի «սալաւաւ», *We are to set out in a few days*, այս ինքն Մեք էմ 'ի ձեկնել :

Դնի *it is*, *it was* յորժամ զանշունչ իրաց իցէ բանն . զոր օրինակ Իմ է մատենս, *It is my book* . Տունս այս էմ էր, *It was my house* .

Իսկ զանձանց զնի նոյնպէս *it is*, *it was* ևն, յորժամ լոկ սրառձառ իրաց ինչ համարիցին . զոր օրինակ Ծառայնս արար զայս, *It is the footman who has done it* . Ի վերջոյ Պէտքս

1 Գոյ և այլ անկատար ստորագրականին, այս է *That I were*, *that thou were*, ևն, որ վարի զհետ վերոյգրեալ բառիցդ, և զկնի բայից որ զեղծս իմն ցուցանեն . զոր օրինակ Կա՛նի թէ ճշմարիտ լինէր, *I would it were true* .

Խօսեցաւ, It was Peter who spoke last. ըստ բառին Այս է Ժառանգն ուր աբար դայս, Այն էլ Պետրոսն ուր 'ի վերջէ Խօսեցաւ :

Իսկ յայլ իմաստս վարին գերանուանքս *he կամ she ըստ ինզրեւոյ սեռին* . զոր օրինակ Արծաթագործն ուր է նա, He is a gold-smith . Կին վաճառական է նորայեւոյ, She is a milliner, ևն :

Իսկ 'ի յոքնականն վարին *they, these կամ those* . զոր օրինակ Կարէ իրաւասէր արդ էն նա, They are very honest people . Այստի էն իմ պատճառն, These կամ those are my reasons .

There is, there was է, գոյր վարին յորժամ անունն հետադայ եղական իցէ . իսկ եթէ յոքնակի գնի *There are, there were* էն, գոյն . զոր օրինակ Ի տար, There is a man, Են տար, There are men . Իր Գիկինն ահ, There was a lady . Իկին Գիկնայ, There were ladies . այսպէս իմա և զայլոց ժամանակաց : -- Գիտեա զի ըստ բառին *There is* նշանակէ անդ է, *there are*, անդ էն, բայց ըստ իմաստին բազում անգամ նշանակէ ահա, ահաւասիկ . զոր օրինակ *There is* a very good book, Ահաւասիկ ճապեան Դ ընդիր :

Չիտի թարգմանի *there is not, there are nothing* . զոր օրինակ Չիտի ինչ այնպէս վտանգեալ, Բարեւ ընկերակիսն . *There is nothing so dangerous, as bad company* . ըստ բառին Անդ է ու ինչ այնպէս վտանգաւոր, ևն :

Յորժամ զհետ բառիցս *there is, there was*, գիցի օժանդակս *to be*, նշանակէ վրի, պարտի վիել, վիելոյ է . զոր օրինակ Յայսմ երեւոյի վիելոյ է հանդէս իտաւ . *There is to be* a ball to-night .

Որպէս ասացաք 'ի վերոյ, մակբայքս ահաւասիկ, ահաւատիկ սովորաբար բացայայտին յանդիականին *here is, here are, there is, there are* . որ նշանակեն ասա է, անդ է . զոր օրինակ Ահաւասիկ նա, Here he is, Ահաւատիկ նա, There she is . Ահաւասիկ ահ 'ի Բարեկամաց Գոյ, Here is one of your friends կամ Here is a friend of yours, ևն : -- Մակբայքս այսոքիկ բացադրին երբեմն և 'ի ձեռն ցուցական գերանուանց՝ ընդ բայիս *to be* . զոր օրինակ . Ահաւասիկ ճապեան իմ, This is my book . այս ինքն Այս է ճապեան իմ . Ահաւատիկ այնն զոր Դոս ինդրես, That is the man you are looking for . այս ինքն Այդ է այնն, ևն :

Իական բայն իմ յիմաստս որ ժամանակ ինչ ցուցանիցեն վարի ըստ առաջիկայ օրինակացդ . Քանի ժամանակն ելեր Դոս

'ի Փարիզ, How long have you been in Paris? *կամ* How long is it since you came to Paris? ¹ որ ըստ բառին *Թարգմանի* . Ո՛րքա՜յն յերկար առի՞ն Դուք լեալ 'ի Փարիզ, *կամ* Ո՛րքա՜յն երկար է այն յարմէ հետե Դուք եկի՞ր 'ի Փարիզ:

Իսկ 'ի պատասխանին՝ եթէ ասել *կամք իցեն*, Չորս, հինգ, վեց ամս են զի եմ ապ . պարտ է դնել I have been here these four, five, six years, *կամ* It is four, five, six years since I come here. ըստ բառին Ես առի՞մ լեալ ապ զայսուիկ շորս, հինգ, վեց ամս . *կամ* Այս է շորս, հինգ, վեց ամս յարմէ հետե եկի՞ ապ:

Առ 'ի բացայայտել զայսօրինակ ինչ իմաստ, Երկու ամսս են զի լեմ զնա քեզեալ, պարտ է ասել յանդիականին I have not seen him these two months, *կամ* It is two months since I saw him . Յորում տեսանես զի 'ի դնելն since, բացասականն ալ 'ի բաց զեղջի, և բանն դնի հաստատական . որով ըստ բառին *Թարգմանի* Այս երկու ամսս են յարմէ հետե քեզեալ եմ զնա:

Իսկ եթէ ամենևին զանցելոց ինչ ժամանակաց իցէ բանն, յորում լեալ և կատարեալ իցէ իրն, այլափոխի այսպէս Երկու առաւրտ են զի քեզի զնա, I saw him two days ago, Տասն ամս են յարմէ հետե եղև այն, That happened ten years ago. — Բառդ ago նշանակէ past անցեալ . իբրու ասել Երկու առաւրտ անցեալս, Տասն ամս անցեալս:

Իսկ բացական հեռաւորութիւն տեղեաց 'ի միմեանց այսօրինակ բացադրի . Ո՛րքա՜յն հեռո՞ւ իցէ Պիւրթնիկէ՞ 'ի Լընքընէ, How far is it from London to Birmingham? *կամ* How far is London from Birmingham? ըստ բառից Քանի՞ հեռո՞ւ է 'ի Լընքընէ 'ի Պիւրթնիկէ՞, *կամ* Քանի՞ հեռո՞ւ է Լընքըն 'ի Պիւրթնիկէ՞ . որ նմանագոյն ևս է մերումն կազմութեան լեզուի և ոչ օտար 'ի հայ լսելեաց . որպէս և պատասխանին իսկ հանդուհաւորայ յերկուսին բարբառս . Լընքըն 119 մղան (մղանս) հեռո՞ւ է 'ի Պիւրթնիկէ, London is 119 miles distant from Birmingham.

¹ Առաջին յեղանակ բանիցն ընտելական ևս է:

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԴ .

(Այն եղև) Լաւրենտիոս Քոսթէր 'ի Հարլէմայ (որ) հնարեաց
Laurentius Coster invented

զարուեստ տպագրութեան 'ի 1440 .

art printing

Պետութիւն Տոսկանայ վայելէր 'ի խաղաղութեան և յա-
state Tuscany enjoyed tranquillity

ւատութեան ընդ վարչութեամբ Մետիչեայց . Փլորեն-
plenty under government Medicis : Floren-

տիա էր յայնժամ յԻտալիա որ ինչ Աթէնք լեալ էր 'ի
ce then Italy Athens

Յունաստան .

Greece .

Ճոխութիւն և աղքատութիւն ունին մեծ իմն ազդեցու-
Wealth poverty influen-

թիւն 'ի վերայ մարդկան .

ce over man .

Առաջին քայլ դէպ յիմաստութիւն է գիտել եթէ մեք
step towards wisdom to know that

աղէտք եմք .

ignorant

Կալ զերիս իրս բաց վասն բարեկամիդ , զերես , զքսակ և
thing open for friend , countenance , purse

զսիրտ .

heart .

Իւրաքանչիւր հասակ կենաց ունի զհաճոյս որ բնականք
period life pleasure natural

են նմա և սեպհականք .

proper .

Են մարդիկ որ սիրեն ունել զգիրս որպէս զկարասիս
person like book as house-hold-

տան , առաւել 'ի յարդարել և պաճուճել զտունս
goods , to set off embellish house

իւրեանց , քան 'ի զարդարել և ճոխացուցանել զմիտս
adorn enrich mind
իւրեանց .

Պենսերառ լինելով յԱկադեմիայն , | կալաւ անդէն զտե-
Benserade Academy , | he there took the
ղին | Ֆիւրէթիէրի , զոր ոչն սիրէր . Ահա տեղի , ասէ ,
place | Furetière , did not love . said
ուր ես խօսեցայց | յոլով բանս յիմարականս | : Քա-
where shall say | many silly things | , Bra-
ջալերեաց , պատասխանի ետ նմա Ֆիւրէթիէր , | կարի
vo , answered | you have
բարւոյք սկիզբն արարեր | :
begun admirably well | .

(Այդ) անհնարին է պատուիրել լռութիւն ներքին ձայ-
impossible to impose silence on internal voi-
նին , որ յանդիմանէ մեզ զյանցանս մեր . նորին իսկ
ce upbraids with fault itself
բնութեան է ձայնն .
nature

Եթէ էաք մէք առանց թերութեանց , լինէաք մէք սահաւ-
without fault
փութաջանք 'ի գտանել զնոսին յայլս .
eager to observe

Թողուլ աշխարհի ասել , և միշտ գործել զբարին , առած
To let չյց world talk , always act well , maxim
իմն է՝ որ լինելով քաջ պահեալ , ապահովէ զհանգիստ
observed , secures repose
մեր և հաստատէ 'ի վախճանի վմեր քաջանունութիւն .
establishes at last reputation .

Քաղաքք և մարդիկ չլինիցին երբէք ազատեալ 'ի չարեաց
city man never free evil
իւրեանց , մինչև իմաստասիրութիւն չլինիցի յաղթական
till philosophy victorious
'ի վերայ տգիտութեան և արտից .
over ignorance vice .

Յորժամ Փոկիոն (հասեալ) էր 'ի մեռանել , հարցին
When Phocion to die , they asked

ցնա, զոր ինչ ունէր ասել որդւոյ իւրում. պատասխանի
him, to say son : answe-

եա. մոռանալ զանիրաւութիւն Աթենացւոյ.
red: to forget insult Athenian.

Զօրական ոմն հռովմայեցի ունէր դատ ինչ, աղաչեաց
soldier Roman lawsuit, desired

զԱւգոստոս պաշտպանել ինքեան: Կայսրն եա զմի 'ի
Augustus to protect հայ. Emperor gave

պաշտատականաց իւրոց ածել զնա առ դատաւորն: Զօ-
courtier to attend judge.

րականն դառաւ կարի խիզախ յասել ցԱւգոստոս. Ես
was bold enough to say

| ոչ արարի այսպէս առ քեզ |, յորժամ էիր դու 'ի
| did not behave thus towards you |, when

վտանգի 'ի մարտին Ակտիոնի, ես ինքն պատերազմեցայ վասն
danger at the battle Actium, fought for

քո. Եւ ասելով զայսոսիկ բանս | եցոյց զվերս զորս ընկաւ
saying words | showed wound recei-

ւեալ ունէր:
ved

Ա. Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(27, 28) Ս. Also, when the weather is warm. վ. writting
in the pangs of death?

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (14) Ս.
The vizier proceeded. վ. fifty ruined villages for her portion.

Դ Ա Ս ԺԵ .

ՅԱՂԱԳՍ ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԲԱՅԻՑ .

Լծորդորդին կանոնաւոր բայիս *To call* կ-ւ-ւ-ւ,
յորինակ սահնայն կանոնաւորաց .

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐԿԱՅ

Եզակի .

I call, կ-ւ-ւ-ւ,
Thou callest, կ-ւ-ւ-ւ,
He calls, կ-ւ-ւ-ւ,

Յորնակի .

We call, կ-ւ-ւ-ւ-ւ,
You call, կ-ւ-ւ-ւ-ւ,
They call, կ-ւ-ւ-ւ-ւ .

Այս եղանակ լծորդութեան
հերկայիս՝ պարզապէս զգործն
ցուցանէ : — Բայք յանգեալք
'ի բաղաձայն ինչ կամ 'ի ա,
յերկրորդ դէմն եզականին լի-
նին յաւելմամբ *est*, և յեր-
րորդ դէմն յաւելմամբ *s* .

Բայք յանգեալք 'ի *ch*, *sh*,
ss, *x*, *z* առնուն *est* յերկրորդ
դէմն եզականին որպէս այլքն .
Իսկ յերրորդ դէմն *es* 1 . զոր
օրինակ *I beseech* ինդրէ՛մ, *he*
beseeches ինդրէ . *I push* մշտն՝
he pushes մշտն . *I pass* անցանէ՛մ,

he passes անցանէ . *I fix* հաստատէ՛մ, *he fixes* հաստատէ . *I buzz*
բզլամ, *he buzzes* Բզլայ :

Բայք յանգեալք 'ի *e*, որպէս *to love* սիրել, *to live* կե-ւ-ւ,
յերկրորդ դէմն առնուն միայն *st*, և յերրորդն միայն *s* .
զոր օրինակ *I love*, *thou lovest*, *he loves* . *I live*, *thou livest*,
he lives .

Բայք յանգեալք 'ի *y* նախընթաց ունելով զմի կամ զբա-
ղում բաղաձայնս, փոխեն զ *y* 'ի *i* *est* յերկրորդ դէմն, և 'ի
ies յերրորդ դէմն . զոր օրինակ *I cry*, *thou criest*, *he cries* .
աղաղալի՛մ, աղաղալի՛ես, աղաղալի՛է : — Իսկ եթէ *y* նախընթաց ու-

1 Այս վերջաւորութիւնն մի վանկ յաւելու 'ի բառն :

նիցի ինչ ձայնաւոր՝ յաւելու միայն *est* յերկրորդ դէմն , և *s* յերրորդն . զոր օրինակ *I say, thou sayest, he says* . աւէ՛մ, աւէ՛ն , աւէ՛ 1 :

Եզակի .

I do call, իւլէ՛մ էս , ևն .
Thou dost call,
He does call,

Այս եղանակ լծորդու թեան ներկայիս վարի , յորժամ հըժրագոյնս հաստատել կամք իցեն զասացեալն :

Յոքնակի .

We do call,
You do call,
They do call.

Չէ պարտ շփոթել զսա ընդ հարցական և բացասական բանից , յորս մասնիկդ *do* նշանակ և եթէ ներկային , որպէս տեսցի զկնի :

Եզակի .

I am calling, իւլէ՛մ , ևն .
Thou art calling,
He is calling,

Այս եղանակ լծորդու թեան ներկայիս վարի , յորժամ զայն պիտեաց իցեն բանք՝ որք միշտ լինին , կամ որ 'ի խօսել անդ գործիցին . զոր օրինակ *He is always singing* , Միշտ երգէ նա . ըստ բառին է իշտ երգելու :

Յոքնակի .

We are calling,
You are calling,
They are calling.

I am writing a letter , Գրեմ թուղթ մի . ըստ բառին էմ գրելու թուղթ մի (աշխարհաբար թուղթ մը գրելու հէք էմ) :

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ

Եզակի .

I called, իւլէի , իւլէոյի .
Thou calledst, իւլէիք , իւլէ
(ցեր .
He called, իւլէր , իւլէադ .

Անկատարս այս կազմի յաւելուլ *ed* յաներևոյ թն՝ եթէ յանգիցի սա 'ի բաղաձայն կամ 'ի ֆ . իսկ եթէ յանգիցի 'ի *e* ,

1 Ի վսեմ բանս և յաստուածաշունչ գիրս՝ փոխանակ *s* տառին յերրորդ դէմն դնի *th, eth* . զոր օրինակ *he hath, he speaketh* .

Յոգևակի .

We called, *կուլէա, կուլէ*
(*յա +* .
You called, *կուլէի, կուլէ*
(*յի +* .
They called, *կուլէին, կուլէ*
(*յին* .

յաւելու միայն *d* 'ի գործել
անկատար և կատարեալ. զոր
օրինակ *to love, I loved* 1. —
Բայք յանգեալք 'ի *յ* յառա-
ջընթաց միով կամ բազում
բաղաձայնիւք, փոխեն *չ* *յ* 'ի
ied. զոր օրինակ to try փոխել.
to satisfy գոհ առնել, I tried
I satisfied.

Եզակի .

I did call, *կուլէի, կուլէի*
(*լէյի, ան* .
Thou didst call,
He did call,

Որպէս *չ do է* ասացաք 'ի
ներկայն, այսպէս և *did* վարի
յանկատարն և 'ի կատարեալ.
առ 'ի տալ զօրութիւն բանին.
զոր օրինակ *I did love him,*
Սիրէի զնա, այս ինքն Արարե-
սիրէի զնա :

Յոգևակի .

We did call,
You did call,
They did call.

Զհարցական նշանէս *did*
տեսցուք զկնի :

Եզակի .

I was calling, *կուլէի,*
(*կուլէյի, ան* .
Thou wast calling,
He was calling,

Որպէս ասացաք զերրորդ *է*
զանակէ լծորդութեան ներ-
կային, նոյնպէս իմա և զանկա-
տարէս և զկատարեալէս զայս-
մանէ՝ որ ցուցանէ զտեղու-
թիւն նոյն գործոյ. կամ 'ի լի-
նէլ իրիք գործոյ՝ միւս այլ
գործոյ գալ 'ի վերայ. զոր օրի-
նակ *I was writing when you*
came in, Մին Գրէի Տրեւ Դո-
(աշխարհաբար Գրելու հետ էի
Երբ Դո- Տրաւ) :

Յոգևակի .

We were calling,
You were calling,
They were calling.

ԱՊԱՌՈՒՄ

Եզրակի .

I shall call, Ի՛նչեցից .
Thou shalt call, Ի՛նչեցես .
He shall call, Ի՛նչեցեն .

Յոգնակի .

We shall call, Ի՛նչեցեալ .
You shall call, Ի՛նչեցիք .
They shall call, Ի՛նչեցենք .

Եզրակի .

I will call, Ի՛նչեցից, ևն .
Thou wilt call, Ի՛նչեցես, ևն .
He will call, Ի՛նչեցեն, ևն .

Յոգնակի .

We will call, Ի՛նչեցեալ, ևն .
You will call, Ի՛նչեցիք, ևն .
They will call, Ի՛նչեցենք, ևն .

ՀՐԱՄԱՅՆԱԿԱՆ

Եզրակի .

Let me call, Ի՛նչեցից .
Call, Ի՛նչեցես .
Let him/her call, Ի՛նչեցեն .

Յոգնակի .

Let us call, Ի՛նչեցեալ .
Call, Ի՛նչեցիք .
Let them call, Ի՛նչեցենք .

Յորժամ կամք իցեն սար-
ղապէս առաջն առնել զդէպս
ինչ կամ զգործ հանգերձեալ,
վարելի է յառաջին դէմն զնշա-
հակդ shall, և յերկրորդ և
յերրորդ դէմն զ will . այլ է թէ
բանն ցուցանիցէ խոստումն ինչ
կամ սպառնալիս, հրաման
կամ արգելս՝ յառաջին դէմն
վարելի է will, և յերկրորդ և
յերրորդ դէմն shall .

Առ 'ի բացայայտ ևս կարգել
զբանս՝ դիտեալ, զի will ցուցա-
նէ զգործ ինչ 'ի կամաց գոր-
ծողին յառաջագայեալ . իսկ
shall գործ այնպիսի՝ որ ան-
մասն իցէ 'ի կամաց գործողին,
որ է տէրն բայի :

Գիտեալ զի let նշանակէ Բ-
ն . վասն որոյ Let me call
ըստ բառին թարգմանի Թա-
նի Ի՛նչեցես . ապա let է ստուգիւ-
հրամայական առ երկրորդ
անձն . վասն որոյ յառաջին և
յերկրորդ դէմն վարի . և ցու-
ցանէ զթոյլառու թիւն, զա-
ղաչանս, զյորդոր, զիզմս, զա-
նէծս և զհրամանս :

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՅ

Եզակի .

That I may call, զի կամ Բէ
(Իւրեղեմ .
thou mayst call, Իւրե
(Եւ .
he may call, Իւրեղեմ .

Յոգնակի .

we may call, Իւրեղեմ .
you may call, Իւրեղեմ .
they may call, Իւրեղեմ .

May ցուցանէ տարտամ իմն
և պայմանական կարողութիւն .
Draw near that
I may see you, Մերձ ճապիր
զի քեզի զիւր . այս ինքն զի
խաբարի քեզանէլ զիւր : *Չկնի*
although, though Բէ-
պէս և , *before* յառաջ քան , *pro-*
vided Դայն Բէ , *unless* Եթէ ոչ
may յապաւի , և ա-
Although կամ *though* I call,
Թէպէս և Իւրեղեմ :

ԱՆԿԱՅՆՆԵՐ ՆԻ ԿԱՏԱՐԵԱԼ

Եզակի .

I might call, զի կամ Բէ Իւ
չի , զի կամ Բէ Իւրեղեմ .
Thou mightst call,
He might call,

Յոգնակի .

We might call,
You might call,
They might call.

Might որ 'ի *may* է յառաջ
գալ ցուցանէ նոյնպէս կարո-
ղութիւն ինչ տարտամ և պայ-
մանական . *You*
might be happy, if you could
think yourself so, Երջանիկ լի-
նէիր , Եթէ այնպէս զիւր համարել
խաբարի , այս ինքն Երջանիկ լինել
խաբարի , ևն :

Եզակի .

I could call,
Thou couldst call,
He could call,

Could նշանակէ զկարողութիւն .

Յոգնակի .

We could call,
You could call,
They could call.

Թիւն ազատ , որիչ և բնական .
զոր օրինակ I could do it , if I
would . Կարէի առնել զայդ , եթէ
կամեցեալ եի :

Եզակի .

I should call,
Thou shouldst call,
He should call,

Եւ վասն նշանակիս should
նոյն կանոնք են , զոր ինչ ասա-
ցաք զ shall է : Բայց 'ի պայմա-
նական բանս վարի should , յոր-
ժամ՝ չկամիցիմք նշանակել ըզ-
կարեօրու Թիւն և զպարտս . օրի-
նակ իմն If he should do that ,
I would punish him , եթէ առ-
նէր նա զայս , պարտեալն եի զնա .
Should she come , she would
dine with us , եթէ գայր նա , ճա-
շեր ընդ մեզ :

Յոգնակի .

We should call,
You should call,
They should call.

Եզակի .

I would call,
Thou wouldst call,
He would call,

Եւ վասն would ի նոյն կա-
նոնք են՝ որ ինչ վասն will ի :

Յոգնակի .

We would call,
You would call,
They would call.

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ

ՆԵՐԿԱՅ

To call , կաւել .

Բացադրին երբեմն նախդրիւս to որ է նշանակ աներևու Թի
բային :

Նախադրու Թիւնքս առ 'ի ,
վասն որ գնին առ մեզ 'ի վերայ
աներևոյթ բային և վերջահո-
լովից նորին , յանդիւսականին

Նշանակաւ *to* 'ի բայ զեղչի յաներևութից, յորժամ նախ ընթաց գացի բային մի 'ի բայիցս *behold, bid, can, could, feel, dare, hear, let, make, may, must, need, see, smell, will, would*. զոր օրինակ *I beheld him run, Տե՛սնէի զնա զի ընթանայր*. *I bid you go home, Պապո՛ւրէ՛ս՝ գեղ էրթալ 'ի տուն*. *He can speak English, Կարէ նա խօսել անգլիարէն, Կն* :

ԳԵՐԲԱՅ ՆԵՐԿԱՅ

Calling իւլլ, իւլլլլ.

Յորժամ աներևոյթն բային յանգիցի 'ի բաղաձայն ինչ կամ 'ի *o* կամ 'ի *ø* և կամ 'ի *y*, առ 'ի գործել զգերբայ յաւելու

ing. որպէս *to call իւլլլ, calling իւլլլլլ*. *to go երթալ, going երթալլ*. *to borrow 'ի գիս առնալ, borrowing 'ի գիս առնալլ*. *to gratify գահ առնել, gratifying գահ առնելլ* : — Յորժամ աներևոյթն յանգիցի 'ի *e*, յապաւի սա, և ընդ այնր յաւելու *ing*. զոր օրինակ *to prove ցոյցանել, proving ցոյցանելլ* : — Եթէ յանգիցի 'ի *ie*, փոխի *ie* 'ի *ying*. զոր օրինակ *to die մեռանել, dying մեռանելլ* :

Գիտեա զի գերբայն ներկայ վարի երբեմն փոխան աներևութի, նա և փոխանակ դոյական անուան. զոր օրինակ Տեսնե՛ս զնա գալ, *I see him coming, այս ինքն գալլ, զի գալ*. Ընթերցումս լիպսասանութեանց լցանգաբեր է յոյժ երիտասարդաց, *The reading of novels is very dangerous for youth*.

Բայ 'ի նախադրութենէս *to* որ խնդրէ զաներևոյթ բայ, որպէս աեսաք, այլ ամենայն նախադրութիւնք առնուն զգերբայ ներկայ. զոր օրինակ Դու ագգելուս զիս 'ի գրելոյ, *You hinder me from writing. Նա զբոսնու էրգելլ, He amuses himself with singing, Կն* :

ԳԵՐԲԱՅ ԱՆՑԵԱԼ.

Called իւլլալ.

Գիտեա զի յորժամ աներևոյթ ինչ միավանկ յանգի 'ի մի և եթ բաղաձայն՝ յառաջընթաց ունելով զմի միայն ձայն

նաւոր տառ, որպէս *to blot ջնջել, to beg խնդրել, յայնժամ 'ի յաւելուլ 'ի վերջն մասնկան իրիք՝ կրկնի բաղաձայնն*. որպէս *thou blottest, thou beggest, ջնջես, խնդրես*. *I blotted, I begged, ջնջի, խնդրի*. *blotting, begging, ջնջելլ, խնդրելլ*.

I have blotted, I have begged, ջնջեալ էմ, խնդրեալ էմ, ևն : — Իսկ եթէ աներևոյթն յանգեալ 'ի միակ բաղաձայն՝ հանդերձ միակ նախընթաց ձայնաւորաւ, բաղմամանկ իցէ, կրկնի բաղաձայնն եթէ բայն 'ի վերջին վանկն շեշտիցի . որպէս *to permit, to omit*, նորհել, 'ի բաց թողալ . Իսկ եթէ շեշտն ոչ 'ի վերջին վանկն անկանիցի՝ չկրկնի բաղաձայնն, որպէս *to solicit* հրապարել, յորհրել . զոր օրինակ հրապարելաց ղնա առնել զւար, *He solicited him to do ill*. — Բայք որք յանգին 'ի x, չկրկնեն բնաւ զբաղաձայն տառ իւրեանց :

Բաղադրեալ ժամանակք բայից՝ գործին յաւելլով զանցեալ դերբայն 'ի վերայ օժանդակ բայիս *to have* առնել . զոր օրինակ Կռնել էմ, *I have called* այս ինքն Ոռնիմ կռնել . Կռնել էի, *I had called*, ևն :

Գիտեա զի *had* յաւելեալ երբեմն ընդ անցեալ դերբայի վարի 'ի ցուցանել զգործն ոչ արարեալ՝ բայց զոր խորհէր առնել . օրինակ իմն Ընդ + ել էի ճաշելոյ, եթէ անխելոյ լեր ղի խախտեալ, *I had dined with you, but the rain hindered me*.

Արդ ամենայն կանոնաւոր բայք ըստ վերոյգրեալ օրինակիդ ըծորդին, և մի և նոյն կանոնք պատշաճին ամենեցուն միանգամայն :

Բայց են և բայք որք յերս ինչ զարտուղին 'ի նոցանէ, և կոչին սոքա անկանոնք : Զարտուղութիւն անկանոն բայից անգլիացւոց միայն յանկատարն է և յանցեալ դերբայն, այլով ամենայնիւ հպատակեն նոյն կանոնաց : Զայսոսիկ անկանոն բայս տացուք յառաջագիր ցուցակիդ՝ հանդերձ զարտուղութեամբ նոցին յանկատարն և յանցեալ դերբայն 1 :

1 Գրեա թէ 'ի 4,500 բայից որք գտանին յանգլիական լեզուի՝ 160 բայք անկանոնք են :

ՅՈՒՑԱԿ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԻՑ.

ԱՆԵՐԲԵՒՈՅԹ.		ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ.	ԴԵՐԲԱՅ ԱՆՑԵԱԼ.
To abide,	բնակել,	abode,	abode.
arise,	յառնել,	arose,	arisen.
awake,	շարժողանել,	awoke,	awaked.
be,	լինել.	was,	been.
bear,	բանել,	bore,	borne.
bear,	ծնանել, Բերել,	bare,	born.
beat,	հարկանել,	beat,	beat, beaten.
become,	լինել,	became,	become.
befall,	հասանել,	befell,	befallen.
beget,	ծնանել,	begot,	begotten.
begin,	սկսանել,	began,	begun.
begird,	պարել,	begirt,	begirt.
behold,	դիտանել.	beheld,	beheld, behol- den.
bend,	կորացողանել,	bent,	bent.
bereave,	զրկել,	bereft,	bereft.
beseech,	պաշարել,	besought,	besought.
beset,	շարժ պարել,	beset,	beset.
bespeak,	հրամայել,	bespoke,	bespoken.
betake,	պալ դանի,	betook,	betaken.
bethink	ի վերայ հասա- նել,	bethought,	bethought.
bid,	պարտաւերել,	bid, bad,	bid, bidden.
		bade,	
bind,	կապել,	bound,	bound.
bite,	խածանել,	bit,	bitten.
bleed,	երակ հոսանել,	bled,	bled.
blow,	շփել,	blew,	blown.
break,	բեկանել,	broke, brake,	broken.
breed,	սնողանել,	bred,	bred.
bring,	ածել,	brought,	brought.
build,	շինել,	built *	built.

* Աստղանիշքդ մարմինն փոխել զյանդս ըստ կանոնաւոր բայից :

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ
ԿԱՏԱՐԵԱԼ .

ԴԵՐՐԱՅ
ԱՆՏԵԱԼ .

To burn ,	այրել ,	burnt ,	burnt .
burst ,	խորտակել ,	burst ,	burst .
buy ,	գնել ,	bought ,	bought .
cast ,	արկանել ,	cast ,	cast .
catch ,	ըմբռնել ,	caught * ,	caught , cat- ched .
chide ,	յանդիմանել ,	chid ,	chidden .
choose {	ընտրել ,	chose ,	chosen .
chuse {			
cleave ,	հեղձնել ,	clave , clove ,	cleft , cloven .
climb ,	ճագլցել ,	clomb 1 ,	climbed .
cling ,	ճաճանիլ ,	clung ,	clung .
clothe ,	զգեստաւորել ,	clad , clothed ,	clad , clothed .
come ,	գալ ,	came ,	come .
cost ,	արժել ,	cost ,	cost .
creep ,	ոռշալ ,	crept ,	crept .
crop ,	խռւել ,	cropt ,	cropt .
crow ,	խօսել հաւառոյ ,	crew ,	crowed .
curse ,	անիծել ,	curst * ,	curst .
cut ,	հատարանել ,	cut ,	cut .
dare ,	յանդգնել ,	durst ,	dared .
deal ,	վաճառել . վարել ,	dealt ,	dealt .
die ,	մեռնել ,	died ,	died , dead .
dig ,	գորել , Բրել ,	dug * ,	dug .
dip ,	մանալ ,	dipt * ,	dipt .
do ,	առնել ,	did ,	done .
draw ,	թգել , տարել ,	drew ,	drawn .
dream ,	յերաւել ,	dreamt ,	dreamt .
drink ,	ըմպել ,	drank ,	drunk .
drive ,	վարել , հալածել ,	drove ,	driven .
drop ,	հեղնալ , հոսել ,	dropt * ,	dropt .
dwell ,	բնակել ,	dwelt ,	dwelt .
eat ,	ուտել ,	eat , ate ,	eaten .
fall ,	գնել ,	fell ,	fallen .
feed ,	կերակրել ,	fed ,	fed .
feel ,	զգալ ,	felt ,	felt .
fight ,	ճարպնել ,	fought ,	fought .

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ .	ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ .	ԴԵՐԲԱՅ ԱՆՑԵԱԼ .
To find,	գտանել,	found, found.
flee,	փախել,	fled, fled.
fling,	արկանել, յգել,	flung, flung.
fly,	վռել, փախել,	flew, flown.
fold,	ծալել,	folded, folded, folden.
forbear ¹ ,	հրաժարել,	forbore, forborne.
forbid,	արգելալ,	forbad, forbidden.
	forbid,	
foresay,	խանձայանել,	foresaid, foresaid.
foresee,	յառաջագոյն նկատել,	foresaw, foreseen.
foretell,	յառաջագոյն պատմել,	foretold, foretold.
forget,	մոռանալ,	forgot, forgotten.
forgive,	ներել,	forgave, forgiven.
forsake,	լքանել,	forsook, forsaken.
freeze,	սառնել,	froze, frozen.
freight,	բեռնադրել, դնա,	fraught*, fraught.
geld,	բաւաղահել,	gelt, gelt.
get,	ստանալ,	got, got, gotten.
gild,	սկզբել,	gilt, gilt, gilded.
gird,	գոգիծել,	girt, girt, girded.
give,	տալ,	gave, given.
go,	երթալ,	went, gone.
grave,	տրուել,	graved, graved, graven.
grind,	աղալ,	ground, ground.
grow,	աճել,	grew, grown.
hang,	խախել,	hung*, hung, hanged.
have,	ունել,	had, had.
heave,	մեծառնալ,	hove, heaved, hove, heaved.
hew,	հատալ,	hewed, hewn.
hide,	ծածկել,	hid, hidden.
hit,	հարկանել,	hit, hit.
hold,	ունել, ըմբռնել,	held, held.
hurt,	վնասել,	hurt, hurt.

¹ Գիտեա զի խոտորումն ածանցեալ կամ բարդ բայից, նոյն է ընդ արմատականաց նոցին :

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ
ԿԱՏԱՐԵԱԼ .

ԴԵՐՐԱՅ
ԱՆՏԵԱԼ .

To keep,	սեւել,	kept,	kept.
kneel,	'ի ծառի իջա- նել,	knelt,	knelt.
knit,	հիւսել,	knit *,	knit.
know,	գիտել, ճանաչել,	knew,	known.
lade,	բառնալ,	laded,	laden.
lay,	դնել, դաժողա- նել,	laid,	laid.
lead,	առաջնորդել,	led,	led.
leap,	վազել, առաչալ,	leapt,	leapt.
learn,	առնանել,	learnt,	learnt.
		learned,	learned.
leave,	թողալ 'ի բաց,	left,	left.
lend,	յանձն արալ,	lent,	lent.
let,	թողալ,	let,	let.
lie,	ընդմեջնել,	lay,	lain.
light,	վառել, լաղանել,	lit, lighted,	lit, lighted.
lose,	կորսնանել,	lost,	lost.
make,	առնել,	made,	made.
mean,	նշանակել,	meant,	meant.
meet,	հանդիպել,	met,	met.
melt,	խալել,	melted,	melted, molten.
misbeco- me,	անդէպ լինել, անժամ հասա- նել.	misbecame,	misbecome.
misgive,	էրկեղանողանել,	misgave,	misgiven.
mislay,	խախտել,	mislaid,	mislaid.
mistake,	վրիպել,	mistook,	mistaken.
misunder- stand,	թիւր իմանալ,	misunder- stood,	misunder- stood.
mow,	հնձել,	mowed,	mown.
overbear,	զօրանալ,	overbore,	overborne.
overcast,	ծածկել,	overcast,	overcast.
overcome,	յաղթել,	overcame,	overcome.
overdo,	առաւելաւ,	overdid,	overdone.
overdrive	'ի բաց ղել,	overdrove,	overdriven.
overflow,	յարդել,	overflowed,	overflown.
overhear,	գաղալ լել,	overheard,	overheard.
oversee,	հայել, տիպել,	oversaw,	overseen.
overset,	շօշել, արարաւել,	overset,	overset.

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ
ԿԱՏԱՐԵԱԼ .

ԴԵՐՐԱՑ
ԱՆՑԵԱԼ .

To overtake	ի վերայ հասա նել,	overtook,	overtaken .
overthrow,	հապաւել,	overthrew,	overthrown .
outshine,	ցաւանաւ,	outshone,	outshone .
owe,	դարձաւ լինել,	owed,	owen, owed .
pass,	անցանել,	past *	past .
pay,	հապաւցանել,	paid,	paid .
put,	դնել,	put,	put .
read,	(ախ) ընթեա նաւ,	read (աէտ)	read (աէտ) .
rend,	հապաւել,	rent *,	rent .
rid,	ազաւել,	rid,	rid .
ride,	ճիւղաւել,	rid, rode,	ridden .
ring,	հնչեցողանել,	rang,	rung .
rise,	յաւանել,	rose,	risen .
rive,	ճեղքել,	rived,	riven .
run,	ընթանաւ,	ran,	run .
saw,	ազեցել,	sawed,	sawn .
say,	ասել,	said,	said .
see,	դեմանել,	saw,	seen .
seek,	դրանել,	sought,	sought .
seeth,	էփել, խաբել,	sod,	sodden .
sell,	վաճաւել,	sold,	sold .
send,	առաւել,	sent,	sent .
set,	դնել,	set,	set .
shake,	թոթափել,	shook,	shaken .
shave,	գէրծաւ,	shaved,	shaven .
shear,	խորել, կտրել,	shore,	shorn .
shed,	հանել, թափել,	shed,	shed .
shew,	ցոյցանել,	shewed,	shewn .
shine,	խօյնել, շաւաւ,	shone,	shone .
shoe,	դաշտ հագնա նել, լանել,	shod,	shod .
shoot,	ձել,	shot,	shot .
show,	ցոյցանել,	showed,	shown .
shred,	ճանրել, հապա նել,	shred,	shred .
shrink,	կծիլել,	shrank,	shrunk .
shrive,	լուել զխոսքով անթիւ,	shrove,	shriven .

ԱՆԵՐԵՒՈՅՑ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ

ԴԵՐԲԱՅ

ԿԱՏԱՐԵԱԼ .

ԱՆՑԵԱԼ .

To shut,	փակել.	shut,	shut.
sing,	երգել.	sang,	sung.
sink,	սուզանիլ.	sank, sunk,	sunk.
sit,	նստել.	sat, sate,	sat.
slay,	սպանանել.	slew,	slain.
sleep,	ննջել.	slept,	slept.
slide,	սահել, սահողիլ.	slid,	slidden.
sling,	դաբել.	slang,	slung.
slink,	խոչս քալ.	slunk,	slunk.
slit,	հերթաւ, ճեղչել.	slit,	slit.
smell,	քաւ կամ ան- հոտ-ը կհոտ կամ զճաշակ,	smelt,	smelt.
smite,	հարկանել.	smote	smitten.
snow,	ջիւնել.	snowed,	snown.
sow,	սերմանել.	sowed,	sown.
speak,	խօսել.	spoke, spake,	spoken.
speed,	փութաւ.	sped,	sped.
spell,	հեգել. հմայել.	spelt,	spelt.
spend,	ծախել.	spent,	spent.
spill,	հոսել.	spilt, spilled,	spilt, spilled.
spin,	ժանել.	spun,	spun.
spit,	թափանել.	spit, spat,	spitten.
split,	հերթաւ.	split,	split.
spread,	սփռել.	spread,	spread.
spring,	ճշել.	sprung, sprang,	sprung.
stamp,	դրոշմել.	stamp [*] ,	stamp ^t .
stand,	յոգիւն փաւ.	stood,	stood.
steal,	գողանաւ.	stole,	stolen.
stick,	յարել, զարել.	stuck,	stuck.
sting,	խայթել.	stung,	stung.
stink,	հոտիլ, նեխիլ.	stunk,	stunk.
stride,	ձեծաքայլ ընթա- նաւ.	strode,	stridden.
strike,	հարկանել.	struck,	struck.
string,	յեռաւ. լարել.	strung [*] ,	strung.
strive,	ջանաւ.	strove,	striven.
swear,	երդնաւ.	swore,	sworn.
sweat,	քրտնիլ.	sweat [*] ,	sweated.
sweep,	սաւել արծել.	swept,	swept.

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ.	ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ.	ԴԵՐՐԱՏ ԱՆՑԵԱԼ.
To swell,	առաւելանել,	swelled, swollen.
swim,	լողալ,	swam, swum.
swing,	սասալանիլ,	swang, swung.
take,	ռանել,	took, taken.
teach,	աւարդանել,	taught, taught.
tear,	սպաւառել,	tore, torn.
tell,	ասել, պատմել,	told, told.
think,	պատկառածել, խործել,	thought, thought.
thrive,	յաջողիլ,	throve, thriven.
throw,	արիւնել,	threw, thrown.
thrust,	ժղել,	thrust, thrust.
tread,	առապնիլ,	trod, trodden.
unbend,	լռաւարդանել, ձեղնել,	unbent, unbent.
undergo,	իջել,	underwent, undergone.
under-stand,	իմանալ,	understood, understood.
under-take,	յեռնարիլ,	undertook, undertaken.
undo,	աւելել.	undid, undone.
wax,	եղանիլ. աճել,	waxed, waxen, waxed, waxen.
wear,	բերել, իջել. մա- լիլ,	wore, worn.
weave,	սպասնանիլ,	wove*, woven.
weep,	արգասանել,	wept, wept.
wet,	լանալ, լրջել,	wetted, wet, wetted, wet.
will,	իւմել,	would, won.
win,	լահել,	won, won.
wind,	դառնալ,	wound, wound.
withdraw,	ձեղնիլ,	withdrew, withdrawn.
withhold,	պահել, արգել- լիլ,	withheld, withheld.
withstand,	ընդդիմանալ,	withstood, withstood.
work,	շտապանիլ,	wrought*, wrought.
wrap,	պապարել,	wrapt, wrapt.
wring,	աւելել,	wrung, wrung.
write,	գրել,	writ, wrote, written.
writhe,	գաւաւրել,	writhed, writhen.

Վ Ա Ր Ժ Ք Ժ Ե .

Յորժամ անուանին Վինկիննատոս կոչեցաւ 1 իշխանապետ ,

When famous Cincinnatus to name dictator ,

նուիրակք ծերակուտին գտին զնա վարելով զարօր . նա
deputy senate to find holding plough ;

եթող զայն յորդելով զարտասուս և գոչելով . Աւաղ
to leave to shed tear to cry : Alas !

իմ դաշտիս | չլինիցի նա ուրեմն | սերմանեալ զայս
field | will not then be | to sow

ամ :

year .

Պալատականք Փիլիպպոսի արքային Մակեդոնիոյ , կամէին
courtier Philip king Macedon to wish

համոզել զնա | զի վեժխնդիր լիցի | յառնէ միօրէ
to persuade | to revenge | man

| վաստակաւորէ | , որ էր չար խօսեալ զնմանէ :
| of merit | , to speak

| Պարտ է ինձ | գիտե՛լ նախ , ասէ Փիլիպպոս , եթէ
| I must | know first , to say whether

ես տուեալ իցեմ նմին պատճառս : Եւ տեղեկացեալ
to give cause . to be in-

գոլով եթէ այրն այն | չէր | ընկալեալ 'ի նմանէ
formed that | had not | to receive

շնորհս ինչ , թէ և արժանաւոր լեալ էր այնմ , առաքեաց
favour any , though to deserve Հոգ . to send

նմա ճոխ ընծայս : Յետ քանի ինչ ժամանակաց լուաւ
rich present . After some time to hear

զի սոյն այր նմա ընծայէր մեծամեծ գովութիւնս : Տե-
that very man to bestow upon great praise . to

1 Ի վարժս յայտոսիկ 'ի գիպել աշակերտին բայից որք
իցեն անկատար , կատարեալ և կամ անցեալ դերբայ , հայեա-
ցի 'ի ցուցակն անկանոն բայից . եթէ գուցեն՝ լծորդեսցէ ըստ
որում եգեալ են , իսկ եթէ չգուցեն՝ լծորդեսցէ ըստ կանո-
նաւոր բային to call , գիտելով և զծանօթութիւնս նորին :

սանէք դուք, ասէ յայնժամ փիլիսպոս առ նոյն պա-
see then same

լատականս, զի ես ճանաչեմ լաւ ես քան զձեզ զհնարս
that to know secret

դադարեցուցանելոյ զլարախօսութիւն :
of to check slander .

Յորժամ արքայն Անտիգոնոս հարկանէր զբանակ 'ի տեղւոջ
king Antigonus to pitch a camp spot

ուրեք կարի անհարթ, լուաւ յոմանց զօրականաց որք
inconvenient, to overhear հոգ some soldier

տրտնջէին և որք խօսէին չար զնմանէ : Փոխանակ պա-
to murmur to speak Instead to

տուհասելոյ զլրբութիւն նոցա, ասաց նոցա . Եթէ դուք
punish insolence to say If

կամիք չար խօսել զարքայէ, մեկնեցարուք հեռի 'ի խո-
to retire to a distance

րանէ նորին, | դուցէ պատուհասեացէ նա զձեզ 'ի հա-
tent | lest he punish you in case you

սանել նորա 'ի վերայ բանից ձերոյ : |
should be overheard by him | .

Սպուրիոս Կարվիլիոս լինելով կաղացեալ 'ի վերաց ինչ զոր
Spurius Carvilius to be much lamed by wound

ընկալեալ էր 'ի սպասահարկութեան հասարակացն պե-
to receive in the service common-

տութեան, ամաչէր երևել 'ի հրապարակի : Երևեաց,
wealth, to be ashamed to appear public . to appear abroad,

ասէ մայր նորա, որպէս զի մէն մի քայլ զոր առնուցուս
to say mother, that every step to take

յիշեցուցէ քեզ զարուծիւն քո :
to remind oba. courage .

Պեդարետ չգտեալ զպատիւ լինելոյ ընտրեալ 'ի մի յե-
Pedaretes ոչ ունեւով ստացեալ honour of to choose for

րից հարիւրոց որք ունէին առանձին իմն բարձ պատուոյ
certain place of distinction

'ի քաղաքին . դարձաւ | 'ի տուն իւր | կարի գոհ
in city; to return | at home | easy

և յոյժ ուրախ, ասելով եթէ կարի բերկրեալ էր զի
cheerful, to say overjoyed

Սպարտա գտեալ էր արս երեք հարիւր լաւագոյնս քան
Sparta to find better

ղինքն :

Հրեշտակք Կարթէգոնի 'ի դառնալն 'ի Հռովմոյ անկան
ambassador Carthage to return to fall

'ի ձեռս Սկիպիոնի : | Ստիպէին զնա (ամենեքին) 'ի պա-
into hand Scipio . | He was pressed to make re-

տանդս ունել զնոսա | : Ոչ, ասաց նա, թէպէտ և Կար-
prisals . No, to say though Car-

թէգոնացիք երդմահար եղեն ոչ միայն զնադադար-
thaginian to break not only Հ.Յ. tru-

մանն , այլ նաև իրաւանց աղագց յանձն մերոց հրեշ-
ce , but also law nation in person

տակաց , այլ ես | չվարեցայց | ընդ նոցայոցն այնու-
| will not treat | Հ.Յ. in

եղանակաւ , որ անարժան իցէ կամ հռովմէական մեծ-
manner unworthy either Roman di-

վայելութեան , և կամ կարգաց չափաւորութեան , որում
gnity , or rule moderation , Հ.Յ.

միշտ զհետ գնացեալ եմ :

constantly to observe .

Սկիպիոն ցուցանէր զմեծանձնութիւն յամենայն 'ի գործս
to show magnanimity actions

իւր և գրեա թէ յամենայն 'ի խօսս իւր . այլ ժողովուրդք
almost word ; but people

Սպանիոյ | առաւել իմն զարմացեալ էին ընդ այն |
Spain | were especially affected with it |

յորժամ մերժեաց զանուն թագաւորի զոր նոքա մատու-
when to refuse title king to of-

ցանէին նմա , հիացեալք ընդ քաջութիւն նորա և ընդ
fer to charm with valour

առատաձեռնութիւն : Տեսին ակներև , ասէ Տիտոս Լի-
generosity . To see plainly , to say Li-

վիոս , թէ որպիսի մեծութիւն հոգւոյ էր 'ի նմա 'ի
vy greatness soul in

նկատել արհամարհանօք և դարձանօք յայն պատիւ , որ
to look down with contempt disdain upon a title ,

է սրատճառ հիացման և ըղձից այլոց մահկանացուաց :
 object admiration desire rest mankind .
 Բան մի կայսերն վալերիանու ցուցանէ մեզ , | որչափ
 expression emperor Valerian to show | how-
 աղքատութիւն մեծարեալ էր ևս 'ի յետին ժամանակս պէ-
 much poverty was esteemed even in the lower age of Em-
 տութեանն | : Տացես , ասէր նա առ պահապան գանձուն ,
 pire . . . | to give , to say . . . keeper treasury ,
 տացես դու Աւրելիանու զոր անուանեցի հիւպատոս ,
 Aurelian . . . to nominate consul ,
 զամենայն որ իցէ կարեոր 'ի հատուցանել զծախս սո-
 necessary to defray the charges of
 վորական հանդիսագրութեանց . նա արժանի է ձեռն
 the customary shows . to deserve assi-
 տուութեանս սակս իւրոյ աղքատութեանն , որ առնէ
 stance by reason poverty , to render
 զնա ստուգիւ մեծ , և որ կարգէ զնա | դեր 'ի վերոյ քան |
 truly great , to rank | above |
 զայլս ամենեւին :

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
 (29 . 30) Ս . In all my ramblings , I shall be accompanied .
 Վ . all diversified , according to the season .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (15) Ս .
 How many did you say ? inquired Վ . and that numberless
 ruined villages are mine ?

Գ Ա Ս ԺԶ

ՅԱՂԱԳՍ ԿՐԱՌՈՐԱԿԱՆ, ԱՆԴՐԱԴԱՐԶ,
ՓՈԽԱԴԱՐԶ, ԴԻՄԱԶՈՒՐԿ, ՊԱԿԱՍԱՌՈՐ ԵՒ
ԱՆԴԻՄ ԲԱՅԻՅ.

ԿՐԱՌՈՐԱԿԱՆ բայք կազմին 'ի ձեռն օժանդակ բայիս *to be*
լինել, և անցեալ դերբայի ներգործական բայից. զոր օրինակ
Սիրի նա յամենեցուն, *He is loved by every body*, այս ինքն «ի-
րեցեալ է նա. Ալեքսանդր գրաւեցաւ յԱլեքսանդրէ, *The world was*
conquered by Alexander, այս ինքն եղև գրաւեալ: — Գիտեա
ղի ընդ կրաւորական բայից վարի նախադրութիւնս *by* և
ոչ from.

ԱՆԴՐԱԴԱՐԶ բայք լծորդին դերանուամբքս *myself, thy-*
self, ևն: Օրինակ իմն.

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐԿԱՅ

I flatter myself,
Thou flatterest thyself,
He flatters himself,
She flatters herself,

Եւ խաբէմ զանձն իմ,
Դու խաբէս զանձն քո,
Նա խաբէ զանձն իւր,
(նոյն իմ.)

We flatter ourselves,
You flatter yourselves,
They flatter themselves.

Ձեռք խաբէմք զանձինս զեր,
Դուք խաբէք զանձինս յեր,
Նոքա խաբէն զանձինս իւրեանց.

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ,

I flattered myself, խաբէի
զանձն իմ, ևն:

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ

To flatter one's self, խաբել
զանձն.

1 Եթէ զմիոյ ումէքէ իցէ բանն ասի *you flatter yourself*.

Ի բաղադրեալ ժամանակսն առնուն զօժանդակն *to have* առնել, և ոչ *to be* լինել. օրինակ իմն I have flattered myself, Ես անյամբ զանին խաբէմ. He has flattered himself, Նա անյամբ զանին խաբէ :

Գիցուք աստէն զգլխաւորս յանդրադարձ բայից .

To abstain,	անյնապահ լի-	To fight,	ճարպնելլ,
	նելլ,	get up,	յառնելլ,
awake,	զարթնալլ,	get drunk,	արբենալլ,
care,	հոգալլ,	get rid,	զերծանիլլ,
complain,	տրեժնելլ,	go away,	ի բաց գնալլ,
cry,	գնելլ,	retire,	մեկնիլլ, մեկո-
go to bed,	ընկողմանիլլ,		սանալլ,
hasten,	իռնալլ,	rise,	յառնելլ,
lie down,	ընկողմանիլլ,	run away,	խոյս գալլ,
marry,	ամուսնանալլ,	sit down,	բաղնիլլ,
mend,	աւելլելլ զանին,	stand,	յոյսն խալլ,
mistake,	խիտիլլ,	surrender,	դաւ զանին,
perceive,	ի յոգ առնալլ,	walk,	զգնալլ, շրջա-
quarrel,	խաբելլ,		գայիլլ,
rejoice,	բերելիլլ,	withdraw,	ներանջնանալլ,
remember,	յիշելլ,	wonder,	զարմանալլ,
repent,	զղջալլ,		

Փոփոխութիւն բայք ըսորդին ըստ առաջիկայ օրինակիդ .

Ս Ա Տ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐՅԱՅ

We love one another,	միմեք մէկ շէրէաբն,
You love one another,	միմեք Դուք շէրէաբն,
They love one another,	միմեք նոքա շէրէաբն,

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ

To love one another, միմեք շէրէաբն .

Մարթ է փոխանակ զնեւոյ *one another* վարել *each other*. զոր օրինակ Ասի թէ միմեք նոքա շէրէաբն, It is said they love each other .

Որպէս ասացաք զանդրադարձ բայից, այսպէս և սոցա բաղադրեալ ժամանակք կազմին օժանդակ բայիւս *to have*.

ԴԻՄԱԶՈՒՐԿ է յանգլիականին *must* հարկ է, անկ է, պէտք էն. որ և լծորդի այսպէս.

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐԿԱՅ

I	must speak,	հարկ է ինչ խօսել,
Thou	must speak,	հարկ է քեզ խօսել,
He	must speak,	հարկ է նմա խօսել,

We	must speak,	հարկ է մեզ խօսել,
You	must speak,	հարկ է յեզ խօսել,
They	must speak,	հարկ է նոցա խօսել.

Եթէ հարկ է, անկ է ունիցին 'ի հայուսմս զհետ իւրեանց զայլ բայ աներևոյթ, բաղմորինակ շրջի բանն յանգլիական. զոր օրինակ հարկ է հրահանգել զմանկին, *We must instruct children*, կամ *Children must be instructed*, և կամ *It is necessary to instruct children*. ըստ բառին հարկ է մեզ հրահանգել զմանկանս, Մանկանս պարպին լինել հրահանգեալ, կարեւոր է հրահանգել զմանկին:

Նոյն բայս հարկ է, անկ է յայլ ժամանակս, որպէս հարկ էր, անկ լինի, ևն, փոխաբերի յանգլիականն բայիւքս *to be obliged, to be necessary, requisite* կամ *needful*, զոր օրինակ հարկ էր ինչ խօսել. *I was obliged to speak*, կամ *It was necessary, requisite, needful for me to speak*, այս ինքն ՍԳԷ. պէտք էի կամ սպիւկեցայ խօսել, կարեւոր էր ինչ խօսել:

Է յանգլիականին և այլ բայ գիմաղուրդի *want*, որ զպիտոյս նշանակէ, այսինքն անել պէտքս աստանային իմի կամ ուրդեալ իւրս. որպէս *I want money*, Պէտքս աստանայ. *He wants a coat*, Զգետք մ պիտոյ է նմա: — Իսկ եթէ բանն բացարձակ իցէ, ասի *I must have money*, *He must have a coat*, այս ինքն հարկ է մեզ անել տրամ, հարկ է նմա անել զգետք:

Եթէ հարկ է, անի էր իցեն 'ի վերջ խմատից, յանգլիա-
կանին հարկ է միւսանդամ կրկնել զառաջին բայն. Առնէ՛ք
դէր ինչ հարկ է (առնել), You do what you should do, կամ
what you ought to do. Չէ այս ուրախ հարկ էր (լինել), That
is not as it should be, կամ as it ought to be.

ՊԵՎԵՍԵՒՈՐ ԷՆ բայքս may և can, երկոքին ևս նշանա-
կիչք կարողութեան: May ցուցանէ զբարոյական կարողու-
թիւն, այս ինքն զազատութիւն, զներումն կամ զիրաւունս
առնելոյ զիմն. օրինակի աղագաւ If I may say so, Եթէ 'իս-
րե՛մ առնել այսպէս, Թէ ներեացի ինչ առնել: — Զուցանէ դար-
ձեալ զհնարաւորութիւն լինելոյ կամ դիպելոյ իրիք. զոր
օրինակ That may be, Մարե՛ի այսմ լինել:

Իսկ Can ցուցանէ զբնական կարողութիւն, այսինքն
զգորութիւն կամ զհնարաւորութիւն առնելոյ զիմն. օրինակի
վասն I will do it if I can, Արարի՛ց դայն Լէ 'իսրե՛մ, այս ինքն
Լէ հնար իցէ ինչ առնել: — Առ 'ի ցուցանել զանհնարին գոլ
իրիք վարի նոյնպէս can, հանդերձ բացասական մասըն
կամքս not յարելոյ 'ի ծայրն. զոր օրինակ That cannot be,
Այդմ չհարե՛ն լինել 1:

Երկոքին պակասաւոր բայքն can և may ունին միայն զԱռհ-
մանական Ներկայն, զԱնկատարն և զկատարեալ այսպէս.

I can, 'իսրե՛մ,	I could, 'իսրե՛ի, 'իսրացի,
Thou canst, 'իսրե՛ս,	Thou couldst, 'իսրե՛ից, 'իսրացե՛ր,
He can, 'իսրէ,	He could, 'իսրե՛ր, 'իսրաց, ևն.

We can, 'իսրե՛մք,
You can, 'իսրե՛ք,
They can, 'իսրե՛ն.

I may, 'իսրե՛մ,	I might, 'իսրե՛ի, 'իսրացի,
Thou mayst, 'իսրե՛ս,	Thou mightst, 'իսրե՛ից, 'իսրա-
He may, 'իսրէ,	He might, 'իսրե՛ր, 'իսրաց, ևն.
We may, 'իսրե՛մք ևն.	He might, 'իսրե՛ր, 'իսրաց, ևն.

1 Բայս գիտել թէ նշանակիցէ 'իսրել, Թարգմանի can, զոր
օրինակ Գիտէ նա ընթերցանել և գրել, He can read and write.

Կարայեալ էի, կարայեալ էիք լինին *I could have, I might have*, և հետագայ բայն 'ի մեզ աներեւոյթ, առ անգլիացիս զնի անցեալ. զոր օրինակ Կարայեալ էի իւլէլ, *I could have called, I might have called*.

Իսկ վասն այլոց ժամանակաց բայիս կարէ՛մ, վարի *to be able* կարու լինել, փոխանակ բայիս *can*; և *to be permitted, to be allowed*, խորհեալ լինել, ներելի գու, կամ այլ ինչ նմանագոյն փոխանակ բայիս *may*. զոր օրինակ Չկարայե՛ն նա հապարդել, *He will not be able to pay*, Չկարայե՛ն նա խօսել առ արքայ, *He will not be permitted / allowed to speak to the king*. — Գիտեա զի և վասն ներկային, անկատարին և կատարեալին մարթ է վարել զբայս *to be able, to be permitted, to be allowed*.

Պակասաւոր է և բայս *ought* որ ցուցանէ պարտի՛մ, և ունի զայսոսիկ գէմս և եթ

I	ought,	We	ought,
Thou	oughtest,	You	ought,
He	ought,	They	ought.

Պարտ է ինչ, +ել, նա, մեզ, յեւ, նոյս. Պարտ էր մեզ, յեւ, ան՝ Օրինակ, Պարտ էր յեւ յիւլէլ զայդ, *You ought to remember it*. — Գիտեա զի պակասաւորդ *ought* խնդրէ զհետ իւր զնախդիրդ *to*, եթէ աներեւոյթ բայ զհետ եկեսցէ, զոր այլք 'ի պակասաւորաց չառնուն բնաւ:

Պակասաւոր է և բայս *will*. և ունի միայն զներկայն, զանկատարն և զկատարեալ. որպէս *I will* կա՛մ, *I would*, կամէի, կամեցայ, կամեցայոք, կամեցի՛մ, ևն:

Կամեցեալ էի, կամեցեալ էիք լինին *I would have, thou wouldst have*. և հետագայ բայն աներեւոյթ 'ի մերս, զնի առ նոսա անցեալ. օրինակ իմն, Կամեցեալ էր նա հարսնածել զայրքի՛մ, *He would have married my sister*.

Իսկ վասն այլոց ժամանակաց վարին բայքս *to wish* ըլձալ, *to be willing* կամել, յօժար լինել, *desirous* Ժաժառն լինել, *pleased* հաճոյ, լինել, *to have a mind* Բաւաւել, *to intend* խորհել, և այլք հանգէտք, որք մարթին վարել և 'ի ներկայն և յանցեալն:

Կաթի՛մ ղի նորօրինակ իմն շրջի առ անդլիային այսպէս .
Կաթի՛մ ղի հնազանդեցի նա , I will have him obey , այս ինքն Կա-
թի՛մ առնել ղնա հնազանդել . Չի՛սթի՛մ թէ գրեցեա՛ս դու , I would not
have you write , այս ինքն Չի՛սթի՛մ առնել գրել :

Դնի՛ր դարձեալ will have , would have , եթէ բայն իսթիւ
առ անուն ինչ կամ առ դերանուն պատկանիցի . ուր 'ի
հայրուսն մարթի յաւելուլ կամ յապաւել զբայդ առնել .
զոր օրինակ Զ՛ր Երեսնի՛ն յերեսն գրեցի՞ս իսթի՛ն (առնել) , Which
of these two books will you have ? Կաթի՛ն (առնել) ղերեսնի՛ն եւ
զառնա՛ս , I would have them both .

Անդի՛ս բայք լծորդին դերանուամբս it . զոր օրինակ It
rains առնել , it snows յիւն . it rained առնել , it snowed
յիւնել :

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԶ .

Մեք դուն ուրեք զըմամբ վասն խօսելոյ սակաւ , և բազում
seldom of to talk of
անգամ վասն շատ խօսելոյ .
ten too much

Եթէ մեք զանձինս մեր | չխաբեսցուք | , չողոմութիւնք
If | did not flatter | , flattery
այլոց չկարացեն մեզ սանանել .
հոգ . to hurt .

Աչխարհ ամենայն արանջէ զիւրոյ յիշողականէն և ոչ որ
memory no body
բրթմնջէ զիւրոյ դատողականէն .
judgment ,

Յառաջ քան զըղծալ | իմիք , պարտ էր մեզ քննել , (եթէ)
Before we desire | thing to examine
զինչ երջանկութիւն իցէ այնորիկ որ զայն վայելիցէ :
happiness to possess .

Եթէ հարուած պատերազմի կարևոր է , այլ չէ պարտ
If scourge war necessary
բնաւ առնել զիւրեարս , չէ պարտ զմիմեանս ծախել | 'ի
to hate to devour | in
խաղաղութեան անդ .
the midst of peace | .

Պէտք էն առաւել մեծաց առաքինութեանց 'ի տանել
great virtue to support

գեղեցիկ բաղդի քան վատթարին .

good fortune bad .

Գոն երեք իրք որ կարեն | ձեռնտու լինել | մեզ առ 'ի
thing | contribute | to

խմանալ զսիրտ մարդոյն և զնորին տկարութիւնս . սէր ,
discover heart man foible ; love ,

գինի և խաղ :

wine play .

Հարկ է զի կիրք իցեն ընդ առաջնորդութեամբ բանին .
passion under the government reason .

Հազարապետ դքսին Կիզի ետ նմա յաւուր միում զցուցակ
steward duke Guise to give one day list

բազում արանց (որ) անօգուտ (էին) 'ի տան իւրում :
person useless household .

Յիրաւի է , ասաց իշխանն , զի ես կարեմ կեալ առանց
true to say prince that do without

ամենեցուն այսոցիկ արանցս . այլ | հարցեր դու |
people ; but | did you ask |

նոցա , եթէ կարիցեն ինքեանք ևս կեալ առանց իմ :
whether also without .

Իտալացի ոմն կարի անձնամասն 'ի խաղ , | և չքաւոր
Italian greatly addicted gaming | and in bad

(սլատահեալ) սովոր էր ասել , մինչ կորուսանէր . Ո՛վ
circumstances to use whenever to lose .

բաղդ մասնտու , դու կարես տալ ինձ կորուսանել , այլ
fortune treacherous , make but

| չկարես ստիպել զիս 'ի հատուցանել | :

| canst never force me to pay | .

Մոնթէքուէրի լինելով ամբաստանեալ յաբքունիս վ իէննայ
Montecuculli being accused at the court Vienna

վասն լինելոյ չարութե սլաշտպանեալ ընդդէմ S . Թիւրէ-
of badly to defend against de Turenne

նայ , ասէ , առ արդարացուցանել զանձն , զի մարտուցեալ
to justify , that to fight

էր ընդդէմ առն ուրումն որ առաւել դժ էր քան
man

զմարդ : Որպիսի՞ գովութիւն 'ի բերանոյ թշնամոյ :
praise mouth enemy .

Ես ոչ կարեմ , ասէր երբեմն ոմն պատուական հռովմայեցի ,
can , to say formerly illustrious Roman ,

առ որ ազնուականութիւն 'ի դէմն ածէր | զնորին խո-
nobility to reproach | his low

նարհ ծնունդ | , ցուցանել հրապարակաւ զանդրիս իմոց
extraction | to produce publicly statue

նախնեաց և ոչ զհիւպատոսութիւնս . այլ կարեմ ցու-
ancestor nor consulship ;

ցանել զզինուորական մրցանակս որովք եմ ես պա-
military reward to ho-

տուեալ , և զվէրս զոր ունիմ ընկալեալ 'ի պատերազմէն
nour wound to receive in to fight

վասն իմոյ աշխարհի : Այսոքիկ են իմ անդրիք և իմ
for country

անուանք ազնուականութեան :
title

Այր ոմն որ ձեռնուտ լեալ էր առնել զթագաւորն Փիւլիպ-
man to contribute make king Phi-

պոս տէր քաղաքին Ոլինթիայ , որոյ ինքն էր քաղաքացի ,
lip master city Olynthus , citizen ,

գանգատէր առ նա , զի Լակեդեմոնացիք կոչէին զնա
to complain Laedaemonian to call

մատնիչ : | Չգիտեմ բնաւ | ընդէր զարմանաս դու ընդ
traitor . | I don't know | why to wonder at

այդ , ասէ թագաւորն . զի Լակեդեմոնացիք են 'ի բնէ
naturally

բիրոք և անուպայք . կոչեն զերսն յիւրեանց անուն .
clownish unmannerly ; to call by name .

Ա . Կրթութիւն Առդանութեան և Ուղղագրութեան
(31 , 32) Ս . I shall probably spend the winter . վ . and ha-
ving married the man cook .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (16) Ս .
Instead of fifty , I will give my child . վ . without any detri-
ment to myself .

Գ Ա Ս ԺԷ

ՅԱՂԱԳՍ ԺԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՐՑԱԿԱՆ ԲԱՅԻՑ ԵՒ ԱՅԼՈՑ ԳԻՏԵԼԵԱՑ .

Առ 'ի փոխել զբայս 'ի Ժխտական կամ 'ի բացատական վարի նշանակա do վասն սահմանական ներկային , և did վասն անկատարին և կատարեալին , հանդերձ մակբայիւս not ու . զոր օրինակ

I do not call կամ համառօտա ու իւլեմ էս .

գրութեամբ

I don't call,

Thou dost not call,

ու իւլեմ դու .

He does not call,

ու իւլեմ նա .

We do not կամ we don't call ,

ու իւլեմք մեք .

I did not call, ևն :

ու իւլեմ էս .

Արտաբայ են կանոնիս , և չառնուն զնշանակա do և did սակասաւոր բայքս must, ought, may, can, և օժանդակ քըս to have, to be. այլ Ժխտականք նոցին լինին 'ի ձեռն մակբայիս և եթ not. զոր օրինակ սահմանական I cannot ու իւլեմ , I have not ու ուլեմ , I am not ու էմ , և անկատարն և կատարեալ I could not լիւրէի կամ լիւրադի , I had not լիւրէի կամ լիւրադայ , I was not լիւրէի կամ լիւրէ , ևն :

Ժխտական գործին և այլ ժամանակք՝ զնեղով զմակբայս not զկնի օժանդակ բայից կամ նշանակաց նոցին . զոր օրինակ I have not had լի էմ ապաշեալ , I have not been լի էմ լիալ , I have not called, լի էմ իւլեալ : I shall not call ու իւլեցի , I shall not have called լիցի էմ իւլեցեալ , I should, would, could կամ might not call լիցի էմ իւլեալ , Let him not call ու իւլեցի , Let us not call ու իւլեցի , Don't call ֆ իւլեք , Let them not call ֆ իւլեցի , ևն :

1 Ի սկերճ ասացուածս զնի յաճախ I call not, I called not, ևն :

Յաներեւոյթն և 'ի դերբայն ժխտականդ *not* դնի յառաջ քան զբայն . օրինակ իմն Պարս է մէջ զգործանալ մի դնել զան յին 'ի վրանք , *We must take care not to expose ourselves to danger* . Արար նա զայդ , չարելով առնել այլապէս , *He did it , not being able to do otherwise* .

Մակբայդ *never* բնաւ , որպէս զ *not* յետագաս լինի օժանդակաց կամ նշանակաց . օրինակ իմն Չեկէնցն նա բնաւ , *He will never come* . — Ի ներկայն , յանկատարն և 'ի կատարեալ սահմանականին՝ մակբայդ *never* անընդմիջաբար դնի զկնի տեառն բային կամ թէ ասել ուղղական անուանն . օրինակ իմն Չփեսանէմ զնա բնաւ , *I never see him* , ևն :

Եթէ մակբայդ բնաւ եդեալ ընդ բայս՝ հետագայ դոյականի իմիջ պատկանիցի , յայնժամ յանգլիականին դնելի է *no* . օրինակ իմն , Չունի բնաւ զմեծանկունութիւն , *He has no generosity* . Չի բնաւ ճշմարիտ բարեկամութիւն առանց առաքինութեան , *There is no real friendship without virtue* .

Բնաւ եթէ միայն դիցի իբրև ժխտական ու , թարգմանի նոյնպէս *no* . զոր օրինակ կամքն առնել զայդ թէ ու , *Will you do it , or not ?* — Բնաւ , ու չափմ , *No , I will not* . Ո՛ւ Տէր , *No , Sir* .

Ու նա որ դնի 'ի հայուումս յառաջ քան զբայն , և այլ նա որ դնի զհետ բային , թարգմանի յանգլիականն *no more* , զոր պարտ է դնել զհետ բային , կամ *not any more* , գնեւով ըզ *not* յետ օժանդակին կամ նշանակին և զ *any more* զկնի բային . այսպէս Ու նա խօսեցայց կամ Ու խօսեցայց այլ նա , *I shall speak no more , կամ I shall not speak any more* .

Եւ ու 'ի վերջ իմաստից թարգմանելի է *nor-either* . զոր օրինակ Ու դո՞ւ չափն զայդ և ու նա , *You will not have it so , nor I either* .

Յորժամ յիմաստ ինչ բանի իցէ մի յայտոցիկ մակբայիցս *no , nothing , nobody , none , neither , never* , յայնժամ չդնի այլ մասնիկ բացասական . զի 'ի բառսդ յայդոսիկ դոյ իմաստ բացասական . վասն որոյ ասի *There is no danger* , Չի ինչ վրանք . *I know nothing of it* , Ու ինչ գիտեմ զայդմանէ . *There is nobody at home* , Չի ու 'ի տան . *He is neither covetous , nor prodigal* , Ու ժւար է և ու զեղիս :

ՀԱՐՑԱԿԱՆ բայք նովին ժխտական նշանակաւ կաղմին . do վասն սահմանական ներկային , և did անկատարին և կատարեալին . գնելով զգերանունն ընդ մէջ նշանակացս և բային . այսպէս . Do I call ? Ի՞նչ , Did I call ? Ի՞նչ , Ի՞նչ :

Ի հանրական կանոնէս որոշել արժան է զժանդակ և զպակասաւոր բայս , to have , to be , must , ought , may , can , որք ջնդուներն բնաւ զնշանակագ do և did , այլ փոխադրութեամբ գերանունն յետս . այսպէս 'ի ներկայի have I ? am I ? ա՛նի , է՞ . և յանցեալն had I ? was I ? ա՛նի , է՞ , Լն :

Կա և մակբայդ there որ ընդ չէզոքական բայից վարի , 'ի հարցականն յետադասի այսպէս . Is there կամ are there ? Ի՞նչ , Գո՞ր . was there կամ were there ? Գո՞ր , Գո՞ր , Լն :

Յայլ ժամանակս գերանունն գնի զկնի օժանդակին կամ նշանակին . զոր օրինակ Have I called ? Ի՞նչ է՞ , shall I call ? Ի՞նչի՞նչ է՞ , could , should կամ might I call ? է՞ Ի՞նչ , Լն :

Եթէ ընդ հարցականին իցէ և ժխտական , not գնի զկնի գերանունն այսպէս . Have I not ? ա՛նի է՞ , am I not ? լի՛նի է՞ . do I not call ? լի՛նի է՞ , did I not call ? լի՛նի է՞ , have I not called ? լի՛նի է՞ Ի՞նչաւ , shall I not call ? լի՛նի է՞ , could , should կամ might I not call ? լի՛նի է՞ :

Ի հարցականս յառաջին գէմս ապառնելոյն թէ յեղականն և թէ 'ի յոքնականն' վարի միշտ shall և ոչ բնաւ will . զոր օրինակ Երբե՞նչ է՞ լա՞յն ա՛նդ , Shall I go there to-morrow ? և ոչ Will I go there to-morrow ?

Զհարցական խմատս չէ պարտ բնաւ սկսանել 'ի յատուկ անուանց կամ 'ի գոյականաց , այլ կամ բայիւ կամ օժանդակաւ կամ նշանակաւ բային , և ապա զնէլ զանունն . այսպէս Ի տան ի՞նչ տէրն , Is the gentleman at home ? Երբե՞նչ ել՞այր + 'ի Լոն՞դոն , Will your brother go to London ? Ո՞չ ապա՞ն լսին զեա բարեկամս Ի՞նչ , Did not his friends forsake him ?

Զհարցական մակբայդ արդեօ՞ր որ գնի ընդ բայից , տարօրինակ իմն ձևով մեկնաբանեն անգլիացիք , զոր ցուցցուք օրինակք . Անի՞նչ արդեօ՞ր , It does not rain , does it ? Լսե՞լէայն իմա rain . Երբե՞նչ Դու արդեօ՞ր ա՛նդ , You go there ,

don't you? *խմա go. որոյ բառական թարգմանութիւն այս է .*
 Ու անբնէ, անբնիցէ՞ . Երբեք որ անոր, չիման որ անոր :

Դարձեալ ապաւէն և ո՞չ ապաւէն, նոյնպէս յեղու յան-
 գլիականն . Ո՞չ ապաւէն գրեցես որ ան, You write to him,
 don't you? *խմա լռելեայն write to him? Ո՞չ ապաւէն դադա-*
խաւն է, It is warm, is n't it? 1 խմա warm. Ո՞չ ապաւէն չիկե-
ցես որ, You will not come, will you? խմա come. Բառա-
կան թարգմանութիւն սոցա այս է . Գրես որ ան, չգրէ՞
 որ . Զբո՞ւ է, ու ջնո՞ւ իցէ . Ու չիկեցես որ, չիկեցէ՞ որ :

Զնորաձև շարագրութենէս չմարթէ այլ կանոն աւան-
 դել՝ բայց զայս, զի յայսօրինակ տարակուսական հարցուածս
 գնի նախ բանն ըստ իմաստին 'ի հաստատական կամ 'ի ժըխ-
 տական, և ապա միւսանգամ՝ յաւելու հարցուածոյ պայմա-
 նաւ՝ առանց կրկնելոյ զծանօթ բայն կամ զբառ . ոչ օտար
 յաշխարհաբար խօսից, յոր ասի Անթիւ Խոփայ, անանի լէ,
 Դո՞ւ իրեն իբրեւ, այնպէս լէ, ևն :

Փրանկական մասնիկս օր որով կրաւորական բայք յօրի-
 նին յերրորդ գէմս, յանգլիականին, որպէս և 'ի մեզ, թարգ-
 մանելի է երբեմն գերանուամբս one + . զոր օրինակ Զին
 Խաբաղէ ո՞ր առնել ընդ արս այսոսի, What can one do with such
 folks? (*փրկ. Que peut-on faire avec ces gens-là?*)

Այլ յաճախ թարգմանի we, they, people, men, ըստ
 պահանջելոյ իմաստին և գիմացն . զոր օրինակ We, they,
 people կամ men think 2, Մեք, նոքա, Ժողովուրդն կամ Ժաշտի
 Խաթէժ, Խաթէն (*փրկ. On s' imagine*) :

Բազում անգամ ներդործական բայն փոխի 'ի կրաւորա-
 կան . զոր օրինակ Կարծէն նոքա, *It is thought այս ինքն Կար-*
ծեալ լինի . Ասացին ինչ, I was told, այս ինքն Ասացայ է .
 Հաբեալ են զնշափն, *The enemies have been beaten, այս ինքն*

1 *Is n't it համառօտութիւն է is not it.*

2 Յորժամ յառաջին մասն բանին գնի *people* կամ *men*,
 յերկրորդին գնելի է *they* նոքա . Կարծէն Ժաշտի Բէ Զնի իցէ,
 Բայց Խաթին նոքա, *People think he is rich, but they are*
mistaken.

Թնաֆն հարեալ է (*փրկ* . On croit, On m' a dit, On a battu les ennemis) :

Յորժամ զհետ բային եկեսցէ շաղկապս Բէ , այսօրինակ յեղաշրջի յանգլիականն . Ա՛ի Բէ այր անսպգիւի իցէ նա , He is said to be an honest man . այս ինքն նա ասացեալ է լինել այր անսպգիւի :

Յանգլիականին բազում ուրեք սահմանական վարի փոխանակ ստորադասականին . զոր օրինակ Չասն՝ Բէ սպասաց ո՛ր իցէ , I do not say that he is a liar , այս ինքն Բէ սպասաց ո՛ր է . Գեղեցիկագոյնն է 'ի պարանիս զոր ճանաչեցեմ , He is the prettiest boy that I know , այս ինքն զոր ճանաչեմ . որպէս յաճախ է տեսանել և 'ի հայրումն :

Այլ բայք նշանակիչք ըղձից և մաղթանաց՝ յորժամ ունիցին զհետ ղի , պահանջեն և յանգլիականին զստորադասական . զոր օրինակ Փաթաթէմ ղի երջանիկ իցէն , I wish you may be happy .

Անուն ինչ հաւաքական կամ որ յեզականն զբազմութիւն նշանակիցէ , մարթի առնուլ զբայն կամ յեզակի կամ յոքնակի . զոր օրինակ Ափեանն հարց և իրցի արար գերեւոյն , The committee has examined the prisoner , կամ The committee have examined the prisoner .

Գիտեա ղի 'ի գնել նոյն եղանակի բայից 'ի մի և նոյն դէմս ոչ կրկնի նշանակն , այլ միայն 'ի վերայ առաջնոյն . զոր օրինակ Այր աղետալան սիրելցէ և պարտելցէ ղին իւր , An honest man will love and respect his wife , այս ինքն will respect .

Երբեմն ևս նշանակն բային ևեթ գնի , առանց կրկնելոյ զբայն , կամ նա և զգերանունն՝ որք յառաջ յիշատակեալ իցեն յառաջին մասն խօսից . օրինակ իմն Տեսեալ էս Դոն ղնա . այն (փեւեալ) է՛մ , Have you seen him ? Yes , I have , իմա seen him . Չփեւի ղնա և չփեւից բնա , I did not see him , and I never shall , իմա see him .

Բայք անգլիացոց իբր 'ի բազումս այլ ընդ այլոյ նախգիրս առնուն քան 'ի մերս . նա և բազումք 'ի նոցանէ ըստ նախադրութեանցն փոփոխեն և զիւրեանց նշանակութիւնս : Չգծուարագունիցն 'ի նոցանէ՝ զցուցակ բայից հանդերձ նոցին նախադրութեամբք և օրինակովք տեսցես յետոյ 'ի Կըրթութիւնս Գերականութեանս :

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԷ.

Կեսար ասաց | 'ի պատճառս | անհարթութեան ձայնի
Caesar | alluding to | irregularity tone

ուրումն որ ընթեռնոյր առաջի նորա . ընթեռնո՞ւս դու
to read before հոգ.

Եթէ երգես : Եթէ երգես դու , երգես կարի չարաձայնս :
կամ to sing . If worst .

Որպէս երկիր ոչ բուսուցանէ միշտ վարդս և շուշանս ,
As earth to produce always rose lily ,

այսպէս և աշխարհ ոչ բերէ մեզ միշտ գոհութիւնս և
so world to afford contentment

հաճոյս :
pleasure .

Յորժամ աստուածք սիրեն զիշխանս , ասէ նախնի ոմն
When god to love prince ancient

իմաստասէր , խառնեն նոքա 'ի բաժակ բաղդին խառ-
philosopher to pour into cup fate mix-

նուրդ իմն բարեաց և չարեաց , զի մի մոռացին նոքա
ture good ill that to forget

Եթէ մարդիկ են :
that

Գտանի երբեմն մեծանձնութիւն | անդ ուրանոր | ոչ դք
to find sometimes generosity | where |

կարծէր .
to imagine .

Տեսանին մարդիկ 'ի կարի թշուառ պայմանի կենաց որք ու
to see people very unhappy circumstances

նին վսեմական զգացմունս .
noble sentiment .

Հարցեալ ուրուք Կատոնի , ընդէր այնպէս բարուք սպա-
to ask Cato why to de-

տահարկեալ պետութեան հասարակաց , չէր ժողովըր-
serve commonwealth ,

դեանն ամբարձեալ նմին անդրիս : Ընտրեմ առաւել ,
to erect statue . I would rather

ասաց Կատոն , զի լիցի ինձ այդ հարցուած , քան թէ
to ask question
հարցանէր որ ինձ թէ ընդէր կանդեալ իցէ այդ :

Փիլիպպոս արքայ Մակեդոնիոյ գրեաց առ Արիստոտէլ
Macedon to write Aristotle

զհետագայ նամակդ . Տամ քեզ ծանօթ զի | ծնաւ ինձ
following letter : to give notice | I have a

որդի մի | : Ոչ շնորհս մատուցանեմ այնչափ դից վասն
son born | . to thank god for

ծննդեան նորա , (որչափ) վասն երջանկութեանն զոր
birth happiness

ունի գալով յաշխարհ մինչդեռ գոյ Արիստոտէլ որ 'ի
to come into the world whilst

կեանս . քանզի յուսամ զի սնեալ քոյով խնամովքդ
living ; for to hope to bring up care

լիցի արժանաւոր փառաց հօր իւրոյ , և պետութեանն
to prove worthy glory father , empire

զոր թողից նմա :
to leave

Ալեքսանդր ոչ նուազ քան զհայր իւր սիրեաց զԱրիստո-
Alexander father to love

աւել . քանզի ասէր նա . Պարտապան եմ ես միոյն վասն
because to say : indebted for

կելոյս և միւսոյն վասն բարւոք կելոյս :
to live other

Կատոն Գատտքանն չդադարէր բնաւ դնել առաջի ծերա-
Cato Censor to cease to lay before se-

կուտին զարդիւնս արականարարս չռայութեան որ սկսա-
nate consequence fatal luxury to be-

նէր յիւր ժամանակս մուտ գտանել 'ի հասարակապե-
gin time to introduce into repu-

տութեան : Տեսեալ զի յառաջ խաղային յԵլլադայ և
blick . To see to advance Greece

յԱսիա , գաւառք յղիացեալք խայծիւք և հրապուրանօք
Asia , province abounding bait allurement

վաստակարովք ամենայն հաճոյից . և զի սկսանէին նոքա
dangerous pleasure

մէկ ձեռն 'ի գանձս թագաւորաց . Երկնչիմ, ասէր նա ,
to lay hands upon treasure king : to fear

զի մի լիցուք մէք գերիք ճոխութեանցս այսոցիկ , փո-
to become slave riches in-

խանակ լինելոյ նոցին տէարք . և զի աղգք պարտեալք
stead master nation to conquer

յաղթեացեն մեզ | դարձեալ | հաղորդս առնելով
| in their turn | by to communicate

զմեզ ախտից իւրեանց : Այս երկիւղ չէր բնաւ մոռ-
հայ. vice apprehension ima-

ցածին . և ամենայն զոր կանխաձայնեաց նա եկն եհաս :
ginary ; to foretell to come to pass .

Եպամոնոնդաս (ունեւով) իմացեալ զի Արտաշէս արքայ
to learn Artaxerxes

Պարսից առաքեալ էր 'ի Թեբէ հրեշտակս որ Զանաւոց
to send Thebes ambassador to endea-

էին խթել զնա մեծամեծ ընծայիւք և շահաբեր նուի-
vour to corrupt by magnificent present advantageous of-

րօք , հրաւիրեաց զնոսա ճաշել ընդ նմա . պատուասի-
fer , to invite to dine with to enter-

րեաց զնոսա պարզագոյն իմն եղանակաւ , և ամենայն
tain in simple manner

որ ինչ էր 'ի տան նորա , ցուցանէր զպայման աղքա-
house to announce state indi-

տութեան :
gence .

Ճաշոյն աւարտեալ՝ ասաց զնոսա ժմտելով . Երթայք և
repast to be over to smile : to go and

ծանուցէք թագաւորիդ ձերում զոր ինչ տեսէքդ առ
to inform to see

Եպամոնոնդայ , և որպէս պատուասիրեաց նա զձեզ .
how to regale ;

իմասցի նա վաղվաղակի զի այր ոք որ գիտէ շատանալ
to be sensible soon a man can to content

փոքումբս , արհամարհէ զճոխութիւնս և զփառս :
with so little , to disdain riches honour .

Պատմաբանն ոք խօսելով զԿեսարէ , ասէ եթէ մեծութեամբ
historian to speak Caesar , to say for greatness

իւրոց խորհրդոց , արագութեամբ իւրոց յաղթութեանց ,
project , rapidity conquest

քաջութեամբ իւրով և աներկիւղութեամբ 'ի վտանգս ,
courage intrepidity in danger ,

կարէր գոլ զուգակշիւ ընդ Ալեքսանդրի մեծի :
to compare Great .

Տխոսս Լիվիոս խօսի այսպէս զԱննիբալայ . “ Չէր ինչ ամե
Livy to speak thus Hannibal

նեկն վաստակ որ կարէր պարտասեցուցանել զմարմին
labour to fatigue body

նորա կամ լքուցանել զհոգին . տանէր միապէս ցրտոյ
to sink spirit ; to support equally ցրտ . cold

և տապոյ . հարկաւորութիւն և պէտքն էին և ոչ (եթէ)
heat necessity want

հաճոյք որք կարգէին զըմպել նորին և զուտել . չու-
pleasure to rule drinking eating

նէր բնաւ ժամ սահմանեալ վասն ննջելոյ . այլ տայր
hour set of to go to rest ; to give

քնոյ զժամանակն յոր պարապեալ էր 'ի գործոց :
sleep the time which was unemployed in business .

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(33 , 34) Ս . She is middle-sized , well shaped . Վ . if he
prove to be so very fond of gold .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (17) Ս .
My wife's father , he went on to observe . Վ . to give each of
them seven or eight hundred more .

Դ Ա Ս ԺԸ.

ՅԱՂԱԳՍ ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ .

Նախադրութիւնք վարին 'ի ցուցանել զյարակցութիւնս որք են ընդ մէջ անուանց , դերանուանց , բայից և մակբայից : — Դիցուք աստէն զգլխաւորս 'ի նոցանէ՝ հանդերձ կարևոր մեկնաբանութեամբ :

Above ցուցանէ զբարձրութիւն և զգերակայութիւն . և ընդդիմադիպ է նախադրութեանցս *below* , *beneath* , *under* . զոր օրինակ *His chamber is above mine* , Սէնէալ նա 'ի վերայ իմոյն . *I am above such mean things* , Գեւ 'ի վերայ էմ քան զվարդաբանիւն : — *Ցուցանէ ևս 'ի վեր քան* , *առաւել քան* . զոր օրինակ *This is above our strength* , Այդ 'ի վեր է քան զգործեր . *I value honour above life* , Յարգեմ առաւել զգործ քան զլինան :

About նշանակէ զմերձակայութիւն և շրջաբերութիւն . զոր օրինակ *I shall go there about noon* , Երբայն անո՛ր շուրջ զմիջառիւրթ , այս ինքն յօր 'ի հասարակել առաւ . *I have seen all the towns about London* , Տեսեալ եմ զամենայն քաղաքս մերձայնս Լոնդոնի . *You must go round about* , Պարտ է քեզ շուրջ գալ : — *Երբեմն ևս about* գործէ զպատմական հոլով , կամ նշանակէ վասն . զոր օրինակ *I shall speak to him about this business* , Խօսեցայն ընդ նմա զիսոյն կամ վասն այսոցիկ : — *Յորժամ եղեալ իցէ about* ընդ անուանց կշռոց , թուոց և չափոց , նշանակէ գրեալն , շուրջ . զոր օրինակ *That tree is about forty feet high* , Գրեալն է քառասուն քոք բարձր է ծառս այդ : — *About* գնի երբեմն ընդ մէջ *to be* և այլոյ իրիք բայի . առ 'ի ցուցանել թէ պատրաստի կամ մերձ է առնել զինն . զոր օրինակ *I am about to go away* , Սերճ էմ 'ի մեկնել : Այլ էթէ *about* եղեալ իցէ ընդ մէջ բայի և գոյական անուան կամ յարաբերական դերանուան , յայնժամ ցուցանէ էթէ 'ի նմին ժամու առնէ մարդն զգործն զայն . զոր օրինակ *He is about a great piece of work* , Պարտդի նա 'ի գործ մի մեծ :

After ցուցանէ զհետ , զհետի , յետոյ . զոր օրինակ *He came in after me* , Ետնապ նա զմի իմ : — *Ցուցանէ երբեմն ըստ* , զը

բէն . զոր օրինակ He lives after the English fashion, Կէայ նա
զորէն անգլիացւոյ , կամ ըստ անգլիացւոյ օրինի :

Against կրկին նշանակութիւնք են բառիս , մին ցուցանէ
զընդդիմութիւն և զհակառակութիւն , և երկրորդն զանողութիւն
և զմերձաւորութիւն . զոր օրինակ He that is not with
me, is against me, Որ ոչ ընդ իս է , հակառակ իմ է . The pic-
ture hangs against the wall, Պատիւերն խփեալ իս , զորոյ . Let
all things be ready against we come back, Ամենայն ինչ պատ-
րաստ իցեն 'ի դարձի մերոյ :

Among և amongst համանունք են ընդ between կամ bet-
wixt. այսու ևեթ զանազանեալք՝ զի երկրորդն յետինքդ նշա-
նակեն 'ի մէջ երկուց : Իսկ 'ի խօսել զբաղմաց որ առաւել
իցեն քան զերկուս՝ լու ևս է վարել among, amongst 'ի մէջ :

At վարի յիմաստս յորս չգուցէ տեղական շարժումն .
զոր օրինակ He is at school, Ի դպրասան է նա : — Նոյն վարի
'ի ցուցանել զզանազան պարապմունս , որպէս To be at
study, at writing, at dinner, Պարապել յառաջ , 'ի գրել , Լի-
նել 'ի ճաշու :

Away ցուցանէ զխորշումն , զհեռացումն և զյառաջա-
դիմութիւն . զոր օրինակ Away, you flatterer, Ելի 'ի բայ ,
Տարբէլոյդ . I scolded him away, Ի բայ վանելի զնա յանդիմա-
նութեամբ :

Before յառաջ քան , նախ քան , առաջի : — Վարի երբեմն
որպէս զբաղդատական . զոր օրինակ I will die before, I be-
have so, Մեռայոյ նախ (առաւել) քան առնել այդպէս :

Behind զինի , յետոս , յետոյ , զհետ : — Վարի երբեմն
յայլաբանական ձև , առ 'ի ցուցանել զդերազանցութիւն ու-
րուք քան զայլս ամենեւին . զոր օրինակ In that point of lear-
ning he leaves all others behind him, Ի մասինս յայտիկ հմտութեան
զանցանէ քան զամենեւին . ըստ բառին Ռուդոլֆ յետոյ իւր զամենեւին :

Below կամ beneath ցուցանէ 'ի վայր , 'ի խնարհ . և երբեմն
զարհամարհանս և զնախատինս . զոր օրինակ It is below կամ
beneath you to do so, Ի վայր է քան զսեպ գործդ . They are
below կամ beneath the indignation of an honest man, Անար-
թան են բարկութեան առն իմաստն :

Beyond ցուցանէ անդր քան . զոր օրինակ I shall go be-
yond the Alps, Ելեալ անդր քան զԱլպիս : — Ցուցանէ և ըզ-

դէր 'ի վերն լինել և յանչափս զառաւելութիւն . զոր օրինակ He goes beyond all in point of generosity, Գերազանցէ զամենեւնի աստիճաններէ . He rewarded him beyond his merits, Վարձաբերաց զնա աստուէլ ասն զիւր արժանիս :

By նշանակէ զսպառնառս և հնարս գործելոց իրաց . զոր օրինակ All things were created by the word of God, Ամենայն ինչ աբարաւ Բանին Աստուծոյ . He was hurried on by his passion, Ի իրից ցաման յայդ յգեցաւ . He satisfies every body by his conduct, Զամենայն ոք հաճէ իւրով Բարեմարդոնեամբ : — Վարի ևս 'ի ցուցանել զամանակ և զմերձաւորութիւն . զոր օրինակ By day, by night, Զգիւն և զգիւն . Sit down by me, Բազմեաց մօտ աս իս .

From ընդդիմադիպ է նախադրութեանն to, և ցուցանէ զորոշումն ազգի ազգի . վասն որոյ սովորաբար դնի ընդ բայս որք նշանակեն թողուլ զոր կամ զտեղի ինչ, կամ զմեկնել և ղեկանել . զոր օրինակ He goes from London to York, Գնայ 'ի Լոնսդէն 'ի Եոր . I have received letters from your sister, Ընկաւայ Բարձր 'ի քեռնի քոյմի :

In, into 'ի, 'ի մէջ . In առ դադարումն յարաբերի, և into առ շարժումն . զոր օրինակ He is in England, ՅԱնգլիա է նա . I shall go into the garden, Երթայ 'ի պարտէզն . — Այլ սակայն եթէ շարժումն յանուանեալ ինչ տեղով ինչ գնի in. զոր օրինակ Տե՛սի զնա զի զգնայր 'ի Թի-Թուրի, I saw him walking in the Tuileries .

Off ցուցանէ զբաժանումն կամ զհեռաւորութիւն . զոր օրինակ He went off to America, Մեկնեցաւ գնալ Ամերիկա . He lives two leagues off, Երկու խաւախօս հեռի է աստի : — Զուցանէ ևս զյապաղումն . զոր օրինակ He puts me off from day to day, Օր յօրէ յապաղեցաւ ցանն զիս :

On կամ upon 'ի վերայ . գիտեա զի upon յայնժամ և եթ վարի՝ յորժամ անուանեացի տեղին յորոյ վերայ դնելի է ինչ մի, կամ ցուցի իրն դնելի . զոր օրինակ Շա՛ծկեա ընդ Լի-Լի, ասելի է Put your hat on, այս ինքն Դիւր ղգլխաւիտ 'ի վերայ . բայց չմարթի ասել upon, բայց եթէ այսպէս Put your hat upon your head, այս ինքն Դիւր ղգլխաւիտ 'ի վերայ գլխոյ քոյ : On և upon վարին և ըստ այլ առմանց զորոց տես 'ի Բաւադիրս :

Over 'ի վերայ, 'ի վերայ, 'ի բարձունց . զոր օրինակ The evils that hang over our heads, *Չարիք ու վերահաս են գլխոյ մերոյ :* — *Կշանակէ ևս ընդ, անդր քան . զոր օրինակ* He travelled all over Italy, *Ճանապարհորդեաց ընդ ամենայն իսպախա .* He leaped over the brook, *Վաղեաց անդր քան դառնալին :* — *Յորժամ զկնի բայցից դիցի over, ցուցանէ զգործն եղեալ և անցեալ . զոր օրինակ* The danger is over, *Էանց ձգանգն .* My work is over, *Աւարտեցաւ գործն իմ .* I have read your book over, *Ընկերաց ղմագետնդ ծայր 'ի ծայր :*

Out աբառս, աբառոյ : Out of *ցուցանէ երբեմն զպատճառ իրին . զոր օրինակ* She did it out of spite, *Չարաւէտմբ արար նա դայդ :* — *Ցուցանէ ևս զհեռաւորութիւն անձին կամ իրի . զոր օրինակ* Go out of my sight, *Ի բաց կաց յերեսաց իմոյ .* He is banished out of his country, *Տարագրեալ է նա յիւրեանէն :*

Through ընդ, 'ի (ներգոյական) . զոր օրինակ She looked through a grate, *Հայեր նա ընդ վանդակապան .* He came in through one gate, and went away through another, *Եմաք նա ընդ մի դռան, և ել ընդ միւսն .* His generous mind shines through all he does, *Աւաքայեղանութիւն նորա ցոյցէ յամենայնի դէր առնէ :* — *Through եղեալ ընդ out, ցուցանէ զյարատեութիւն և զընդարձակութիւն . զոր օրինակ* Throughout the year, *Ընդ առն բնական .* Throughout the universe, *Ընդ քիւնդերս ողջոյն :*

Till, untill մինչև, ոչ, զժամանակէ ևեթ ասին . զոր օրինակ I waited for you till two o' clock. *Մնայի քեզ մինչև քծամ երկուրդ :* — *Եթէ ոչ զժամանակէ իցի բանն, յայնժամ վարի սովորաբար to կամ even . զոր օրինակ* Ի Փարիզէ մինչև ցլէնքըն, *From Paris to London. Սիրէ նա և զմշակս, He loves even his enemies.*

To դնի առաջի անուան որ ցուցանէ զտեղին յոր երթայ ոք, կամ զանձն առ որ խօսի, կամ զգործն յոր պարապի . զոր օրինակ Երևոյց 'ի Լոնքըն, *I shall go to London. խօսեցայ առ քիկիկն, I spoke to the lady. Պարապիմ յառաջն, I apply myself to study. — Վարի երբեմն և 'ի հանգիստութիւնս ինչ . զոր օրինակ* She is but a fool to her sister, *Համարաւէտմբ քեան իւրոյ յիմար ոք է նա :*

Toward, towards 'ի, դէպ 'ի, առ . զոր օրինակ *He will come toward the end of the week*, Ի վերջ եօթնէկէս եկեացէ . *He is charitable towards the poor*, Մարտասէր է առ աղքատս : — Ի բառէս *ward* դէպ 'ի յօրինին բարդութիւնքս այսոքիկ, *hitherward* դէպ առ, *titherward* դէպ անդ, *upward* դէպ 'ի վեր, *downward* դէպ 'ի վայր, *forward* դէպ յառաջ, *backward* դէպ իջն :

Under ընդ, 'ի խոնարհ, 'ի ներքոյ . զոր օրինակ *Under the table*, ընդ սեղանով . *Under fifteen years*, Ի հնգեքսան տարի և 'ի վայր . *Give good examples to those that live under your care*, Լէր օրինակ բարեաց ուրոյ ընդ քոյով իցեն խնամովք : — *Կշանակէ երբեմն նոսալ* . զոր օրինակ *I cannot sell it a farthing under five pounds*, Չիարեմ վաճառել զայդ դանկ փ նոսալ քան զհինգ լիբայն :

With ընդ, հակառակն է *from* . Յորժամ դալոյ և գնալոյ բանք իցեն, բազում անգամ մասնիկս *along* յարակցի ընդ *with* . զոր օրինակ *Come along with me*, Եկ ընդ իս . *Go along with him*, Գնա ընդ նմ . բազում և այլ իմաստք են նախագրութեան՝ զորս տեսցես 'ի Բառագիրս :

Within 'ի, 'ի ներքո, նոսալ, (գործիական հոլով) . զոր օրինակ *Within a few days*, Ի սակաւ առաւելս . *He is within*, Անդ 'ի ներքո է . *He offered within ten shillings of the price*, Տասն շիլին նոսալ է քան զգինն . *Versailles is within four leagues of Paris*, Վերսայլ լորս յշնոթ հեռի է 'ի Փարիզէ :

Without առանց, առքառայ . զոր օրինակ *He cannot live without his friend*, Չիարէ կեալ առանց բարեկամին . *He is without*, Արքառայ է :

Վասն խնդրոց իւրաքանչիւր նախագրութեանց զարգեմք զայլ կանոնս առանձինն . զի շատ իսկ 'ի վերոյգրեալ օրինակսոց ցուցանի թէ զոր հոլով իւրաքանչիւր 'ի նոցանէ պահանջեց ըստ իմաստին . իսկ զԹերլին լիալիւ լցուցանել Բառագիրոց սրտոք են և ոչ Քերականին :

Վ Ա Ր Ժ Ք Ժ Ը .

Ծեր ոմն և փոքր մանուկ մի | ածէին | զէշ մի 'ի մեր-
old man little boy | were driving | ass next

ձակայ վաճառանոցն 'ի վաճառել :

market to sell .

Որպիսի յիմար ոք անմիտ է սա , ասէ այր ոմն 'ի վերայ
What a fool fellow to say

Ճանապարհին , ընեւ խոնջեալ հետիոտս , զի էշ իւր
road trudging it on foot

երթիցէ թեթե :

to go light .

Ծերն լուեալ զայս , եդ զմանուկ իւր 'ի վերայ իշոյն , և
to hear to set

երթայր սուլելով 'ի կողմանէ նորա :

to go to whistle by the side .

Քաջ է ստահակդ , կոչեաց երկրորդ ոմն առ մանուկն ,
sirrah ! to cry

իցէ՞ այս 'ի դէս վասն քո | ձիավարել | , մինչդեռ
fit | to be riding |

եղկելի ծերունի հայր քո | երթայ | հետիոտս :
poor | is walking |

Հայրն 'ի վերայ այսր թշնամանաց՝ էառ 'ի վայր զորդին
rebuke to take

իւր իշոյն և հեծաւ ինքն :

Տեսանէք դուք , ասէ երրորդ ոմն , որպէս ծոյլ ծերն
to see to say lazy

ասիրատ ձիավարէ ընդ երկայնութիւն (Ճանապարհին)
knave a long

'ի վերայ իւրոյ գրաստուն , մինչդեռ եղկելի մանուկ իւր
փոքրիկ գրեալ թէ կաղացեալ է ընթանալով :
crippled with

Ծերունին | վաղվաղակի իբրեւ | լուաւ զայս , զի էառ 'ի
| no sooner | to hear , that to take

վեր զորդի իւր զինի իւր :

Աղաչեմ բարեկամ քաջ , ասաց չորրորդ ոմն , քոյ իցէ էշդ
to pray friend honest , your own

այդ : — Այո , ասաց այրն : — | Ոչ ոք կարօտցէ կար-
Yes , — | One would not have thought

ծել | այդպէս, պատասխանեաց միւսն, | վասն ձեր
| to reply | by your

բեռնաւորելոյ | զնա այդպէս անողորմաբար :
loading

Դու և որդի քո լաւ ևս կարող էք տանել զեղիւն
better able to carry

գրաստդ, քան նա զձեզ :

Ամենայն ինչ առ հաճոյ լինել, ասաց տերն, և իջեալ ընդ
Any thing to please owner to alight

որդւոյ իւրում, կապեցին նոքա զազդերս իշոյն 'ի միասին, և
to tie legs together,

օգնականութեամբ ձողի միոյ ջանային տանել զնա 'ի վերայ
by help pole to endeavour

ուսոց իւրեանց ընդ կամուրջն որ ածէր 'ի քաղաքն :
shoulder 'ի վերայ bridge to lead town.

(Այս) էր տեսարան իմն այնպէս զուարճալի զի ժողով
sight entertaining

վուրդն խուժեաց ամբոխիւ խաղ տանել ընդ այն, մինչև
to run in crowds to laugh at

էն | տհաճեալ ընդ | անչափ քաղցրութիւն |
| conceiving a dislike | overcomplaisance |

տեառն իւրոյ, խզեաց զպարանոն որք կապեալ ունէին
master to burst cord

զնա, խուսեաց 'ի ձողէն և գլորեալ անկաւ 'ի գետն :
to slip to tumble river.

Եղիւն ծերունին | որպէս և կարաց | դարձ արար
| the best | to make of his way

'ի տուն իւր | ամօթահար և լիկեալ | , զի վասն ջանաւորն
home | ashamed vexed | by

հաճոյ լինել ամենեցուն՝ հաճոյացաւ և ոչ ումք, և
to please every-body nobody

կորոյս զէշ իւր 'ի վաճառս :
to lose bargain.

Ա. Կրթութիւն Առդանութեան և Ուղղագրութեան
(35, 36) Ս. Whereupon, without delay. Վ. with a long
train of attendants.

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (18)
Ս. God grant a long life to sultan Mahmoud. Վ. may value
one's self on one's possessions.

Գ Ա Ս ԺԹ.

ՅԱՂԱԳՍ ՄԱԿԱՅԻՑ, ՀԱՂԿԱՊԻՑ ԵՒ ՁԱՅՆ-ԱՐԿՈՒԹԵԱՆՑ .

Մակբայք են յայտարարք հանգամանաց բայից ածականաց նաև այլոց մակբայից . զոր օրինակ Գրէ նա Բարւոյ, She writes well. Կա յոյժ Բարի ոչ է, He is very good. Ընթեաւորաւ իւրի աւելաւէս, You read more correctly.

Բազում ազգք են մակբայից . որպէս

ԹՈՒՆԱԿԱՆՔ . once յի անգամ, twice երկիցս, thrice երեցս, four times քառիցս, ևն :

ԴԱՍԱԿԱՆՔ . first 1 զառաջինն, secondly երկրորդ անգամ, thirdly երրորդ անգամ, lastly ՚ի վերջէ, finally վերջապէս :

ՏԵՂԱԿԱՆՔ . here աստ, there անդ, where ուր, hence աստի . hither աստ, thither անդ, whither 2 ուր, thence անստի :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՆՔ . now այժմ, before յառաջ (քան), after յետոյ, often յաճախ, when յորժամ, to-day այսօր, yesterday յերէկ, to-morrow վաղիւ, seldom քանակ ուրեք, sometimes երբեմն, ԴԵՐՆ :

ՔԱՆԱԿԱՆՔ . little սակաւ, very little յոյժ սակաւ, enough շատ, Բաւական, much Բազում, very much Բազում յոյժ, too much իւրի յոյժ :

ՈՐԱԿԱՆՔ . well Բարւոյ, badly չարւոյ, wisely իմաստաւ Բար, justly աւարտապէս :

ԵՐԿՐՑՅԱՆՔ . perhaps թեւեւ, possibly հնար է, perchance ըստ Դիպար, probably յարթ է :

ՀԱՍՏԱՏԱՆՔ . yes այո, indeed յերաւի, truly ճշմարտապէս, certainly սուրբապէս, for sure անկեղախորժ, no doubt անստորախոս :

ԲԱՑԱՍՏԱՆՔ . no ոչ, not ոչ Բնաւ, by no means, Բնաւ, not at all ոչ Բնաւ, ամենեւին, in no manner ոչ իւրի, not in the least ամենեւին ոչ :

1 Յորժամ Թուագրովք նշանակին դասականքս, գրին յայնժամ այսպէս . 1st, 2^{ly}, 3^{ly}, 4^{ly}, ևն :

2 Hither, thither, whither վարին յիմաստս որ շարժուին ինչ ցուցանեն ՚ի դաւ կամ յերթաւ ՚ի տեղի ուրեք (զորեն լատինականացն huc, illuc, & quod) .

ՀԱՐՑԱՎԱՆՔ. how 'բոլոր, why ընդհին, how much քանի, 'բոլոր, how many և քանի, how often քանիցս, when երբ, where 'տեղ, whither ուրանձր :

ԲԱՂԴԱՏԱՎԱՆՔ. more աստեղ, քան, most աստեղագոյն, much more քանի աստեղ, as much որչափ, less քանիս, least քանիս յոյժ, much less յոյժ քանիս, as որչափ, այնպէս :

Են մակբայք որ ունին ըստ ածականաց բաղդատական և գերագրական. զոր օրինակ often, oftener, oftenest յաճախ. soon, sooner, soonest ձաղ. far, farther, farthest հեռի, ևն :

Մակբայք մեծաւ մասամբ կազմին յածականաց և յանցեալ գերբայից, յաւելմամբ մասնականս ly. զոր օրինակ wise, իմաստուն, wisely իմաստնաբար : honest առաքիւնի, honestly առաքիւնաբար, ևն :

Մակբայք գրեալ թէ միշտ յառաջընթաց լինին ածականաց և յետագոս բայից. բաց 'ի մակբայիցս always, never, often և seldom, որ գնին յառաջ քան զբայս : — Ի բաղդորեալ ժամանակս բայից՝ մակբայն գնի ընդ մէջ օժանդակին և անցեալին : — Մակբայք յանդեալք 'ի ly մարթին և յետագոս և յառաջընթաց լինեալ բայից :

Գիտեա զի նախագորութիւնքս of, by, upon, at, in, with յարին երբեմն 'ի վերջս մակբայիցս here, there, where, որով յայնժամ վարին յետինքս փոխանակ գերանուանցս this, that, which. զոր օրինակ

Վոխանակ

Hereof,	of this.	այս, աստի.
Thereof,	of that.	այն, անի.
Whereof,	of which.	ոյր, ուստի.
Hereby,	by this.	որով, աստեղ.
Thereby,	by that.	որով, անդան.
Whereby,	by which.	որով, ան.
Hereupon,	upon this.	'ի վերայ այս.
Thereupon,	upon that.	'ի վերայ այն.

1 վարի how much ընդ անուանց իրաց որ կշռին և չափին, և կմ մտք ըմբռնին. իսկ how many ընդ անուանց որք ընդ թուովք անկանին. զոր օրինակ how many books. քանի մատենք :

Whereupon,	upon which.	'ի վերայ որոյ .
Hereat,	at this.	առայս, ընդ այս .
Thereat,	at that.	առայդ .
Whereat,	at which.	առինչ .
Herein,	in this.	այսմ .
Therein,	in that.	այնմ .
Wherein,	in which.	յորում, ուր .
Herewith,	with this.	այսո, սովա .
Therewith,	with that.	այդո, դովա .
Wherewith,	with which.	որով :

ՇԱՂԱՅՊ անուանին մասնիկք զօղիչք բառից և բանից ընդ միմեանս . գլխաւորք 'ի նոցանէ են այսոքիկ .

And և .	But ալ, բայց .
As if որպէս թէ .	If, whether եթէ .
So that այնպէս ղի .	Viz այսինքն .
Insomuch that մինչ ղի, այն քան ղի .	In as much as մինչ ղի, այնչա՛տ ղի .
Yet սակայն .	Rather than առաւել քան .
However սակայն և այնպէս .	Or կամ .
For քանի .	In order that որպէս ղի .
Although, though թէպէտ և .	Since որովհետեւ, քանի .
In short 'ի վախճանի .	Because յետոյ ղի :
Nevertheless բայց սակայն .	

ՉԱՅԵԱՐԿՈՒԹԻՒՆԻՔ եւ մասնիկք արտայայտիչք կրից հոգւոյ, որպէս ցաւոյ, խնդուածեան, զարմանաց, հաւանութեան, արհամարհանաց, բարկութեան, ևն . զոր օրինակ

Ah! ա՛հ .	Come on! ճն երթիցաւ .
Alas! աւա՛ղ .	Cheer up! քաջաւերեաց .
Well! քա՛ջ է .	Ho! ո՛ւ, ո՛ւ Դ .
Right! Բարձր .	Hold! կաց . ղգոյն .
Egad! ո՛ւ քանիչեւեացս .	Softly! չնա՛ղ .
Fy! ճն անԴ .	Hush! լ՛-ռ լե՛ր .
How! որպէս .	Huzza! կեցո՛ք .
What! ղինչ .	Zounds! անիծեա՛ւ .
Lack-a-day! աւա՛ղ .	Silence! լ՛-ռ լե՛ր .
God bless me! քե՛ր ողորմեա .	Woe! վա՛յ, եղա՛ւ :

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԹ .

Ոմն շինական քաղդէացի ածէր այծ մի 'ի քաղաքն Պաղ-
 peasant chaldean to conduct goat city Bag-
 տատու : Նա էր հեծեալ 'ի վերայ միոյ իշոյ , այծն | զհետ
 dad to mount to
 ընթանայր | նորա , միով զանգակիւ կախեալ 'ի պարա-
 follow | հոյ bell to suspend neck
 նոցէն իւրմէ :

Վաճառեցից զայսոսիկ կենդանիս , ասէ ցանձն , առ նուազն
 to sell at least
 երեսուն դրամոյ արծաթոյ : Այսու արծաթով կարեմ
 ուղ. piece silver .
 գնել փակեղ մի նոր , և մի ճոխ զգեստ մետաքսեայ ,
 to purchase turban new vestment սեւ taffeta ,
 զոր պնդեցից դառեալ միով 'ի մետաքսէ ծիրանեոյ . և
 to tie sash silk purple .
 ես եղէց գեղեցկագոյնն 'ի մզկիթին :
 fine at mosque .

Մինչդեռ շինականն | կանխագուշակէր այսպէս 'ի միտս |
 While | was thus anticipating in idea |
 զիւրոց հանդերձեալ վայելից , երեք ճարտար սրիկայք
 'ի վերայ enjoyment , skilful rogue
 կազմեցին հնարս ինչ 'ի կապտել զնա յիւրոց գանձուց :
 to concert stratagem to plunder treasure .

Եւ զի նա երթայր յամր , մին յերկնցն սահեցոյց ճար-
 As he moved along slowly , to slip
 տարուծեամբ զզանգակն 'ի պարանոցէ այծին , և ունելով

զայն պնդեալ , առանց ընկելոյ տեսեալ , յադի իշոյն ,
 to fasten , to perceive , tail

տարաւ 'ի բաց զիւր աւարն :
 to carry booty .

Եղկելի այրն հեծեալ 'ի վերայ իշոյն իւրոյ , և ըսելով միշտ
 riding

զգանգակն , հանապազորդէր 'ի խորհրդեանն , առանց
to continue musing ,

դոյզն երկմտութեան ընդ կորուստն զոր կրեալ էր : Դէպ
least suspicion սեռ loss to sustain . happe-

լեալ սակայն զինի սակաւ ժամանակի դարձուցանել
ning to turn about

զգլուխ իւր , ետես ցաւով և յիւր մեծ զարմանս զի անա
head , to see grief astonishment

սուեն որ էր մի մեծագոյն մասն իւրոց ճոխութեանց
to constitute considerable riches

էր գնացեալ : Եհարց յոյժ կարի անձկութեամբ զայ
to go . to inquire utmost anxiety ճեռ

ծէն իւրմէ իւրաքանչիւր անցաւորաց , որոց նա հանդի
սեռ traveller , հոյ to

պեցաւ :
meet .

Երկրորդ սրիկայն յայնժամ մերձեցաւ առ նա և ասէ
to accost հոյ

ցնա . « Երգարեւ այժմ իսկ տեսի անդ 'ի վայր զայր ոք
just yonder

| աճապարեալ | , տանելով 'ի բաց ընդ իւր այժ մի :
| in great haste | , to drag along

Դեղձուկն էջ փութով , և աղաչեաց զբարերար անծա
to dismount precipitation , to request obliging stran-

նօթն ունել զէչ իւր , զի նա մի կորուսցէ զժամանակ
ger to hold that he might lose time

հասանել առ գողն :
overcome հոյ thief

Նա անդէն սկսաւ զհետ լինել . և յետ ունելոյ յանօգուտս
instantly pursuit , he had in vain

անցեալ ընդ դաշտս մինչ 'ի տեղին | որ նմա ցուցեալ
to traverse հոյ field place | which was pointed out

էր | , դարձաւ խոնջեալ և ամենեկին շնչատապառ 'ի տե
to him | , to come back quite breathless

ղին յորմէ մեկնեալն էր : Անդանօր ոչ եգիտ ոչ զիւր էչն
from whence to set out . There

և ոչ զայրն որ նմա տուեալ էր խաբեպատիր տեղեկու
deceitful informa-

Թիւնս, և որոյ խնամոցն յանձնեալ էր զանասուն իւր :
tion, ար care to intrust

Մինչդեռ վարէր յառաջ զիւր ուղին խորախորհուրդ , նե-
to walk onward pensively re-

ղեալ և ամօթահար ընդ իւր անյաջողութիւն, մտադրու-

xed ashamed at disappointment, atten-

Թիւն իւր զարթեալ 'ի բարձրագոյ ողբոյ և կախանաց
tion to rouse loud complaint lamentation

առն ուրումն եղեկեղոյ (որ) նստեալ (էր) 'ի կողմանէ
sat _____ by the

Զբոսը միայն : Նա յետս դարձաւ յիւր ուղւոյն առ 'ի
 well to turn out way

կարեկից ընել ընդ եղբօր ումէք վշտաց . պատմեաց
sympathise affliction;

նմա զիւր սեպհական թշուառութիւնս , և եհարց նմա
misfortune ,

զգատճառ սաստիկադին տրտմութեանն որ թուէր ընկ-
violent sorrow to seem to op-

Ճեշ ղնա : 1 1/2 1/2 1/2 1/2
press .

“Աւաղ, ասէ եղկեղի պըն, | Կարի ողորմադին ձայնիւ |
Alas ! | in the most piteous tone of voice |

ժինչդեռ կայի աստանօր յըմպել, արկի 'ի ջուրն տուփ
as was resting to drink, to drop casket

մի լի անդամանդիւք | որ յանձն լեալ էր ինձ | տանել
սև diamonds, | that I was employed | to carry

առ խալէֆայն Պաղտատու . և մատնեցայց 'ի մահ կաւ-
calif to put to death 'ի վերայ

կածիւ ունեւոյ խորեալ գանձ մի այնպէս մեծագին :
suspicion to secret valuable.

«Եւ ընդէր ոչ ոստնուս 'ի Զահորդ յորոնեւ զտուփ ք»,
to jump into in search of

ասէ գեղձուկն , զարմացեալ ընդ ասպշութիւն իւրոյ նոր
astonished at stupidity of new

Ծանոթին : — Քանզի այդ է խոր , կրկնեաց պյուն , և ես
acquaintance . — Because deep , to reply

ոչ գիտեմ որ սուղանել և ոչ լուղալ: | Բայց եթե չնորհս
կարեմ to dive to swim. | But if you will be kind

արայցես | առնել ինձ զայս ծառայութիւն, ես տայ քեզ
 enough as | to do service, to give
 երեսուն դրամս արծաթոյ » :

Շինականն յանձն էառ զառաջարկն խնդութեամբ. և մինչ
 to accept offer exultation, whilst

| հանէր | զսարեգօտն և զզգեսան և զմուշական,
 | was putting off | cassock vest slippers,

հեղուր հոգի նորա շնորհակալիս Մարգարէին, վասն
 to pour out soul thanksgiving Prophet

նախախնամական օգնութեանն զոր նմա շնորհէր :
 providential succour to grant.

Բայց ՚ի ժամուն յորում էմուտ ՚ի ջուրն ՚ի խոյզ կարծե-
 the moment to plunge in search preten-

ցեալ տփոյն, այրն (որ էր մի յերեց սրիկայից որ միա-
 ded to

բանեալ էին ՚ի կողոսպակ զնա) էառ զզգեստս նորա, և
 concert to rob to seize garment

երէր զնոսա անկասկած առ ընկերս իւր :
 to bear ներք. security comrade

Ա. Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղադրութեան
 (37, 38) Ս. At length the long-wished-for day arrives. Վ.
 and talk but little to her.

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (19)
 Ս. They were going on, concluded the. Վ. I fear to dis-
 please you.

Դ Ա Ս Ի .

ՅԱՂԱԳՍ ԶԵՂԶՄԱՆ ՄԱՍԱՆՑ ԲԱՆԻ .

Զեղչումն ասի զանցառութիւն կամ յապաւումն միոյ կամ քանի ինչ բառից , որով իմաստ բանին 'ի սակաւ բառս ամփոփեալ՝ ազգողագոյն ևս գտանի և միանգամայն գաշնակաւոր : Յայտ ուրեմն է զի այնոքիկ ևեթ բառք զեղչելի են՝ որ ամբողջութեան իմաստիցն և սլարզութեան բանին ինչ ոչ ստնանիցեն : Զգլխաւորս 'ի զեղմանց թէպէտ և յիւրաքանչիւր դասս ակնարկեցաք , բայց և ուրոյն կարգել զնոսին միանգամայն կարեւոր համարիմք յուսանելեացն գիւրութիւն :

Անյեղի սկիզբն է առ անգլիացիս , զի բառ ինչ յօդաւորեալ միանգամ , զնոյն զօրութեամբ իմանալի է և յամենայն անգամս նոյն ասացուածոյ , վասն որոյ և համայն իսկ բարբառ նոցա զեղչական է . որով և առաւելագունի կարօս մտադրութեան գիտելիքդ առաջիկայք :

Զեղչումն յօդից .

Առ անգլիացիս չիրկնի յօդն 'ի նոյնանիչ բառս , եթէ խնդիր իցեն և եթէ գործօն իրին . զոր օրինակ Այր և զին և մանուկ , A man , woman and child . Տուն և պարտեզ , A house and garden . Արեգակն և լուսին , The sun and moon .

Այլ 'ի տալ պերճութիւն և ազգուրութիւն բանին կրկնի յօդն . զոր օրինակ Ոչ զամբ ևեթ , այլ և զօրն և զժամ , Not only the year , but the day , and the hour .

Զեղչումն անոռանց .

Յորժամ պարզութիւն և դաշնաւորութիւն բանին ոչ աղաւաղեցին՝ զեղչի և անունն . զոր օրինակ Օրէն և Աստուծոյ և օրէն և մարդոյ , The laws of God and man . — Մարթի ևս ասել The laws of God and those of man . այլ անշնորհ է ասել The laws of God and the laws of man .

Այլ յաւելուլ անուանն ազգեցութիւն ինչ յիմաստն , չմարթի զանց առնել 'ի կրկնելոյ զնոյն . զոր օրինակ Քրիստոս Աստուծոյ զօրութիւն և Աստուծոյ իմաստութիւն , Christ the power of God , and the wisdom of God .

Զեղչումն ածականաց .

Յորժամ ածական անունդ 'ի նոյն միտս և նոյն եղանակաւ վարեալ իցէ 'ի բացորոշել զերկուս գոյական անուանս՝ որ իցեն 'ի նոյն թիւ և 'ի նոյն ոճ բանից , ածականն միակի վարի . զոր օրինակ Այբ ո՞ր կարճի՞ և կի՞ն ո՞ր կարճի՞ , A little man and woman . Ահաբ զբիւ և ահաբ թուղի , A bad pen and paper .

Զեղչումն դերանունաց .

Ա . Դերանունդ ի՞մ առաջի անուանց ազգակցաց առ որ ուղղին բանքն , յապաւի առ անգլիացիս . զոր օրինակ Հայր ի՞մ , մայր ի՞մ , Father , mother . Լա՞ւ իցէ , քոյր ի՞մ , Is it well , sister ? Ե՛կ ընդ իս , եղբայր ի՞մ , Come with me , brother .

Բ . Առհասարակ ոչ կրկնին դերանունք 'ի նոյն բանս , 'ի պերճ ասացուածս . զոր օրինակ Սիրեմ զնա և երկնիմ 'ի նմանէ , I love and fear him . Հայր ի՞մ , մայր ի՞մ և բարեկամս ի՞մ , My father , mother and friends . Մանկութիւն նորս , քաջազնութիւն և անմեղութիւն , Her youth , health and innocence .

Եթէ բանն կարի ազգու իցէ՝ կրկնի . զոր օրինակ Ոսկերիս ի՞մ և Դսկերիս ի՞մ հաւատարի ինչ յարոյցեալ են , My sons and my daughters rose against me .

Գ . Յաճախ ևս զեղչի յարաբերականն . զոր օրինակ Այրն զոր նա սպան , The man he killed . Կինն զոր մեծարեմ , The woman I esteem . Պարէրգն զոր լսեայ , The ballad I heard . Այլ վերջինս այս 'ի զըռցատրութիւնս միայն շնորհեալ է :

Զեղչումն բայից .

Ի զեղչումնս բայից այս ինչ և եթէ է գիտելի , զի երբեմն փոխան բային յառաջագոյն յիշատակելոյ՝ դնի միայն օժանդակն կամ նշանակն . զոր օրինակ Համարէի թէ գաւոյ իցէ , այլ

« Է՛կէնոյն , I thought he would come , but he *will* not . Երբեքն
անդր թէ կամ , այլ եւ չգնացի , Let him go thither , if he plea-
ses , as for me , I *will* not . Ասի ևս . Արժանի պարտականւոյ են
և պարտականոյն , They *must* and *shall* be punished .

Ձեզին երբեմն և բայքս *to have , to be , to speak* . զոր
օրինակ After taking *փոխանակ* after having taken , Յեթ անե-
լոյ . If possible *փոխանակ* if is , Եթէ ինչ կարելի . I ever heard
of *փոխանակ* I ever heard speak of , Ձե՛ք լուր (խօսել) ղնման :

Ձեզումն նախորաց .

Նախորդ բառից եղեալ միանգամ իմանի և վասն ամենայն
անուանց որ են 'ի բանի անդ . զոր օրինակ Տեսաւ եւ 'ի վանս ,
'ի պալատս և 'ի շէնս հասարակաց , He was seen in the abbays ,
halls , and public buildings . Խօսեցաւ եւս առ ամենայն մարդիկ և
առ ամենայն կանայս որք ընդառաջ եղէն նմա , He spoke to every
man and woman he met with .

Նախորդս *to* յապաւի սովորաբար առաջի էական դերա-
նուանց , յորժամ կրկին խնդրք սեռի և բնութեան իցեն 'ի
բանին , և բնութեանն խնդր կանխեսցէ քան զսեռին . զոր
օրինակ Մօքս նմա դիւր , Lend him your book . Ասացէ՛ք մեզ
չոր ինչ տեսէ՛ք , Tell us what you have seen . Ահա ինչ զայս
չնոր , Do me that pleasure .

Ձեզումն շաղկապից .

Ի զեղուսն շաղկապից չեք ինչ գիտելիք 'ի մասնաւորի .
բայց այս ևեթ ղն 'ի մէջ երկուց բայից մարմնի դնել կամ
զեղեւ ըստ կամի զշաղկապք թէ *that* . զոր օրինակ Կարծե՛մ
թէ Բարեկամս քո հասեալ են , I think that your friends are arri-
ved , կամ I think your friends are arrived . Ահա թէ քոս և
ճանաչէ՛ք ղն , I say that you do not know her , կամ I say
you do not know her .

Վ Ա Ր Ժ Ք Ի .

Յորժամ Դամոն եղև դատաւարտեալ 'ի Դիոնեսիոսէ բռն
Damon to sentence by Dionysius ուր .

նաւորէն Սիրակուզայ մեռանել | յաւուր միում | , նա
tyrant Syracuse to die | on a certain day |

ինդրեաց հրաման մեկնելոյ | 'ի միջոց ժամանակին |
to beg permission to retire | in the mean time |

յիւր սեպհական աշխարհն , 'ի դնել զարարս իւրոյ ան
to country , to set affair dis-

մխիթար գերդաստանին 'ի կարգի :
consolate family order .

Փիդիաս մատոյց զանձն 'ի բանտարկութիւն 'ի տեղի իւրոյ
Phidias to offer confinement place

բարեկամին , և Դամոն եղև ըստ պայմանադրութեանն
friend according մեկ .

եդեալ յազատութիւն :
to set liberty .

Յորժամ օրն պատուհասին հասանէր մօտ , բռնաւորն
execution to draw near

| շարժեցաւ 'ի հետաքննութենէ | տեսանելոյ զՓիդիաս
| had the curiosity | to visit

յիւրում բանտին :
dungeon .

Մահադուշակ օրն եհաս : Փիդիաս ածաւ և գնայր 'ի միջի
fatal to arrive . to be brought to walk amid

պահապանաց , լուրջ բայց գոհ գիմօք 'ի տեղի պատու
guard serious satisfied air

հասին : Դիոնեսիոս էր ևս անդ :
already

Փիդիաս եհաս . ոտտեալ թեթևս 'ի վերայ բարձրաւանդաւ
to come ; to vault light մեկ . scaffold

կին և զննեալ առ վայր մի զգործարան մահուն , դարձաւ
fold to behold for some time apparatus death , to turn

նա , և հաճոյական իմն եղանակաւ , այսպէս խօսեցաւ առ
pleasing continance, to address

Ժողովուրդն .

assembly :

Իմ աղօթք եղեն լսելի , աստուածք հաշտք են . գահիճ ,
prayer heard, God propitious ; executioner,

արա զքո պարտս :

to do office .

Մինչդեռ նա ասէր զյետին բանքս , շշուկ իմն սկսաւ
to pronounce word, buzz to begin

յառնել 'ի մէջ հեռաւոր Ժողովրդեանն : Հեռաւոր ինչ
to rise among remotest people . distant

ձայն եղև լսելի , և « Դադարեցո՛ , դադարեցո՛ զհա-
voice to stop exe-

րուածն » եղև կրկնեալ 'ի բովանդակ Ժողովրդէն :

cution to repeat by

Այդ ոմն եհաս | փութանակի | : Ի միում վայրկենի
| at full speed | instant

| էջ յերիվարէն և ել 'ի վերայ | բարձրաւանդակին , և
| he was off his horse upon |

ունէր զփիգիաս պնդագոյնս ընդգրկեալ :

to hold strait to embrace .

Դու ազատ ես , գոչեաց նա , իմ սիրելի բարեկամ . Աս-
safe to cry beloved

տուածք լիցին օրհնեալք . ես այժմ չունիմ ոչինչ բայց
to bless

զմահ 'ի կրել :

to suffer .

Այլադուռեալ և գրեա թէ անխօս 'ի բազուկս իւրոյ Դամոնի ,
Pale speechless arm

Փիգիաս ասաց 'ի հատակաւոր ձայնս : Մահագուշակ
to reply broken accent :

վաղվազումն , անգո՛ւթ անհամբերութիւն : Որովհետև ես
haste ! cruel impatience !

ոչ կարեմ մեռանել 'ի փրկել , ես չկամիմ կեալ առաւել
to save survive

(քան) զքեզ :

Դիմնիսիոս լուաւ, ետես զամենայն զարմացմամբ, աչք նորա
to hear, to behold astonishment,

եղէն բացեալ, և նա կարաց ոչ այլ ևս զնալ զիւր հաւա
to open longer to refuse as-

նութիւն ճշմարտութեան՝ այսպէս անդիմադարձ հաւաս-
sent thruth so incontestibly to pro-

տելոյ գործովք: Նա էջ յիւր գահոյից, ել նա ՚ի բար-
ve by fact. to descend throne, to ascend

ձրաւանդակն .

Կեցէք դուք զուգորդք անհամեմատք, աղաղակեաց բռ-
to live pair incomparable, to exclaim

նաւորն . | դուք ետուք անդիմադարձ վկայութիւն | դոյու-
| you have borne unquestionable testimony | exi-

թեան առաքինութեան . կեցէք երջանիկ, կեցէք անուա-
stence virtue; happy renow-

նիք: Եւ, ոհ, արարէք զիս ձերովք խրատուք, որպէս
ned. , to form by precept

դուք հրաւիրեցէք զիս ձերովդ օրինակաւ, լինել արժանի
to have invited by example, worthy

հաղորդակցութեան այսպիսւոյ սրբանուէր բարեկամու-
participation sacred friend-

թեան :

ship .

Ա. Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(39. 40) Ս. Her women will represent to me that վ. the
folly of building castles in the air”.

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (20) Ս.
The story says the sultan was so touched. վ. consulted the
good of his people .

Յ Ա Ղ Ա Գ Ս

ՏԱՂԱԶԱՓՈՒԹԵԱՆ ԱՆԳԼԻՍՅԻՈՅ

Տաղաչափութիւն է չափակցութիւն իմն թուոց վանկից՝
ըստ օրինաց կարգելոց յիւրաքանչիւր լեզուս :

Քերթողական ոտն անդլիացոց կամ Ֆեթալէրջ (jambick)
է, այս ինքն որ իցէ բաղկացեալ ՚ի միոյ սղէ և ՚ի միոյ երկարէ .
որպէս *révéal, obtâin* . կամ Ֆեթաաւ (trochaical), այս ինքն
որ բաղկացեալ է ՚ի միոյ երկարէ և ՚ի միոյ սղէ . զոր օրինակ
jóyful, kindly .

Մեծավերջ չափն ունի զտաղս ՚ի չորս, վեց, ութ, և
տասն վանկից . ՚ի չափս յայս շէշտն անկանի ՚ի վերայ իւրա-
քանչիւր զուգորդ վանկից . Օրինակք .

Մեծավերջ չափ քառավանկ .

With ravish'd ears
The monarch hears. ՏԻՐ՝ՅՏԸՆ .

Մեծավերջ չափ վեցավանկ .

One ev'ning as I lay
A musing in a grove,
A nymph exceeding fair
Came there to seek her love:
But, finding not her swain,
She sat her down to grieve,
And thus she did complain:
“How men our sex deceive!”

Մեծավերջ չափ ութավանկ .

And may at last my weary age
Find out the peaceful hermitage,
The hairy gown and mossy cell,
Where I may sit and nightly spell
Of every star the sky does shew,
And every herb that sips the dew!

Մեծախնդ չարի տառապանկ .

*Սովաւ յօրինին սովորաբար քերթուածք դիւցազնականք
և ողբերգականք .*

Nor fame I slight, nor for her favours call ;
She comes unlooked for, if she comes at all .
But, if the purchase costs so dear a price ,
As soothing folly, or exalting vice ;
And if the muse must flatter lawless sway ,
And follow still where fortune leads the way ;
Or if no basis bear my rising name ;
But the fall'n ruins of an other's fame ,
Then teach me, Heav'n, to scorn the guilty bays ,
Drive from my breast that wretched lust of praise ;
Unblemish'd let me live, or die unknown ;
O grant me honest fame, or grant me none ! փոփ .

*Մեծասարն ունի տաղս եռաւանկս , հնգաւանկս և եօթ-
նաւանկս . յայտոսիկ չափս շէշան անկանի 'ի վերայ անզոյգ
վանկից :*

Մեծասար չարի հռապանկ .

Here we may
Think and pray ,
Before death
Stops our breath :
Other joys
Are but toys . ՈՒՌՔԸՆ .

Մեծասար չարի հնգաւանկ .

In the days of old
Stories plainly told
Lovers felt annoy . ՆԱԽՆԻ ՊԱՐԵՐԳ .

Մեծասար չափի կօրնախանկ .

Little syren of the stage,
Charmer of an idle age,
Empty warbler, breathing lyre,
Wanton god of fond desire.

Սովորական չափք այսօրիկ են զորս յիշեցաք, և 'ի նոսա
առաւել եօթնավանկ, ութնավանկ և տասնավանկ :

Տաղք երկոտասանավանկ որ Ալեքսանդրէն (Alexandrine)
կոչին՝ վարին յայլափոխութիւն դաշնակաւորութեան պատ-
մական քերթուածոց : Յայս ազգ տալից հանդիսան սովորա-
բար 'ի վեցերորդ վանկին է . զոր օրինակ

The ling'ring soul the unwelcome doom receives
And murm'ring with disdain — the beauteous body leaves .

Ի միւս ևս չափ վերջապահ (anapest) կոչեցեալ, որ յեր-
կուց տից և 'ի միոյ երկարէ, որ առ թեթևութեանն կարի
յանկաւոր է ցցոց նուադաց : Ի չափուս յայսմ շէշան ան-
կանի յամենայն յերրորդ վանկս . զոր օրինակ

May I govern my passions with absolute swáy,
And grow wiser and better as life wears away. ՓՈՓ .

Յայս չափ բաղում անգամ յապսւի վանկ մի յառաջնում
տրին .

When présent, we love; and when ábsent, agréé,
I think not of Iris, nor Iris of mé. ՏՐԱՅՏԸ .

Նախնի քերթուք յօրինեցին երբեմն տաղս չորեքտասանա-
վանկս . որպէս

And as the mind of such a man, that has a long way gone,
And either knoweth not his way, or else would let alone
His purpos'd journey, is distract. —

Չորեքտասանականի տաղքդ բաժանին այժմ՝ յերկուս ,
որով կազմի չափ իմն քնարական կարի գեղեցիկ , մինն 'ի
տողից լինելով ութականի՝ և միւսն վեցականի հետ զհետէ .
այսպէս

Beneath this tomb an infant lies
To earth whose body lent
Hereafter shall more glorious rise,
But not more innocent.

Տաղք անյանգք կամ ըստ անգլիացւոց «դիֆալթ» (blank) ,
են նոքին իսկ տաղք գիւցազնականք տասնականի՝ որք չունին
գլանգ : Յայս ազգ քերթուածոց հռչակաւորք եղեն Շէյքս-
փիր , Ելն , Միլթըն և Թոմսըն . ահա պատառիկք ինչ յերկու-
ցուն վերջնոցդ .

A H Y M N

Nature, attend! join every living soul,
Beneath the spacious temple of the sky,
In adoration join; and, ardent, raise
One general song! To HIM, ye vocal gales,
Breathe soft, whose SPIRIT in your freshness breathes:
Oh talk of HIM in solitary glooms!
Where, o'er the rock, the scarcely-waving pine
Fills the brown shade with a religious awe.
And ye, whose bolder note is heard afar,
Who shake th'astonish'd world, lift high to heaven
Th' impetuous song, and say from whom you rage,
His praise, ye brooks, attune, ye trembling rills;
And let me catch it as I muse along.
Ye headlong torrents, rapid, and profound;
Ye softer floods, that lead the humid maze
Along the vale; and thou, majestic main,
A secret world of wonders in thyself,
Sound his stupendous praise; whose greater voice
Or bids you roar, or bids your roarings fall.
Soft-roll your incense, herbs, and fruits and flowers,
In mingled clouds to HIM; whose sun exalts,

Whose breath perfumes you, and whose pencil paints.
Ye forests bend, ye harvests wave, to HIM;
Breathe your still song into the reaper's heart,
As home he goes beneath the joyous moon.
Ye that keep watch in heaven, as earth asleep
Unconscious lies, effuse your mildest beams,
Ye constellations, while your angels strike,
Amid the spangled sky, the silver lyre.
Great source of day! best image here below
Of thy Creator, ever pouring wide,
From world to world, the vital ocean round,
On Nature write with every beam HIS praise.
The thunder rolls: be hush'd the prostrate world;
While cloud to cloud returns the solemn hymn.
Bleat out afresh, ye hills: ye mossy rocks,
Retain the sound: the broad responsive low,
Ye valleys, raise; for the GREAT SHEPHERD reigns,
And his unsuffering kingdom yet will come.
Ye woodlands all, awake: a boundless song
Burst from the groves! and when the restless day,
Expiring, lays the warbling world asleep,
Sweetest of birds! sweet Philomela, charm
The listening shades, and teach the night HIS praise.
Ye chief, for whom the whole creation smiles,
At once the head, the heart, and tongue of all,
Crown the great hymn! in swarming cities vast,
Assembled men, to the deep organ join
The long-resounding voice, oft-breaking clear,
At solemn pauses, through the swelling base;
And, as each mingling flame increases each,
In one united ardour rise to heaven. —

Р. П. П. П. П.

ADAM'S ACCOUNT OF HIMSELF.

“For man to tell how human life began
Is hard; for who himself beginning knew?
Desire with thee still longer to converse
Induc'd me. As new wak'd from soundest sleep
Soft on the flow'ry herb I found me laid
In balmy sweat, which with his beams the sun
Soon dried, and on the reeking moisture fed.
Straight toward Heav'n my wond'ring eyes I turn'd,
And gaz'd a while the ample sky, till rais'd
By quick instinctive motion, up I sprung,
As thitherward endeavoring, and upright
Stood on my feet: about me round I saw
Hill, dale, and shady woods, and sunny plains,
And liquid lapse of murmur'ing streams; by these,
Creatures that liv'd and mov'd, and walk'd, or flew,
Birds on the branches warbling; all things smil'd,
With fragrance and with joy my heart o'erflow'd.
Myself I then perus'd, and limb by limb
Survey'd, and sometimes went, and sometimes ran
With supple joints, as lively vigour led:
But who I was, or where, or from what cause,
Knew not; to speak I tried, and forthwith spake;
My tongue obey'd, and readily could name
Whate'er I saw. Thou sun, said I, fair light,
And thou enlighten'd earth, so fresh and gay,
Ye hills and dales, ye rivers, woods, and plains,
And ye that live and move, fair creatures, tell,
Tell, if ye saw, how came I thus, how here?
Not of myself; by some great Maker then,
In goodness and in pow'r preeminent;
Tell me how may I know him, how adore,
From whom I have that thus I move and live,
And feel that I am happier than I know.
While thus I call'd, and stray'd, I knew not whither,

From where I first drew air, and first beheld
This happy light; when answer none return'd,
On a green shady bank, profuse of flow'rs
Pensive I sat me down; there gentle sleep
First found me, and with soft oppression seiz'd
My drowsied sense, untroubled, though I thought
I then was passing to my former state
Insensible, and forthwith to dissolve:
When suddenly stood at my head a dream,
Whose inward apparition gently mov'd
My fancy to believe I yet had being,
And liv'd. One came, methought, of shape divine,
And said, Thy mansion wants thee, Adam; rise,
First man, of men innum'able ordain'd
First father; call'd by thee, I come thy guide
To the garden of bliss, thy seat prepar'd.
So saying, by the hand he took me rais'd,
And over fields and waters, as in air
Smooth sliding without step, last led me up
A woody mountain; whose high top was plain,
A circuit wide, inclos'd, with goodliest trees
Planted, with walks, and bow'rs, that what I saw
Of earth before scarce pleasant seem'd. Each tree
Loaden with fairest fruit, that hung to th' eye
Tempting, stirr'd in me sudden appetite
To pluck and eat; whereat I wak'd, and found
Before mine eyes all real, as the dream
Had lively shadow'd. Here had new begun
My wand'ring, had not he who was my guide
Up hither, from among the trees appear'd
Presence divine. Rejoicing, but with awe,
In adoration at his feet I fell
Submiss: he rear'd me, and, whom thou sought'st I am,
Said mildly, Author of all this thou seest
Above, or round about thee, or beneath.
This Paradise I give thee, count it thine
To till and keep, and of the fruit to eat:

Of every tree that in the garden grows
Eat freely with glad heart; fear here no dearth:
But of the tree whose operation brings
Knowledge of good and ill, which I have set
The pledge of thy obedience and thy faith,
Amid the garden by the tree of life,
Remember what I warn thee, shun to taste,
And shun the bitter consequence; for know,
The day thou eat'st thereof, my sole command
Transgress'd, inevitably thou shall die,
From that day mortal; and this happy state
Shalt lose, expell'd from hence into a world
Of wo and sorrow.— Sternly he pronounc'd
The rigid interdiction, which resounds
Yet dreadful in mine ear, though in my choice
Not to incur; but soon his clear aspect
Return'd, and gracious purpose thus renew'd:
Not only these fair bounds, but all the earth
To thee and to thy race I give; as lords
Possess it, and all things that therein live,
Or live in sea, or air, beast, fish, and fowl.
In sign whereof each bird and beast behold
After their kinds; I bring them to receive
From thee their names, and pay thee fealty
With low subjection; understand the same
Of fish within their wat'ry residence,
Not hither summon'd, since they cannot change
Their element, to draw the thinner air. —

UPLANDS.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL. 773-936-5000
FAX 773-936-5001
WWW.CHICAGO.EDU

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL. 773-936-5000
FAX 773-936-5001
WWW.CHICAGO.EDU

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
TEL. 773-936-5000
FAX 773-936-5001
WWW.CHICAGO.EDU

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԱՀԱՆԳՔ ՔԵՐԱԿԱՆՍԱԿԱՆՔ

Ա. ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

ԱՌՈԳԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ի ԿԵՐԵՒՈՐ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆՍ յայտոսիկ Առողանութեան և Ուղղագրութեան, որպէս և վասն քերականական Լուծման և Թարգմանութեան, հարկ է տալ 'ի ձեռս մանկանց գիրս գիւր- իմացս 'ի նոյն բարբառ. յորս նախ արժան է նկատել զի իցեն ըստ իմաստիցն օգտակարք և զուարճալիք միանգամայն, և որչափ հնար է ճոխ իցեն ընտանի նկարագրօք և զուգա- տրութեամբ՝ կարեւորացն առօրեայ պիտոյից. և դարձեալ 'ի գիւրագոյն ոճոյ բանից 'ի դժուարինսն վերամբարձք. ըստ այսմ՝ մարթ է կարգել այսպէս զմատենսն կարեւորս. **The new testament**, այս է 'Ն-ը կախարան, **The following of Christ**, Յաւագս նման լինելոյ Քրիստոսի, **The class book**, հասուածք մատենագրաց, **Miss Edgeworth's Moral tales**, Popular tales, Early lessons; **Fenelon's** Adventures of Telemachus; **Goldsmith's** Vicar of Wakefield; **Jonson's** Rasselas; **D. de Foë's** Most surprising adventures of Robinson Crusoe; **W. Scott's** Beauties of the prose romances; **Addison's** Beauties of Spectator; British history briefly told; **Goldsmith's** Abridgment of the history of England, 'Նորին Roman history, 'Նորին History of Greece; **Irving's** (**Washington**) Voyages of Christopher Columbus; **Mrs H. Beecher Stowe's** Uncle Tom's Cabin 1.

1 Յետինս այս վիպասանութիւն որ զգերեացն նկարագրէ զաղետալի և զուարճանաւոր կեանս անբերելիս, այնչափ գե- ղեցիկ է և անվճար ըստ անստգիւտ բարոյականին, և ըստ ան-

Յընտրութեան գրոցս արժան է նկատել զտպագիրսն . զի որչափ հնար է՝ իցէ անգլիացի կամ որ նոյն ամերիկացի տպագրութիւն , կամ առ ՚ի չգոյէ այնոցիկ՝ վերադասել է դերմանացոցն . զի տպագիրք այլոց անգաց բազում այն է զի հոծ և լի են վրիպակօք , որ ոչ գոյզն գայլթակղութիւն է ուսանելեացն :

Ասացելոցս ցարդ դիցուք յօրինակ զառաջիկայ համառօտ վէպս , յորս բովանդակին ոչ միայն ամենայն կանոնք աւանդեալք ՚ի Քերականին , այլ և գոգցես ամենայն կարևորագոյն բառք և ընտանի եղանակ զըուցից կենցաղական կենաց . ընդ նմին և զուարճալի յոյժ և ՚ի խրատ պիտանի . որով շահաւորագոյն զսոյն համարիմք մանկանց ուսանել և առնուլ ՚ի միտ , քան զթերի և զկիսակտուր բառարանսն , որ զմեծ կէսն գրաւեալ ունին բազմաց արդի Քերականաց՝ ՚ի ձանձրոյթ և ՚ի տաղակութիւն ուսանողաց :

Առ ՚ի վարժել զհամբական ՚ի կրթութիւնս յայսոսիկ , նախ արժան է ուսուցչին ընթեռնուլ բարձրաձայն երկիցս և երիցս ՚ի լուր աշակերտաց , զհատուածսն նշանակեալս ՚ի ներքոյ իւրաքանչիւր դասուց . և ապա տալ զնոյն նոցա յընթերցումն . և առ լաւ ևս տպաւորելոյ ՚ի միտս նոցա զհնչումն իւրաքանչիւր ձայնից , տալ գրել ՚ի վերայ տախտակի զընթերցեալն՝ հայերէն նշանագրովք , փակ ունելով ամենեցուն ըզգիրս : Եւ յետոյ միւսանգամ ՚ի վարժս ուղղագրութե , գրել զնոյն անգլիարէն , մեկնաբանելով նոցա օրինակօք զհանրական կանոնս Առոգանութեան և Ուղղագրութեան զոր աւանդեցաք ՚ի կանխաբանութեան Քերականիս : — Օգտակար յոյժ լիցի աշակերտաց զնոյն հատուածս բանից ուսանել ՚ի բերան , առ ՚ի վաղագոյն և ՚ի զըուցատրութիւնս կարևորաց վարժելոյ . այլ զայս պարտս դիցեն նոցա ուսուցիչք ըստ ուղիմութեան համբակացն :

Թերի կատարելութեան հիւսուածոյն , զի յերևելն ՚ի լոյս յերիս ամիսս առաջինս՝ 500,000 օրինակք սպառուցան՝ միայն ՚ի Միացեալ նահանգս Ամերիկոյ , և ցարդ յամենայն բարբառս Խլրոպայլթարգմանեալէ , և յընդագոյն նուազս տպագրեալ :

A MORAL TALE

1. Young John Lounger was a merry lad, but so lazy that he would never put his hand to any business, during his father's life. His father was a locksmith, always at the forge and the anvil. But the boy was not to be induced, either by example, or threats, or entreaties, to handle the hammer or the file. Shears and pincers frightened him; and, having once or twice pinched his finger in the vice, he ever after shunned it with abhorrence. He used to loiter here and there about the streets, dressed in his father's left off and tattered clothes; and would stand for hours together on a bridge; amusing himself by spitting on the water, and watching the eddies made by the current.

2. His father, who was waxing old, was much grieved at his sloth, and would often admonish him, saying: « Jack ¹, my boy, how can you hope to thrive, if you idle your time away so, running to and fro, like a vagrant? What will become of you, when I am in my grave? What resources will you have, when you must shift for yourself? Look at all my fellow workmen's sons: are they not seen to work steadily from morning till night? And are you not as strong as they? » But this was of no avail. John was deaf to the most pathetic remonstrances. Neither his father, nor any mediator was able to move him.

3. When the honest mechanic died, he left his boy to the value of twenty pounds, english money. After the

1 Գողորական կամ փառքըշականն՝ անուանս John.

burial, and when the first burst of sorrow was over, John began to muse on the way of making the best of his stock of cash. « Now, thought he, I am forsaken and bereft of support. I must bid farewell to idleness, and bestir myself. Too late I feel the wisdom of my father and his friends' advice. Let me consider whether there is aught that I can do with little trouble. Painting, music and poetry claim more exertions than I am prone to make. The law I have no taste for: I could never contrive to prove that white is black, and black white.

4. « I hate physic. If I turn soldier, besides reckoning the necessity of fighting, which is a very unpleasant one, I must submit to numberless toils and hardships: now shrinking with the biting cold, now sweating in the burning heat, now sunk over my ankles in miry marshes. No; I have not the warlike spirit of my cousin Tom ¹, who served under general Reckless, and who was slain in a battle fought against the Chinese. Poor cousin Tom! He has been dead these two years. He preferred roaming abroad to staying here with his parents and relations. He left the country six years ago, to seek for adventures. He at last enlisted himself at Gibraltar, and had been eighteen months in the army when he was killed.

5. « Had he been of a character less bustling and fiery, or less fond of wandering, he had perhaps reached a good old age; whereas his rashness brought him to an untimely end. A sailor's life also has its fatigues and dangers. How many a storm-beaten vessel, borne on swelling waves, with her sails shred by the wind, has split on rocks, or has been wrecked on distant and unknown shores, or has been caught among the icy mountains of the frozen

¹ Դուռազական անուանս Thomas.

sea, and stuck there for ever! No, I swear it shall never be my lot to be a seaman, if I can help it. Let such as prefer glory to ease rush into peril, and exhaust their strength with fatigues. I am for a quiet life. Upon the whole, I think that trade will suit me better than any thing else ».

6. He had scarce made up his mind when he sprang from his chair, brushed his coat, buttoned it, put his hat on, and sallied forth, looking about him, as he strode along the streets, in search of a little shop, that might suit his purpose. At length he found a very small one, that hit his fancy. It looked very neat. It was almost square, being twelve feet long by eleven wide, with a little back-shop. This is the very thing I want, said he to himself. He entered the adjoining shop, which was occupied by a barber, a tall, lean, bald-headed man, with a shrewd countenance and a prying look, and begged to be directed to the owner of the house.

7. This the barber did not do before he had asked him a great many questions, and related to him a few particulars about the last tenant of the shop, Mr. ¹ Pane, a glazier, whose wife kept three cats, because she was afraid of mice ; and he added, by the by, that mice were swarming there, being allured by the vicinity of a cheese-monger's shop. He knew that better than any one, because it was ten years since he first came to reside there. At length he gave him the landlord Mr. Sulky's address ; and, in conclusion begged leave to assure his future young neighbour that his comb and razor were always at his service. And when John was about to leave him, he detained him to say that, should any body call

to see the shop, he would deter him from applying to the landlord.

8. As soon as John could get rid of this talkative fellow, he repaired in haste to the house of the landlord, which stood in a by-street, not far from thence. He knocked at the door, which was opened by a maid servant. « Is Mr. Sulky at home ? » he inquired of her. — « Yes, Sir. Please to walk in ». And leading the way through a narrow passage, she came to a parlour door, which she half opened ; and peeping in, she said : « There is a gentleman without, who wants to speak to you, sir ». — « Let him come in », said a hoarse rough ¹ voice ; and John was accordingly ushered into the room, where a gruff-looking old man sat by the fire-side, in his night-cap and slippers.

9. An infant stood beside him, with a large slice of bread and butter in its right hand, and in its left a piece of string, with a ball slung to the end of it, for a kitten to play with ; while a poodle, that had been gnawing a bone, slunk away with it under the sideboard. The old gentleman bent an angry look on John, and said with a frown : « Well, sir, what do you want ? » The latter, somewhat startled at this ungentle reception, stammered out : « Sir, you have a shop to let ? » — « I have indeed, said the landlord, smoothing his brow. — « I have just seen it ; I come thence, and I wish to know the terms ». — « Oh ! sit down, young man, pray, sit down. So then, you wish to take it ? » — « Yes, sir, if the rent be not too high ». — « Oh ! it is only twenty pounds a year. That's not too high a price, is it ? » — « Why, I don't think 'tis very cheap, said John ; however I'll take it ».

10. « But then, the first quarter must be paid before-

1 Ի բառս յայս *gh* հնչի Գ :

hand, as I have not the pleasure of knowing you ». — « Say no more », interrupted John, drawing a five pound bank-note from his pocket. Mr. Sulky, seeing him comply so readily with his demand, wished he had exacted more. He said that he had two nicely furnished rooms to let, in the same house, that he could dispose of on moderate terms, and he should be glad if he would hire either or both. « Neither, at present, said John, but later I trust I shall be able to take them. In the mean time, can't I board in your house ? » — « To be sure, you can, answered Mr. Sulky. It will cost you forty pounds a year, (that is, ten pounds a quarter, or three pounds, six shillings and eight pence a month,) payable monthly in advance ».

11. « Very well », said John, laying down three sovereigns and two crown pieces on the table. The landlord counted the money, returned the change, and said : « Will you begin to day ? » — « I will. At what o'clock do you dine ? » — « At four o'clock, my dear sir ; and we are so punctual, that, the moment the clock strikes, the dinner is served up ». — « Very well, I shall come back at five minutes to four ». — « Do, said the old man, I shall apprise Mrs. ¹ Sulky of your coming. We are to have roast beef, a veal and ham pie, the remains of a leg of mutton, with potatoes and spinage, and a sodden sheep's head. Do you like sheep's head ? » — « Not very much, returned John, nor spinage neither ; but no matter ; I like beef and potatoes, so it will make amends. I rejoice to see that I am not likely to starve in your house, if you give me the same good fare every day. Good bye, sir ».

12. John had now eleven pounds, thirteen shillings and four pence left, to fit up his shop with. His next step the-

¹ Mrs *ᏌᏍᏏᏍᏗ ᏐᏍᏗᏍᏗ* :

refore, on leaving Mr. Sulky, was to lay it out in glasses, bottles, tea-pots, milk-pots, sugar-dishes, cups, saucers, and other fine earthen ware. These he piled up in a wide open basket, putting the crockery undermost and the glasses uppermost. He then placed the basket at his feet, sat down on a stool, thrust his hands into his pockets, and leaned his back against the wall, in expectation of customers. As he sat in this posture, with his eyes on the basket, he fell into a long and entertaining train of thoughts; for the mind of the idle does not always partake of the drowsiness of their limbs.

13. Now, it happened that there was a slit or chink in the partition; and his inquisitive next door neighbour having crept close to the wainscot, and having lent an attentive ear, overheard John, who did not suspect that he was within hearing of any body as he talked to himself in the following manner. « This basket of mine cost me a little more than eleven pounds, at Brittle, the wholesale merchant's. It is all I have on earth. I have no other resource, not even a penny left. But I don't care. I shall quickly make twenty pounds of it, by selling it in retail. I hope so, and may reasonably expect it. It is impossible that it can be otherwise. These twenty pounds will in a very little while rise to forty, which of course will amount in time to eighty; and, as the larger my capital is, the faster it will increase, I do not doubt but eighty pounds will make two hundred in a short time.

14. « As soon as, by this means, I am master of two hundred pounds, I shall lay aside my trade of a glassman, and turn haberdasher. I shall of course take a larger shop, and remove from that cursed barber, who seems to me to be the greatest babbler that I ever knew, and who might be surnamed the Figaro of London. I shall then no longer hear either that tedious fellow, or the peevish and cove-

tous Mr. Sulky ; a double pleasure, to get away at once from a neighbourhood and a landlord, that are alike disagreeable ; for I hate as much as I despise gossips and misers. I shall now sell needles, pins, thread, cotton, tape, thimbles, scissors, gloves, and so forth, until I have got cash enough ¹ to become a jeweler, and deal in diamonds, pearls, gold and silver trinkets, and precious stones of every species ».

15. « This will make me acquainted with people of the highest rank and standing in the world, to attract whom I shall have no other articles than valuable and fashionable ones. When I have thriven thus far, I shall begin to lead a happy life, and make a noise in the kingdom. Every foreign country, from the Baltic to the Mediterranean, will supply my luxury. France, Spain and Portugal will furnish me with their wines ; Russia with her furs. Nay, ships laden with the treasures of the Indies, will bring me their tributes. I shall be particular about my dress ; wear the finest linen : my coat, waistcoat and trousers will always be of the nicest cut, and after the newest fashion ».

16. « I shall be careful in the choice of my tailor, boot-maker, hatter and hosier ; for I have often heard that people admire the gaudy more than the worthy. He who is well dressed is sure to command respect, however ill bred he may be, and whatever faults he may have : which is lucky ; for we can adorn our persons at less expense than our minds. The number of my friends, both male and female, will increase with my fortune. The rich, how vicious soever they may be, find kind brethren in all those who surround them ² ».

1 Ի բառեւ զի հնչի Ք, որպէս ՚ի laugh & rough.

2 Յիշեալ զի ճոնն է որ խօսի զայսոսիկ :

17. « I shall not yet stop there ; nor shall I give up my trade, so long as there remains any thing to be done. When I have got together as much wealth as I can wish for, and I have made myself master of at least a hundred thousand pounds, I shall make a purchase of the finest house I shall be able to find ; with lands and farms, a park and an orchard. In short, I shall set myself on the footing of a lord. And who knows but I may become one ? And then, for many a mile round, whenever any traveler inquires : « Whose meadows are these ? » — « Lord Lounger's » will be the answer. « Whose fields are those ? » — « Lord Lounger's ». « Whose castle is that ? » — « Lord Lounger's », Always « Lord Lounger's ! » just like what I have read ¹ in the story of Puss ² in boots ».

18. « I shall have my apartments fitted up in the daintiest manner that fancy can devise. The floors, wainscots, doors, windows, shutters and blinds, will be made of precious wood, such as mahogany, rose-wood and ebony. The hinges, bolts, locks and keys, which are everywhere of common iron ³ and brass, will be made of the purest polished steel, inlaid with gold. Ivory and marble will be lavished on all sides ; and silk, muslin, satin, and velvet, skillfully interwoven, will dazzle the eye with the gayest colours. Let me not forget the ceilings, which will be sky-blue, studded with golden stars, and here and there a purple cloud. Methinks I am taking a survey of my mansion, as it has just been made ready to receive me. Driving in at the gate, and crossing the court-yard, my coachman pulls up at a flight of steps ».

1 Անկանոն բայս հնչի աւել յանցեալն (այս ինքն յանկա-
տարն , 'ի կատարեալն և 'ի դերբայ) յայլ ժամանակս աւել :

2 Գողարական և կոշական անուն կատուի :

3 Ի բառիս փոխադարձի հնչումն ո՞ր առաւից և հնչի այլն :

19. « Before the footman has time to ring the bell, the doors are thrown open. I alight from my carriage, and enter a hall, with a marble pavement, and adorned with pillars and statues. Having slowly ascended the staircase, leaning on a balustrade beautifully carved, I pause on the landing-place, to take breath awhile. Passing through the antechamber, I nod to a crowd of lackeys, who, aware of my coming, stand on each side of my way, and bow to me respectfully. I might make them bend the knee; but this were being rather haughty. I blame a man proud to his inferiors. He may awe them into obedience, not into love. Now I think of it, shall my livery be blue and silver, or scarlet and gold? That's a material point. — But I shall settle that by and by ».

20. « I come to the dining-room, hung round with magnificent tapestry, exhibiting flowers and fruits in glowing and natural hues. The table, covered with the choicest meats, and most exquisite wines, provokes hunger and thirst. The cloth and napkins are whiter than snow; the glasses, saltcellars, pepper-casters, mustard-pot, oil and vinegar cruets, and decanters, of the purest crystal; the knives, forks, and spoons, curiously wrought, and the plates of glittering china. What a pleasure for me, who have so long fed on brown bread, coarse meat, stinking fish, and the sour apples that I stole from our neighbour Plumtree's orchard, to behold loaves made of the finest flours of new ground wheat »!

21. « I sit down to breakfast, and though I am both hungry and thirsty, yet, for appearance' sake, and in order to impress my attendants with a sense of my dignity, I check myself, drink very little of that excellent wine, and scarcely eat; leaving most of the dishes untouched; for I would not have my folks about me believe that I am a drunkard or a glutton. After taking this meal, I resume

my walk, and enter the drawing-room, which displays a splendour that smites and dazzles the eye, and can only be matched by the supernatural performance of the genii, to be read of in fairy tales. I come next to the sleeping chamber, the furniture of which is less showy, but not less rich. The bedstead is of foreing wood ; the mattresses are of the softest wool ; the bolster and pillow richly heaped with down ; the sheets of cambric, and the blankets as white as the lambs which bore the fleece that made them. The floor is covered with so thick a carpet, that the heaviest tread cannot be heard.

22. « On the hearth blazes a crackling wood and caol fire, with a bronze fender before it. The poker, tongs and shovel are of shining metal ; the bellows of satin wood, inlaid with mother of pearl ; the chimney-piece is of alabaster. Silver lamps, fed with perfumed oil, shed so soft a twilight through the quiet apartment as to enlighten it without preventing sleep. My study contains an extensive library of books, superbly bound in calf and russian leather, which make up a show, but which I shall seldom read, save Byron's and Moore's works. On my desk is an elegant inkstand, with pens, paper, sealing wax and wafers ; none of which will be of any use to me ; for I had rather go and dig the ground, or saw wood, or do any such drudgery, than study. I never could remember what the school-master taught us. He always chid me, and said I was the worst of his pupils. Indeed I do not think he had a worse ».

23. « Happy was the day when I got clear of him ! What I was at that time, I am still. What do I care to know whether the czar Peter the Great governed the Russians, the Spaniards or the French ? or what profit can I derive from being able to tell, by how many leagues the moon is distant from the earth ? In fact, what is the use

of mathematics, optics, pneumatics and all the other sciences in ics? Nevertheless, I know that in the time of William the Conqueror people did not travel by the rail-road, or in steam-boats. I know too that February has not so many days as March or April, and I have gathered somehow or other superficial information enough to make my friends believe that I am a scholar. The learned and the ignorant are alike liable to judge from appearances. The wise man, who is not to be imposed on, is scarcely ever to be met with.

24. I need hardly say that the upper stories of my house will be furnished in as genteel a style as the rest; and that nothing will equal the comfort of the stables, in which the stalls will be incessantly filled with fresh straw, and the racks and mangers made of polished walnut, will be amply supplied with dry hay, and oats of the very best quality. The spacious coach-house will afford room for a chariot, a phaeton, a curricule, and a cab. The very kitchen will delight the eye with bright rows of pans, kettles, and coppers; and the cellars will be plentifully supplied with above fifty casks of wine and beer, besides gin, rum, brandy and other liquors. I shall not overlook the meanest particulars, whatever they may be. The poultry-yard, for instance, will be stored with pigs, cocks and hens, chickens, turkeys, ducks, drakes, geese and ganders. I was going to forget peacocks. I shall have some; for I have, as it were, a fellow feeling for those birds ».

25. I shall also take care that the kitchen garden be always filled with cabbages, lettuces, carrots, turnips, sorrel, chervil and parsley. Vegetables are very wholesome food. However, as onions, leeks, and garlic disgust me, I will have none. I will even forbid my gardener to plant any. I shall employ the hours between breakfast and dinner in dressing and paying visits; or, on a fine May mor-

ning, in rambling along the winding walks of my garden, or across the verdant sward, enameled with daisies, pansies, and violets, bedewed with watery pearls. And then, resting in the shade of some grotto, hewn out of the rock, or of some fragrant bower, where the honeysuckle and other creeping plants cling to the green lattice, I shall breathe the cool breeze gently blowing through the leaves, and wafting the odours of the rose, the pink, the gillyflower, and the jessamine. There I shall be lulled by the song of the nightingale, the linnet, the redbreast, and the thrush, or by the sweet purling of a brook, rippling o'er a bed of golden sand.

26. At other times, I shall go and inspect the labours of my tenants. Occasionally I shall cheer by my presence the dairy maid, milking the cow, and the shepherd, tending his flock, or shearing his sheep, and the husbandman, guiding the plough, drawn by fat and lusty oxen, or sowing the corn, or reaping the yellow harvest, and binding the sheaves. Sometimes also, mounting my favourite steed, a fiery black horse, shod with silver, prancing and swinging his tail about, (such a one as I saw the day before yesterday in Oxford street) I shall ride through my park, the peaceful retreat of the shy deer; where the stately oak, loaded with acorns, the lofty poplar, the goodly elm, the birch, the beech and the lime, clad with the richest foliage, vie in every variety of green, and form a grove impervious to the beams of the sun. And when the heat has subsided, after a long summer's day, in the month of June, I shall wander across the new mown meadow, strewn with odorous hay.

27. Also, when the weather is warm, I shall often swim and dive. It is universally acknowledged that bathing is a useful and wholesome practice, and I remember that the good doctor Pill was wont to recommend it to my

father. I shall therefore take care to choose my country seat on the banks of the Thames, if possible ; if not, I shall have a canal, twenty feet in depth, dug through my park. And in the month of January, when the fierce north wind, fraught with cold, has frozen its surface, I shall betake myself to the ice, and either slide, as I did in my boyhood, or skate. This last I shall learn of a Dutchman ; the Dutch are renowned for being very good skaters. Nor shall I neglect any of the sports of the field. Behold me, when I go a shooting, with a light, double barreled gun, and accompanied by my pointers and setters, bringing down the pheasant or partridge, the snipe or the woodcock, as it cleaves the air. In vain it flies ; the swifter lead overtakes it.

28. Or again, seated on my pony, I watch my brace of greyhounds, speeding up hill and down dale, or bursting through hedges and thickets, in pursuit of the hare and the rabbit, that sweep fast along. Or, mounted on my hunter, behold me, after a hard run, in at the death of the stag or the fox. Then, leaving this noisy sport, I shall cast the net ; or armed with a fishing-rod, and quietly seated either in a boat, in the middle of the river, or on the bank of a stream, overshadowed with alders or willows, I shall catch the spotty trout, the wily salmon, or the greedy pike ; for, where there are any of the finny tribe, I am sure to get them. To my mind angling is far preferable to shooting, because you are spared the sight of blood. And yet, is it not enough to rive the heart to see a poor harmless creature writhing in the pangs of death ?

29. In all my ramblings, I shall be accompanied by a fine Newfoundland dog and a spaniel. I am fond of dogs. The dog is the friend of man, a faithful friend, the only one that does not desert him. I shall never stay at home, to pore on tedious books, or waste my leisure hours in

foolish studies, unless it rains or snows; or, in short, unless it is very bad weather. It is proper I should be punctilious in the regulation of my time. Accordingly I shall rise, not when the cock crows, but at half past nine o'clock in the morning; that is an hour and a half after the time when I usually awake. At ten I shall shave myself, for I will not adopt that fashion which makes a man look like a he-goat; and when I have washed my face and hands, combed my hair, and dressed myself, I shall breakfast, at a quarter to eleven, on toast and eggs, with tea, coffee, or chocolate; then I shall lunch at one, dine at five, sup at ten, and go to bed at eleven.

30. This, I should think, is better, than turning day into night, and night into day, as many people do. Yet I shall now and then spend a night at a ball, provided it be not in July or August; for I find no pleasure in dancing in the dog-days, as is the fashion in London. I intend also to have a stall at the Opera, for every tuesday, thursday and saturday, and a private box at Covent-Garden, or Drury-Lane theatre on mondays, wednesdays and fridays; but I shall seldom go to the play. I shall find more pleasure in remaining at home of an evening, and playing with my acquaintances at various games, such as cards, dice, chess, draughts ¹ or billiards. On sundays I shall receive the different members of my family. Every month in the year, nay every day in the week, will be devoted to some peculiar amusement: cricket to day, fencing to-morrow, tennis the next day, and so on, all diversified according to the season.

31. I shall probably spend the winter and a part of the spring in town, and the summer and autumn in the coun-

¹ ԅարկաւ ևս ցի հնչի ք, որպէս 'ի laugh, rough, enough.

try ; or occasionally take a trip to France, as it is so near ; it is only one and twenty miles from Dover to Calais. I recollect that Sterne says so in his *Sentimental Journey*. Thus shall I enjoy a bachelor's life for some years, before I think of matrimony. To marry too early is imprudent. But when I am tired of the single state, I shall ask in marriage the beautiful Julia, daughter to Lord Booby, of Booby Hall, in Yorkshire. The Boobies are a family than which there is not a greater, or a more illustrious either, in the kingdom. They have been known from time immemorial. They are powerful people. It is they who occupy the highest posts. The young lady is said to be one of the prettiest girls in England ; and though she is now scarcely fifteen years old, (being younger than I by six years), is full of wit and accomplishments.

32. As five years may glide away before I have reached the state of opulence which I anticipate, she will be twenty by that time ; a fit age for a woman to marry at. Indeed I had thought for some time of Miss O'Crackskull, the Irish heiress, colonel ¹ Breakbones's wife's sister. I do not know which of them is the prettier, but Miss Booby is decidedly the more accomplished of the two. Besides, if what I have heard of Miss O'Crackskull's temper be true, I might be exposed to be hen-pecked, inasmuch as that lady is said to be very fiery ; or at least her sister is said to be so. I never had a glimpse of Miss Julia ; yet she is not unknown to me. I remember having heard my aunt say that she is an angel. Now, my aunt knew her very well, having been her wet nurse, and having married the man cook.

33. She is middle-sized, well shaped and graceful. She

has hazel eyes, a grecian nose, ruddy lips, and teeth like two rows of pearls. Her dimpled cheeks glow with a soft blush, and the beautiful locks of her auburn hair flow on her swan-like neck down to her shoulders. But I am not to be won by a description alone ; and though, to own the truth, dreaming when awake is an habitual thing with me, yet my imagination will never form a phantom in my mind. But the perfections of her mind are still more attractive than those of her person. Her universal knowledge too makes her admired as a prodigy. She sings and dances very well. She can draw, paint, and embroider ; speaks french, italian, spanish and german ; is versed in history and geography ; and besides is skilled in every kind of needlework, in which nobody excels her.

34. She knits and spins as well as any farmer's wife ; and, to enhance all this, she is as good as she is fair, and finds her chief pleasure in the relieving of the poor, who bless her as one sent by Providence. Indeed few people know how accomplished a maid she is ; and albeit the saying is that every body has his failings, I believe that she has none. As it is reported that the earl, her father, is somewhat covetous, and that what he loves most is money, I shall write to him to let him know that I mean to accept his daughter without any dowry ; nay more, that I purpose making him a present of ten thousand pieces of gold, on our wedding day ; and, proud as the peer is of his nobility, there can be no doubt of his being delighted with, and grateful for, so fair a proposal. Indeed I should wonder if he were not : but I need not fear it ; he must be so, above all if he prove to be so very fond of gold.

35. Whereupon, without delay, he will come to thank me for the honour I do him. As I must not miss the slightest opportunity of showing my grandeur and high breeding, and proving that I am quite the gentleman, I shall

assume an air of protecting familiarity, the moment I am apprized of Lord Booby's coming. So, when he is shown in, I shall meet him with a smile, shake hands with him, and say: How d'ye do, my dear lord? I hope you are well. I am very glad to see you, 'pon my soul. You look somewhat tired. Did you come on foot? Pray, be seated. Won't your lordship take some refreshment? Is there any thing you like particularly? Do tell me what you would like to take? Do you smoke? Here, Dick! Dick! I say! What a rogue of a servant! Always out of the way when he's wanted! Dick! bring us some pipes and tobacco and some cigars, a bottle of porter, and a jug of October brewed ale. Now then, let's enjoy half an hour's chat.

36. It may happen that the young lady will not like me at first. But, whether she does or not, she is so submissive to the will of her father that she cannot repulse my addresses; so that I am sure to marry her. On hearing the news of this intended alliance, my friends will come and congratulate me. When all is agreed on, and the wedding day appointed, I shall send for a dress-maker and milliner, and bespeak a number of gowns, scarfs, handkerchiefs, caps, bonnets, and feathers, sufficient to deck a whole army of ladies. I shall also buy two dozens of shawls, fifty pairs of gloves, and innumerable pearls strung into necklaces, bracelets and ear-rings. As for the linen, stockings and shoes, I think I had better leave that to the care of my mother-in-law. After having sent this wedding present, I must pay a visit to my bride elect, in a gilt coach and six, with a long train of attendants.

37. At length the long-wished-for day arrives. I meet the family, who are assembled at lord B's¹. We repair to

1 Հնչեա Պիւ . յընտել զըրոյցս գլխատառն վարի փոխանակ անուանն յառաջն ծանուցելոյ :

the church, and I am made the happy husband of Lord B's daughter. But, still faithful to my views of engraving on the minds of my new family a thorough reverence for my dignity, I strive to hide my rapture under affected coolness. When returned home, my father-in-law will desire me to be seated at his right hand. This of course he cannot fail to do, if it be only to honour his daughter. I shall then produce the ten thousand pieces of gold which I promised, and shall give them to him. And, before he has time to thank me, I shall, to his great surprise, present him with another purse of the same value, with some short speech, as: « You are amazed, a'n't ¹ you? You see, father-in-law, that if I boast of being liberal, I am so in reality. I always give more than I promise.

38. To crown all, I shall order a huge box to be brought in, containing gifts for all the members of my new family. « Ladies and gentlemen, shall I say, allow your kinsman to offer you some slight tokens of his friendship ». I shall then give a rich snuff-box to the grandfather, dolls to the little sisters, hoops, skipping ropes, tops, kites, and other toys to the cousins, nephews and nieces; in short something to all the little ones. The servants will not be forgotten; they will receive an ample share of my bounty. When I have brought my bride to my house, I shall take particular care to breed her in a due sense of her duty to me. To this end, I shall shut her up in her own apartment, pay her a short visit, and talk but little to her.

39. Her women will represent to me that she is stung with grief; and they will beseech me with tears to soothe her anguish: but I shall cut them short, with some abrupt reply, and remain inflexible. Lady Booby will then come

¹ Հնչեալ ենք զոխանակ are not.

with her daughter, and, holding her by the hand, will place her before me, as I am carelessly lying on my sofa. « What brings you here, madam ? » shall I say in a stern voice. The daughter, weeping, sobbing, and heaving deep sighs, will fling herself at my feet. « My sweet lord, » she will say, « I entreat you, for pity's sake, to tell me the reason of your avoiding me thus. How have I deserved this usage ? What would you have me do ? » Then will I (that she may revere me the more) draw up my leg, and spurn her from me, with my foot, in such a manner that she shall fall down several paces from the sofa ».

40. John was entirely swallowed up in this chimerical vision, and could not forbear performing with his foot what he had in his thoughts ; so that, unfortunately kicking his basket of brittle ware, which was the basis of all his grandeur, down fell his glasses at a great distance from him into the street, and, with a loud crash, they were broken into ten thousand pieces. « Holloa ! » cried the barber, running out, and bursting into a roar of laughter ¹, « whose wrecks are these ? Lord Lounger's, I'm afraid ». Then addressing John, he said : « O thou conceited coxcomb ! You are rightly served, and I am not sorry for it. You hate gossips, you say, and I hate self-sufficient fools. And this is the way you would have treated your wife, is it ? for I perceive you took your basket to be her. But the fault carries the punishment along with it ; and you now see, to your cost, the folly of building castles in the air ».

¹ Laughter հիշ որպէս յարմարականին laugh & :

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ա Ն Գ Լ Ի Ա Կ Ա Ն Լ Ե Զ Ո Ւ Ի

Altho',	Although.
A'n't *,	Am not, are not.
Ben't *,	Be not.
By't,	By it.
Can't,	Can not.
Cou'dn't,	Could not.
'D,	Had, would.
D',	Do.
Don't,	Do not, does not.
Do's,	Does.
Do't *,	Do it.
D'ye,	Do you.
E'en,	Even.
E'er,	Ever.
'Em *,	Them.
For't *,	For it.
Fro'the,	From the.
Gi'me *,	Give me.
Ha',	Have.
Hadn't,	Had not.
Han't *,	} Have not.
Haven't,	
He'd,	He had, he would.
He'll,	He will.
Here's,	Here is.
He's,	He is.
I'd,	I had, I would.
I'll,	I will, I shall.

I'm,	I am.
In't,	In it.
Isn't,	Is not.
I'the,	In the.
It's,	It is.
I've,	I have.
Let'em *,	Let them.
Let's,	Let us.
Mayn't,	May not.
Mightn't,	Might not.
Mr., (မုၼ်ၼ်မူၼ် ဝုၼ်-မူၼ်)	Master.
Mrs. (မုၼ်ၼ်မူၼ် ဝုၼ်-မူၼ်)	Mistress.
Ne'er,	Never.
N't,	Not.
O',	Of.
O'er,	Over.
On't,	Of it, on it.
O'th',	Of the, on the.
Oughtn't,	Ought not.
'Re,	Are.
'Rt,	Art.
'S,	Is.
Shan't,	Shall not.
She'd,	She would.
She's,	She is.
Shou'dn't,	Should not.
'T,	It.
T',	To.
Th',	The.
That's,	That is.
There's,	There is.
They'd,	They had, they would.
They'll,	They will.
They're,	They are.

They've,	They have.
Tho',	Though.
Thou'dst,	Thou hadst, thou wouldst.
Thou'lt,	Thou wilt.
Thou'rt,	Thou art.
Thou'st,	Thou hast.
Thro',	Through.
'Tis,	It is.
To's *,	To his.
To't *,	To it.
T'other,	The other.
'Twere,	It were.
Upon't *,	Upon it.
Viz,	To wit.
Wasn't,	Was not.
Was't *,	Was it.
We'd,	We had, we would.
We're,	We are.
Weren't *,	Were not.
We've,	We have.
What's,	What is.
Where's,	Where is.
Who's,	Who is.
Will., Wm.	William.
Won't,	Will not.
Wou'd,	Would.
Wou'dn't,	Would not.
You'd,	You had, you would.
You're,	You are.
You've,	You have.
Yr,	Your.

Բ . Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԼՈՒԾՄԱՆ ԵՒ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՈՉ ԵԹԷ զամենայն կանոնս և զհրահանգս թարգմանու-
թեան առաջի կայ ցուցանել աստանօր, զոր և չտանի չսփ
մատենիս և դիտաւորեալս մեր համառօտախօսուածիւն . այլ
օրինակաւ միով և եթ առաջի առնել թէ զխորդ և որով օրի-
նակաւ վարժել արժան իցէ զաշակերտեալսն 'ի կարևորս յայս
մասն Քերականին, 'ի թարգմանել ասեմ՝ յանգլիականէ 'ի
հայ, և 'ի հայէ յանգլիական : Ասան որոյ ընտրանաւ առեալ
վէպ իմն համառօտ յորում ըստ կարի բովանդակեալ իցեն
կանոնք կարևորագոյն, և բնախօսուածեան լեզուին դժուարու-
թիւնք, զառաջինն թարգմանեմք զայն դոգցես բառ առ բառ,
ոչ ինչ հայեցեալ յանհարթութիւն լեզուիս, այլ զճշգրիտ
և եթ իմացուած բանին, և զկազմութիւն լեզուին 'ի յայտ ա-
ծելով . և ապա զնոյն երկրորդ անգամ՝ կարգեմք թարգմա-
նութիւն, ըստ որում հայացի բարբառոյն վայելուչ պարզու-
թիւնն պահանջէ, որով և ակներև տեսցեն համբալք զխոր
երկոցուն լեզուացդ : Զայս հրահանգս յամենայն դասս կրկնել
և երեքինել պարտք իցեն վարժապետաց :

Իսկ սակս քերականական լուծման՝ յոր յայտոսիկ հա-
տուածս վարժել արժան է զաշակերտեալսն, անկարևոր հա-
մարիմք աւանդել կանոնս . զի ինքնին իսկ յայտ է, և նոյն
ինքն բառական թարգմանութիւնն եդեալ՝ ցուցանէ եթէ
զխորդ ճշգրիտ համար պահանջելի իցէ յաշակերտաց սակս
իւրաքանչիւր բառից, ըստ կանոնաց աւանդելոց 'ի Քերա-
կանի անդ 1 :

1 Ի կրթութիւնս այս զ do և զ did թարգմանեմք միշտ բայիւս
առնել, որպէս և է իսկ նախկին նորա նշանակութիւն, թէ
պէտ և իբր 'ի բազումս է օժանդակ բայ, կամ՝ նշանակ և եթ
հարցական և ժխտական բայից, և մերթ ևս հաստատականաց,
անթարգմանելի 'ի հայ :

A MORAL TALE

1. We are told that the sultan Mahmoud, by his perpetual wars abroad, and his tyranny at home, had filled the dominions of his forefathers with ruin and desolation, and had unpeopled the persian empire.

2. The vizier of this great monarch affirmed that he had learned of a certain dervis to understand the language of birds, as easily as if it were his own; so that there was not a bird that could open his mouth, without being understood by him.

1. Մէք եմք ասացեալ զի սուլտան Մահմուտ իւրով յաւելեալսն սպառնալմբ արտաքոյ, և իւր բռնաւորութեամբ 'ի տան, ունէր լցուցեալ զպետութիւնս իւրոց նախահարց աւերածով և ապականութեամբ, և ունէր անբնակ արարեալ զպարսկականն կայսրութիւն:

2. Վէղիրն այսր մեծի թագաւորի հաստատէր զի ինքն ունէր ուսեալ 'ի միոյ ումեմնէ տէրվիչէ իմանալ զէզու թռչնոց, այնպէս զիւրաւ որպէս թէ այն լինէր իւր սեպհական. այնպէս զի անդ էր ոչ մի թռչուն որ կարէր բանալ զիւր բերան առանց լինելով իմացեալ 'ի նմանէ:

1. Ասի եթէ սուլտանն Մահմուտ իւրովք անդուլ սպառնալմբն արտաքոյ, և բռնակալութեամբն 'ի ներքոյ՝ լցեալ էր զպետութիւն նախահարց իւրոց աւերածով և ամայութեամբ, և թափուր կացուցեալ էր 'ի բնակչաց զթագաւորութիւնն Պարսից:

2. Իսկ վէղիրն թագաւորիս մեծի հաստատէր՝ եթէ ինքն ուսեալ էր 'ի տէրվիչէ ումեմնէ 'ի միտ առնուլ զբարբառ թռչնոց, այնպէս զիւրադոյնս՝ որպէս թէ սեպհական իւր լինէր բարբառոյ նոցին. մինչ զի չէր ուրեք թռչուն՝ որ 'ի բանալ բերանոյն անհասանելի կայր 'ի նմանէ:

3. We cannot decide whether the minister merely pretended that he knew that language, or vainly imagined that he did*; we can only state, that his assertion was generally believed throughout the country; for the reader doubtless knows what credit they give to all that is wonderful, in the eastern countries.

4. As the vizier and the emperor were one duskish evening together, in their return from hunting, Mahmoud, whose sight was keener than his vizier's, saw two owls upon a tree, that grew near a greenish old wall, out of a heap of rubbish.

3. Մէք կարեմք ոչ՝ որոշել եթէ պաշտօնեայն պարզապէս համարէր որ ինքն գիտէր զայն լեզու, կամ մնապարծութեամբ կարծէր թէ ինքն առնէր. մէք կարեմք միայն հաստատել, զի իւր բանն էր ընդհանրապէս հաւատացեալ ընդ բոլոր աշխարհն. քանզի ընթերցողն անտարակոյս գիտէ զոր հաւատս նոքա տան ամենայնի որ է զարմանալի յարեւելեան աշխարհս:

4. Մինչ վէզիրն և կայսրն էին զմի մթին երեկոյ 'ի միասին, յիւրեանց դարձին յորսոյ, Մահմուտ որոյ տեսութիւն էր սրագոյն քան զիւր վէզիրին, ետես երկուս բուս 'ի վերայ միոյ ծառոյ, որ աճէր մերձ 'ի մի կանաչագոյն հին որմն, արտաքոյ միոյ գիղոյ աւերածոյ:

3. Այլ մէք չկարեմք ստուգել եթէ արդեօք պաշտօնեայն պարզապէս համարէր զանձն գիտակ լինել լեզուին, կամ թէ մնապարծ յանձին մեծամտէր տեղեակ դու այնմ. զայս և եթմարթիմք հաստատել զի առ հասարակ աշխարհն ամենայն հաւատալոյ բանիցն նորա. զի և անշուշտ գիտակ է ընթերցողն՝ եթէ քանի արժանահաւատ ընծային դէպք հրաշալիք յաշխարհս արեւելից:

4. Մինչ 'ի մթին ուրեք յերեկոյի էին 'ի միասին թագաւորն և վէզիրն 'ի դառնալ իւրեանց յորսոյ, Մահմուտ որ սրահնագոյն էր քան զիւր պաշտօնեայն, ետես բուս երկուս 'ի վերայ ծառոյ միոյ՝ որ աճէր մերձ յորմ ուրեք մամուսալատ արտաքոյ կարկառակոյտ աւերակոյ:

5. « Do you see those birds upon that tree, which grows yonder? » said the sultan, pointing to one of its largest branches. « I do, answered the statesman, though I did not see them at first, and probably should not have seen them at all, had you not called my attention to them.

6. « Well, said Mahmoud, perhaps they are talking to each-other, and I would fain know what they are saying. If I mistake not, you pretend that you can understand what birds say; since you are so learned, listen to their discourse, and you shall afterwards give me an account of it ».

5. « Առնէք դուք տեսանել զայդոսիկ [Թռչունս 'ի վերայ այգր ծառոյ, որ աճէ անդանօր » . ասաց սուլդանն մասնացոյց լինելով 'ի մի 'ի նորին մեծագոյն ոստոց : — « Ես առնեմ » . պատասխանեաց այրն պետութեան, [Թէպէտ ես առնէի ոչ տեսանել զնոսա զառաջինն, և հաւանականաբար ունէի ոչ տեսեալ զնոսա ամենեկին, (Թէ) ունէիք դուք ոչ կոչեցեալ զիմ մօտադրութիւն 'ի նոսա » :

6. « Բարւոյք, ասաց Մահմուտ, [Թերևս նոքա են խօսելով իրերաց, և ես ըզձայի կամակար գիտել զինչ նոքա են ասելով : Եթէ ես խաբիմ ոչ, դուք համարիք թէ դուք կարէք իմանալ զինչ [Թռչունք ասեն . որովհետեւ դուք էք այնպէս ուսեալ, լուարուք նոցա բանին, և դուք յետոյ տալիք ինձ ինչ համար զայնմանէ » :

5. « Տեսանեմ զ[Թռչունսդ զայդոսիկ 'ի վերայ ծառոյդ ամբարձելոյ անդանօր, ասէ սուլդանն, մասնանիչ ցուցանելով զմի 'ի լայնատարած ոստոց նորա » , — « Պատասխանի ետ այրն պետութեան . « Այո, տեսանեմ արդ, [Թէպէտ և չէր իմ տեսեալ զնոսա զառաջինն, և բնաւ իսկ [Թերևս չտեսաւ նէի՝ եթէ քո չէր ինձ յուշ արարեալ » :

6. Ասէ Մահմուտ . « Բաջ է, [Թերևս իցեն նոքա խօսակից ընդ միմեանս, և ես իզձ լինիմ գիտել [Թէ զինչ արդեօք ասիցեն նոքա : Ո՞չ ապաքէն համարիս դու յանձին՝ գիտել զոր ինչ [Թռչունքն խօսիցին . արդ քանզի համբուռն այդպէս իմաստունդ ես՝ աղէ ունին դիր բանից նոցա, և ապա տացես ինձ համար զորոց լուարդ » :

7. « O prince ! said the vizier, thou hast but to command, for thou art mighty ! Power and dominion are thine, but thou rulest with clemency, and dost outshine the most powerful sovereigns ! Be it as thou wilt, thy slave obeys thee. Deign only to seat thyself here, and wait till he returns ».

8. After having spoken thus, the vizier approached the tree, which he did very cautiously, and concealing himself behind some bushes, pretended to be very attentive to the two owls. When he returned to the spot where the sultan was waiting for him, « Sir, said he, I have heard part of their conversation, but dare not tell you what it is ».

7. « Ո՛ր՛ իշխան , ասաց վէզիրն , դու ունիս (ոչ այլ ինչ) բայց հրամայել . քանզի դու ես կարող : Զօրութիւն և պետութիւն են քոյին , բայց դու կառավարես գթութիւն , և առնես գերափայլել (քան) զկարի հզօր թագաւորս : Եղիցին այս որպէս դու կամիս , քո գերիգ հնազանդի քեզ : Հաճեաց միայն նստուցանել զքեզ աստ , և սպասել մինչև նա դառնայ » :

8. Յետ ունելով խօսեալ այսպէս , վէզիրն մերձեցաւ 'ի ծառն , զոր նա արար կարի զգուշաբար , և ծածկելով զինքն զհետ քանի մի թփոց , համարեցաւ լինել կարի մտադիր երկոցուն բուռցն : Յորժամ նա դարձաւ 'ի տեղին ուր սուլդանն էր սպասելով վասն նորա , « Տէր , ասաց նա , ես ունիմ լուեալ մասն 'ի նոցուն զըուցատրութենէ , այլ համարձակիմ ոչ ասել ձեզ զինչ այն է » :

7. Ասէ վէզիրն . « Հրաման միայն տուր , տէր արքայ , ըստ քոյոյ զօրութեանդ . զի կարողութիւն և պետութիւն քո են , թէպէտ և մարդասիրութեամբ կառավարես , և արտափայլես առաւել քան զհզօրագոյնս 'ի թագաւորաց . եղիցին կամք տեսանդ , և ես եղէց ձեզ կամակատար : Հաճեաց միայն դադարել աստ , մինչև դարձայց ես այսրէն » :

8. Զայսոսիկ բարբառեալ վէզիրին , հուպ մերձեցաւ 'ի ծառ անդր զգուշեալ , և թաքուցեալ զհետ թփոց , կեղծաւորէր ունին մատուցանել մտադիր երկոցուն բուռցն : Դարձեալ ապա 'ի տեղին՝ ուրանօր սպասեալ մնայր նմա թագաւորն , ասէ . « Տէր արքայ , լուայ ինչ ինչ 'ի բանից նոցա , այլ չհամարձակիմ ասել քեզ զայնոսիկ » :

9. « Why not? said Mahmoud, who reddened with anger; for he was the most impatient of monarchs. « We are determined however that you shall repeat to us word for word every thing they have said. Ought not our subject to know that we do not suffer ourself to be trifled with? Speak! What have you heard? »

10. « Sir, said the vizier, thou wast ever kind to thy servant, and hadst forbearance with him; but if thou wert displeased with his account, might he not lose thy favour? » — « Do not fear, said Mahmoud with mildness. Whatever you may say, I promise you I will be indulgent. Compose yourself, and let me hear you directly ».

9. « Ընդէր ոչ, ասաց Մահմուտ, որ շառագնեցաւ բարկու թեամբ, քանզի նա էր կարի անհամբերն թագաւորաց: « Մեք եմք սահմանեալ սակայն զի դուք կրկնես՞իք մեզ բառ առ բառ զամենայն ինչ (զոր) նոքա ունին ասացեալ: Պարտի՞ ոչ մեր հպատակ գիտե՞լ զի մեք առնեմք ոչ համբերե՞լ զմեզ լինել այսպանեալ: Խօսեաց: Զինչ ունիք դուք լուեալ »:

10. « Տէր, ասաց վէզիրն, դու եղեր միշտ բարի քոմ ծառայիդ, և կալար ներողամտութիւն ընդ նմա. բայց եթէ դու իցես տհաճեալ ընդ իւր սպամուծիւնն, կարասցէ՞ նա ոչ կորուսանել զքոյին շնորհ: — « Առնէք մի երկնչե՞լ, ասաց Մահմուտ քաղցրութեամբ: Զոր ինչ և դուք կարէք ասել, ես խոստանամ ձեզ ես եղեց՝ ներողամիտ: Հանդարտեցուցէք զձեզ և թողէք ինձ լսել ձեզ ուղղակի »:

9. Եւ ընդէր, ասէ Մահմուտ շառագնեալ՝ ի սրտմտութեանն, զի կարճամիտ էր նա քան զամենայն թագաւորս. ո՞չ յառաջագոյն գաշաւորեցաք զի բան առ բան ցուցցես ինձ զբանս նոցա: Անդէմ իցես դու սաշտօնեայդ զի անհանդուրժելի են մեզ բանք կատականաց: Արդ խօսեաց զոր ինչ լուարդ »:

10. « Տէր արքայ, ասէ վէզիրն, ցանգ մարդասէր առ ծառայ քո գտեալ, և ներողամիտ եղեր դու նմա. այլ իցէ՞ թէ ոչ անկցի նա՞ ի շնորհաց քոց, արքայ, եթէ անհաճոյ քեզ վէսքն ընծայեսցին »: — Ասէ Մահմուտ քաղցրութեմբ. « Մի՞ ինչ երկնչի, ահա խոստումն տուեալ քեզ, զոր ինչ և ասիցես ներեալ լիցի: Հասկա քաջալերեաց և սպասեալ ինձ վաղվաղակի:

11. « You must know then, said the vizier, that one of these owls has the handsomest son, and the other the most lovely daughter in the world, between whom they are now upon a treaty of marriage; because I must tell you their children love one-another tenderly ».

12. « Is it possible? » exclaimed Mahmoud, interrupting his minister, and laughing heartily. « And where does the daughter live? I should like to see her ». — « She lives in one of the darksome grottoes, with which the passes of the upland yonder abound, replied the minister gravely, but she never goes out without her mother ».

11. « Դուք պարտիք են դիտել ապա, ասաց վէզիրն, որ մին յայտոցիկ բուռց ունի զամենաչքնաղն որդի, և միւսն զկարի սիրեցեալ դուստր յաշխարհի, 'ի մէջ որոց նոքա են այժմ 'ի վերայ միոյ դաշնագրութեան ամուսնութեմ. քանզի ես պարտիմ ասել ձեզ նոցա մանկունքն սիրեն զիրեարս տարփանօք »:

12. « Է՞ր այս կարելի, գոչեաց Մահմուտ, ընդհատելով զիւր պաշտօնեայն, և ծիծաղելով բոլորով սրտիւ: Եւ ո՞ւր առնէ աղջիկն բնակել. ես կամեցեալ էի տեսանել զնա »: — « Եւ կեայ 'ի միում 'ի խաւարին անձաւաց, որովք անցք լեռնադաւառիս անդանօր յորովք են, կրկնեաց պաշտօնեայն ծանրութեամբ. բայց նա երբէք (ոչ) երթայ արտաքս առանց իւր մօր »:

11. « Արդ գիտացէ տէրդ իմ, ասէ վէզիրն, զի միոյ 'ի բուռցս յայտոցիկ որդի մի է չքնաղագոյն, և միւսոյն դուստր սիրելագոյն քան զոր յաշխարհիս մարթ իցէ դտանել. և քանզի մանկունքն սիրեն զիրեարս տարփանօք, վասն որոյ և սոքա դաշն ամուսնութեան կռեն ընդ միմեանս վասն նոցա »:

12. « Եւ մարթիցի՞ այդմ լինել, գոչեաց Մահմուտ մեծաձայն, ընդմիջելով զբան պաշտօնէին, և քրքիջ բարձեալ ծաղու. և ո՞ւր ուրեք իցէ բնակութիւն աղջկանն, կամէի ես ինքն տեսանել զնա »: — Եւ պատասխանի վէզիրն. « Ի խաւարին ուրեք այրի որովք լի են անցք լեռնակողմանցդ. այլ նա չէլանէ բնաւ արտաքս, բայց ընդ մօր իւրում ևեթ »:

13. « This is certainly the first time I ever heard of such a thing, said the sultan. Do you then pretend to say that the daughter of an owl behaves herself so coyly, and that the manners of these birds are no less refined than ours? We give portion to our children, and so do they to theirs, I suppose. But, go on, added he, I am curious to know more ».

14. The vizier proceeded: « The father of the son, a venerable gray-headed owl, said to the father of the daughter, if I understood rightly: « Brother, I do not object to this marriage, provided our wives consent to it, and you

13. « Այս է արդարեւ առաջին ժամանակ ես երբեք չուայ այսպիսի իմն ինչ, ասաց սուլդանն: Առնէք դուք տալա համարել ասել զի դուստր միոյ բուռոյ վարէ զինքն այնպէս զգաստութեամբ, և զի բարոյք այսոցիկ թռչնոց են ոչ նուազ յարգարեալք քան մերքն: Մէք տամք օժիտս մեր որդւոց, և այսպէս առնեն նոքա իւրեանցն, ես կարծեմ: Այլ երթ յառաջ, յաւել նա, ես եմ հետաքնին գիտել առաւել »:

14. Վէզիրն յառաջեաց. « Հայրն ուստերն, մի յարգելի գորշագլուխ բուռ, ասէր հօրն դստերն, եթէ ես իմացայ ուղղապէս. « Եղբայր, ես առնեմ ոչ ընդդիմանալ այսր ամուսնութեան, միայն (թէ) մեր կանայք հաւանեցին այդմ, և

13. « Արդարեւ այս առաջին նուագ է զի զայսպիսիս լսեմ ես, ասէ սուլդանն. տալա ուրեմն այնպէս իմն համարիս զի և դուստր բուռիճակին այնպէս ծնգասէր համեստութիւն յանձին բերիցէ, և զի ոչ սակաւ քան զմերսն յարգարուհիք իցեն կենցաղք թռչնոցս. կարծեմ զի զոր օրինակ մեք օժիտս տամք որդւոց մերոց, նոյն իցէ և առ նոսա սովորոյթ: Այլ յառաջ վարեա, ասէ, զվէպսդ, զի կարի հետամուտ եմ գիտել զկատարածն »:

14. Եւ վէզիրն յաւել ասել. « Հայր մանկանն, որ է բուռ մեծարոյ ալւոր, ասէր ցհայր դստերն, եթէ ուղիղ էր զոր իմացայս. « Չէ ինձ, եղբայր, ընդդէմ կալ հարսանեացս, միայն զի և ամուսինք մեր հաճ և հաւան գտցին ընդ այդ, և խոստանայցես դու պաշտատական դստերդ կարգել յիսուն աւանս աւերեալս »:

promise to settle upon your daughter fifty ruined villages for her portion ».

15. « How many did you say ? » inquired the father of the daughter, in a tone of surprise. — « Fifty, answered the other. Do I require too much ? ». — Pshaw ! you and your son undervalue yourselves » replied the former. « How modest you are ! Do you forget that we are in Persia, and that numberless ruined villages are mine ? »

16. « Instead of fifty, I will give my child five hundred if you please, in addition to two hundred, which are already hers. You might have gone farther, and asked me even for a thousand ; for I could give them, without any detriment to myself ».

դուք խոստանայցէք հաստատել 'ի վերայ ձեր դստեր յիսուն աւերեալ աւանս վասն իւր օժտի » :

15. « Քանիս արարէք դուք ասել », եհարց հայրն աղջկանն միով ձայնիւ զարմանաց : — « Յիսուն, պատասխանեաց միւսն . առնեմ ես խնդրել կարի շատ » : — « Բա՛, դուք և ձեր որդի նուաստացուցանէք զձեզ, կրկնեաց առաջինն : « Ո՛րպէս համեստ դուք էք : Առնէք դուք մոռանալ, որ մէք եմք 'ի Պարսկաստան, և զի անթիւ աւերեալ աւանք են իմ » :

16. « Ի տեղի յիսնից ես տաց իմ որդւոյս հինգ հարիւր եթէ դուք հաճիք, 'ի յաւելուած երկու հարիւրոց, որք են արդէն իւր : Դուք կարէիք ունել երթեալ հեռագոյնս, և խնդրեալ յինէն ևս վասն միոյ հազարի . քանզի ես կարէի տալ զայնս, առանց իրիք չնասու անձինս » :

15. « Քանիս աւանս, եհարց հայր աղջկանն զարմացմամբ : — « Յիսուն, պատասխանի ետ միւսն . մի թէ շատ ինչ խնդրիցեմ » : — Յաւել առաջինն . « Բա՛րէ, դու և որդի . քո անձնանալ խատ առնէք զձեզ . կարի է համեստութիւն : Մի թէ մոռացայք թէ 'ի Պարսս կամք, և զի են իմ անհամար աւանք աւերեալք » :

16. « Փոխանակ յիսնիցն, տաց ես որդւոյ իմում աւանս հինգ հարիւր եթէ կամիցիք, 'ի յաւելուած երկերիւրոցն՝ որ նորա իսկ են : Նա մարթ էր ձեզ համարձակ ևս բարբառել, և խնդրել յինէն աւանս հազար . զի կարող եմ տալ ձեզ զայնս՝ առանց իւրիք անձին ստնանելոյ » :

17. « My wife's father, he went on to observe, had three daughters, and gave each of them four hundred ruined villages; for thousands were then his. He is now grown more wealthy than ever; and between ourselves, it is his intention soon to give each of them seven or eight hundred more ».

18. « God grant a long life to sultan Mahmoud ! Whilst he reigns over us, we shall never want ruined villages ! »
— « You are right, quoth the father of the son ; but we were indifferent to your daughter's fortune ; for, though

17. « Իմոյ կնոջ հայրն , նա գնաց յառաջ ցուցանել , ունէր երկա դստերս , և ետ իւրաքանչիւրումն 'ի նոցանէ չորս հարիւր աւերեալ աւանս . քանզի հազարք էին յայնժամ նորա : Նա է այժմ աճեցեալ առաւել ճոխ քան երբէք . և 'ի միջի մեր , այս է նորա գիտաւորութիւն վաղվաղակի տալ իւրաքանչիւրում 'ի նոցանէ եօթն կամ ութ հարիւր ևս , » :

18. « Աստուած շնորհեացէ երկայն կեանս սուլթանին Մահմուտայ : Որչափ նա թագաւորէ 'ի վերայ մեր , մէք բնաւ ոչ նուաղեսցուք յաւերեալ աւանաց » : — « Դուք էք ուղիւ , ասէ հայրն ուստերն , բայց մէք էաք անխտիր քոյին դստերն բաղդի . քանզի թէպէտ մեր ազգատոհմն է ոչ այնպէս ճոխ

17. Եւ յաւել ասել . « Աներոյն իմոյ երեք դստերք էին , և միոյ միոյ 'ի նոցանէ ետ չորեքհարիւրս աւանաց աւերելոց . քանզի էին նորա յայնժամ աւանք հազարաւորք . և այժմ ճոխագոյն ևս է նա քան որ յառաջն . և խորհի նա տալ այլ ևս ութ հարիւր աւանս իւրաքանչիւր ումէք 'ի նոցանէ . այլ զայս մի դք ամենեկին գիտացէ :

18. « Շնորհեացէ Աստուած երկայն աւուրս սուլթան Մահմուտայ . զի ցորչափ նա թագաւորէ 'ի վերայ մեր , ոչ բնաւ սրկասեսցեն մեզ աւանք աւերեալք » : — « Քաջ է բանդ , ասէ հայր մանկանն . այլ չեն ինչ մեզ բանք զճոխութեանց դստերդ . քանզի թէպէտ և ազգատոհմն մեր ոչ այնչափ ընչեղ իցէ որպէս զքոյդ , սակայն դոյ և մեր մասն սլարծանաց » :

our family is not so rich as yours, still one may value one's self on one's possessions ».

19. They were going on, concluded the vizier, priding themselves on their condition, and exulting over the devastation, which, they pretend, is spreading itself more and more every day. But, as you were waiting for me, I durst not remain longer; for I thought you might grow impatient, and you know how much I fear to displease you ».

20. The story says the sultan was so touched with this fable, that he rebuilt the towns and villages, which had

որպէս ձերդ, սակայն որ կարէ համարել մեծ զանձն իւր 'ի վերայ իւրոց ստացուածոց » :

19. « Նոքա էին երթալով 'ի վերայ, համառօտեաց վէլերն, բարձրացուցանելով զինքեանս 'ի վերայ իւրեանց վիճակին, և խնդալով 'ի վերայ աւերածոյն, որ՝ նոքա համարին, (Թէ) իցէ տարածանելով զինքն առաւել քան զառաւել յիւրաքանչիւր աւուր : Բայց, քանզի դուք էիք սպասելով վասն իմ, ես համարձակէի ոչ կալ երկարագոյն. քանզի ես խորհէի (Թէ) դուք կարէիք լինել անհամբեր, և դուք գիտէք որչափ յոյժ ես երկնչիմ անհաճոյ լինել ձեզ :

20. Պատմութիւնն ասէ (Թէ) սուլդանն եղև այնպէս զգածեալ այսու վիպաւ, զի նա վերականգնեաց զքաղաքս և

19. Եւ աւարտեալ վէլերին զքան իւր ասէ. « Մինչ տակաւին խօսէին նոքա և անձնապանծ լինէին զիւրեանց մեծութեանցն, և խնդային ընդ ասպականութիւնն՝ որ ըստ նոցա բանիցն, որ քան զոր յորդեալ ծաւալէր. այլ ես ոչ համարձակեցայ դեգերել այլ ևս. գիտելով չափ զի սպասեալ մնաս դու ինձ, և խորհէի Թէ դուցէ տաղակասցիս. դու ինքնին գիտես, արքայ, Թէ քանի երկիւղ է ինձ անհաճոյ քեզ լինել » :

20. Եւ վկայէ պատմութիւնն եթէ այնպէս իմն ընդ վէպանն սիրացաւ սուլդանն, զի շինեաց վերստին զքաղաքս և զա-

been destroyed ; reduced the taxes, with which the country was overburdened ; and, from that time forward, consulted the good of his people.

զաւանս, որք ունէին լեալ աւերեալ. նուազեցոյց զհարկս, որովք աշխարհն էր ծանրաբեռնեալ. և յայնմ ժամանակէ յառաջ, խորհեցաւ զբարին իւրոյ ժողովրդեանն :

ւանս աւերեալս, նուազեցոյց զհարկս ծանրաբեռնեալս 'ի վերայ աշխարհին . և յայնմհետէ և առ յապա հոգ խնամոց կալաւ բարօրութեան ժողովրդոց :

Գ. ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԲԱՌԻՑ ԵՒ ԼԵԶՈՒԻ

Զ յառաջատուութենէ անդլիական բարբառոյ և գարու-
թեան գոյզն կանխաբանելով 'ի մուտս գրոցս, ահա 'ի կըր-
թութեանս յայսմ՝ կարգեմք զոր անդէն խոստացաք. այս է
ցուցանել զկազմութիւն լեզուի նոցա, և օրինակօք ինչ 'ի
յայտ ածել զարմատս նորին և զկերպարանափոխութիւնս,
որովք դարուց 'ի դարս հարթեալ և յարգարեալ՝ յայժմեանս
եհասս վիճակ անփոփոխելի. զոր և 'ի խելամուտութիւն ուսա-
նելեացն ոչ անձահ և անօգուտ համարիմք:

Ըստ հայումս և յանդիականին են բառք Արմատականք,
Բարդք և Ածանցք. որով յուսանել անդ զառաջինսն, և
'ի միտ առնուլ զկանոնս վերջնոցդ, մարթի սակաւ արմա-
տական բառիւք՝ յոլովագոյնս յօրինել և 'ի վար արկանել
բարդս և ածանցս: Արդ աւանդեսցուք նախ զկանոնս, և
ապա օրինակօք զնոսին ցուցցուք ակններև¹:

Պարզ կամ արմատական ասին բառք, որ ոչ ծագին յայլ
բառից գտելոց յանդիական բարբառ, թէսլէտ և յայլ լե-
զուս՝ յորմէ անդլիականն յառաջ գայ, համարիցին և նոքին
բարդք կամ ածանցք. զոր օրինակ Man մարդ, Ship նաւ,
Wreck եղծում, Thunder հրդեհ, Foot ոտ, Fire հոգ,
Work գործ, Bolt նեփ, սլաք, ևն:

Բարդք ասին որ յերկուց կամ 'ի բազում բառից յօդեալք՝
'ի մի բառ համարեսցին. զոր օրինակ Firework հրաբռնաս,
Shipman նաւաստի, Workman գործաւոր:

Այսպիսի բառք բազում են յոյժ յանդիական լեզուի,
որով համառօտագոյն ևս է քան զբազում բարբառս, և 'ի
նկարագիրս վառ և խիզախ և նրբիմաստ. մինչ զի փրանկա-

¹ Այս ազգ կրթութեան զբառից օգտակարագոյն ևս
թուեցաւ մեզ, քան զհաւաքումն կարևոր բառից ըստ նիւթոց,
որպէս սովորութիւն է կարգել զհետ քերականաց:

կանն անհաս է 'ի ճշգրիտ բացատրութիւն անգլիացի աշխու-
ժից . զի զմի բարդ բառ նորին հարկ 'ի վերայ կայ յոլովագոյն
բառիւք 'ի յայտ ածել . զոր օրինակ զբարդդ All-shaking
thunder ափնասասն ուրաւսն , 'ի փրանկականին հարկ է ասել
le tonnerre qui ébranle tout . My weakhearted enemies Բնա-
միւ իմ լապատէրս . 'ի փրանկ . mes ennemis sans coeur et sans
courage . Յայսմ որպէս և 'ի բազումս անհամեմատ առաւե-
լութեամբ գերազանցէ հայերէն բարբառս :

Ածանցք կազմին յաւելմամբ մասնկան կամ յանդի 'ի
սկիզբն կամ 'ի վերջ բառից . զոր օրինակ Man Ժար , այր ,
Manhood Ժարդիւնութիւն , աւրութիւն . Bishop Եպիսկոպոս , Bishop-
rick Եպիսկոպոսութիւն կամ Բեմ Եպիսկոպոսի :

Ա . Արմատական բառք անգլիացւոց բարբառոյ մեծաւ
մասամբ յանգլո-սաքսոնէն առեալ են , և գրեալ թէ նոքիմբք
միայն կազմի լեզու նոցին՝ անկարօտ այլոց եկամուտ բառից :

Զի անգլո-սաքսոնն է որ շաղկապէ զբառս նոցին 'ի ձեռն
յօդից և թուական ածականաց , բաց 'ի բառիցս second և
million . 'ի նմանէ են և գերանուանք և բայք օժանդակք , և
գոգցես ամենայն բառք կարեւորք և անփոփոխելիք . բաց 'ի
մակբայից ինչև 'ի ձայնարկութեանց :

Զի ահա 'ի չըջել անդ միանգամ զաչաւնդ տիեզերս , տե-
սանեմք զի անուանք էակաց 'ի սաքսոնէն մուծեալ են յան-
գլիական բարբառ . որպէս Արեգակն sun և Լուսին moon և
աստղք stars , Երկիր earth և Ծով sea , Կուր fire և Ջուր water և
Քայա wood , օր day , գիշեր night , Եօթնեակ week , Կարի year և
Դար age . — Այց ել Դաշտաց fields և Ժարգաց meadows . տես
Հօգս flocks որք անդէն աւածին to graze և Կռնիւն swain որ
պահէ to keep զնոսա . տես անդ և Կնէակն ploughman և Կնէաւ
reaper .

Հայեաց և ընդ քո Ժարմն body , ահա մասունք նորա ,
Գլուխն head , Եւ eyes և ականջ ears և Ետք cheeks , Բերանն
mouth և Կնի chin և Կարանոց neck , Կուրծք breast , Յեռ hands
և Ժապանք fingers , Կրակ legs , Կոտ feet . նոյնպէս և Կնէաւ clo-
thes և Գլխաւի hat և Կապման gown և Գոտկայտ stockings ,
ևն , ամենայն անգլո-սաքսոն է :

Մուտ 'ի Կոտն house նոցա , տես զբարեբանտ տոհմն ղայրն ,

զին և զարդիս *husband, wife, and children* քաղցր կապանքք
միացեալս սիրոյ, Բարեկամութեան և զնրհաղ *love, friendship and kindness*. անգլո-սաքսոնն է որ վերակոչէ զգորովական ա-
նուանս հայր *father*, մայր *mother*, եղբայր *brother* և քույր *sister*.
և զգեղեցիկն զայն բացազանչութիւն *Home, sweet home!*

Ի քառ-բեռն *trade* Անդլիա գնէսցէ և վաճառէսցէ *will buy and sell* ընդ դամա և ընդ ծով *by land and sea*, անկարօտ
օգնականութեան այլում բարբառոյ . փայցէ յանձն և առնուողո-
will lend or borrow կամալար *willingly*; զի հաւասար ըծայէ *to trust* և անյին *himself* և Ֆրէշ-նորին *neighbour*; և քանզի մարաւ
է *skilful* և խնամաբար *careful*, վասն որոյ և յաջողեցի 'ի վախճանի
will thrive at last.

Այլ էթէ ազադութիւն *freedom* սպառնացի *to threat*, որ
պէս մարտիկ *warriour* առնուողո- *to take* զսուսեր *sword* իւր և
զապար *shield*, զաղեղն *bow* և զնետն *arrows*. և կալմեցի *set out*
'ի իւր *call* փեռանն *lord*, Էմմին *earl* կամ արքային *king*. Գի-
տացէ հարկանել *to strike* զիւր թշնամին *his foe*, յաղթել *to over-*
come կամ թաւանել *to die* մարտնելով *fighting*.

Այլ 'ի քան *at home* իւրում և յորժամ գործ *business*
նորա ներեցին նմա *will give leave*, Անգլո-սաքսոնն կարէ ու-
րախ-ութեամբ *merrily* անդուցանել զիւր ժամանակ *spend his time*.
Ոչ միշտ սպարապեսցի անշուշտ յեմպել *to drink* և յափել *to*
eat և 'ի ննջել *to sleep*. այլ երէքասարդէ և արք հասակաւորք
young and elderly men շրջագայելով հետեփա *walking* կամ աշ-
քանակելով յերթիւր *riding*, ռաւելով խնին *fishing* կամ ռաւելով
զերես *hunting* զուարճացին : Իսկ փիկինն *lady* շուրջ պար
առեալ 'ի դստերաց իւրոյ *with her daughters about her* պարա-
պեցի *will be busy* ասուցանել նոցա *teaching* ընթեռնուել *to read*,
գրել *to write*, երգել *to sing*, և արհաւիրել *to draw*. Մի մոռացին
forgotten և ասղեգործք *needle-work*, որովք խայլեցին *to shine*
յաջս աշխարհի *world*.

Ահա 'ի սակաւատող օրինակիդ տեսանէ ամենայն ոք զի
անգլո-սաքսոնն հիմն է անգլիական լեզուի, և յընտանեկան
զըրոյց գրեալ է զուս է ամենեկին . իսկ 'ի բարձրագոյն ոճս
խառն յեկամուտ բառից 'ի յունաց, 'ի լատինաց և 'ի փրան-
կաց : Աստի 'ի յայտ գայ էթ քանի կարևոր իցէ ուսումնս ար-
մատականաց . զի ուսեալ երկերիւր բառս յայտոցիկ՝ մարթիս

սկիզբն առնել խօսելոյ յայս բարբառ , ուր երկու հազարովք
եկամօրցն ինչ ոչ կարացես յօգաւորել բան :

- Բ. Բարդ գոյականք քառասորիկ մարթին բաղադրիլ ք .
 Թ. յերկուց գոյականաց .
 Բ. 'ի միոյ ածականէ և 'ի գոյականէ .
 Գ. 'ի միոյ բայէ և 'ի գոյականէ .
 Դ. յառաջագիր նախդրէ կամ մակբայէ և 'ի միոյ գոյա-
 կանէ . օրինակք ասացելոցս .

Housemaid աշխի՛ն (քան աշէնի) .	Horseman աշխի՛ն , աս- պետ .
Blacksmith Կարգի՛ն (սեռ- Կարգի) .	Greenhouse Զերմանոյ (քան Կաւարի) .
Turnpit շաճիւղաւոր .	Breakfast Եռիւմաշ (Բե- րանաւոր) .
Inside Ինքի՛ն .	Oversight Վերաբնաւոր :

- Բարդ ածականք եռասորիկ բաղադրին . այսինքն է .
 Թ. երկու ածականօք (յորոց երկրորդն մարթի լինել
անցեալ գերբայ) .
 Բ. 'ի միոյ գոյականէ և յածականէ .
 Գ. 'ի միոյ ածականէ հանդերձ նախընթաց մասնկամք .
 օրինակք ասացելոցս .

Allwise ամենագիտ , ամեն իմաստ 1 .	Lighthearted Նաւաթաւիտ .
Warlike Կարեւազմասէր .	Headstrong Կնդագլուխ .
Unkind անհաճոյ .	Beloved Խիւնցեալ .

Յաւելցուք արդ օրինակս ինչ սովորական բարդութեանց .

Ale, գարեջուր ,	House, քան ,	Alehouse, հանաւի գարե- ջուր .
Awe, երկն-շ .	Full, լի ,	Awful, երկն-շաւի .

Bare, Բոնի, Դերի, Foot, ոտն,	Barefoot, Բոնի-ոտն.
Bed, անկողին, Chamber, սենյակ,	Bedchamber, սենյակ անկողնոյ.
Bird, ընկուն, Seller, վաճառող, Birdseller, ընկուն վաճառ.	
Book, մատեն, Seller, վաճառող, Bookseller, գրավաճառ.	
Cart, կառ, Way, ուղի, Cartway, ուղի կառաց.	
Church, եկեղեցի, Warden, պահա, Churchwarden, ընտարար պահ, մայր թորոն (թամակուլ).	
Clock, Ժամացոյց, Maker, գործող, Clockmaker, Ժամագործ.	
Count, հաշիւ, Book, գիրք, Count-book, հաշիւ-գիրք.	
God, տառապած, Father, հայր, Godfather, կնիւհայր.	
Duck, Բատ, Hunting, որս, Duck-hunting, որս Բատից.	
Eye, աին, Witness, վկայ, Eye-witness, աիննապետ վկայ.	
Fish, խաւի, Hook, ծանկ, Fish-hook, կարի խաւի.	
Fire, հոգ, Armes, զէնք, Firearms, հրազէնք.	
Foot, ոտն, Man, մարդ, Footman, հեղակ զինուոր.	
Law, օրէնք, Giver, տառող, Lawgiver, օրէնք-տէր.	
Light, լոյս, House, տուն, Lighthouse, խառն, (լոյս տառան).	

Մարթ է զբարդ բառող անջատել գծիւ զոր օրինակ Stone-cutting, տարաւոր :

Բարդ բայք միակի կէթ բաղադրին, այսինքն միով մակ բայիւ կամ միով նախադրուածեամբ և միով բայիւ. զոր օրինակ

To undergo, կրել ('ի ներքոյ գնալ)	To understand, իմանալ ('ի ներքոյ կալ).
— overburden, բեռնաւորել ('ի վերայ բառնալ)	— overflow, զեղանիլ.
— foretell, կանխախոսել (յառաջագոյն տեսլ).	— forego, հրաժարել ('ի բաց գնալ).

1 Որպէս 'ի հայումս ասեմք 'ի վերայ կալ, 'ի վերայ հասանել փոխանակ իմանալ :

Դարձեալ բայք անգլիացւոց առնուն զհետ իւրեանց ըզմակբայս ինչ կամ զմասնիկս, որովք և իմաստք նոցին փոփոխին 1. և են մասնիկքս այսոքիկ up, down, in, out, off, on, away, over և forth.

Up յաւելու 'ի բայն զնշանակութիւն ինչ ամբառնալոյ 'ի վեր կամ բարձրանալոյ կամ ուղղելոյ և կանգնելոյ. զոր օրինակ յառնել յանկողնոյ, յոտն յառնել 'ի տեղւոջէն, ամբառնալ շինուածոց, ուղղել զանկեալ ինչ կամ զըջեալ, կազմել զճակատ բանակի պատերազմողաց. կամ ընծայել իմաստ ինչ տակաւ բարգաւաճելոյ, որպէս ծառոց բարձրանալոյ, մանկան 'ի հասակն աճելոյ, դիզանելոյ նիւթոց, յաւելլոյ թուոց, մարդոյ 'ի վեր ելանելոյ, աստեղաց քան զէրտս 'ի վեր բարձրանալոյ, իրաց ուղիղ ընդ վեր ձգելոյ. ևս և տայ զնշանակութիւն կատարելոյ և աւարտելոյ. զոր օրինակ

To get, ճգնիւ 'ի վնել.	To get up (ճգնիւ 'ի վնել և աւել) յառնել.
— grow, աճել,	— grow up (աճել բարձրանալ) մեծանալ.
— stir, շարժել,	— stir up (շարժել և աւել) ահաբեկել.
— take, առնալ,	— take up (առնալ և դնել 'ի բարձր) 'ի վեր առնալ.
— come, գալ,	— come up (գալ 'ի վեր) ելալ.
— fill, լնալ,	— fill up (լնալ և լցնել 'ի վեր) լցնալ.

Down ընդհակառակս առաջնոյն՝ տայ զնշանակութիւն ցածութեան. զոր օրինակ զանկանել իրիք 'ի դետին, կամ զճիգն և զշարժումն իջանելոյ 'ի խոնարհ որպէս մարդոյ, և զկործանումն շինուածոց, կամ զխոնարհել լուսաւորաց քան

1 Երբեմն թարմատար և եթ դնին մասնիկքս 'ի զարգ. որպէս out ընդ բայս որք նշանակեն խնդրել և գտանել. զոր օրինակ To find out գտնել:

զեզերտս 'ի վայր, որպէս արեգական մօտնեւ, և նաւու առ
հեռաւորութեան անտես լինեւ յաչաց. զոր օրինակ

To play, ԴԻԷԼ,	To play down (ԴԻԷԼ 'ի վերայ) չնսփել.
— come, գաւ,	— come down (գաւ 'ի վայր) իջանել.
— take, առնաւ,	— take down (առնաւ 'ի վայր) իջացանել.
— beat, հարկանել,	— beat down (հարկանել 'ի վայր) շփել.
— go, ելաւ,	— go down (ելաւ 'ի վայր) իջանել.

In տայ զնշանակութիւն ներգոյական նախդրիս 'ի, 'ի
ձեջ, 'ի ներս. զոր օրինակ

To come, գաւ,	To come in (գաւ 'ի) յառնել.
— shut, փակել,	— shut in (փակել 'ի) փակել.
— call, կոչել,	— call in (կոչել 'ի ներս) հո- ծանել.
— beat, հարկանել,	— beat in (հարկանել 'ի ներս) ձեւել.

Out ընդ հակառակս առաջնոյն ցուցանէ ելանել ար-
տաքս, լինեւ արտաքոյ 'ի բացի. զոր օրինակ

To come, գաւ,	To come out (գաւ արգաս) ե- լանել.
— shut, փակել,	— shut out (փակել արգաս) վանել 'ի դրանց.
— pull, կրգել,	— pull out (տարել արգաս) յգել.
— step, ընթանաւ,	— step out (ընթանաւ արգաս) ելանել.

Off տայ զիմաստս բաժանման, հեռաւորութեան, և ընդ-
հատութեան. զոր օրինակ

To cut, հասնել,	To cut off (հասնել 'ի բայ) հերթաւ.
— go, ելաւ,	— go off բաժանիլ, մեկնել.
— keep, պահել, առնել,	— keep off (հեռի առնել) մերթել.

Away յաւելու 'ի նշանակութիւն բային այնպիսի հեռաւորութիւն կամ բացակայութիւն չդառնալոյ միւսանգամ յայն տեղի. զոր օրինակ

To go, ելաւ,	To go away, ելաւ 'ի բայ տեղ.
— run, ընթանաւ,	— run away, խռնել 'ի բայ.
— take, առնաւ,	— take away, առնաւ 'ի բայ քանել.

Forth յաւելու զնշանակութիւն ելանելոյ 'ի ներքուստ արտաքս. զոր օրինակ

To go, ելաւ,	To go forth (գնալ 'ի ներսուստ արտաքս) ելանել.
— set, դնել,	— set forth (դնել արտաքս) 'ի լոյս ածել.
— bring, բերել,	— bring forth, ծնանել.

Over զգործողութիւն բային ցուցանէ լինել 'ի վերայ, ծայր 'ի ծայրէ, 'ի միոյ յայլ, և կատարեալ. զոր օրինակ

To be, լինել,	To be over (լինել կատարեալ) աւարտիլ.
— go, ելաւ,	— go over ('ի միւր ծայրէ դիմա) տեսնել ընդ.

Են և այլ նմանօրինակ մասնիկք ոչ այնչափ յաճախ վերեալք, որպէս և նախագորութիւնք, որ եղեալք ընդ բայից այլայլէն զնշանակութիւն նոցա, զորս տեսցես 'ի Ե կրթութեան բայից և նախագորութեանց :

Գ. Գոյականն անունն մարթի ածանցեալ գոլ յայլմէ գոյականէ, կամ յածականէ և կամ 'ի բայէ. զոր օրինակ

Priest,	քահանայ.	Priesthood,	քահանայութիւն.
Lord,	աւեր.	Lordship,	աւերութիւն.
Bishop,	եպիսկոպոս.	Bishoprick,	եպիսկոպոսութիւն.
King,	կաթաւոր.	Kingdom,	կաթաւորութիւն.
Slave,	գէրի.	Slavery,	գէրութիւն.
Musick,	երաժշտութիւն.	Musician,	երաժիշտ.
Person,	այր ոք.	Personage,	այր ոք անսանի.
Good,	բարի.	Goodness,	բարութիւն.
Cruel,	անգութ.	Cruelty,	անգութիւն.
To appear,	երեւել.	Appearance,	երեւում.
To banish,	ստորել.	Banishment,	ստորում.
To bury,	կաշել.	Burial,	կաշում.

Ածականն անունն ևս մարթի ածանցիլ յայլ ածականէ կամ 'ի գոյականէ և կամ 'ի բայէ. զոր օրինակ

Yellow,	դեղին.	Yellowish,	դեղնաւ.
Joy,	աւերականութիւն.	Joyful,	աւերի.
Man,	մարդ, այր.	Manly,	արական, արու (ած).
Child,	մանուկ.	Childish,	մանկական.
Wood,	խայտ.	Wooden,	խայտեղին.
To prefer,	լաւագոյն համարել.	Preferable,	լաւագոյն համարելի.

Բայն մարթի ածանցիլ 'ի գոյականէ, յածականէ և 'ի մակբայէ զոր օրինակ

Salt,	աղ.	To salt,	յաղել.
Work,	գործ.	— work,	գործել.
Light,	լեւել.	— lighten,	լեւեւացանել.
Better,	լաւագոյն.	— better,	լաւագոյն գործել.
Water,	ջուր.	— water,	սռգել.
Accent,	շեշտ.	— accent,	շեշտել.
Warm,	ջերմ.	— warm,	ջեւացանել.
Less,	նոսաղ.	— lessen,	նոսաղել.

Մակբայք մեծագոյն մասամբ ածանցին յածականաց և 'ի դերբայից . զոր օրինակ

Slow,	յաճ .	Slowly,	դանդաղապէս .
Willing,	կամեցող .	Willingly,	կամակար .
Open,	բաց .	Openly,	յայտնապէս .

Որպէս տեսանի 'ի վերոյգրեալ օրինակսդ , բառ ինչ առ 'ի լինել ածանցեալ փոփոխումն կամ յաւելումն ինչ առնու 'ի վերջն , և այս յամենայն լեզուս . որպէս 'ի հայումն մանուկ , մանկութիւն , *child, childhood* . արդ զյաւելեալն զայն կոչեսցուք վերջադիր մասնիկ : Գոյ և միւս այլ ազգ ածանցականաց , որ փոխանակ 'ի վերջն փոփոխելոյ և յաւելոյ , յառաջոյ լինի յաւելումն . զոր օրինակ ծանօթ , անծանօթ , *known, unknown* . և զայս ևս յաւելումն կոչեմք յառաջադիր մասնիկ : Արդ այժմ խօսեսցուք զմտցանէ , սկսանելով նախ 'ի յետնոց :

A առ , 'ի , յ , ընդ . զոր օրինակ *side* կողմ , *aside* առ 'ի կողմն կամ 'ի կողմանէ . *sleep* գաւն , *asleep* 'ի գաւն . *bed* անկողն , *abed* յանկողնի : — Յաւելու և 'ի բայս ինչ , այլ գոգցես չայլայլէ բնաւ զառաջին նշանակութիւն նոցա . զոր օրինակ *to amount (to mount)* ելանել , բարձրանալ :

Ad մասնիկ լատինական ցուցանէ զձկտումն , զհպաւորութիւն կամ զմերձաւորութիւն . զոր օրինակ *adjoining shop* , մերձակայ հանութիւն (կից) : Տառն *d* փոխի սովորաբար յայն գիր որով սկսանի բառն կցորդեալ ընդ նմին . զոր օրինակ *to affirm, to attend* , փոխանակ գրելոյ *to affirm, to attend* .

Ante, anti առաջինն նշանակէ յառաջ , որ 'ի հայումն բացատրի մասնկամբս նախառ . . . իսկ երկրորդն հակառակ , 'ի հայ հակա . զոր օրինակ *antechamber* նախասենեակ , *antecessor* նախնաւոր , *antediluvian* նախաջրհեղեղեան , *antemeridian* նախաթիջօրեայան . *antichrist* հակաքրիստոս կամ Դեբարքրիստոս , *antipathy* հակախորութիւն կամ անսիրելութիւն , *antipodes* հակոպնեայտ , ևն :

Be յառաջագրեալ գոյական կամ ածական անուանց՝ գործէ զնոսա բայս . զոր օրինակ *fool* յիմար , *to befool* յիմարել , յողորմել . *friend* բարեկամ , *to befriend* յողորմել , զսէր կամ ընդ բարեկամութիւն . *dew* ցօղ , *to bedew* ցօղել : — *Be* յաւելեալ 'ի

չէզոք բայս, առնէ զնոսին ներգործականս . զոր օրինակ to come գա՛մ, to become լինել, Դիպել . to lie աւել, to belie իշել, իբրաբանել :

Dis մասնիկ բացասական որ ցուցանէ զզրկումն կամ ըզթիտումն, և զիմաստ բառին 'ի ներհակն չըջէ . զոր օրինակ advantage օգուտ, շահ, disadvantage ձեւս, արշ . to please հաճոյ լինել, to displease անհաճոյ լինել :

En յարեալ յածականն և 'ի գոյականն անուանս, գործէ զնոսին բայս . զոր օրինակ light լոյս, to enlighten լուսաւորել . list յոչակ, to enlist գրել 'ի յոչակի . title փալճո, to entitle յորջնջել :

For փոխէ զնշանակութիւն բառին 'ի ներհականն, զոր օրինակ bidden հրամայեալ, forbidden արգելեալ :

Fore ցուցանէ զերիցութիւն ժամանակի կամ տեղւոյ և անձին . 'ի հայրումն նախա . . , խնիսա . . զոր օրինակ to foretell խնայալանել, to forethink յառաջագոյն խորհել, forefather նախահայր, foreknowledge խնայագիտութիւն :

Inter 'ի մէջ, 'ի . զոր օրինակ intercalary նահանջ կամ աւելցող օր, to interpose 'ի մէջ արիւնել :

Mis մասնիկ բացասական կամ եղծական, 'ի հայրումն ան, և, Դժ . fortune Բաղդ, misfortune Դժբաղդութիւն . to live իշալ, to mislive իշալ լարաւար :

Out նշանակիչ առաւելութեան . զոր օրինակ outcry աղաղակ խորի մեծախոյն, to outshine Բոցախոյնել :

Over ցուցանէ զգերակայութիւն կամ զտարապայման առաւելութիւն . զոր օրինակ to overburden խորի Բեռնաւորել, overzealous խորի նախանշաւոր, to overflow զեղնել, overbold խորի յանդուգն :

Re ցուցանէ զկրկնութիւն կամ զմիւսանդամն լինել . 'ի հայրումն վերադիւն, Դուսնագա՛մ . զոր օրինակ to reform վերադիւնել — Բազում անգամ փոխանակ յառաջագիր մասնականս re, զինի բային դնի back, որ զնոյն ունի նշանակութիւն կրկնութեան . զոր օրինակ I shall come back, Եկի՞նք վերադիւնել :

Super, զգերակայութիւն, զմեծութիւն և զաճումն . 'ի հայ գեր . զոր օրինակ supernatural գերբնական :

Sur, զվերագրութիւն կամ զյաւելումաճ . 'ի հայրումն վերա . . , հակ . . որպէս to surname վերանշանակել, հանաւորանել :

Մո բացասական մասնիկ զհակառակ իմաստ արմատակա-
նին ընծայելով . 'ի հայ առ . զոր օրինակ to unpeople անհարդ
առնել , unequal անհասար :

Under, կարի նուազ , ընդ հակառակս over 'ի որ զկարի
առաւելութիւն ցուցանէ . զոր օրինակ to undervalue նոսաբ ,
նշխն համարել :

Մը ցուցանէ զբարձրութիւն . զոր օրինակ upland Բարձր
էրկեր , իմա լեռնային , to uprise 'ի վեր Բարձրանալ , են :

Այսոքիկ են ահա դոգցես բովանդակ յառաջագիր մաս-
նիկք ածանցական անուանց յանգլիական լեզուի , յորոց
կազմին անթիւ բառք յարմատականաց անտի առեալք , որք և
ըստ նշանակութեան իւրաքանչիւր մասնկանցդ փոփոխեն զի-
մաստս իւրեանց , որպէս տեսաք :

Արդ խօսեսցուք և զվերջագիր մասնկանց , որ բազմագոյն
են քան զառաջինսն , և որք մեծապէս օժանդակեն ճոխու-
թեան անգլիական բարբառոյ . յուսանել զսոսին և զնոցա
իւրաքանչիւրոցն զնշանակութիւն՝ զբիւրաւորաց 'ի բառից
զիմացուած մարթիմք մեզէն իմաստասիրել , առանց իսկ
ձեռնառութեան բառագրոց . որով և ուսումն լեզուի և
իմացուած գրոց գիւրանայ յոյժ յոյժ :

Արդ վերջագիր մասնիկք ածանց բառից այսոքիկ են .

Able, Ա հյ . իսն , լի . վերջագիր մասնիկ յոլովագունից
յածական անուանց առեւոյց 'ի փրանկականէն , որք ցուցա-
նեն զհնարաւորութիւն իրեք , կամ զոր մարթ իցէ փորձել .
զոր օրինակ probable հասանալիսն :

Բ . յարի դարձեալ 'ի բայս և փոխէ զնոսա յածականս .
զոր օրինակ to venerate, venerable պարտելի :

Ade --ր յանգեալ անուանք սակաւաթիւք յանգլիակա-
նին՝ առեալ են 'ի փրկ . զոր օրինակ balustrade լանդալի :

Age մեծաւ մասամբ փրկ . են . զոր օրինակ village գիւղ ,
herbage խոտէղէն :

Al Ա իսն . միապէս այսօրինակ յանգլին յանգլիականին
փրկ . al և el . զոր օրինակ perpetual յաւիտենական , national
ազգային :

Բ --ն . յարեալ 'ի բայս ինչ առնէ զնոսին գոյականս .
պո to bury Բաղլ , burial Բաղլ --ն . to try Ժոյճել , trial Ժոյճ :

Ance Ա Բիւն . բազում են յոյժ այսօրինակ բառք յեր-

կոսին բարբառս, յանգիւականին և 'ի փրանկ . զոր օրինակ
resemblance նմանութիւն :

Բ ա ռ ը . 'ի բայից կազմէ գոյականս . զոր օրինակ to depend ,
dependance լինելն ընդ իշխանութեամբ , to repent , repentance
զղջումն :

Ant իւն , իւ . նոյն է յերկոսին բարբառս յածականս և
'ի քանի ինչ գոյականս . զոր օրինակ pleasant հաճոյալսն , ser-
vant ծառայ :

Ard ճան . զբնական ինչ բերումն յանգոսնելիսն ցուցա-
նէ . զոր օրինակ drunkard արգշիւ , գինեճան :

Ate Ա եաւ . վերջագիր սակաւուց ոմանց ածականաց որք
յառաջ գան 'ի լա . անցեալ գերբայէ . զոր օրինակ moderate .

Բ ա ռ ը . վերջ . բայից ոմանց , որք ունիցին զլերեանց գոյա-
կան յանգեալ 'ի ation ; զոր օրինակ to anticipate իսկեւ , to
abdicate հրաժարել , to relate պատել :

Cle վերջ . փրանկ . բառից յանգելոց 'ի cle , և 'ի cule ;
զոր օրինակ article , օր , particle մասիկ :

Dom Թիւն . յօրինիչ գոյականն անուանց ոմանց , որ ցու-
ցանէ երբեմն զիշխանութիւն ինչ կամ զյեզանակ լինելու-
թեան . զոր օրինակ kingdom արքայութիւն , popedom պապու-
թիւն , principedom իշխանութիւն . wisdom իմաստութիւն , freedom
ազապութիւն , martyrdom մարտիրոսութիւն :

Ed Ա եաւ . նշան անցեալ գերբայի . զոր օրինակ filled լը-
ցեալ , hated ապեցեալ :

Բ է ի . եցի . նշան անկատար և կատարեալ ժամանակաց
կանոնաւոր բայից . զոր օրինակ affirmed .

Գ յարի 'ի գոյականս առ 'ի փոխել զնոսին յածականս ,
որք և վարին ընդ այլ ածականաց . զոր օրինակ head գլուխ ,
headed որպէս թէ ասել գլխեայ , որ ընդ այլ ածականի դնի
այսպէս a gray-headed bird , Թուռն մի մալբադոյն գլխով . —
heart սիրտ , hearted սրտեայ . զոր օրինակ kind-hearted բարեսիրտ :

En Ա յաւելեալ յածականս և 'ի գոյականս փոխէ զնոսին
'ի բայս . զոր օրինակ red իւրմիւր , to redden իւրմիւրել , շառագնիւ .
dark խաւար , to darken խաւարել :

Բ ղին . յաւելեալ յանունն նիւթոյ իրիք առնէ զնոսին ա-
ծականս . զոր օրինակ earth հող , earthen հողէղէն . gold ոսկի ,
golden ոսկեղէն . wood խալի , wooden խալաղէն , ևն :

Ence Ա Բիւն . նոյն ընդ փրկ . զոր օրինակ residence , prudence , abhorrence .

Բ յարի 'ի բայս 'ի գործել գոյականն անուանս . զոր օրինակ to tend յգել , tendence յգահն . to exist գլ , existence գոյնի :

Ent գտանի յածականն և 'ի գոյականն որք 'ի փրկ . առեալ են . զոր օրինակ indifferent , precedent , ևն :

Er Ա ու . յաւելեալ 'ի բայն առնէ անուն գոյականն՝ զառնող գործոյն ցուցանելով . զոր օրինակ reader ընկերոյ , sinner Բեռնու , Բեռնու :

Բ գոյն . յաւելեալ յածականն և 'ի մակբայս (մանաւանդ միավանկս) գործէ զնոսա բաղդատականն . զոր օրինակ keen սուր , keener սրագոյն . (տես զայսմանէ 'ի Դասն Է) :

Գ է վերջ բառից որք 'ի փրկ . յանդին 'ի re . զոր օրինակ member , chamber , number , order .

Ery էդէն զուգաձայն է փրկ . erie որ զբաղում ինչ միառեալ 'ի միասին ցուցանէ իբրու հաւաքական . զոր օրինակ crokery խեղէչէն անօթ . փրկ . poterie :

Ess Եսի վարի 'ի գարձուցանել յիգական զտակաւածիւ գոյականն ոմանս . զոր օրինակ heiress էն ծառանգ (heir ծառանգ) , lioness մարտիկ առիւծ (lion) , shepherdess հովնառնի (shepherd հովն) :

Est յաւելեալ յածականն և 'ի մակբայս միավանկս լինի գերադրական , զոր օրինակ large , largest մեծագոյն , յոյժ կամ առնառն . wisest առնիմաստ . (տես 'ի Դասն Է) :

Full լի . ինքն ածականն է որ նշանակէ լի , վարեալ իբրեւ զվերջագիր պահէ զնոյն խմատ , և ցուցանէ զառատութիւն , և փոխէ զգոյականն յածական (և մին յապաւի) . զոր օրինակ wonderful զարմանալի , handful բռնալի , blissful երաշխի , painful Դժուարի , faithful հաւատարի :

Fy ոյանել (զուգաձայն փրկ . fier որ է աղաւաղեալն իտ . fare) . յարի 'ի բաղում բայս . զոր օրինակ to pacify խաղաղաւորանել , to terrify երկեղաւորանել , to signify նշանակել (փր . pacifier , terrifier , signifier) : — Բայց յանգլիականին նովին վերջագրով են ևս բաղում բայք՝ զորոց զզուգաձայնն չէ մարթ գտանել 'ի փրկ . բայց և յայնոսիկ յամենեւին գոյ նշանակութիւն տալոյ առնել . to nullify զնշաղաղանել , to beautify գեղեցիկացանել , to frenchify ֆրանկացանել :

Graphy գրաֆիան, ձայն յունական γράφω գրեմ, յուսու-
մնական անուանս մակացութեանց պատշաճեալ. զոր օրինակ
geography աշխարհագրաֆիան :

Hood ին. . . յարեալ ընդ գոյականս՝ նշանակէ զբարս
սեպհականս, զպայման կենաց և հասակի և զյեղանակ ինչ
լինելութեան. զոր օրինակ childhood մանկութիւն, neighbour-
hood արաջութիւն. (արմատքն child և neighbour).

Ia սպան, վերջադիր յատուկ անուանց աշխարհաց, յոր-
մէ լինի ածական անուն բնակչացն յաւելլով n. զոր օրինակ
Armenia, Armenian; Persia, Persian.

Ian զուգաձայն փրկ. ien; զոր օրինակ magician, logi-
cian (փրկ. magicien, logicien).

Ible իան, լի, նոյն բառք են յերկոսին բարբառս. զոր օրի-
նակ impossible; յանգլիականին երբեմն վարի փոխան վեր-
ջադրիս able.

Ic իան բազում ածականք և գոյականք ոմանք յանգեալք
'ի փրկ. ique, յանգին յանգլիականն ic. զոր օրինակ pathetic.

Ical իան. 'ի բառս ինչ նոյն է ընդ փրկ. զոր օրինակ radical,
vertical. բայց սովորաբար հաւասարազոր է փրկ. ique. զոր
օրինակ periodical, ironical (փրկ. periodique, ironique).

Ics իանն. յանգեալքն մեծաւ մասամբ են յունական ա-
նուանք ուսումնականք, որք թէպէտ 'ի լինելն գոյական առ-
նուն s, բայց առաւել յեղականն վարին քան յոքնական,
զորս և կարգեսցուք աստէն. hysterics արգանդադաւ, physics
բնական կամ բնաբանութիւն, ethics բարոյական, optics փնա-
կան, conics իռնական, catoptrics հայեցողական, dioptrics ընդ-
հայեցողական, acoustics լսողական, pneumatics օդական, stati-
stics վիճակագրական, statics իշտաբանական, spherics գնդական,
tactics զինուորական, economics փնփնական, mathematics ու-
սողական, mechanics ձեռնական, hydraulics ջրաբաշխական,
hydrostatics ջրադժգրական, analytics լուծական, politics քաղաք-
ական, ևն :

Ing ւ. լ. նշան ներկայ գերբայի. զոր օրինակ loving
սիրելով, filling լցոյցանելով, writing գրելով :

Is ու. նոյնն վարի և իբրու գոյական անուն. զոր օրինակ
daring յանդուգն (յանդգնու), drinking արբեցող, eating կերու,
building շինաւած, blessing օրհնութիւն :

Ion Լիւն, — Դերձագիր զուգաձայն ընդ փրկ. յոր յանգին յանգլիականին հազար և երկերիւր բառք և աւելի ևս հաւասարազօրք փրկ. : — Դարձեալ 'ի յապաւելոյ զվերջս ion գործին նոյնչափ ևս բայք. զոր օրինակ assertion, to assert, հաստատութիւն, հաստատել : — Այլ այս կանոն չէ անխախտ :

Ish Ա Էան. յարեալ 'ի գոյականս փոխէ զնոսին յածականս, ցուցիչ նմանութեան. զոր օրինակ child Ժանի, childish Ժանիկան :

Բ Էի. յարեալ յածականս նուազեցուցանէ զնշանակութիւնն նոցին. զոր օրինակ green Էանալ, greenish Էանալէի. pale Դեղին (փայլ), palish Դեղնաբոյ. late անգիտ, latish անգիտան. fool Ժմար, foolish Բախած :

Գ վերջ բայից որք 'ի փրկ. յանգին 'ի ir. զոր օրինակ to furnish (փրկ. furnir).

Դ աշի. են դարձեալ յատուկ անուանք որոց ածականն տարօրինակ 'ի գոյականէն յանգի ish. և են այսոքիկ Spaniard գոյ. spanish ած. սպանիաշի. Dane գոյ. danish ած. Դանիաշի. Pole գոյ. polish ած. Լեհաշի. Turk գոյ. turkish ած. Թուրք. Moor գոյ. moorish ած. Մարիթանաշի : — Իսկ այլ յատուկ անուանք նոյն են յածականն և 'ի գոյական :

Ity Լիւն. սոյնպէս յանգին գրեալ թէ ամենայն բառք յանգեալքն 'ի փրկ. 'ի ité, և են նոյնանիչ ընդ նոսա. զոր օրինակ necessity, ևն :

Ive Ա Էան, աշի. յանգին ածականք փրկ. յանգեալք 'ի if: զոր օրինակ attentive, persuasive, pensive, corrosive.

Բ յաւելու մասնիկս 'ի բայս 'ի գործել զնոսա ածականս, և տայ զմաստ կարողութեան գործելոյ կամ առնելոյ ինչ :

Kin մասնիկ նուազական. զոր օրինակ napkin անձեռնոցի :

Keeper Գէր, պան ('ի բառէս to keep աւել, պահել), զոր օրինակ housekeeper փանապէր, shopkeeper հանթի փէր (հանաւթապան) :

Less ան. Ժխտական մասնիկ որ յարեալ 'ի գոյականս առնէ զնոսին ածականս, և նշանակէ զգիրկն լինել և զպակասել : զոր օրինակ doubtless անփափայտ : — Այսպիսիք վարին երբեմն և փոխան մակբայի առանց յաւելլոյ զնշանն ly.

Like Էման, պէն. նշանակէ նման, և վարի իբր վերջագիր

մասնիկ (որպէս և համառօտութիւն նորին *ly*) առ առնել
ածականս 'ի գոյականաց՝ նշանակողս նմանութեան . զոր
օրինակ *godlike* աստուածանման , *heavenly* երկնանման :

Ly Ա պէս , բար . յարեալ 'ի բազմութիւն ածականս գործէ
զնոսին մակբայս . զոր օրինակ *dearly* սիրելապէս , *probably*
հասանալանբար , *friendly* ճշմարտբար , *easily* հեշտաբար :

Բ . յարեալ 'ի գոյականս առնէ զնոսա ածականս :

Գ . յարեալ յածականս փոխէ զնոսա յայլ ածական ,
զոր օրինակ *goodly* .

Man նշանակէ ճարտ , յարեալ 'ի գոյականս գործէ ա-
նուանս պաշտամանց , արուեստի , վիճակի և պատուոյ . զոր
օրինակ *statesman* պաշտօնէայ պետութեան , *horseman* յիշմարտ
(այրաքի) , *seaman* նաւավար (ճարտ ծովու) , ևն :

Ment Ա գոյական անուանք ինչ յանգեալք 'ի *ment*
նոյն են յերկոսին բարբառս . զոր օրինակ *detriment* , *monu-*
ment .

Բ առն . յարի յարմատս ինչ բայից առ գործել զնոսին
գոյականս . զոր օրինակ *to refresh* , *refreshment* .

Most առնա . տեսաք 'ի դասս ածականաց զ*most* լինելնշան
գերագրականին որ և սովորաբար զնի յառաջոյ ածականին
կամ մակբային . այլ են ածականք ոմանք և մակբայք որ զնի
իւրեանց առնուն զայն նշան իբրու վերջագիր . զոր օրինակ
undermost , *uppermost* .

Ness թիւն . յարի 'ի բազում ածականս 'ի գործել զնոսին
գոյականս . զոր օրինակ *mild* քաղցր , *mildness* քաղցրութիւն :

Or Ա ու . (որպէս և *er*) յաւելեալ 'ի բայն առնէ գոյա-
կան՝ առնող գործոյն . զոր օրինակ *to sail* նաւել , *sailor* նա-
ւաստի :

Բ . բազում անգամ զուգաձայն է փրկ . *euw* ; զոր օրի-
նակ *inferior* .

Ory վարի յածականս և 'ի գոյականս համաձայն փրկ .
oire ; զոր օրինակ *glory* , *ivory* փրկ :

Our զուգաձայն փրկ . *euw* ; բազումք յարդեաց գրեն
պարզ *or* ; զոր օրինակ *favor* , *honor* , *valor* , *rigor* ըստ Ուե-
պլսթրի :

Ous զուգաձայն փրկ . *euw* , և նոյն ածականք են յերկո-
սին բարբառս :

Ship Բիւն . ցուցանէ զպայման կամ զյեղանակ լինելու ,
Թեան կամ զեղանակն ինչ աշտիճան . զոր օրինակ hard
Դժուար , անհարթ , hardship անհարթութիւն . friendship Բարեկա-
մութիւն , lordship Բերութիւն , ladyship Բիւնութիւն , kingship
Բագաւորութիւն :

Sis . յունական բառք յանգեալ յեզականն 'ի sis, 'ի յոր-
նական փոխէն զյետին i 'ի e . զոր օրինակ basis, bases; cri-
sis, crises; ellipsis, ellipses; phasis, phases .

Some Ա Է , Էն . յարեալ յածականս սակաւ ինչ նուա-
զեցուցանէ զնշանակութիւն նոցա . զոր օրինակ dark Խաւար ,
darksome Խաւարիւն :

Բ Է . յաւելեալ 'ի գոյականս և 'ի բայս փոխէ զնոսին
յածականս . զոր օրինակ toil Կարգաւորութիւն , toilsome Կարգաւոր-
ցանք . light Լուս , lightsome Լուսաւոր . game Խաղ , gamesome
Կաւարթ . to tire Բարդաւորեցանել , tiresome Բարդաւոր :

Teen Գասն (այլայլեալն բառիս ten Գասն) յաւելեալ 'ի
միաւորսն առնէ զնոսին դարձեալ բացարձակ Թուականս վե-
րագասս յերեքսասանէ ցիննևստան (տես 'ի Գասն Ը) :

Th Ա Ըրդ . յարի 'ի բացարձակ Թիւս և փոխէ զնոսա 'ի
դասականս . (տես 'ի Գասն Ը) որք 'ի բացարձակն յանգին
'ի ty, 'ի դասականին լինին tieth .

Բ . յարի երբեմն յածականս և փոխէ զնոսա 'ի գոյական ,
այլայլելով սակաւ ինչ զուղղագրութիւն արմատականին .
զոր օրինակ slaw Դանդաղ , sloth Դանդաղութիւն , ևն :

Ty Ա Կսն . յարի 'ի միաւոր Թիւս 'ի գործել զնոսա տաս-
նաւորս . զոր օրինակ six վեց , sixty վաւսն :

Բ . յանգս ty (զուգաձայն փրկ . té) յաւելու յածա-
կանս 'ի գործել գոյականս . զոր օրինակ variety .

Ure յանգեալ բառք բոլորովմբ նոյն են ընդ փրկ . յան-
գելոց ure . 'ի սակաւս ուղղագրութիւնն զանազանի . զոր օրի-
նակ adventure, փրկ . aventure .

Wards ցուցանէ զուղղութիւնն կամ զձկտումն առ իմն .
Դէպ , առ . և յարի 'ի նախագրութիւնս և 'ի մակբայս . զոր
օրինակ afterwards ապա , 'ի վախճանի , inwards 'ի ներս , out-
wards արտաքս , ևն :

Wise Կէս (յիտալականէն guisa Կէրպ , Էղանի) . յարի 'ի
բառս ինչ և գործէ զնոսին մակբայս . զոր օրինակ otherwise

այլախօս , այլապէս . զոր ոմանք գրեցին otherways (այլ ճանապարհ) , առ չգիտելոյ զարմատականն բառին :

Y Ա. գրեալ թէ ամենայն յանգեալքն 'ի փրկ . 'ի ie , յանգլիականին յանգին 'ի յ զոր օրինակ tyranny , փրկ . tyrannie ; և որք յառաջ քան զ յ ունիցին զբաղաձայն տառ , յածանցականս փոխեն զ յ 'ի i : զոր օրինակ easy ԴԻՐԷԻՆ , լինի մակբայ easily , և ոչ easily .

Բ. յարի 'ի բազում գոյականս և գործէ զնոսա ածականս . զոր օրինակ flower ԺԱՂԷԻ , flowery ԺԱՂԷՆԱԼ . health առողջութիւն , healthy բաժառաղջ . ease հանգիստ , ԴԻՐԷ , easy ԴԻՐԷԻՆ , ևն :

Շատ լիցի և վասն ածանցից ասացեալքս ցայսվայր , որով զանբաւ ճոխութիւն անգլիական բարբառոյ մարթ է 'ի սակաւ արմատականն բովանդակել , և ըստ վերոյգրեալ կանոնացդ գուշակել զնշանակութիւն իւրաքանչիւր ածանցականացն՝ և առանց իսկ բառագրոցն օժանդակութեան :

Յետ միանգամ զկազմութիւն անգլիական բառից առաջի առնելոյ , օրինակաւ միով ցուցցուք և զյառաջատուութիւն բարբառոյ նոցին , և իւրաքանչիւր տառիցն զփոփոխութիւն ըստ այլ և այլ դարուց գրութեան 1 :

1 Օրինակս այս , որպէս և 'ի վեր անդր արմատականացն ծանօթութիւն , առեալ է յանուանեալ գրոցն *Recherches sur la fusion du franco-normand et de l'anglo-saxon, par M. J. P. Thommerel*, որ և տարեալ է զմրցանակ 'ի Ճեմարանին Փարիզու :

ԱՂՕԹՔ ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ

Ի շէզոյ Գոքսցոյց 'ի Դ զարոյ . — *Uphilas.*

Atta unsar, thu in himinam.

Weihnai namo thein.

Quimai thiudinassus theins.

Wairthai wilja theins, swe in himina, ja ana airthai.

Hlaif unsarana thana sinteinan gif uns himmadaga.

Jah aflet uns thatei skulaus sijaima, swaswe jah weis afletam thaim skulam unsaraim.

Ja ni briggais uns in fraistubnjai.

Ak lausei uns of thamma ubilin. Amen.

Ի շէզոյ Սարսոն-սրկակաւոյց 'ի ԺԱ զարոյ . — *Aelfric.*

Faeder ure, thu the eart on heofenum,

Si thin nama gehalgot;

To be cume thin rice;

Gewurthe thin willa on eorþan swa swa on heofenum;

Urne daeghwamlican hlaf syle us to daeg;

And forgif us ure gyltas, swa swa we forgifath urum gyltendum.

And ne gelaed thu us on costnunge;

Ac alys us of yfele, sothlice.

Ի շէզոյ սկզիւոյց 'ի ԺԲ զարոյ . — *Wanley.*

Ure faeder, thu the on heofene eart,

Syo thin name gehaleged;

To cume thin rice;

Geworde thin wille on heofene and on eorthe;

Syle us to daig urne daighwamliehe hlaf;

And forgyf us ure geltes, swa we forgyfath aelcen thare the with us agylteth;

And ne laed thu us on costnunge;

Ac alys us fram yfele.

ኮ ንከባን ሠናቅከህግኮ ን ሐዓ ሣሣን . — Chamberl.

Oure fader, that art in hevenes,
Halewid be thi name;
Thy kingdom come;
To be thi wille do as in hevene and in erthe;
Gyff to us this day oure brede over other substance;
And forgyve to us oure dettis as we forgyven to our
dettours;
And lede us not into temptatioun;
But delyve us fro yvel. That is so be it.

ኮ ንከባን ሠናቅከህግኮ ኮ ሐዓ ሣሣን . — Wicliffe.

Our fadyr, that art in hevenes,
Halloed be thy name;
Thy kingdom come to;
Be thy will done in erthe as in hevene;
Geve to us this day our bread, over other substance,
And forgif to us our dettis as we forgewen to our detters;
And leed us not into temptatioun;
But delever us from evel. Amen.

ኮ ንከባን ሠናቅከህግኮ ኮ ሐፎ ሣሣን . — John Wilkins.

Ouré fadir, that art in hevenes,
Halewid be thi name;
Thi kingdom come to thee;
Be thi will don in eerthe as in hevene;
Give to us this day our breed over othre substance;
And forgive to us oure dettis, as we forgiven oure dettours;
And lede us not into temptation;
But deliver us from ivel. Amen.

ኮ ንከባን ሠናቅከህግኮ ኮ ሐዒ ሣሣን . — Tindale.

Oure father, whyche arte in heauen,
Halowed be thy name;

Lett thy kingdom come;
Thy wyll be fulfilled as well in earth as it is in heauen;
Geue vs this daye oure daylye bread;
And forgeue vs oure trespasses euen as we forgeue oure
trespacers;
And leade us not into temptation;
But delyuer vs from euyl. Amen.

Յարդի քարքաւ անգիւացոց .

Our father, who 1 art in heaven,
Hallowed be thy name.
Thy kingdom come;
Thy will be done on earth, as it is in heaven;
Give us this day our daily bread;
And forgive us our trespasses, as we forgive them that
trespass against us;
And lead us not into temptation;
But deliver us from evil. Amen.

1 Նորադանդք ասեն Our father which .

Դ . Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Գ Ո Ր Ծ Ա Ծ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Բ Ա Յ Ի Յ

Օժանդակ բայս *To have* ընդ անոռանց որք 'ի ձաշ
պատշաճին .

POSITIVELY

Հ Ա Ս Տ Ա Տ Ա Կ Ա Ն Ա Գ Է Ս

I have a loaf,
Thou hast some bread,
He has some broth,
She has some soup,
We have boiled meat,
You have roast meat,
They have minced meat,

Ես ունիմ նկանակ մի,
Դու ունիս հացս,
Նա ունի արգանակ,
Նա ունի զթան,
Մէք ունիմք զպակս միս,
Դուք ունիք զխորովեալ միս,
Նոքա ունին զյօշեալ .

I had stewed meat,
Thou hadst some beef,
He had beef-steaks,
We had some veal,
You had some mutton,
They had mutton-chops,

Ես ունէի միս 'ի փռանէ,
Դու ունէիր միս եզին,
Նա ունէր եզենի 'ի կասկարայէ,
Մէք ունէաք զմիս հորթու,
Դուք ունէիք միս ոչխարի,
Նոքա ունէին միս ոչխարի 'ի տա-
պակէ .

I shall have some lamb,
Thou wilt have some pork,
He will have some bacon,
We shall have some venison,
You will have some sausages,
They will have some ham,

Ես ունիցիմ զմիս գառին,
Դու ունիցիս զխոզենի,
Նա ունիցի զսպուխտ խոզի,
Մէք ունիցիմք զմիս էրէոյ,
Դուք ունիցիք զերչիկս,
Նոքա ունիցին զզիստ խոզի .

I should have a pie,
Thou wouldst have a turkey,
He would have a rabbit,

Ես ունիցիմ կարկանդակ ինչ,
Դու ունիցիս զհնդկահաւ,
Նա ունիցի զճագար ,

We should have a chicken, Ծեք ունիցիմք զլառեակ,
 You would have a duck, Դուք ունիցիք զբադ,
 They would have a pigeon, Կոքա ունիցին զճագ աղաւնոյ.

INTERROGATIVELY

ՀԱՐՑԱԿԱՆԱԳԻՍ

Have I a hare? Ունիմք զնապաստակ մի,
 Has he any larks? Ունի՞ր նա արտուտս ինչ,
 Have we a goose? Ունիմք մէք սագ մի,
 Have you any mushrooms? Ունի՞ք դուք զսունկս,
 Have they any eggs? Ունի՞ն նոքա ձուս.

Had I any fishes? Ունէի՞ր ես ձկուռս,
 Had he any oysters? Ունէ՞ր նա ոսորէս,
 Had we a trout? Ունէամք մէք կարմրախայտ մի,
 Had you an eel? Ունէի՞ք դուք օձաձուկն մի,
 Had they a pike? Ունէի՞ն նոքա կռնկաձուկն մի.

Shall I have beer? Ունիցիմք ես դարեջուր,
 Will he have wine? Ունիցի՞ր նա գինի,
 Shall we have cider? Ունիցիմք մէք խնձորօղի,
 Shall you have perry? Ունիցի՞ք դուք տանձօղի,
 Will they have brandy? Ունիցի՞ն նոքա ցբի,
 Would he have cheese? Ունիցի՞ր նա պանիր,
 Should you have butter? Ունիցի՞ք դուք զկոգի,
 Would they have salad? Ունիցի՞ն նոքա զաղցան.

NEGATIVELY

ԺԱՐՏԱԿԱՆԱԳԻՍ

I have no grapes, Զունիմ ես զնազող,
 Thou hast no apples, Զունիս դու խնձորս,
 He has no pears, Զունի նա տանձս,
 We have no walnuts, Զունիմք մէք ընկոյզս,
 You have no figs, Զունի՞ք դուք զթուղ,
 They have no apricots, Զունին նոքա ծիրանս.

I had no peaches, Զունէի ես դեղձս,
 Thou hadst no strawberries, Զունէիր դու ելակս,
 He had no cherries, Զունէր նա կեռասս.

We had no plums,	Չունէաք մէք դամոնս,
You had no pomegranates,	Չունէիք դուք նուռս,
They had no melons,	Չունէին նոքա սեխս .

I shall not have any cakes,	Չունիցիմ ինչ քաքարս,
He will not have any sweet-meats,	Չունիցի ինչ քաղցրաւենիս,

We shall not have any fritters,	Չունիցիմք ինչ հաստեայս,
---------------------------------	-------------------------

You will not have any sugar-plums,	Չունիցիք ինչ շաքարեղէնս,
------------------------------------	--------------------------

They will not have any tarts,	Չունիցին ինչ նաւիկս .
-------------------------------	-----------------------

I should have no chocolate,	Չունիցիմ զտքոլաթ,
-----------------------------	-------------------

He would have no coffee,	Չունիցի զխահվէ,
--------------------------	-----------------

We should have no tea,	Չունիցիմք մէք զթէյ,
------------------------	---------------------

You would have no milk,	Չունիցիք դուք զկաթն,
-------------------------	----------------------

They would have no sugar,	Չունիցին նոքա շաքար .
---------------------------	-----------------------

NEGATIVELY and INTERROGATIVELY

ԺԱՏԱԿԱՆԱԳԵՍ Է ՀԱՐՏԱԿԱՆԱԳԵՍ

Has he not a napkin?	Չունի՞ նա անձեռոց ,
Have we not a table cloth?	Չունի՞մք մէք սփռոց ,
Have you no plates?	Չունի՞ք դուք պնակս ,
Have they no knives?	Չունի՞ն նոքա դանակս .

Had he not a fork?	Չունէր նա պատառաքաղ ,
Had we no spoons?	Չունէա՞նք մէք դրդալս ,
Had you no salt?	Չունէի՞ք դուք աղ ,
Had they no pepper ?	Չունէի՞ն նոքա զպղպեղ .

Will he not have mustard?	Չունիցի՞ նա զմանանեխ ,
Shall we not have a bottle?	Չունիցի՞մք մէք օրուակ մի ,

1 Հնչեա զ pepper փեփթեր . առ որոշել 'ի paper փեփթեր , որ է Բուրդ :

Shall you not have a cork-screw? Չունիցնք դուք խցահան մի,
Will they not have a glass? Չունիցն նոքա բաժակ մի,
Would he not have silver-plate? Չունիցն նա սպասս արծաթի,
Should we not have a coffee-pot? Չունիցնմք մէք զանօթ մի խահ-վէի,
Should you not have tea-cups? Չունիցնք դուք սկահակս թէյի,
Would they not have saucers? Չունիցն նոքա համեմակալս:

Օժանդակ բայս **Եւ** ընդ սնունդսց որք 'ի պայմանս
կենաց պատշաճին

POSITIVELY

ՀԱՍՏԱՏԱԿԱՆԱԳԻՍ

I am physician,	Ես բժիշկ եմ,
Thou art an apothecary,	Դու դեղագործ ես,
He is a surgeon,	Նա վիրաբոյժ է,
We are printers,	Մէք տպագրողք եմք,
You are booksellers,	Դուք գրավաճառք էք,
They are stationers.	Նոքա թղթագործք են.
I was an architect,	Ես շինող (ճարտարապետ) էի,
He was a dancing-master,	Նա վարժապետ էր պարու,
We were fencing-masters,	Մէք մարզապետք էաք զինա-խաղուց,
You were music-masters,	Դուք վարժապետք էիք երա-ժշտութեան,
They were drawing-masters.	Նոքա վարժապետք էին ու-րուագրութեան.
I shall be a painter,	Ես եղէց նկարիչ,
He will be a gunsmith,	Նա լիցի հրազենագործ,
We shall be button-makers,	Մէք լիցուք ճարմանդագործք,
You will be bakers,	Դուք եղիլիք հացագործք,
They will be butchers.	Նոքա եղիցին մսագործք.

I should be a shoe-maker ,	Ես եղէց մուճակակար ,
He would be a cobbler ,	Նա եղիցի հնակարկատ ,
We should be boot-makers ,	Մէք եղիցուք կօշակակար ,
You would be coach-makers ,	Դուք լինիցիք կառադործք ,
They would be carpenters .	Նոքա լինիցին հիւսուհք .

INTERROGATIVELY

ՀԱՐՏԱԳԱՆԱԳԻՍ

Am I a locksmith ?	Ե՞մ ես դարբին բանալեաց ,
Art thou a joiner ?	Ե՞ս դու ատաղձագործ ,
Is he a hat-maker ?	Ի՞նչ նա խոյրարար ,
Is she a washer-woman ?	Ի՞նչ նա կին լուացարար (թափիչ) ,
Are we grocers ?	Ե՞մք մէք դեղավաճառք ,
Are you hair-dressers ?	Ի՞ք դուք հերայարդարք ,
Are they barbers ?	Ե՞նչ նոքա վարսավիտայք .
Was I a watch-maker ?	Ի՞նչ ես ժամագործ ,
Was he a fan-maker ?	Ի՞նչ նա հովահարագործ ,
Were we jewellers ?	Ի՞մք մէք ակնավաճառք ,
Were you tinmen ?	Ի՞նչք դուք թանագագործք ,
Were they haberdashers ?	Ի՞նչ նոքա փերեղակք .
Shall I be a goldsmith ?	Եղէց ես ոսկեգործ (արծաթագործ) ,
Will he be a saddler ?	Եղիցի՞ նա թամբագործ ,
Shall we be millers ?	Եղիցու՞ք մէք մլաղացք Կո՞մ աղօրէպանք ,
Shall you be pastry-cooks ?	Եղիջի՞ք դուք քաբարագործք ,
Will they be confectioners ?	Եղիցի՞ն նոքա շաբարագործք .
Should I be a tailor ?	Լինիցի՞մ ես դերձակ ,
Would he be a weaver ?	Լինիցի՞ նա ոստայնանի ,
Would she be a seamstress ?	Լինիցի՞ նա դերձակ (կին) ,
Should we be upholsterers ?	Լինիցի՞մք մէք տնայարդարք ,
Should you be diers ?	Լինիցի՞ք դուք ներկարարք ,
Would they be coopers ?	Լինիցի՞ն նոքա տակառագործք .

NEGATIVELY

ԵՆՏԱԿԱՆԱԳԻՍ

I am not a broker,
Thou art not a hosier,

He is not a turner,
We are not innkeepers,
You are not gardeners,
They are not fruiterers.

I was not a glazier,
He was not a chimney-sweeper,
We were not basket-makers,
You were not wagoners,
They were not shop-keepers.

I shall not be a glover,
He will not be a workman,
We shall not be porters,

You will not be sword-cutlers,
They will not be curriers,

I should not be a groom,
He would not be a farrier,
We should not be potters,
You would not be pewterers,
They would not be cutlers,

Չեմ ես վաճառարիւռ,
Չես դու վաճառող գուր-
պայից,
Չէ նա ճախարակագործ,
Չեմք մեք պանդոկապետք,
Չէք դուք պարտիզապանք,
Չեն նոքա մրգավաճառք.

Չէի ես ապակեգործ,
Չէր նա մաքրող ծխնեւողաց,
Չէաք մեք կողովահիւսք,
Չէիք դուք սայլորդք,
Չէին նոքա հանուածպանք.

Չեղէց ես ձեռնոցագործ,
Ոչ եղիցի նա գործաւոր,
Ոչ եղիցուք մեք բեռնակիրք
իւժ գռնասպանք,
Ոչ եղիջիք դուք սրիչք,
Ոչ եղիցին նոքա խաղախորդք.

Չլինիցիմ ես ձիագարման,
Չլինիցի նա պայտառ,
Չլինիցիմք մեք բրուտք,
Չլինիցիք դուք անագագործք,
Չլինիցին նոքա դանակագործք.

NEGATIVELY and INTERRO-
GATIVELY

ԵՆՏԱԿԱՆԱԳԻՍ Է ՀԱՐ-
ՑԱԿԱՆԱԳԻՍ

Am I not a wine-merchant?
Is he not a looking-glass-ma-
ker?

Are we not spectacle-makers?

Չեմ ես գինեվաճառ,
Չէ նա հայելագործ,

Չեմք մեք դիտակագործք, ա-
կնոցագործք,

Are you not ribbon-makers?	Չէ՞ք դուք ժապաւինադործք ,
Are they not perfumers?	Չիցէ՞ն նոքա իւղեփեայք .
Was I not a china-man?	Չէ՞ր ես չինագործ ,
Was he not a collier?	Չէ՞ր նա ածխագործ ,
Were we not tanners?	Չէ՞սք մէք խաղախորդք ,
Were you not tallow-chandlers?	Չէ՞իք դուք մոմագործք ,
Were they not pork-butchers?	Չէ՞ին նոքա նպարավաճառք .
Shall I not be a cartwright?	Չեղէ՞ց ես սայլագործ ,
Will he not be a sailor?	Ո՞չ եղիցի նա նաւավար ,
Shall we not be watermen?	Ո՞չ եղիցուք նաւակավարք ,
Shall you not be soldiers?	Ո՞չ եղիջի՞ք դուք զօրականք ,
Will they not be cooks?	Ո՞չ եղիցին նոքա խոհակերք .
Should I not be a steward?	Չլինի՞լմ ես հազարապետ տան ,
Would he not be a footman?	Չլինի՞լմ նա սուրհանդակ ,
Would she not be a chamber-maid?	Չլինի՞լմ նա աղախին ,
Should you not be brewers?	Չլինի՞լմէք դուք յօրինողք գա- րեջրոյ ,
Would they not be butlers?	Չլինի՞լմ նոքա տաճարապետք :

Լիբրարուքիւն անկանոն բայից որ յաճախ փարին
'ի խօսս .

Ի կրթութիւնս յայտոսիկ դնեմք զպարզ կամ զարմատա-
կան բայս և եւթ , յորոց և զածանցականս նոցին մարթի գու-
շակեւ . զոր օրինակ 'ի բայիցս come, hold, bear, bid, tell, ևն ,
մարթի մտաբերեւ զածանցս նոցին become, behold, forbear,
forbid, foretell, ևն :

Ի բանս ուրեք յոր մի և եւթ ժամանակն եդեալ իցէ , յայ-
նոսիկ անկատարն և անցեալ դերբայն նոյն է , որպէս տեսա-
նես և 'ի ցուցակի անկանոն բայից զորս յառաջնում մասին
կարգեցաք (տես 'ի Դասն ժե) :

I bore¹ my sorrows with patience, and he has not borne his with the same resignation.

He beat² all his enemies.

We began³ our exercise yesterday, and you have not yet begun yours.

You bent⁴ your course to England.

They bereft⁵ me of all my property.

I besought⁶ you to do it.

He bid⁷ me go home.

We bound⁸ two books.

The dog that bit⁹ me, has not bitten you.

They bled¹⁰ me three times.

The wind blew¹¹ so hard, that several houses were blown down.

I broke¹² my leg, and he has broken his arm.

He was bred¹³ a scholar.

We brought¹⁴ him to reason.

You built¹⁵ a very fine house.

They burnt¹⁶ their fingers.

Տառայ ես վշտաց իմոց համբերութեամբ, և նա ոչ քաբէաւ է իւրոցն նովին հպատակութեամբ .

Եհաբ նա զամենայն զիւր թըշնամիս .

Մէք սկսաք զհրահանգս մեր յերէկն, և դուք չէք տակաւին սկսեալ զձերն .

Դուք առնէրիք զգնացս ձեր 'ի յԱնգլիա .

Նոքա մերհոյն զիս յամենայն ստացուածոց իմոց .

Աղաչէի ես զքեզ առնել զայդ . նա հրամայեաց ինձ երթալ 'ի տուն .

Կապէցաք մէք երկուս գիրս .

Շունն որ եխած զիս, չէ ետէս զքեզ .

Հաբին ինձ երախ երկցս .

Հողմն այնպէս ուժգին ընէաց, զի բազում տունք իւրծանեալ եղէն .

Խորքայնեցաւ ազդը իմ և նորա խորքայնեալ եղև բազուկ .

Նա ընէալ եղև յաշակերտութիւն գրոց .

Մէք ածաք զնա 'ի միտս .

Կառահէք դուք տուն մի կարի գեղեցիկ .

Արեղին զմատուռնս իւրեանց .

1 To bear, 2 To beat, 3 To begin, 4 To bend, 5 To bereave, 6 To beseech, 7 To bid, 8 To bind, 9 To bite, 10 To bleed, 11 To blow, 12 To break, 13 To breed, 14 To bring, 15 To build, 16 To burn.

I *burst* ¹⁷ into tears.

Փռչիլեցայ կամ Լաճայ յարտա-
սուս .

He *bought* ¹⁸ a fine horse.

Գնեաց նա չքնաղ երիվար մի .

We *cast* ¹⁹ ourselves at his feet.

Մէք աւելա՛ զանձինս մեր առ-
ոտս նորա .

You *chose* ²⁰ a few English books, but you have not chosen the best.

Դուք ընտրեցի՛ք քանի ինչ ան-
գլիացի գիրս , բայց զլաւա-
գոյնն ոչ էք ընտրեալ .

They *came* ²¹ yesterday, but they are not *come* to-day.

Եկին նոքա յերէկն , այլ այսօր
ոչ են եկեալ .

This lace *cost* ²² me twenty guineas.

Այս ժանեակ քսան կինկից
էշն ինձ .

This opinion *crept* ²³ insensibly into people's minds.

Այս կարծիք ճարսիւնո՛ւ յան-
զգասակց 'ի միտս ժողովրդ-
դեան .

The whole army was *cut* ²⁴ to pieces.

Բովանդակ բանակն յօշ յօշ
կտրեցաւ .

He *dealt* ²⁵ with me very honestly.

Վրեցաւ ընդ իս յոյժ արժա-
նապէս .

My father *died* ²⁶ last year, and my brother has been *dead* these fifteen years.

Հայր իմ մեռաւ յանցերում
ամի , և եղբայր իմ այս հնգե-
տասան ամբ են զն մեռեալ է .

I *did* ²⁷ him a great kindness, and he has *done* me a great deal of harm.

Ես աւարի նմա մեծամեծ բարիս ,
և նա աւարեալ է՝ ինձ անիրա-
ւուծիւն մեծ .

Four horses *drew* ²⁸ his carriage, and mine was *drawn* by two.

Չորք երիվարք յգէին զկառս
նորա , և իմն յգեալ էր յեր-
կուց .

I *dreamt* ²⁹ all night long.

Յերաւէի զգիշերն ողջոյն .

We *drank* ³⁰ your health.

Աւրա՛ մեք 'ի ձեր կենդանուծի .

17 To burst, 18 To buy, 19 To cast, 20 To choose,
21 To come, 22 To cost, 23 To creep, 24 To cut, 25 To
deal, 26 To die, 27 To do, 28 To draw, 29 To dream,
30 To drink .

* Բազում անգամ 'ի ՀՅ . օրինակսդ վարեմք զյարակա-
տարն կամ զգերակատար առ 'ի մեջ բերել զկրկին ժամանակս
խոտորեալս անգլիական բայից :

You *drove* ³¹ him mad, and
he has *driven* you out of his
house.

They *ate* ³² a deal of bread,
but you have *eaten* very
little.

His reputation *fell* ³³, and
every thing is *fallen* with it.

They *fed* ³⁴ only upon rice,
milks and herbs.

I *felt* ³⁵ a great pain in my
head.

He *fought* ³⁶ for the cause of
liberty.

We *found* ³⁷ every day some
new diversions.

He *flung* ³⁸ away his money.
Your bird *flew* ³⁹ away, and
mine is *flown* too.

All his friends *forsook* ⁴⁰
him; but I was *forsaken*
even by my nearest relations.

It *froze* ⁴¹ very hard yester-
day; but it has *frozen* har-
der to-day.

He *got* ⁴² riches and glory.
Your brother *gave* ⁴³ me ten
guineas, and you have *given*
me five.

I *went* ⁴⁴ to his house, and
he was *gone* to the play.

Դուք լաւեղէ՛ք զնա 'ի բարկու-
թիւն, և նա հալածեալ է զձեզ
'ի տանէ իւրմէ .

Նոքա յողով հաց կերին, այլ դուք
սակաւ յոյժ կերեալ էք .

Անկա- քաջանունութիւն նո-
րա, և ամենայն ինչ ընդ նմա
անկեալ է .

Մանկէն նոքա բրնձով և եթ և
կաթամբ և բանջարօք .

Զգորի ցաւ մեծ 'ի գլուխ իմ .

Մարտեաւ նա 'ի պատճառս ա-
զատութեան .

Գործեալ մեք զոր ամենայն ըզ-
նորանոր զուարճութիւնս .

Վարեալ նա զգրամս իւր .
Թռչուն քո Ռուս 'ի բաց, և
իմն ևս Ռուսեալ է .

Ամենայն բարեկամք նորա լսին
զնա, այլ և ես լսեալ եղէ յի-
մոց մերձաւոր ծանօթից .

Յերէկն սաստկագոյնս պաշե-
ղաւ, այլ այսօր և ևս սաստկա-
գոյն սառեցեալ է .

Սքաղաւ նա ինչս և փառս .
Եղբայր քո եր ինձ տասն կիկի,
և դու գրեալ ես հինգ .

Գնացի 'ի տուն նորա և նա գնա-
ցեալ էր 'ի թատրն .

31 To drive, 32 To eat, 33 To fall, 34 To feed, 35 To
feel, 36 To fight, 37 To find, 38 To fling, 39 To fly, 40 To
forsake, 41 To freeze, 42 To get, 43 To give, 44 To go.

Your cousin grew⁴⁵ rich,
and you are grown poor.

I never heard⁴⁶ of such a
thing.

He hid⁴⁷ his treasures; but
where has he hidden them?

You hit⁴⁸ it right.

They held⁴⁹ the dagger to
his throat.

I never hurt⁵⁰ him.

He kept⁵¹ his promise.

We knew⁵² him before we
were known by him.

The rain has laid⁵³ the dust.
He led⁵⁴ in the path of vir-
tue.

We left⁵⁵ it to your choice.

They lent⁵⁶ us a great deal
of money.

I let⁵⁷ him go out.

He lay⁵⁸ in the same bed
in which I have lain twenty
times.

We have lost⁵⁹ our property.

You made⁶⁰ me happy.

They meant⁶¹ no harm to us.

I met⁶² him by chance.

He paid⁶³ me with ingrati-
tude.

Եղբորորդի բոլորն մեծաւորն,
և դու լեւեալ ես աղքատ.

Չեք իմ բնաւ լսեալ այսպիսի
ինչ.

Ծածկեաց նա զգանձս իւր, այլ
ուր ծածկեալ է զայնս.

Բարւոյք գողակէցէր դու զայդ.
Նոքա հանէին զսուր իւրեանց 'ի
վերայ պարանոցի նորա.

Ոչ երբէք խառնեալ եմ' նմա.

Պահեաց նա զիւր խոստումն.

Ճանաչեաք մեք զնա մինչև ծա-
նալեալ էաք 'ի նմանէ.

Անձրեն յածոյն զփոշին.

Նա առաջնորդեաց մեզ 'ի չաւիղս
առաքինութեան.

Թողաք մեք զսա 'ի ձեր ընտրու-
թիւնս.

Ի Ժիւ Եփեսոս նոքա մեզ մեծ իմն
դումար արծաթոյ.

Թողի զնա ելանել.

Ընկալանէցաւ նա 'ի նմին մահա՛յ
յորում քսանիցս ընկալանեալ
էի ես.

Կորսուաք զինչս մեր.

Երջանիկ աբաբէր զիս.

Ոչ համարէին նոքա վնասել մեզ.

Անկարծա զիպայ նմա.

Փութաբիւնեաց ինձ զապաշնոր-
հութիւնս.

45 To grow, 46 To hear, 47 To hide, 48 To hit, 49 To hold, 50 To hurt, 51 To keep, 52 To know, 53 To lay, 54 To lead, 55 To leave, 56 To lend, 57 To let, 58 To lie, 59 To lose, 60 To make, 61 To mean, 62 To meet, 63 To pay.

We have <i>put</i> ⁶⁴ every thing in its place.	Եւրոպայի ինչ յիւրում տեղում .
You have <i>read</i> ⁶⁵ many En- glish books.	Դու ընթերցեալ ես յոչով ան- գլիացի գիրք ,
They <i>rode</i> * ⁶⁶ out with him in his coach.	Նոքա եկին ընդ նմա ('ի շրջա- գայել) 'ի կառու նորա .
The bells <i>rang</i> ⁶⁷ in the mor- ning, and have <i>rung</i> again in the afternoon.	Չանդակք հնչեցին յառաւո- տուն , և հնչեալ եղին միւսան- գամ յետ հասարակ աւուր .
I <i>rose</i> ⁶⁸ before you were <i>risen</i> .	Յարեալ ես մինչեւ դու յարե- ցեալ էիր .
He <i>ran</i> ⁶⁹ very fast, but you have <i>run</i> faster than he.	Ընթանայր նա արագագոյն , բայց դու յոյժ արագագոյն քան զնա ընթանեալ ես .
We <i>said</i> ⁷⁰ many silly things.	Բազում բարբանջանաց իրա ասացաք .
You <i>saw</i> ⁷¹ your friend last night, and I have not <i>seen</i> him.	Տեսեք դուք զբարեկամ ձեր յանցելում գիշերի , և ես չեմ տեսեալ զնա .
They have always <i>sought</i> ⁷² after truth.	Նոքա միշտ զնեք լեալ են ճշմար- տութեան .
I <i>sold</i> ⁷³ all my books.	Վաճառեցի զամենայն զգիրք իմ .
He <i>sent</i> ⁷⁴ me a letter by the post.	Առաքեաց նա ինձ նամակ մի թղթատարաւ .
We <i>set</i> ⁷⁵ the inkstand upon the table.	Եւրոպայի մէջ զկաղամարն 'ի վերայ գրասեղանոյն .
They have <i>shed</i> ⁷⁷ tears.	Հեղին նոքա արտասուաւ .
I have <i>shewen</i> կամ <i>shown</i> ⁷⁸ him a great deal of kind- ness.	Յայնչեալ եմ նմա մեծերմութիւն մեծ .

64 To put, 65 To read, 66 To ride, 67 To ring, 68 To rise, 69 To run, 70 To say, 71 To see, 72 To seek, 73 To sell, 74 To send, 75 To set, 76 To shake, 77 To shed, 78 To shew կամ show.

* Անգլիացիք վարեն զբայս to ride վասն շրջագայելոյ , յորժամ ոչ հետիրտս իցէ :

His arms <i>shone</i> 79.	Առաջին զէնք նորա .
That tree has <i>shot</i> 80 out great branches.	Ծառս այս աբխալէալ է ոսոս մեծամեծս .
We <i>shut</i> 81 the door upon him.	Փակեցաւ զդուռն ընդդէմ նո- րա .
You have <i>sung</i> 82 a very pret- ty song.	Երգէալ էք դուք չքնաղ իմն նուագ .
They <i>sat</i> 83 down to table at five o'clock.	Նստան նոքա 'ի ճաշ 'ի հինգ ժամու .
I <i>slept</i> 84 very soundly.	Կարի ծանրաքնեալ ննջեցի .
He <i>smelt</i> 85 it at a distance.	Հոգեպէտաւ 'ի հեռաստանէ .
We <i>spoke</i> 86 English, this language is now <i>spoken</i> all over Europe.	Խօսեցաւ մէք անգլիարէն , այս լեզու խօսեցեալ է այժմ ընդ համօրէն Եւրոպէ .
You have <i>spent</i> 87 all your money.	Ծախեցե՛ք զամենայն դրամս քո .
They <i>spit</i> 88 a great deal of blood.	Թռին նոքա յորդ արիւն .
There is a report <i>spread</i> 89 about the town.	Աշուռն է իմն սփռեցաւ ընդ քա- ղաքն .
I <i>stood</i> 90 to my opinion.	Կամ հաստատուն յիմ կարծիս .
He <i>stole</i> 91 my watch, and would have <i>stolen</i> my mo- ney.	Գողացաւ զժամացոյց իմ և գո- ղացեալ ևս էր զդրամս իմ .
We <i>struck</i> 92 him on the head.	Հարստ մէք զնա ընդ գլուխն .
They <i>swore</i> 94 my ruin, and I have <i>sworn</i> to forgive them.	Երդուան նոքա 'ի կորուստ իմ, և ես երդուեալ եմ ներել նո- ցա .
I <i>took</i> 95 his advice, and I wish he had <i>taken</i> mine.	Ձէնք գնացի ես խորհրդոց նո- րա , և կամէի զի և նա զէնք գնացեալ էր իմոցն .

79 To shine, 80 To shoot, 81 To shut, 82 To sing,
83 To sit, 84 To sleep, 85 To smell, 86 To speak, 87 To
spend, 88 To spit, 89 To spread, 90 To stand, 91 To steal,
92 To strike, 93 To strive, 94 To swear, 95 To take.

He <i>taught</i> ⁹⁶ you the English language.	Ուսոյց նա քեզ զանգղիական լեզու .
We <i>tore</i> ⁹⁷ several books, but we have not <i>torn</i> yours.	Պատահեցաւ մեք դիրս բազումս, բայց չեմք պատահաւ զքոյսդ .
You <i>told</i> ⁹⁸ me a very entertaining story.	Պատկերէր դու ինձ վէպս իմն կարի զուարճալուրս .
It is well <i>thought</i> ⁹⁹ .	Քաջ է խորհեալք .
They <i>threw</i> ¹⁰⁰ a stone at me, and might have <i>thrown</i> me down.	Ձգեցին ինձ քար մի, մինչ զի և զգնեալս իսկ էր զիս .
I <i>wore</i> ¹⁰¹ a green coat, which is now quite <i>worn</i> out.	Կրէի ես զգետս մի կանաչ, որ այժմ ամենևին իսկ հաշաւ է .
He <i>wept</i> ¹⁰² bitterly.	Արհասեալ նա դառնապէս .
You <i>won</i> ¹⁰³ his money.	Դու շահեցար զգրամս նորա .
Whilst they <i>wrote</i> ¹⁰⁴ two pages, I could have <i>written</i> twenty.	Մինչ գրեցին նոքա էջս երկուս, ես գրեալ էի քսան :

96 To teach, 97 To tear, 98 To tell, 99 To think,
100 To throw, 101 To wear, 102 To weep, 103 To win,
104 To write.

Ե . Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԲԱՅԻՑ ԵՒ ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՆՈՑԻՆ

ՄԻՒՍ ևս անհրաժեշտ գիտե՛լք անգլիական լեզուի՝ է իւրաքանչիւր նախադրութեանց ծանօթութիւնն ընդ այլևայլ բայս կարգելոց , որով և իմաստք սոցին յանհունս փոփոխին . վասն այսորիկ և առանձինն զկրթութիւնս զայս կարգեցաք , 'ի մի վայր հաւաքեալ որչափ ինչ գլխաւոր գիտե՛լք գոյին 'ի նոսա :

ԲԱՅԲ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ
Թ Ի Ի Ն .

ՕՐԻՆԱԿԲ .

To abide	by	I abide by what I say, Հաստատեմ զոր ասացիս .
To abound	with	France abounds with fruits, Փրանկիա առատ է պտղովք .
To abscond	from	You abscond from justice, Թաքցիս 'ի դատաստանէ .
To accept	of	I accept of a crown from you, Ընդունիմ զսղութ մի 'ի քէն .
To account	for	I account for that, Ցուցանեմ զպատճառս այսորիկ .
To acquiesce	in	I acquiesce in it, Հաւանիմ ընդ այդ .
To acquit one's self	in	I acquit myself in that affair, Չխառնիմ ես յիրդ .
To act	up-to	They act up to their principles, Գործեն ըստ իւրեանց սկզբանց .
To admit	of	I admit of that, Շնորհեմ զայս . ներեմ այսմ .
To adorn	with	I adorn with flowers, Զարդարեմ ծաղկօք .
To advise	with	I advise with my father, Հարցանեմ խորհուրդ 'ի հօրէն իմմէ .
To agree	about	They agree about that, Միաբանին նոքա ընդ այս .

ԲԱՅԹ.	ՆԱԽԱԴՐՈՒ- ԹԻՒՆԷ.	ՕՐԻՆԱԿ.
To aim	at	^a I <i>aim</i> at that, Ընդ այս դիտեմ.
To allow	of	I <i>allow</i> of that, Ներեմ զայդ.
To animad- vert	on	He <i>animadvert</i> s on my conduct, Դիտէ նա զմեծացս իմ.
To answer	for	I <i>answer</i> for a thing, Պատասխանեմ վասն իրից.
To apologize	to-for	I <i>apologize</i> to you for my error, Ներումն հայցեմ 'ի քէն վասն վրիպանացս.
To approve	of	I <i>approve</i> of your conduct, Հաւանիմ ընդ դնացս քո.
To argue	from	I <i>argue</i> from your system, Ըստ մտաց (դրութեանդ) քոյ բարբառիմ.
To ask	of	I <i>asked</i> of him, Հարցանէի զնա.
	for	I <i>ask</i> for a guinea, Խնդրեմ կինի մի.
	after	I <i>ask</i> after your son, Ի խնդիր եմ 'սմ որդեմ զոր դի քոյ.
To aspire	after, at	He <i>aspires</i> after honour, Տենչայ նա փառաց.
To atone	for	He <i>atones</i> for his sins, Քաւէ նա զիւր մեղանս.
To attend	on	I <i>attend</i> on this gentleman, Ծառայեմ առնս այսմիկ.
To awe	into	I <i>awe</i> him into silence, Պատուիրեմ նմա զըռութիւն.
To babble	out	He <i>babbles</i> out nonsense, Անմիտս բարբանջէ.
To bail	out	He <i>bailed</i> out his friend, Երաշխաւոր եղև վասն բարե- կամի.
To bale	up	He <i>bales</i> up his cloth, Ծորարէ զկտաւ իւր.
	out	He <i>bales</i> out the boat, Ի բաց սրբէ, դատարկէ զջուրն 'ի նաւակէն.

ԲԱՅԹ.	ՀԱՆՍԵՐՈՒԹԻՒՆԻ.	ՕՐԻՆԱԿ.
To bar	up	He <i>bars up</i> his door, Փակէ նոցք զդուռն իւր .
To bargain	for	You <i>bargain for</i> a horse, Սակ արկանէք վասն ձիոյ միոյ .
To bark	at	The dog <i>barks at</i> you, Հունն հաջէ զհետ քոյ .
To barrel	up	You <i>barrel up</i> pork, Դնէք զխոզենի 'ի տակառս .
To bask	in	I <i>bask in</i> the sun, Զեռնում յարևոյ .
To bawl	out	I <i>bawl out</i> , Բարձրաձայն գոչեմ .
To bay	at	The dog <i>bays at</i> me, Հունն հաջէ զկնի իմ .
To be	in	I <i>am in</i> the wrong, Չունիմ իրաւունս .
	in-for	I <i>am in for</i> it, Պարտաւորեալ եմ յայդ : —
		Ըմբռնեալ եմ .
	out-with	I <i>am out with</i> him, Խէթացայ ընդ նմա .
	out	I <i>am out</i> , Խաբիմ ես .
	hard-upon	He <i>bears hard upon</i> me. Խստագոյնս վարի ընդ իս .
	away	He <i>bears away</i> the prize, Տանի զմրցանակն .
	away	The ship <i>bears away</i> , Նաւն մեկնի .
	down	He <i>bears down</i> upon me, Ընկճէ զիս .
	down	He <i>bears me down</i> in that, Ի դէմս ինձ ածէ .
To bear	down	The ship <i>bears down</i> upon us, Նաւն մերձենայ առ մեզ .
	into	The ship <i>bears into</i> the port, Նաւն գայ 'ի նաւահանգիստն .
	off	He <i>bears off</i> his prey, Առեալ տանի զորս իւր .
	off	He <i>bears off</i> , Ի բաց գնայ, մեկնի .

ԲԱՅԵՔ .

ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ
ԹԻՒՆԻՔ .

ՕՐԻՆԱԿԻՔ .

To bear	on, upon	You <i>bear</i> on me, Յիս յէնուս .
	out	He <i>bears</i> out his conduct, Ի բայ քեցէ զնա 'ի տարօրինակ գնացիցն .
	out	This part of the building <i>bears</i> out, Այս մասն շինուածոյն կարի յառաջեալ է .
	towards	He <i>bears</i> towards us, Մերձենայ առ մեզ .
	through	My conduct will <i>bear</i> me through, Գնացք իմ արդարացուցեն զիս .
	up	He <i>bears</i> up against misfortune, Քաջալսնջ տանի թշուառու թեան .
To beat	with	I <i>beat</i> with your bad temper, Տանիմ ես դեգ բարուցդ .
	back	They <i>beat</i> back the enemy, Վանեն նորա ղթշամին .
	down	You <i>beat</i> down his price, Նուաղեցուցանէք զգին նորա .
	up	We <i>beat</i> up the quarters of the enemy, Յարձակիմք 'ի բանակեալ թըշ- նամեաց .
	out	They <i>beat</i> out his brains, Թափեցին զուղեղ նորա, ա- տակեցին .
To beat	about	They <i>beat</i> about, Խնամով որոնեն: — Հետամուտ լինին .
To beckon	to-with	I <i>beckon</i> to him with my hand, Ձեռամբ ակնարկեմ նմա .
To beg	for	They <i>beg</i> for peace, Խնդրեն զխաղաղութիւն .
	of	I <i>beg</i> of you to do it, Աղաչեմ զձեզ առնել զայդ .

ԲԱՅԺ.	ՀԱՆՈՒՐՈՒ- ԹԻՒՆԺ.	ՕՐԽԱԿԺ.
To bellow	out	He bellows out, Գոչէ բարձր .
To bestow	upon	Nature had bestowed upon her such beauty, Բնութիւնն շնորհեալ էր նմա այնքան գեղեցկութիւն .
To bethink	of	I bethink myself of that, Յիշեմ ես զայդ .
To beware	of	I will beware of that, Զգուշացայց յայդմանէ .
To bind	up	I bind up my leg, Կապեմ զսրունս իմ .
To blab	out	He blabs out the secret, Հրապարակէ զգաղտնիս .
To blame	for	I blame you for that, Պարտաւեմ զձեզ յայդմ .
To block	up	They block up the fort, Պաշարեն նոքա զամուրն .
To blot	out	I blot out your name, ջնջեմ զանուն քոյ .
To blow	out	He blows out his brains, Հուր առնէ կամ հարկանէ ի գլուխ իւր .
	up	They blow up the magazine, Յօդս հանեն զվառօդարանն .
	down	The wind blows down the house, Հողմն կործանէ զտունն .
	off	The wind blows off my hat, Հողմն առեալ տանի զգլխարկ իմ .
	over	The storm blew over, Փարատեցաւ մրրիկն .
To blubber	with	She blubbers with weeping, Ուռուցանէ զայտա իւր յար- տասուելոյ .
To blunder	out	He blunders out a word, Ասէ բանս առանց ինչ խորհե- լոյ , խօսի անխորհրդաբար .
To blush	for	He blushes for shame, Շիկնի առ ամօթոյ .

ԲԱՅԹ .	ՀԱՆՆԵՐՐՈՒ ԹԻՒՆԻ .	ՕՐԻՆԱԿԹ .
To blush	at	He <i>blushes at</i> that, Պատկառի ընդ այդ .
To bluster	at, about	He <i>blusters at</i> իմ about that, Խրոխտայ իմ աղմուկս յուզէ ընդ այդ .
To board	in	He <i>boards in</i> my house, Վարձու ճաշէ ի տան իմում .
To boggle	at	He <i>boggles at</i> that, Տատամսի ընդ այդ .
To border	on	That <i>borders on</i> destruction, Մերձ է այդ յեղծումն .
To bottle	up	I <i>bottle up</i> beer, Արկանեմ զգարեջուր ի սը- րուակի .
To branch	out	The tree <i>branches out</i> , Ծառն ոստս արձակէ .
To brawl	about	He <i>brawls about</i> that, Կադէ , գոչէ վասն այսր .
To brazen	out	He <i>brazened out</i> the business, Լրբուծեամբ հաստատէ զիրն .
To break	asunder	He <i>breaks asunder</i> , Բեկանէ , խորտակէ .
	out-of	He <i>breaks out of</i> prison, Փախչի ի բանդէն .
	out-into	He <i>breaks out into</i> a passion, Ի զայրոյթ բրդի .
	off	He <i>breaks off</i> the negotiation, Դադարէ ի գործառնութե- նէն .
	forth-into	He <i>breaks forth into</i> an excla- mation, Բացադանչութիւն իմն առնէ .
	into	He <i>breaks into</i> a house, Բռնի ի տուն ուրեք մտանէ .
	in-upon	He <i>breaks in upon</i> our conver- sation, Ընդ միջէ զխօսս մեր .
	through	He <i>breaks through</i> the wall, Ծակէ զորմն .
	up	He <i>breaks up</i> the meeting, Արձակէ զժողովարանն .

ԲԱՅՅՔ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿՔ .

To break	down	He breaks down a hedge, Հարկանէ զցանկ .
To break- fast	upon	I breakfast upon eggs, Ի նախաճաշու ուտեմ զձուս .
To breathe	out	He breathes out curses, Անէծս կարգայ .
To breed	up	He breeds up his child, Դաստիարակէ զորդին իւր .
To brim	up	I brim up the glass, Լնում զբաժակն .
To bring	about	I bring about that, Աւարտեմ զգա .
	away	I bring away the prize, Յաւելում զգինն .
	off	I bring him off, Ազատեմ զնա յերկմտութենէ .
	forth	She brings forth a child, Ծնանի նա որդի մի .
	on	Bring him on his way, (իւր . Յառաջ վարեա ՚ի ճանապարհս
	over	I bring him over to my side, Յիմ կողմն ձգեմ զնա .
	under	I bring him under, Ի ներքոյ արկանեմ զնա .
	in	I bring him in, Մուծանեմ զնա .
	out	I bring that out, Հանեմ զայդ արտաքս .
	up	She brings up a fashion, Նորաձեւս ինչ մուծանէ .
	up	She brings up a child to good manners,
	up	He brings up the rear, Յառաջ վարէ զվերջապահսն .
	down	He brings down his enemies, Խոնարհեցուցանէ զթշնամիս իւր .
To brisk	up	He brisks up, Զուարթադէմ երևի .

ԲԱՅՔ .	ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ- ԹԻՒՆՔ .	ՕՐԻՆԱԿՔ .
To brood	over, upon	He broods over his money, Խնամով պահէ զգրամս իւր .
To brush	away	He brushes away, Բառնայ զբանակն .
	by	He brushes by me, Խուճապաւ իմն անցանէ առ ինն .
	up	He brushes up, Գեղջկաբար անցեալ գնայ .
To bubble	up	The water bubbles up, Զուրն եռայ .
To bud	out	The tree buds out, Ծառն բողբոջս արձակէ .
To build	up	He builds up a house, Շինէ տուն մի .
To bunch	out	That bunches out, Կորանայ .
To bundle	up	He bundles up his clothes, Ծրարէ զհանդերձս իւր .
To buoy	up	He buoys up his friends, Ձեռնառւ լինի բարեկամաց իւրոց .
To burn	away	The wood burns away, Փայտն ծախի .
	to	The wood burns to ashes, Փայտն յաճիւն լուծանի .
	up	It is burnt up, Այրեալ և ծախեալ է .
	out	It is burnt out, Անցեալ է, չիջեալ է .
	with	He bursts with envy, Մաշի առ նախանձուն .
To burst	forth	He bursts forth, Պայթի, ճայթի .
	into	He bursts into tears, Լուծանի յարտաառուս .
To busy one's self	with	He busies himself with my af- fairs, Ի գործս իմ լինի ձեռնամուխ .
To butt	at	The ram butts at me, <i>Head of</i> խոյն խելիկէ զիս .

ԱՅՅԻ .

ՀԱՆՍԵՐՈՒ .

ՕՐԽԱԿ .

ԹԻՒՆԻ .

To button	up	He <i>buttons up</i> his coat, Կոճիկ զհանդերձս իւր .
	off	He <i>buys off</i> his son, Ազատէ զորդին իւր .
	up	He <i>buys up</i> all the provisions, Գնէ զամենայն պարէնս .
	over	He <i>buys over</i> all the members, Կաշառաբեկ առնէ զամենայն առենակալս .
To buy	into	He <i>buys into</i> the army, Գնէ պաշտօնակալութիւն իմն բանակին .
	in	He <i>buys in</i> goods, Համբարէ վաճառս .
	in	Call <i>in</i> that man, Մոյծ, կոչեա 'ի ներքս զայրդ .
	in	You <i>call in</i> question, Յերկբայս համարիս կամ լինիս .
	off	You <i>call off</i> my attention, Բառնաս յինէն զուշ մտացս .
	aside	You <i>call aside</i> your son, Ի մի կողմն կոչես զորդի քո .
	forth, out	He <i>calls forth</i> the militia, Ժողովէ զզօրս, զօրաժողով լինի .
	out-to	He <i>calls out to</i> me, Կոչէ զիս .
To call	to	He <i>calls to</i> mind, Ի յուշածէ .
	to	He <i>calls me to</i> account, Պահանջէ յինէն համարս .
	on	He <i>calls on</i> you, Յայց ելանէ ձեզ, Անցանէ առ դրամբ ձերով .
	on, upon	You <i>call upon</i> me, Գայք հարցանել զողջունէ իմմէ .
	at	You <i>call at</i> my house, Դուք գայք 'ի տուն իմ .
	for	You <i>call for</i> me, Կոչէք զիս, խնդրէք զիս .
	up	You <i>call me up</i> , Զարթուցանէք զիս .

ԲԱՅՔ .

ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ .

ՕՐԻՆԱԿ .

ԹԻՒՆՔ .

To call	up	You call me up, Աղաչէք ինձ ելանել 'ի վեր .
	down	You call me down, Աղաչէք ինձ իջանել 'ի վայր .
	over	Call over your company, Կոչեա զընկերակիցս քո .
To care	for	He does not care for me, Ինչ ոչ հոգայ զինէն .
To carp	at	He carps at that, Պարսաւարէա լինի, սողաւանէ .
	away	He carries away my money, Յափշտակէ զգրամս իմ .
	on	He carries on the war, Յառաջ վարէ զպատերազմն .
To carry	over	I carried you over the river, Անցուցի զքեզ ընդ գետն .
	through	He will carry himself through, Ի բաց կացցէ 'ի գործոց .
	off	He carried off your daughter, Յափափեաց զդուստր քո .
	about	I carry no money about me, Չկրեմ ընդ իս զգրամ .
To cast	up	He casts up his account, Առնէ զհամարս, զհաշիւս իւր .
	away	He casts away his money, Վաւանէ զինչս իւր .
	out	He casts out the disaffected, Մերժէ 'ի բաց զանյոժարն .
	down	He casts down his friends, Տրամեցուցանէ, նեղէ զբարեկամս իւր .
	forth	He casts forth his beams, Արձակէ զճառագայթս իւր .
	off	He casts off his old friends, Անտեսէ զհին բարեկամս իւր .
	off	He casts off the dogs, Արձակէ զշունս .
To catch	at	They catch at you, Ճգնին թակարդել զքեզ .
	up	They catch up a stick, Առնուն 'ի ձեռս զգաւաղան .

ԲԱՅՑՔ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿՔ .

To cavil	at	They <i>cavil at</i> the judgement, Հնարին պատասխանի 'ի դատս .
To chalk	out	They <i>chalked out</i> a line, Ձգէին գիծ մի .
To charge	with	I <i>charge you with</i> this crime, Ամբաստան լինիմ զքէն վան եղեռանցս .
To charm	with	I am <i>charmed with</i> that, Սիրացեալ եմ ընդ այդ .
To cheer	up	They <i>cheer up</i> their soldiers, Խրախուսեն զզօրս իւրեանց .
To clap	up	They <i>clap up</i> a bargain, Տուրևառս իմն առնեն շուտ փոյլ .
To clear	away	They <i>clear away</i> the rubbish, Ի բաց բառնան զկոտորս .
	up	They <i>clear up</i> the affair, Լուսաբանեն զերն .
To cleave	off	He <i>cleaves off</i> a branch, Հատանէ 'ի բաց ոստ մի .
	asunder	He <i>cleaves it asunder</i> , Հերձանէ զայդ .
To climb	up	He <i>climbs up</i> the tree, Մագլցի ելանէ 'ի ծառն .
To cling	to	He <i>clings to</i> me, Յիս յարի .
To close	up	He <i>closes up</i> the space, Լնու զմիջավայրն .
	with	He <i>closes with</i> me,
	in-with	He <i>closes in with</i> my proposal, Ընդուռնի զիմ առաջարկ .
To cloud	over	The sky is <i>clouded over</i> , Երկինք ծածկեալ էն ամպովք .
To cobble	up	He <i>cobbles up</i> the affair, Անհէթէթս կատարէ զգործն .
To come	to	He is <i>come to</i> , Անսաց , տեղի ետ .
	off	He <i>comes off</i> , Եւս գտանէ փախստի , 'ի բաց խուսափէ .

ԲԱՅԳ .	ՆԱԽԱԴՐՈՒ- ԹԻՒՆԵՔ .	ՕՐԻՆԱԿԶ .
To come	{ by upon	How did you come by it? Զ իմորդ 'ի ձեռս բերեր . They come upon me, Անկանին 'ի վերայ իմ .
To comply	with	He complies with the will of God, Հպատակէ աստուածային կա- մայ .
To connive	at	I connive at your faults, Տանիմ թերութեանցդ .
To consist	of	His army consists of infantry and cavalry, Ի զօրս նորա գոն հետևակք և հեծեալք .
To consult	about	I have consulted you about that, Խորհրդակցեցայ ընդ քեզ զե- րացդ .
To cook	up	You cook up that prettily, Զքնաղ իմն կարգէք զդա .
To cope	with	You cannot cope with him, Զկարես զգէմ ունել նմա .
To cord	up	You cord up wood, Կապես զփայտս պարանաւ .
To cork	up	You cork up a bottle, Խցես զսրուակն .
To cover	{ up over	He covers up his plants, Ծածկէ զբոյսս իւր . He covers over his design, Ծածկէ իմ թաքուցանէ ըզ- խորհուրդ իւր .
To count	up	He counts up his gains, Համար առնէ շահուց իւրոց .
To cow	down	He cows down his brother, Ահաբեկէ զեղբայր իւր .
To cry	out-to	He cries out to me to stop, Գոչէ առ իս զկայ առնուլ .
	out-against	He cries out against me, Գոչէ ընդ երեսս իմ .
	{ up down	He cries up his goods, Պանծացուցանէ զվաճառս իւր . He cried down my goods, Ընդ վայր եհար զիմ վաճառս .

ԲԱՅՑԻ .

ՀԱՅԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆԻ .

ՕՐԻՆԱԿԻ .

To cry	{	unto	He cried unto God, Կարգայ զԱստուած .
		out	He cried out, Գոչեաց , աղաղակեաց .
		up	He cuts up a fowl, Զենու զհաւ մի .
To cut	{	out	He cuts out a coat, Ձեկ էմ հատանէ զգետա մի .
		down	He cuts down a tree, Հարկանէ զծառ մի .
		off	He cuts off my arm, Ի բաց հատանէ զբազուկ իմ .
		away	He cuts away the branches, Յառէ զուռս .
To deal	{	to	I deal the cards to you, Տամ քեզ զթուղթս (խաղու) .
		in	He deals in political matters, Միջամուխ լինի 'ի քաղաքա- կան իրս .
		with, by	You deal ill with me, Զարաչար վարիս ընդ իս .
To dine		upon, on	I dine upon fish, Ուտեմ ձուկն 'ի ճաշու .
To dish		up	I dish up the meat, Բաշխեմ զմիսն 'ի սկտեղս .
To dispense	{	with	I dispense with that, Զանց առնեմ զայնու .
		away	I do away that objection, Բառնամ 'ի բաց զայդ դժուա- րութիւն .
		over	I do over my shoes with blacking, Օծանեմ սեասնձուղ զմուշակս .
To do	{	off	I do off my boots, Ի բաց հանեմ զկօշիկս .
		on	I do on my stockings 1, Ագանիմ զգուրպայս .

1 Հնացեալ են ոճք բանիցս , և միայն 'ի քերթուածս ունին տեղի , և այն համառօտագրութեամբ . զոր օրինակ To doff, To don.

ԲԱՅԲ . ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԹԻՒՆԲ .

ՕՐԽԱԿ .

To do	{	up	I do up my bundle, Կապեմ զծրար իմ .
		with	I have done with that, Աւարտեցի զայս .
To dote		on, upon	You dote upon her, Սիրես զնա տարփմամբ .
To draw	{	away	You draw away my friends, Ուժացուցանես յինէն զբարե- կամս իմ .
		along	He draws along his leg, Ընդ քարշ ածէ զսրունս իւր .
		asunder	He draws them asunder, Բաժանէ, անջատէ 'ի միմեանց .
		in	He draws in the ignorant, Յինքն ձգէ զապէտն .
		on	He draws on the enemy, Չգէ յինքն զլծնամին .
		over	He draws over the poor, Յանկուցանէ յինքն զաղքատս .
		out	He draws out the time, Յերկարէ զժամանակն, օր 'ի յօր առնէ .
		out	He draws out the army, Ի զէն վառէ զբանակն .
		up	He draws up his soldiers, Ի ճակատ կարգէ զզօրս իւր .
		near	He draws near us, Մերձենայ առ մեզ .
To dream	{	off	He draws off, Տեղի տայ .
		of	I dream of you last night, Յերազի իմում աստի զքեզ յայսմ գիշերի .
To dress		up	You dress up your children, Կարիզարդարես զմանկունսքո .
To drink	{	away	He drinks away his fortune, Վատնէ զինչս իւր .
		in	He drinks in an error, Թիւրի 'ի մոլոր կարծիս .
		down	He drinks down all, Չամենայն ինչ կլանէ .

ԲԱՅԵՔ . ՀԱՆՈՒՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿ .

To drink	off	He <i>drinks off</i> his glass, Քամէ զբաժակն .
	out-of	He <i>drinks out of</i> a glass, Ըմպէ 'ի բաժակէն .
	away, off	He <i>drives away</i> the enemy, Վանէ զԹշնամին .
To drive	out	He <i>drives out</i> his wife, Մերժէ, հանէ զկին իւր .
	on	He <i>drives us on</i> , Յառաջ մատուցանէ իսմ վարէ զմեզ .
	in, into	He <i>drives us in</i> , Մուծանէ զմեզ 'ի ներքս .
To drop	in	I <i>dropped in</i> at dinner time, Մտի 'ի ներքս 'ի ճաշաժամունն .
	off	He <i>drops off</i> , Մեռանի նա .
	out	He <i>drops out</i> , Անէրևութանայ, ծածկիյաջաց .
To eat	up	You <i>eat up</i> the loaf, Ուտես զհացն ամբողջ .
To expostu- late	with-upon	I <i>expostulated with him upon</i> that subject, Գանդատեցայ առ նա վանն իրացս պարոյիկ .
To face	down, out	He <i>faced out</i> that story, Լըրութեամբ հաստատէ ըզ- 'վէպդ .
	about	He <i>faced about</i> , Դառնայ յետս 'ի Թշնամւոյն .
	down	He <i>falls down</i> , Անկանի 'ի գետին .
To fall	to	I <i>fall to</i> , Սկսանիմ .
	on	<i>Fall on</i> , Սկիզբն արա .
	in-with	I <i>fell in with</i> an old companion, Անկարծ գիպեցայ ընդ ումեմն 'ի հին ծանօթիցս .
	from	He <i>falls from</i> his word, Ոչ կայ 'ի բանի իւրում .

ԱՅՅԲ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿՔ .

To fall	off	His friends <i>fall off</i> ,
	out-of	Բարեկամք նորա թողուն զնա . My money <i>fell out of</i> my hand, Դրամն իմ անկաւ 'ի ձեռանէ իմիկ .
To fawn	upon	He <i>fawns upon</i> me, Շողովէ զես .
To fend	off	He <i>fends off</i> the blow, Խոյս տայ 'ի հարուածոյն .
To fetch	away	He <i>fetches away</i> every thing, Բառնայ տանի զամենայն .
	down	He <i>fetches down</i> their pride, Խոնարհեցուցանէ զամբարհա- ւաճու թիւն նոցա .
	in	He <i>fetches us in</i> ,
	off	Մուծանէ զմեզ 'ի ներքս . He <i>fetches himself off</i> ,
	up	Ի բերան լինի . I have <i>fetches up</i> what I had lost,
	up	Գտի զոր կորուսեալն էի . <i>Fetch up</i> my hat, Տար 'ի վեր զգլխարկն իմ .
To fill	up	I <i>fill up</i> the glasses, Լնու զբաժակս մինչ 'ի վեր .
To find	out	I have <i>found out</i> the secret, Ի վերայ հասի գաղտնութեան երացն .
To fit	out	He <i>fits out</i> a ship, Զինավառէ զնաւ մի .
	up	He <i>fits up</i> a house, Յարդարէ զտուն մի .
To flaunt	about	She <i>flaunts about</i> ,
To sling	away	Սիգաճեմ ընթանայ . He <i>slings away</i> ,
	away	Մեկնի գնայ զայրագին . He <i>slings away</i> his money,
	down	Արկանէ զգրամ իւր . He <i>slings down</i> his arms, Ի վայր գնէ զլէնան .

ԲԱՅԺ .

ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ
ԹԻՒՆԲ .

ՕՐԻՆԱԿԲ .

To fling	off	I <i>fling off</i> my friends, Ի բայ արձակեմ զբարեկամս իմ .
	out	He <i>flings out</i> , Ի բայ դնայ խռովեալ .
	out	He is <i>flung out</i> , Բարձի թողի լեալ է .
	up	He <i>flings up</i> his commission, Տայ զհրաժեշտ 'ի պաշտամա- նէն .
To fly	away	They <i>fly away</i> , Խոյս տան .
	about	The news <i>flies about</i> , Նորալուրք հնչէն .
	out	She <i>flies out</i> , Չայրանայ .
	out	The bird <i>flies out</i> of the cage, Թռչունն խուսէ 'ի վանդակէն .
	off	He <i>flies off</i> , Խուսէ 'ի բայ .
To fold	in	He <i>flies in</i> my face, Այլանէ զիս , թշամանէ .
	up	I <i>fold up</i> a letter, Ծալեմ զթուղթ .
To follow	up	He <i>followed up</i> his blow, Կրկնեաց զհարուածն .
To force	out	He <i>forced out</i> his neighbours, Ի բայ հանէր զդրակիցս իւր .
	in	He <i>forced them in</i> , Բռնադատէր զնոսա մտանել 'ի ներքս , ի ներքս մղէր .
To frown	at, on	I <i>frown at</i> him, Ընդ ակամբ հայիմ 'ի նա .
To furl	up	They <i>furl up</i> the sails, Զիջուցանեն , ամփոփեն զա- ռադաստանն .
To gad	up and down about	You <i>gad up and down</i> , Այսր անդր ընթանայք .
To get	away	Get <i>away</i> , Ի բայ կայ .

ԲԱՅԲ .

ՀԱՆՆԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆԲ .

ՕՐԻՆԱԿԲ .

To get	abroad	I get abroad, Ելանեմ 'ի տանէն .
	by	I get by that, Այսու շահիմ, օգտիմ մեծապէս .
	down	I get down, Իջանեմ .
	from	I get from him, Խուսեմ, թափեմ զանձն իմ 'ի նմանէ .
	in	I get in, Մտանեմ .
	out	I get out, Ելանեմ 'ի դուրս .
	up	I get up, Յառնեմ, զարթնում . — Ի վեր ելանեմ .
	off	I get off, Թօթափեմ յանձնէ .
	on	I get on, Յառաջ մատչեմ .
	before	I get before, Դիմագրաւ լինիմ .
	behind	You get behind, Յետոյ կայք, անադանէք .
	along	Get along, Յառաջ մատիք .
	through	I get through it, Ձեռնթափ լինիմ .
	above	I get above him, Դերազանցեմ քան զնա .
To give	up	I give up my interest, Հրաժարեմ յիմոց շահուց .
	over	I give over all, Անոյս եմ յամենայնէ : — Թո ղում զամենայն .
	forth	I give forth, Հրապարակեմ .
	over	Give over, Դադարեաց, անսա .
	out	He gives out, Համբաւէ, ծանուցանէ .

ԲԱՅԻՔ. ՆԱԽԱԴՐՈՒ.
ԹԻԽԵՔ.

ՕՐԽԱԿՔ.

To give	away	He gives away money, Տայ արծաթ .
	off	I give off, Դադարեմ, տեղի տամ .
	about	I go about that, Զեռն արկանեմ յայդ ինչ .
To go	along	Go along, Երթ յառաջ .
	astray	You go astray, Մոլորիք դուք .
	away	You go away, Մեկնիք դուք .
	by	I go by your instruction, Զհետ գնամ խորհրդոց քոց .
	by	I go by your house, Անցանեմ յառաջոյ տանդ .
	for	I go for your servant, Երթամ խնդրել զծառայ ձեր .
	off	I go off, Ի բաց մեկնիմ, թողում .
	out	You go out, Ելանէք արտաքս .
	near	It grows near the time, Ժամանակն մերձեցայ .
	into	That grows into fashion, Ի նորաձևս համարի արդ .
To grow	out	That grows out of fashion, Ոչ ևս 'ի նորաձևս համարի .
	towards	That grows towards its end, Մերձ է 'ի վախճան իւր .
	up	That tree grows up fast, Փութով աճէ ծառս .
	on, upon	He hangs upon my hands, Բեռն է ինձ .
To hang	about	He hangs about her neck, Անկանի, փարի զպարանոցաւ նորա .
	down	He hangs down his head, Խոնարհեցուցանէ զգլուխ իւր .
	out	He hangs out his flag, Ամբառնայ զդրօշ իւր .

ԲԱՅԵՔ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ .

ՕՐԻԱԿԻՔ .

ԹԻՒՆԻՔ .

To hang	{ up	He <i>hangs up</i> his hat, Կախէ զգլխարկ իւր .
To hanker	after	He <i>hankers after</i> her, Հետամուտ է նմին անձկանք .
To happen	upon	I <i>happened upon</i> it, Ըստ դիպաց գտի զնա , դիպայ նմա .
To harp	at	He <i>harps at</i> me, Քրթմնջէ միշտ առ իս .
To have	at	I will <i>have at</i> him, Յարձակեցայց 'ի վերայ նորա .
To heal	up	His wounds <i>heal up</i> , Բուժին վերք նորա .
To hear	out	I will <i>hear out</i> your tale, Լուայց զվէպս քո ցվախճան .
	down	I <i>help you down</i> , Ձեռն տամ ձեզ յիջանել .
	up	I <i>help him up</i> , Ձեռն տամ նմա ելանել 'ի վեր .
	forward	I <i>help him forward</i> , Յառաջ վարեմ զնա .
	into	I <i>help you into</i> the house, Ձեռն տամ քեզ մտանել 'ի տուն .
To help	out	You <i>help me out</i> , Ձգես զիս արտաքս .
	over	You <i>help him over</i> , Օգնես նմա անցանել .
	on	All thing <i>helps on</i> towards his undoing, Ամենայն 'ի կորուստ նորա հնարի .
	to	<i>Help me to</i> something, Պատրաստեա ինձ ինչ մի .
	off	I cannot <i>hit off</i> his name, Ոչ յիշեմ զանուն նորա .
To hit	upon	I <i>hit upon</i> the man I want, Գտանեմ զայրն որ պիտոյ է ինձ .
	on	He <i>hit on</i> the way, Եգիտ զհնարսն , եգիտ զելս իրացն .

ԲԱՅԲ .

ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ .

ՕՐԻՆԱԿԲ .

ԹԻՒՆԲ .

To hold	forth	He holds forth, Դնէ առաջի : — Ատենաբանէ .
	in	He holds in his hand, Յինքն ամիտովէ զձեռն իւր .
	off	He holds off the enemy, Զթողու մերձենալ թշնամւոյն .
	on	He holds on, Յառաջ վարէ , յերկարէ .
	out	He holds out his hand, Կարկառէ , ձգէ զձեռն իւր .
	up	He holds up his head, Ամբառնայ զգլուխ իւր .
To hope	with	He holds with you, Ի ձեր կարծիս է .
	for	I hope for it, Յուսամ այդմ .
To hunt	out	I hunted out the way, Գտի զհնարսն , զէլս իրացն .
	after	I hunt after you, Խնդրեմ , որոնեմ զքեզ .
	down	We hunted down a hare, Որսացաք նապաստակ մի .
To intrude	on	He intrudes on us, Հատանէ զբան մեր յանդէսս .
To jest	at	You jest at that, Խաղ առնես զայդու .
	away	I keep away from you, Հեռի կամ 'ի քէն .
To keep	in	I keep in my reasons, Զյայտնեմ զպատճառս իմ .
	out	I keep out the enemy, Վանեմ զթշնամին .
	at	I keep at it, Յառաջ վարեմ զնոյն .
	asunder	I keep them asunder, Պահեմ զնոսա որիշ 'ի միմեանց .
	down	You keep him down, Խոնարհեցուցանէք զնա .
	off	You keep off the enemy, Մղէք , վանէք յետս զթշնամին .

ԲԱՅԲ .

ՀԱՆՍԴԻՐՈՒ

ՕՐԻՆԱԿԲ .

ԹԻՒՆԲ .

To keep	under	You keep him under, Ի հարկի ծառայութեան ունիք զնա .
	on	Keep on, Յառաջ վարեա , հանապազորդեա .
	down	He knocks down every one, Յերկիր կործանէ զամենայն ոք .
To knock	off	He knocks off his chains, Թօթափէ զզլծայս իւր .
	off	He knocks off their pay, Հատանէ զթոշակ նոցա .
	on	They knock him on the head, Կռփահարեն զնա ընդ գլուխն .
To laugh	under	He knocks under, Հնաղանդի , անձնատուր լինի .
	at	I laugh at you, Ծիծաղիմ զձեզք .
	out	He laughs out, Քրքիջ բարձեալ ծիծաղի .
To launch	forth	He launches forth in your praise, Մեծապէս դրուատէ զքեզ .
	out	He launches out into a long detail, Մանրապատում առնէ զիրն .
	down	I lay down my arms, Ի բաց դնեմ զզէնս իմ .
To lay	up, by	I lay up by money, Ունիմ 'ի ձեռին դրամս .
	in	I lay in a store, Պաշարս համբարեմ .
	out	I lay out my money, Ծախեմ զդրամս իմ .
	about	I lay about me, Թափեմ զամենայն ճիւղն .
	against	I lay a crime against you, Ամբատան լինիմ զքէն վասն յանցուածոյդ .
	aside	I lay aside my money, Դնեմ զարծաթն իմ 'ի մի կողմս .

ԲԱՅԲ .

ՆԱԽԱԴԻՐՈՒ-

ՕՐԻՆԱԿԻ .

ԹԻՒՆԲ .

To lay	to	I lay that to you,
	on	Բողբեմ զքէն վասն այսորիկ .
	down	I lay on him, Հարկանեմ զնա , ապտակեմ . Let down this barrel of wine into the cellar, Իջո զտակառդ գինեւոյ 'ի գի- նեռունն .
To let	in, into	I let you into the house,
	in	Թողում քեզ մտանել 'ի տուն .
	off	You let me in, Մուծանես զիս 'ի ներքս .
	off	You let off a gun, Արձակես հրացան մի .
	out	You let him off, Անմեղադիր առնես զնա .
	out	You let him out, Թողուս նմա ելանել .
To lie	down	I let out my horse 1, Տամ վարձու զերիվարն իմ . I lie down, Ընկողմանիմ .
	in	She lies in, Ի տղայաբերս է .
	out	He lies out, Տարածեալ կայ .
	up	I light up the fire, Վառեմ զհուր .
To light	on, upon	I light upon him, Գտանեմ զնա ըստ գիպաց .
	in	I lock in my dog Փակեմ ուրեք զունն իմ .
To lock	up	He locks up the box, Փակէ զտուփն բանալեալ .
	out	He locks me out, Փակէ զգուռն ընդ երեսս իմ .

1 Կրկին բառք են անդիւացւոյ նշանակաւ լաշէլոյ . to let
առէ տէրն վարձելոյ իրին . իսկ to hire, որ առնու զիրն 'ի
վարձու :

ԲԱՅԹ. ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ-
ԹԻՒՆԸ.

ՕՐԽԱԿ.

To look	after	I look after you, Որոնեմ զքեզ.
	into	I look into that, Քննեմ զայս ինչ.
	out-for	I look out for a servant, Խնդրեմ ծառայ մի.
	out	I look out of the window, Հայիմ ընդ պատուհանն.
	about	I look about, Որոնեմ ընդ ամենայն վայրս.
	about	Look about you, Զգոյշ լեր անձին քում.
	for	I look for you, Խնդրեմ զքեզ.
	over	I look over the wall, Հայիմ 'ի վերուստ որմոյն.
	over	I make over my fortune to you, Ի քեզ փոխանցեմ զգոյս իմ.
	away-with	He makes away with himself, Անձին առնէ, անձնապաշտ լինի.
To make	away, off	I make off, Խուսափեմ, անձնապաշտ լինիմ.
	out	I make out an account, Հաշիւ ինչ առնեմ. — Պատմեմ.
	up-for	I make up for that, Լնում զլնասն.
	up	I make up a coat, Կազմեմ զհանդերձս, զզգեստս.
	up-to	I make up to him, Ընդ առաջ նորա երթամ.
	up	Make up this letter, Ծալեա, ծրարեա զթուղթդ.
	out	I make out, Ելանեմ արտաքս.
	in	I make in, Մտանեմ 'ի ներքս.
	out	I mark out your duty, Ցուցանեմ քեզ զպարտս քոյ.
	with	He meddles with this affair, Խառնէ զանձն, ձեռնամուխ լի նի յիրս յայս.

ԲԱՅՑԻ. ՆԱԽԱԴՐՈՒ-
ԹԻՒՆԻ.

ՕՐԽԱԿԻ.

To melt	down	I melt down gold, Չուլէմ ոսկի .
To muster	up	They muster up, Ի մի վայր քուժարին .
To mutter	out	They mutter out some words, Բանս ինչ չչնջեն .
To nail	up	They nail up the cannon ¹ , Հեղուսէն զլծնդանօթն .
To nurse	up	He nurses me up, Դարմանէ , խնամէ զիս .
To open	on, upon	He opened upon me, Սկսաւ կշտամբել զիս .
To originate	with	That originates with you, Ի քէն է այդ .
To pack	off, away	He packed off, Ել մեկնեցաւ .
	up	He packed up his clothes, Ծրարեաց զհանդերձս իւր .
To parcel	up	I parcel up goods, Ծրարեմ վաճառս .
To part	with	I part with you, Մեկնիմ 'ի քէն , թողում ըզ- քեզ .
To pass	away	The time passes away, Անցանէ ժամանակն .
	by	I pass by there, Անցանեմ ընդ այս .
	along, on	Pass on, Անց , յառաջ մատիր : — Յա- ռաջ մատո՞ր , հանապազորդեա .
	over	I have passed that over, Անիոյթ արարի զայսմանէ .
To pay	away	I pay away money, Հատուցանեմ արծաթով .
	down	I pay down money, Հատուցանեմ պատրաստ , կան- խիկ դրամով .

¹ Բնիկ զինուորական բառն է To spike cannon .

ԲԱՅԹ . ՆԱԽԱԴՐՈՒ
ԹԻԽԵԹ .

ՕՐԻԱԿԹ .

	for	I pay for my house, Տամ զվարձս տան իմոյ .
To pay	off	I pay off my servant, Ի բաց արձակեմ զծառայ իմ .
	off	I pay off a bill, Վճարեմ զփոխանակագիր .
	in	You peep in, Հայիք 'ի ներքս .
	out	You peep out, Հայիք արտաքս .
To peep	over	You peep over, Հայիք 'ի վերոյ .
	up	You peep up, Հայիք 'ի վերուստ .
	at	You peep at me, Հայիք ընդ իս .
To pen	down	I have penned that down, Նշանակեցի զայս .
	in, up	I pen up my sheep, Ժողովեմ զոչևարս իմ .
To pick	out	I pick out this man, Ընտրեմ զայրդ .
	up	I pick up this pen, Վանում ի գետնոյ զգրիչս .
To piece	out	You piece out your time, Յերկարես զժամանակդ .
	up	You piece up your coat, Վարկառես զզգեստս, զճան դերձս քոյ .
	up	I plaster up the hole in the wall, Խնում զծակ որմոյն .
To plaster	over	He plasters over the affair, Ծածկէ զգործն .
To play	on	He plays on the fiddle, Հարկանէ զվին .
To plough	up	You plough up your field, Գործես զերկիր քո .
To pluck	off	You pluck off the feathers, Փետերս զփետուրոն .

ԲԱՅՔ .

ՀԱՅԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿ .

To pluck	out	You <i>pluck out</i> his eyes, խլէս զաչս նորա .
	up	You <i>pluck up</i> the plant, Արմատաքի քանցես զբոյսն .
To pocket	up	You <i>pocket up</i> the money, Դնես զարծաթ 'ի գրպանի .
To point	at	He <i>points at</i> you, Մասնանիչ առնէ զքեզ .
	out	He <i>points out</i> the man, Յուցանէ զայրն .
To post	up	He <i>posts up</i> a papper, Մածուցանէ թուղթ մի .
To pour	down	The rain <i>pours down</i> , Անձրևն տեղայ յորդու թեամբ .
	out	He <i>pours out</i> the wine, Հեղու զգինին .
To preach	up	He <i>preaches up</i> sedition, Քարոզէ զգաւանս, զմբոստու թիւն .
To preside	over	He <i>presides over</i> an assembly, Հախապահ բազմի ժողովոյն .
To press	on, upon	I <i>pressed on</i> him to come, Թախանձէի զնա գալ .
	down	He <i>presses down</i> the corn, Լոսէ, աղայ զցորեան .
To prevail	on, upon	I <i>prevailed on</i> him to come, Համոզակեր եղէ նմա գալ .
	with	I <i>prevail with</i> him to drink, Հաւանեցուցանեմ զնա ըմպել .
	against	I <i>prevailed against</i> him, Գերազանցեցի քան զնա .
	away	He <i>pulls away</i> my hand, Ձգէ զձեռն իմ .
To pull	down	He <i>pulls down</i> the church, Հիմնայատակ քանդէ զեկեղե- ցին .
	in	He <i>pulls in</i> his hand, Յինքն ամփոփէ զձեռն .
	off	He <i>pulls off</i> his boots, Հանէ զկոշիկսն .

ԲԱՅԲ .

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԹԻՒՆԲ .

ՕՐԻՆԱԿ .

To pull	off	He <i>pulls off</i> his hat, Ի բաց առնու զգլխարկն իւր .
	out	He <i>pulls out</i> his eyes, Խլէ զաչա իւր .
	up	He <i>pulls up</i> a tree, Քանցէ ծառ մի յարմատոց .
To pump	up	We <i>pump up</i> water, Հանեմք զջուր (ջրհանաւ , մխոցաւ) .
	out	You have <i>pumped out</i> the se- cret, Յայանեցեր , 'ի վեր առեր ըզ- գաղտնիս .
To punish	with	He was <i>punished with</i> death, Մահու պատժապարտ գտաւ .
To purse	up	You <i>purse up</i> money, Գանձես արծաթ .
	up	She <i>purse up</i> his mouth, Ամիտփէ զչրթունսն (առ երևել գեղեցիկ և նրբաշուրթն) .
	about	You <i>put about</i> the news, Լուր զքէն ընթանայ , լուրս համբաւես .
To put	away	He <i>puts away</i> his books, Ժողովէ , խփէ զգիրս իւր .
	by	He <i>puts by</i> what he earns, Ի մի կողմն գնէ զչահեալն .
	down	I <i>put down</i> my gun, Դնեմ 'ի վայր զհրացանն իմ .
	down	I <i>put him down</i> , Խոնարհեցուցանեմ զնա .
	forth	He <i>puts forth</i> a proposal, Խնդիր առաջի արկանէ .
	forth	The trees <i>put forth</i> leaves, Ծառք տերևս արձակեն .
	in	I <i>put in</i> my part, Հանգանակեմ .
	into	I <i>put into</i> the port, Մտանէի 'ի նաւահանգիստն .
	in-for	He <i>puts in for</i> that post, Զհետ է , թեկն ածէ բարձին .

ԲԱՅՔ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ

ՕՐԻՆԱԿ .

ԹԻՒՆԷ .

To put

To quake

To rail

- off I put off my hat,
Հանեմ զգլխարկն իմ .
- off The assembly was put off,
Եւ խորհուրդն վաղուին չա՛մ
յայլ օր թողաւ .
- off I put off that cloth,
Վաճառեմ զասուիդ զայդ .
- off We put off from the land,
Մեկնեցաք 'ի ցամաքէ .
- on I put on my hat,
Դնեմ զգլխարկն իմ .
- upon He puts upon me,
Զգուէ, նեղէ զիս .
- over Put them over the river,
Անցո զդոսա ընդ գետդ .
- out They put out his eyes,
Բրէ զաչս նորա .
- out He was put out,
Տարագրեցաւ .
- out He puts out a book,
Հրատարակեաց գիրս ինչ .
- out He puts out his money,
Ի փոխ տայ շահու զարծաթն
իւր .
- out Put out the candle,
Անցո զճրագդ .
- out Put out that word,
ջնջեա զբառդ .
- to I am put to it,
Վարանեալ կամ .
- up He puts up his goods to sale,
Ի վաճառ հանէ զինչս իւր .
- up-with I put up with your conduct,
Համբերեմ ընդ գնացդ .
- at I quaked at that,
Այս ինչ երկեցոյց զիս .
- with, for I quaked for fear,
Դողայի յերկուղէ .
- against He rails against me,
Հակառակ ինձ ատենաբանէ,
բողբէ զինէն .

ԲԱՅԵՔ .

ՀԱՍՈՍԻՐՈՒ .

ՕՐԻՆԱԿ .

ԹԻՒՆՔ .

To rail	at	He rails at me, Դսրովէ զիս .
To ravish	with	I am ravished with that, Հիացեալ եմ ընդ այդ .
To reach	out-after	He reaches out his arm after my stick, Ձգէ զբազուկն առնուլ զդա- ւազան իմ .
To read	about	He reads about that, Միւսանդամ ընթեռնու զայդ .
	on	We read on, Յառաջ վարեմք զընթերցումն .
	over	We read over the paper, Ընթերցաք զողջոյն զթուղթն .
	out	Read out, Բարձրաձայն ընթերցիր .
To rear	out	We read out the book, Ընթեռնումք զողջոյն զգիրն .
	up	He rears up his children, Դաստիարակէ զորդիս իւր .
To reckon	on, upon	I reckon upon your word, Հաւատամ բանիցդ, վստահ եմ ընդ բանսդ .
	up	I reckon up what I have gained, Հաշուեմ զոր չափեցայս .
To root	up, out	They root up every thing, Չամենայն ինչ քանդեն, ար- մատախիլ առնեն .
To rouse	up	I rouse up the sluggards, Չարթուցանեմ զսլդերդս .
To rub	off	I rub off the rust, Հանեմ զժանգն, սրբեմ .
	up	I rub up his memory, Իյուլ արկանեմ, յուլ առնեմ .
	up	I rub up my bukles, Փայլեցուցանեմ զկոճակս իմ .
	on	He rubs on, Ձեռներէց է 'ի գործ, յաջո- ղակ է յարարս .
To rule	over	He rules over us, Կառավարէ զմեզ .

ԲԱՅՔ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ .

ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿՔ .

- away He runs away,
 away He runs away with my daughter,
 into He runs into the field,
 into He runs into debt,
 for He runs for that,
 down He runs me down,
 on He runs on,
 over The bottle runs over,
 over I run over to him,
 over I run over the book,
 out The barrel runs out,
 out-of He runs out of his money,
 out-into He runs out into a long discourse,
 up The account runs up,
 in-upon I rush in upon the enemy,
 at He scoffs at me,
 at He scolds at you,
 up I screw up the box,

To run

To rush

To scoff

To scold

To screw

Փակեմ զտուփն սլտուտակօք .

ԲԱՅԲ .	ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ- ԹԻՒՆԻ .	ՕՐԻՆԱԿԻ .
To screw	out	I screw out that, Քակեմ զպտուտակն բանա- լեալ .
To scruple	at	I scruple at that, Խղճեմ ընդ այդ .
To seal	up	I seal up my letter, Կնքեմ զթուղթն իմ .
To search	out, after	I search out կամ after your brother, Խնդրեմ զեղբայր քո .
To seek	out, after	I seek you out, I seek after you, Որոնեմ զքեզ .
To seize	upon	I seize upon him, Ըմբռնեմ զնա .
	upon	I seize upon his fortune, Դրաւեմ զինչս նորա .
To send	for, after	You send for me, Առաքես վասն իմ, խնդրես զես .
To serve	up	Serve up the dinner, Բեր, պատրաստեալ զճաշն .
	about	I set about that, Պատրաստիմ առնել զայս .
	by	I set much by him, Ի համարի ունիմ զնա յոյժ .
	down	I set it down in my book, Եդի զայդ 'ի գրիս .
	forward	I set forward, Մեկնիմ, չուեմ .
	away	I set away, Գնամ .
	on, upon	You set on the mob, Գրգռես զաամիկն .
	on	I set the house on fire, Հուր հարկանեմ տանն .
To set	on, upon	They set on us, Յարձակին 'ի վերայ մեր .
	out	They set out, Մեկնին, ելանեն 'ի ճանա- պարհ .
	out, off	He sets off his discours, Պաճուռէ զբանս իւր .

ԱՅՅԻ . ՆԱԽԱԴՐՈՒ

ՕՐԻՆԱԿ .

ԹԻՒՆԻ .

To set	out	I set out his land, Սահման կարգեմ երկրի նորա .
	up	He sets up a cross, Խաչ ամբառնայ .
	up	He sets up his trade, Սկիզբն առնէ վաճառականու թեան .
To shake	with	This garden is set with trees, Ծառատունկ էն 'ի պարտիզիս .
	up-for	He set up for an honest man, Այր զգօն զանձն ցուցանէ .
	off	The shake off the yoke, Թօթափէ զլուծն .
To shift	with	I shake with fear, Դողամ յերկիւղէ .
	off	He shifts off the fault, Ի չքմեղս լինի .
	for	He shifts for himself, Մեկարօտ է օգնականութեան .
To shoot	at	I shoot at him, Ձգեմ 'ի նա .
	out	The trees shoot out, Ծառք ընձիւղեն .
	forth	He shoots forth, Դիմէ , ելանէ արտաքս .
	up	The child shoots up, Մանուկն աճէ արագ արագ .
To shrink	from	He shrinks from it, Խուսափէ 'ի սմանէ .
	at	He shrinks at the thought of death, Երկնէ 'ի յիշատակէ մահու .
	up	He shuts up his house, Փակէ զտունն .
To shut	out	He shuts out his servant, Դուրս ընդդէմ փակէ ծառայ ին , վարէ զնա 'ի տանէ .
	in , up	He shuts me in կամ up, Փակէ , արգելու զիս .
To single	out	He singles me out, Ընտրէ զիս .

ԲԱՅՔ . ՆԱԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿ .

To sit	down	I sit down, Նստիմ .
	up	Sit up, Յոտն կաց .
	up	I sit up, Անքուն անցուցանեմ զգիշերն .
To slip	away	He slipped away, Անյայտ մեկնեցաւ .
	down	He slips down, Թողու զանձն անկանել .
	into	She slipped into the room, Սարդեցաւ եմուտի սենեակն .
	off	She slips off her shoes, Հանէ, լուծանէ զմուճակս իւր .
	off	She slips off, Գողուղի մեկնի .
	out	She slips out, Ծածկապէս մեկնի .
	out	She slips out a word, Բանս ինչ 'ի բերանոյն թռու ցանէ .
	on	I slip on my shoes, Ագանիմ զմուճակս իմ շտա պաւ .
	at	He snaps at a thing, Ջահայ ըմբռնել ինչ .
To snap	up	He snaps me up, Հատանէ զբանս իմ .
To snuff	up, in	He snuffs up the air, Շնչէ զօդ .
To spirit	up, on	You spirit up the rebels, Գրգռես զապստամբս .
	away	You spirit away my child, Մղորեցուցանես զորդեակն իմ .
	at	You spit at me, Թքանես 'ի վերայ իմ .
To spit	out	The volcano spits out fire, Հրաբուխն ժայթքէ զհուր .
To sport	with	You sport with that, Խաղ համարիս զայս, խաղ առ նես զայդու .

ԲԱՅԲ.

ՆԱԽԱԴՐՈՒ

ՕՐԻՆԱԿ.

ԹԻՒՆԲ.

To spur	on	You spur him on, Մղէս, գրգռես զնա.
To spy	out	He spies out my faults, Մերկանայ, նշաւակէ զյան ցանս իմ.
To squeeze	out	You squeeze out the juice, Քամես զհոյզն.
	against	You stand against that, Ընդդէմ կայք այսմ.
	back	Stand back, sir, Տեղի տուր, տէր.
	by	I stand by, Մերձ կամ, առնն[թեր գտանիմ.
	by	I stand by you, Բառնամ զքեզ.
	for	I stand for a post, Հետամուտ եմ պաշտաման իրիք.
	for	A letter stands for a word so- metimes, Մերթ [թուղթ մի՝ մի և եթ բառ նշանակէ.
To stand	for	I stand for you, Փոխան քեզ կամ. զտեղի քո ունիմ.
	into	We stand into the land, Մերձ եմք 'ի ցամաքն.
	in	We stand in need of that, Պէտս ունիմ այդմ.
	off	We stand off, Հեռանամք 'ի ցամաքէ.
	out	That part stands out too much, Այս մասն կարի ցցուեալ է.
	out-in	I stand out in my opinion, Անըջելի կամ 'ի կարծիս իմ.
	out-of	I stand out of your way, Տամ տեղի յուղղոյդ.
	to	We stand to the South, Ի հարաւակողմն ծովեմք.
	under	I stand under that, Տանիմ այդմ, համբերեմ.

ԲԱՅՔ.

ՀԱՆՆԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ.

ՕՐԻՆԱՅՔ.

To stand	upon	That affair <i>stands upon</i> me, Այս ինչ ինձ պատկանի .
	upon	I <i>stand upon</i> that, Պնդեմ զայս .
	with	That <i>stands with</i> my interest, Հաճաւոր է ինձ այս .
	with	I will not <i>stand with</i> you for that, Չկամիմ հակառակել ընդ քեզ վասն այդր .
To stare	at	You <i>stare at</i> me, Թառեալ նայիս ընդ իմ .
To start	up	He <i>starts up</i> , Ի վեր ոսանու , վազէ .
To stay	for	I <i>stay for</i> you, Մնամ քեզ .
To steal	away	He <i>steals away</i> my money, Գողանայ զարծաթն իմ .
	away-from	He <i>steals away from</i> the com- pany, Չանխուլ մեկնի յընկերութե- նէ .
	on	They <i>steal on</i> , Յուշիկ յառաջ մատչի .
	on, upon	They <i>steal upon</i> us, Հասանէ 'ի մեր վերայ (յանակն կալս) .
To step	in	I <i>step in</i> , Մտանեմ .
	out	I <i>step out</i> , Ելանեմ .
	up	I <i>stick up</i> a paper Մածուցանեմ զթուղթ .
	out	This part of the rampart <i>sticks out</i> , Այս կողմն պատնելիս յառա- ջեալ է .
To stick	out	I will not <i>stick out</i> , Չկամիմ պնդել, յամառել .
	at	He <i>sticks at</i> that, Երկմտէ ընդ այս .

ԲԱՅԲ .	ՀԱՅԽԱԴՐՈՒ- ԹԻՒՆԲ .	ՕՐԻՆԱԿ .
To stir	up	You <i>stir up</i> the mob, Շարժես զհաժամուժն .
	up	You <i>stir up</i> the fire, Արծարծես զկրակն .
	out	You cannot <i>stir out</i> , Չկարես ելանել .
To stop	up	You <i>stop up</i> the opening, Խնուս զծակն .
	out	You <i>stop out</i> the mice, Խնուս զծակախ մկանց .
	in	You <i>stop in</i> the sheep, Փակես զհօտն .
To stretch	away	We <i>stretch away</i> , Դիմէք 'ի խորս . — Խուսափեմք .
	out	He <i>stretches out</i> his arms, Տարածէ զբազուկս իւր .
	out, off	I <i>strike off</i> your name, Ջնջեմ զանուն քո .
	into	I <i>strike into</i> trade, Խառնեմ զանձն իմ 'ի գործ .
	out	I <i>strike out</i> fire, Հուր հանեմ բախելով .
To strike	at	I <i>strike at</i> you, Յարձակիմ 'ի վերայ քո .
	in-with	I <i>strike in with</i> you, Ի կողմն քո լինիմ, ըստ կողմն քո ելանեմ .
	through	They <i>strike through</i> the wood, Անցանեն ընդ անտառն .
	up	They <i>strike up</i> a bargain, Վ աղվաղակի 'ի վաճառ մտանեն .
	up	<i>Strike up</i> the music, Սկիզբն արա հարկանել .
	up	The fiddle <i>strikes up</i> , Վ ինն սկսանի հարկանիլ, լսե լի լինել .
	off	He <i>strips off</i> his coat, Մերկանայ զգգեպան .
To suck	out, up, in	You <i>suck up</i> the air, Դուք ծծէք զօդ .

ԲԱՅԲ .	ՀԱՆԱԳԻՐՈՒ- ԹԻՒՆԲ .	ՕՐԻՆԱԿ .
To sue	for	He <i>sues</i> for an employment, Թեկն ածէ պաշտաման .
To sum	up	I <i>sum up</i> the whole, Համառոտեմ զամենայն .
	up	I <i>sum up</i> the account, Գումար առնեմ հաշուին .
To sweep	away	They <i>sweep</i> all away, Ի բաց բառնան զամենայն .
To take	along-with	I will <i>take</i> you along with me, Տարայց զքեզ ընդ իս .
	asunder	You <i>take</i> them asunder, Անջատէք զնոսա .
	away	You <i>take</i> away my life, Բառնայք յինէն զկեանս .
	away	<i>Take</i> away, Բարձ , տար 'ի բաց զսպասդ .
	down	I <i>take</i> down his pride, Խոնարհեցուցանեմ զհպար- տութիւն նորա .
	in	He <i>takes</i> in my brother, Ի ներքս առնու զեղբայրն իմ .
	in	— Պատրէ զեղբայրն իմ . He <i>takes</i> in his coat, Կարձէ զզգեստ իւր .
	in	He <i>takes</i> in his expences, Կարձէ զծախս իւր .
	off	I <i>take</i> off my hand, Ի բաց առնում, ամփոփեմ ըզ- ձեռն իմ .
	off	I <i>take</i> off a copy, Առնում զպատճէնն .
	off	<i>Take</i> yourself off, Ի բաց կաց .
	on	He <i>takes</i> on, Յոյժ արամի , նեղի .
	out	I <i>take</i> out something, Ի բաց բառնամ զինն .
	to	You <i>take</i> to that, Ախորժես ընդ այդ .
	up	You <i>take</i> up arms, Առնուք զզէնս .

ԲԱՅՑՔ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿՔ .

To take	up	You <i>take up</i> that fashion, Ի վար արկանէք զնորաձէն .
	up	You <i>take up</i> the room, Բնակէք 'ի սենեկին , կալեալ էք 'ի բնակուլթիւն .
	up	<i>Take up</i> the dinner, Ի բաց առ զճաշն 'ի հրոյ , բեր զճաշն .
	up	You <i>take up</i> the child, Հրահանգէք զմանուկն .
	up	I <i>take you up</i> , Արգելում զձեզ .
	up	He <i>takes me up</i> short, Հատանէ զթել բանիցս .
	up	I <i>take up</i> , Ժողովեմ .
	up-with	He <i>takes up with</i> her, Կապեալ է 'ի սէր նորա .
To talk	about	I <i>talk about</i> you, Զբէն խօսիմ .
To tamper	with	I <i>tamper with</i> you, Որսամ, յիմ կողմն ձգեմ զձեզ .
To tell	of	I <i>tell you of</i> that, Ասեմ քեզ զայդ .
To think	of, on, upon,	I <i>will think of</i> that, Խորհեցայց զայդմանէ .
To thirst	for, after	He <i>thirsts for</i> your blood, Ծարաւի է արեան քո .
To threaten	with	I <i>threaten him with</i> my ven- geance, Սպառնամ նմա զվրէժխնդրու թիւն .
To throw	away	I <i>throw away</i> money, Վատնեմ զգրամս .
	by	I <i>throw by</i> this coat, Թողում 'ի բաց զհանդերձս .
	down	I <i>throw down</i> my sword, Ի բաց ձգեմ զսուսեր իմ .
	off	I <i>throw off</i> your authority, Մերժեմ զիշխանութիւն քո .

ԲԱՅՔ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿ .

To throw	out	I <i>throw out</i> your horse, Ձանցանեմ քաջ 'ի բաց զերե- վարաւդ .
	out	He <i>throws out</i> an aspersion on me, Վատահամբաւ առնէ զիս .
	up	I <i>throw up</i> a stone, Ձդեմ զքար .
	up	I <i>throw up</i> my right, employe- ment, Հրաժարիմ յիրաւանցս , 'ի սլաշտամանէս .
To tire	out	You <i>tire out</i> every body, Պարտասեցուցանես զամենե- սին .
To touch	up	I <i>touch</i> him up, Ուզղեմ զիս .
	up, upon	I <i>touch upon</i> that, Ոչ զանց առնեմ զայդու .
To trim	up	You <i>trim up</i> your garden, Ձարդարէք զպարտէզ ձեր .
To trip	up	I <i>trip</i> him up, Ընկեհում զիս .
	away	I have <i>turned away</i> my ser- vant, Արձակեցի զծառայն իմ .
	away	I <i>turned away</i> from him, Լքի թողի զիս .
	over	I <i>turn over</i> my goods to you, Ի քեզ յանձն առնեմ զվա- ճառս իմ .
	over	I <i>turn over</i> every leaf of a book, Յակն արկանեմ զգիրս , թղթա- տեմ .
To turn	out	I <i>turn out</i> some one, Մերժեմ , արտաքսեմ զոք .
	to, into	I <i>turn to</i> you, Դառնամ առ քեզ .
	down	<i>Turn</i> that down, Ծալեա զդա .

ԲԱՅԲ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ

ՕՐԻՆԱԿ .

ԹԻՒՆԲ .

To turn	{	off	I turn off, Փոխեմ զուղիս .
		up	Turn that up, Դարձողա, հանգրիճեա զդա.
To venture		at, on, upon,	I will venture at that, Զեռն արկից յայդ .
To wait	{	for	I wait for you, Մնամ, սպասեմ քեզ .
		on, upon	I will wait on you, Եկից առ քեզ յայց .
		on, upon	I wait upon this gentleman, Ի սպասու կամ առ, ծառայեմ տեառնս .
To wash		away, out	That is washed away, Լուացեալ մաքրեալ է ջրով .
To wear		away	I wear away the mark, Ջնջեմ զնշանակիրն .
To weigh		down	That weighs down this, Այդ ծանր է քան զայս .
To whip	{	up	I whip that up, Ըմբռնեմ զդա .
		up	I whip up, Դիւրեաւ, փութով ելանեմ 'ի վեր .
		off	I whip off a thing, Փութանակի գործեմ զինն .
		off	I whip off, Փութամ .
		out	I whip out, Փութամ արտաքս .
		down	I whip down, Փութամ 'ի վայր .
To wind		up	I wind up my watch, Լարեմ զժամացոյցն իմ .
To wonder		at	I wonder at that, Զարմանամ ընդ այդ .
To work	{	out	You work out your debt, Վաստակիս 'ի հատուցումն պարտուցդ .
		out	You work out your crime, Քաւես զյանցուածս քոյ .

ԲԱՅԵՐ .

ՀԱՆՍԱԴՐՈՒ
ԲԻՒՆԵՐ .

ՕՐԻՆԱԿԻ .

To work	{	up	He <i>works</i> them <i>up</i> to a rebellion,
			Յապտամբում թիւն գրգռե ըզնոսա .
To write	{	down	I <i>write down</i> your words,
			Ընդ գրով արկանեմ զբանս քոյ .
	{	out	I <i>write out</i> a copy,
			Առնում զհաւասարն , գաղափարեմ զօրինակն .
To yearn		to, after	My heart <i>yearns to</i> you,
			Խանդաղաւիմ 'ի քեզ .
To yield		up	I <i>yield myself up to</i> you,
			Ի քեզ անկանիմ , առ քեզ ապաստան առնեմ զանձն իմ .

2. ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏՈՄՍԻՅ ԵՒ ՆԱՄԱԿԱՅ

Օրինակք ամսից հրաշխանաց .

Models of Cards of invitation.

1. M^r and Mrs L. request the honour of lord and lady C.'s company to dinner on tuesday the 26th instant at half past 6 o' clock.

Castle Fogerty

Thursday.

2. Lord and lady C. present their compliments to M^r and Mrs L. and regret much, that a previous engagement will prevent their having the honour of waiting upon M^r and Mrs L. at dinner on tuesday the 26th inst.

Saturday Eve.

Elm Park.

3. Lord and lady C. present their compliments to M^r and Mrs L. and will have much pleasure in accepting their kind invitation to dine on tuesday the 26th inst.

4. Mr. and Mrs P. present their most respectful compliments to Mr. and Mrs R., and beg the honour of their company to dinner, on tuesday next at three o' clock.

5. Mr. and Mrs B.'s best compliments to Mr. C. and hope for the pleasure of his company to dinner on tuesday next at six o' clock.

6. My dear N.,

In case you have no previous engagement, will you come and dine with us to-morrow without ceremony? Mrs A. will be very happy to see you. Believe me yours A.

7. My dear A.

I accept your invitation with great pleasure, and will take the opportunity of presenting my best acknowledgments to Mrs A. Your truly H.

8. Mr. C. will call with as great eagerness as pleasure upon Mr. according to his invitation.

9. Dear miss L.

We called in hopes of finding you at home, and to tell you we should be very happy if you and your little nephew would give us the pleasure of your company to tea, early on saturday evening.

Mamma will have great pleasure in taking you home in the evening.

With united regards, believe me, dear miss L.

Thursday morn.

Very sincerely yours

Ed.

10. I invite you, my dear, to come and drink a cup of tea with me this evening; I shall be alone, and hope you will favour me with your agreeable company: do not refuse me this kindness. Adieu.

11. Mrs. T. presents her compliments to Miss F. and hopes she will do her the honour of her company to cards on thursday next.

12. I am much obliged to you, my dear, for your kind invitation; but I am extremely sorry it is not in my power to comply with it; because we expect company this evening. As for to-morrow, I am at your service; and if you do not call in the morning, I will certainly wait on you in the evening.

13. Mr.'s compliments to Mr.. having been engaged a week ago for thursday next, cannot have the honour of calling upon him that day, and presents his excuses and regrets.

14. Mr. . is very sorry, that it has not been in his power to call yesterday, or monday last, upon Mr. . Mr. . desires him to be persuaded that he had neither forgotten nor neglected this engagement. He could not do otherwise. He will call very soon upon Mr. . to explain this affair and present his excuses in the mean time.

15. Madam or Sir, I beg you to accept my best thanks. I shall have the honour of calling upon you to-night or to-morrow, to renew them.

16. Mr. B. finding himself obliged to go into the country to-morrow, desires Mr. F. not to give himself the trouble of calling upon him. Mr. B. will be very glad to see Mr. F. the day after to-morrow, at any hour which may be convenient to him.

17. I am just arrived from Bath: if you are at leisure to give me a call, I will tell you some news that will please you. I shall be at home the whole day, so that you may choose your time.

18. It gives me pleasure to hear that you are at last returned from Bath: had I no other motive but that of congratulating you on your happy arrival after so long an absence, that alone would induce me to wait on you. You may, therefore, depend on seeing me this evening about five.

Ορθησθησθαι σκεπησθαι σκεπησθαι .

Models of familiar letters .

A little boy to his mother .

My dear mamma,

I am very sorry that you are not coming to Paris now, as you had intended in your last letter to Henrietta. It would have given us both much pleasure to see you, papa, and all my brothers and sisters. Henrietta says she is pleased with

me, and I hope to please God also by my obedience and docility to all she tells me. — I have commenced Italian since I saw you, and I hope soon to be able to speak it. I am sure this will give you pleasure, dear mamma. Henrietta's feast-day took place on last thursday. I wrote her a little letter of affection, which she said she prized more than any thing else. — Good bye, my dear mamma ; give my affectionate love to dear papa and all my brothers and sisters and believe me

My dearest mamma, always your dutiful and affectionate son
John Ryan.

The mother to her son.

My darling little Johnny,

I was much pleased with your letter to me, and with the wishes you expressed of making me happy by studying to be a docile and obedient boy. — This will make me happy, Johnny, — and I am quite sure that it will make you so too. Indeed I always thought you would be a comfort to me, and particularly since I heard that you were anxious to imitate your darling brother Lionel. How fond you must be of Henrietta through whose means you are acquiring information, that will make all your time pass so pleasantly. Besides a man without information, in this age of the world, is worse than one void of ideas. There is also a study which Henrietta does not allow you to neglect, and which takes precedence of every other: that study which will teach you to please God, and to look forward to Heaven as your eternal home. But my own little Johnny, I hope we shall have many happy days together, in our home in this world as yet. Henrietta must manage to let us have that happiness. Talk to her about it often, that when an opportunity arrives she may be disposed to come and see us. — Vally is very good, and sends his love to you. Nina is delighted with the pretty picture you sent her, and will write to you by an other opportunity.

God bless you, my own little boy ; pray for mamma.

P. S. Penelope loves you as much as ever.

A brother to his sister.

Castle F. June 26th.

My dear H.,

On the other side of this I send you a letter of credit on Mr C. and son, bankers at Paris for the sum of 000 l., 00 s., 0 d., being the amount of your half year's interest, due the 31st of december last, and half year's annuity 000 l., due the 2^d of this month. — *Minus* 00 l., which I have laid out according to your wishes. I should have sent it before; but that the Longfordpass tenants *as usual* were backward in paying their rents.

You will be sorry, I am sure, to learn the loss I have experienced by the awful storm which occurred here on the 6th of last month. More than 200 of my *dear beloved trees* (and all of them large and *old ones*) have been torn up by the roots. — The place, however, fortunately has not otherwise suffered. — I should hope, my dear H., that you are well and happy; it is the anxious wish of your fondly attached brother

J. H.

The answer.

Paris, sept. 17th.

My dear J.,

I hasten to acknowledge the receipt of your letter of the 26th, containing the amount of my half year's interest, and annuity, due on the 31st of december and 2^d of this month, for which I am much obliged. — I was indeed grieved to learn the ravages the cruel storm made upon dear Castle F. — In the destruction of those majestic trees you mentioned, knowing so well as I do, the fond attachment you have for every shrub, much less the *old, long remembered, and revered favorites of our childhood*, which used so often to give retreat and shelter to our youthful sports. — I have however one consolation to offer you, which other misfortunes of a similar more serious nature can never have, *viz.* that they will grow out

again, as it is not grim death that has torn them from you. — I should write more but that I am in the greatest hurry for the post. And with renewed sympathy for the loss you have experienced believe me your

Attached and affectionate sister,

H. J. L.

Between two friends.

Regent-Street, 12th

I cannot suffer the week to pass, my dear miss L., without letting you know that L. and myself embrace you with all our hearts, and wish you most sincerely many happy returns of the season, as does M^r. C. who joins with me in regretting that the very unfavourable state of the weather rendered it impossible for you to come and eat plum-pudding with us on christmas-day, and drink the health of your brother and family. I long to hear that M^r. and Mrs L. and the children are well; doubtless you have received a letter from them. M^r. C. has read the papers you lent him. If you have any more to send, give them to the servant, and believe me, dear miss L.

Yours most sincerely,

H. C. B.

Thursday Morn.

Other.

Dear miss,

Mamma desired me to tell you that she is very sorry you cannot go to the Opera, but that we shall certainly postpone our going there that we may have the pleasure of spending a comfortable evening at home with you. We trust that this may not hinder you to sleep out to-morrow night, as we had settled previously; pray, believe me,

Y^{rs} Truly, G. C.

Other.

My dear miss L.,

This morning I got the garters, they are very neatly made; and I am sure will please in every other respect; so will feel much obliged by your paying for them. I really am quite ashamed at giving you so much trouble; — you should rejoice at my leaving Paris.

Tuesday we arrived here after a very tiresome journey, as the road was paved the entire way from Paris to Namur, and again from Liège here; however part of the country was very beautiful.

I think in a few days we shall like Aix-la-Chapelle very much, there are a number of English.

Have you heard from your friends in England lately? I hope, Mrs L. will like the servant you have had such trouble in engaging for her.

The weather here is intensely hot; but I suppose it is even more so in Paris.

Pray excuse this scribble; I quite forgot writing till this moment, and am in *bed, half asleep*.

Edmond joins in love to you, dear miss L., with your much obliged and affectionate cousin

H. J. A.

Hôtel du Grand-Monarque

Friday night. Juin 20.

Þnæpp l. yþunulþ qurpung .

Letters and notes of affairs.

1. *To a banker whom you are recommended to.*

Sir, Being just arrived in this place, I request the favour of you to let me know the day and hour I may call upon you, in order to present you the letters of recommendation that Mr. . . of Rotterdam gave me for your house.

I have the honour to be, Sir,

Your most humble and obedient servant.

2. *To a member of government to ask an interview.*

Sir, I hope your Excellency will have the goodness to let me know the day and hour I might wait upon him. In hopes of receiving your order, I have the honour to be very respectfully,

Your Excellency's

Most humble and obedient servant.

3. *On the same subject to a gentleman.*

Mr... 's compliments to Mr..., desires to know the day and hour he might call upon him, having something interesting (or of great consequence) to acquaint him with. Mr... hopes that Mr... will excuse this importunity.

4. *To recommend a gentleman.*

Sir, If you could assist Mr... in his purposes, you would oblige me very much, and I should partake in his gratitude. It is impossible you could protect a more honest man, and one more worthy of your kind attention. If I had not thought this a good action, I should not have ventured to trouble you, but I considered at the same time that Mr... 's talents and position would be his best recommendations. — I have the honour to be, etc.

5. *To ask letters of recommendation.*

Sir, I intend to set off immediately for... Could you be so good as to give me letters of recommendation for Mr... and Mrs...; you will oblige me very much, and I shall be very thankful. — I have the honour to be, etc.

6. *To grant a demand.*

I will do with as great eagerness as pleasure what Mrs... asked me. — *Or*: I shall immediately execute Mrs... 's commands and thank her for the opportunity offered me of rendering myself agreeable to her.

7. *To ask for money which is due.*

Sir, permit me to recall to your memory that you have let pass the term agreed betwixt us. I am sorry to trouble you, and only the great want of money could induce me to take this step. The bearer will present you my receipt, and you may remit him the amount.

8. *To workman.*

I desire Mr... to give to my servant the coat (or the hat), etc, which has been promised me to-day.

Mr... had promised me that my great-coat should be ready for thursday. I want it to-morrow morning and I shall send for it at nine o' clock precisely.

I desire Mr... or Mrs... to come tuesday morning at ten o' clock to take the measure of a coat, of a gown, etc.

Օրինակք վաճառակցութեան թղթոց .

Models of commercial letters.

LETTER I.

For beginning a correspondence.

Gentlemen,

With the hope of enlarging the number of our correspondents in England, we have desired several of our friends to inform us of the different houses of that country, with which we might negotiate with safety; and, as they have convinced us of your integrity and of the good commissions, which you give for the sale and purchase of various goods, we desire you to accept our services, which we offer you upon all occasions, our principal commerce consisting in buying and selling — and other goods. We flatter ourselves that, when you have seen our method of trading and managing the concerns of our friends, you will readily consent to the carrying on a correspondence that may be equally useful and advantageous to

both of us. On your part, you may enquire of whom you please concerning our house; we are persuaded that no person can with justice speak to our disadvantage. We hope that you will honour us with your commissions: you may be assured of our attention and vigilance to serve you well, as we wish nothing more than to convince you of the perfect regard with which we have the honour to style ourselves most truly, Sirs,

Your very humble servants.

The answer.

Gentlemen,

In answer to your favour of the 15th of January last, we inform you that we are infinitely pleased with the favourable opinion you have entertained of us. We embrace, with a sensible pleasure, the opportunity of cultivating a more particular acquaintance with you, Gentlemen, being under no necessity to make further inquiry; and, when opportunities occur, we will avail ourselves of your obliging offers.

We assure you that at present our commissions are very small; for trade has languished so long, and especially since the beginning of the war, that we dare not attempt any thing. However, in order to make a beginning to a correspondence which in process of time may prove advantageous, be so kind as to send us the price current of—How little prospect soever you may afford us of a fortunate issue, we shall dispatch you two or three bales, to let you know the wish we have of being among the number of your friends. We desire you to honour us with your orders in all occasions in which it will be in our power to do you service, assuring you that we are very perfectly, Gentlemen, Your most humble servants.

LETTER II.

Gentlemen,

By order and on account of Messrs.—of—we have shipped on board the—captain—who is to sail from our port for the above place, twelve bales of worsted stockings, and

eight of dressed calvesskins, amounting to 100 l. sterling. We send you hereto annexed the bill of lading signed by the said captain, and beg you will cause the insurance to be taken care of, to the best advantage of our friend at—with whom you will settle your disbursements on this business. We have yet remaining a cargo of the same nature to forward to you in a few weeks, which we shall do, God willing, and request of you in due time to take the trouble of having it likewise insured in your town. We remain with all possible regard,
Gentlemen, Your etc. etc.

The answer.

Gentlemen,

We have received the honour of yours of the 5th instant, which brings us the bill of lading of twelve bales of worsted stockings, and eight of calvesskins dressed, which you have placed to the account of Messrs. —, brothers of—, on board the—, captain—commander, the insurance whereof you leave to us; which we have lately effected, and shall immediately acquaint our said friends at—with it, and inform them of the premium at which we procured the said insurance. We shall pursue the same method with respect to what remains to be transmitted; and the moment we receive an account of it from you, we will apply ourselves to that business with equal assiduity. In the mean time we have the honour to be sincerely, Gentlemen,

Your most humble and obedient servants, etc.

LETTER III.

Sir,

I have received yours of the 5th ult. with your invoice and bill of lading inclosed. I remit you, by this post, a bill of exchange, herein contained, upon Messrs.—and Co. for 100 l. sterl. and beg you would send me, by the first opportunity, ten pieces of superfine black cloth, about fifteen shillings a yard, and thirty pieces of Holland, about three shillings or three shillings and six pence per ell, the whole after your taste and judgment. I remain, Sir, Your etc.

The answer .

Sir,

Yours of the first instant lies now before me, together with your draught on Messrs.—and Co. for 100 l. sterl. It has been accepted, and the amount duly carried to your account. I will consign to you, by the ship—captain—ten pieces of black cloth, and thirty pieces of Holland, according to your order. If you want any thing further, I hope you will favour me with your orders. I am, Sir, Your etc. etc.

From a country shopkeeper to a London merchant .

Sir,

I request you will be so kind, by return of post, as to let me know the current prices of the articles which I have subjoined. If I think they admit of sufficient profit, you will shortly receive a very considerable order for myself and correspondents. I am, Sir,

(*The list follows*)

Your humble servant.

The answer .

Sir,

Agreeably to your request, I have, underneath, added the price to each article, which you may wish to know ; showing, at the same time, the retail prices, that you may be a judge of the profits. As I have some apprehension that their prices will be shortly advanced, I recommend the present time as the best for yourself and friends to purchase. I am, Sir,

(*The prices follow*).

Your etc.

From a tradesman to another for money .

Sir,

Having an unexpected bill to make up, and being at present deficient in money, I take the liberty of troubling you

for the small balance of accounts which is at present between us. If it should be inconvenient to let me have the whole, a part at this critical juncture will exceedingly oblige

Your very humble servant.

The answer.

Sir,

Agreeably to your request, I have enclosed for the full balance which remains due, an order, payable at sight, to Mr. Tradewell, Cheapside, who will deliver either it or the cash, upon receiving your receipt for the same. I request that, for the future, you will give me proper notice, when you wish payment to be made.

Your etc.

From wholesale dealers to a retail one.

Sir,

We are exceedingly sorry to be under the necessity of now becoming urgent; but, as you are very backward in your remittances, and our profits so small on the goods we have sent you, we expect an immediate draught, or order, for the sum which is so long due; otherwise we shall be obliged to take such measures as must prove very disagreeable to you.

Your etc.

An answer to the foregoing.

Gentlemen,

The unexpected and severe losses which I have felt, have been, I assure you, the sole cause of my being thus remiss. I humbly acknowledge your lenity, and request your acceptance of my bill at two months date, money being at this time very scarce, and my debtors exceedingly tardy in their payments. Should this be agreeable, you may depend upon my punctuality for the future, as I now intend to enter into a resolution of giving no credit. I am, with sincere thanks for your late goodness, Gentlemen,

Your obliged servant.

Պիտույք խոստմանց և ընդունելութեան .

Promissory notes and receipts .

1. Two months after date, I promise to pay Mr. B . . . or order, the sum of two hundred livres, for value received in goods of the said gentleman.

Constantinople, this 14th of June, 1851. — For 200 liv.

2. London, June 12, 1851.

On demand (or two months after date) I promise to pay Mr. Morgan, or order, the sum of 20 pounds 15 shillings and 6 pence, for value received. A. B.

3. We, the underwritten, promise conjointly to pay, on the twentieth of next July, to Mr. S. the sum of six hundred livres, which he has lent us, to oblige us.

Marseilles, May 12, 1851.

For 600 liv.

4. Received of Mr . . . the sum of . . . in full of all demands up to this day. N.

5. I the underwritten declare to have received of Mr. B. the sum of sixty liv. which I had lent him, according to his promissory note of the fifteenth of last March, which, on this account, I now return into the hands of the said Me. B. as discharged.

Paris, June 14, 1851.

6. This is to acknowledge that I have received from M. L . . the sum of fifteen pounds for a year's interest of three hundred pounds he owes me, due on the 25th of March last.

Constantinople, March 30, 1851.

Օրինակք փոխանակագրոց .

Models of Bills of exchange .

London May 6, 1851.

1. For 123 liv.

Sir, At sight, please to pay, by this first bill of exchange, to Mr. D . . the sum of one hundred and twenty three French livres, for value received of him in cash (*or in goods*), and place it to account, as per advice from your, etc.

To Mr. L . . . , merchant, Paris.

M. S.

2. London, May 6, 1851.

Sir, I have this day drawn on you one hundred and twenty-three French livres, payable at sight to Mr. D . . for value received of him. I beg you to honour it, and set it to my account, which expecting from your punctuality, I am, Sir, your, etc.

N. N.

York, October 7, 1851.

3. For 300 liv. 14 s.

Sir, fifteen days after sight, you will please to pay by this sole bill of exchange, to Mr. W . . or order, the sum of three hundred livres and fourteen sols, for value received of him in goods, and place it in account, as by advice from your, etc.

To Mr. G. merchant, Smyrna.

S. S.

London, Sept, 15, 1851.

4. For 5000 liv.

Sir, on the fifteenth of January next, please to pay to Mr. James Moore, or order, the sum of five thousand livres, for value received of him, and place it to account as per advice of your, etc.

H. K.

To Mr. R. K. merchant, Constantinople.

5. London, February 11, 1851.

Sir, one month after date (*or at sight*) please to pay Mr. .
or order, the sum of-pounds-shillings and-pence, and place
the same to the account of your humble servant,

To Mr. C. C. merchant, Athens.

S. K.

Birmingham, Nov. 23, 1851.

6. For 3000 liv.

Sir, at usance (*or at double usance*) please to pay, on
this bill of exchange to Mr. A. A. three thousand French li-
vres, currency, for value received from Mr. W. and pass the
same to account, as per advice from your, etc.

To Mr. S. K. banker, Constantinople.

J. H.

Օրինակք համակական ՚ի հիև և ՚ի նոր մասնագրաց .

Models of letters from ancient and modern authors.

The queen Anne Bullen to the king Henry VIII (year 1536).

SIR,

Your grace's displeasure and my imprisonment are things
so strange unto me, as what to write, or what to excuse, I am
altogether ignorant. Whereas you send unto me (willing me
to confess a truth, and so obtain your favour) by such an one
whom you know to be mine ancient professed enemy ; I no
sooner received this message by him, than I rightly conceived
your meaning ; and if, as you say, confessing a truth, indeed,
may procure my safety, I shall, with all willingness and duty,
perform your command.

But let not your grace ever imagine that your poor wife
will ever be brought to acknowledge a fault, where not so
much as a thought thereof preceded. And, to speak a truth,
never prince had wife more loyal in all duty, and in all true
affection, than you have ever found in Anne Bullen ; with
which name and place I could willingly have contented myself,

if God and your grace's pleasure had been so pleased. Neither did I at any time so far forget myself in my exaltation, or received queenship, but that I have always looked for such an alteration as now I find; for, the ground of my preferment being on no surer foundation than your grace's fancy, the least alteration, I know, was fit and sufficient to draw that fancy, to some other subject. You have chosen me from a low estate to be your queen and companion, far beyond my desert and desire. If, then, you found me worthy of such honour, good your grace, let not any light fancy, or bad counsel of mine enemies, withdraw your princely favour from me; neither let that stain, that unworthy stain, of a disloyal heart towards your good grace, ever cast so foul a blot on your most dutiful wife, and the infant princess your daughter. Try me, good king, but let me have a lawful trial; and let not my sworn enemies sit as my accusers and judges; yea, let me receive an open trial (for my truth shall fear no open shame); then shall you see either mine innocence cleared, your suspicion and conscience satisfied, the ignominy and slander of the world stopped, or my guilt openly declared. So that whatsoever God or you may determine of me, your grace may be freed from an open censure, and mine offense being so lawfully proved, your grace is at liberty, both before God and man, not only to execute worthy punishment on me, as an unlawful wife, but to follow your affection, already settled on that party, for whose sake I am now as I am, whose name I could some good while since have pointed unto your grace, being not ignorant of my suspicion therein. But if you have already determined of me, and that not only my death, but an infamous slander must bring you the enjoying of your desired happiness, then I desire of God that he will pardon your great sin therein, and likewise mine enemies the instruments thereof; and that he will not call you to a strict account for your unprincely and cruel usage of me, at his general judgment-seat, where both you and myself must shortly appear, and in whose judgment, I doubt not (whatsoever the world may think of me) mine innocence shall be openly

known and sufficiently cleared. My last and only request shall be, that myself may only bear the burthen of your grace's displeasure, and that it may not touch the innocent souls of those poor gentlemen, who, as I understand, are likewise in strait imprisonment for my sake. If ever I found favour in your sight, if ever the name of Anne Bullen hath been pleasing in your ears, then let me obtain this request; and I will so leave to trouble your grace any farther, with my earnest prayers to the Trinity to have your grace in his good keeping, and to direct you in all your actions.

From my doleful prison in the Tower, the 6th of May.

Your most loyal, and ever faithful wife.

Sir Henry Sidney to his son Philip Sidney (year 1556).

I have received two letters from you, one written in Latin, the other in French; wick I take in good part, and will you to exercise that practice of learning often: for that will stand you in most stead, in that profession of life that you are born to live in. And, since this is my first letter that ever I did write to you, I will not, that it be all empty of some advices, which my natural care of you provoketh me to wish you to follow, as documents to you in this your tender age. Let your first action be, the lifting up of your mind to Almighty God, by hearty prayer, and feelingly digest the words you speak in prayer, with continual meditation, and thinking of him to whom you pray, and of the matter for which you pray. And use this as an ordinary, at, and at an ordinary hour. Whereby the time itself will put you in remembrance to do that which you are accustomed to do. In that time apply your study to such hours as your discreet master doth assign you, earnestly; and the time (I know) he will so limit, as shall be both sufficient for your learning, and safe for your health. And mark the sense and the matter of what you read, as well as the words. So shall you both enrich your tongue with words, and your wit with matter; and judgment will grow as

years groweth in you. Be humble and obedient to your master, for unless you frame yourself to obey others, yea, and feel in yourself what obedience is, you shall never be able to teach others how to obey you. Be courteous of gesture, and affable to all men, with diversity of reverence; according to the dignity of the person. There is nothing that winneth so much with so little cost. Use moderate diet, so as, after your meat, you may find your wit fresher, and not duller, and your body more lively, and not more heavy. Seldom drink wine, and yet sometimes do, lest being enforced to drink upon the sudden, you should find yourself inflamed. Upon exercise of body, but such as is without peril of your joints or bones; it will increase your force, and enlarge your breath. Delight to be cleanly, as well in all parts of your body, as in your garments. It shall make you grateful in each company, and otherwise loathsome. Give yourself to be merry, for you degenerate from your father, if you find not yourself most able in wit and body, to do any thing, when you be most merry: but let your mirth be ever void of all scurrility, and biting words to any man; for a wound given by a word is oftentimes harder to be cured, than that which is given with the sword. Be you rather a hearer and bearer away of other men's talk, than a beginner or procurer of speech, otherwise you shall be counted to delight to hear yourself speak. If you hear a wise sentence, or an apt phrase, commit it to your memory, with respect of the circumstance, when you shall speak it. Let never oath be heard to come out of your mouth, nor word of ribaldry; detest it in others, so shall custom make to yourself a law against it in yourself. Be modest in each assembly, and rather be rebuked of light fellows, for maiden-like shamefacedness, than of your sad friends for pertboldness. Think upon every word that you will speak, before you utter it, and remember how nature hath rampired up (as it were) the tongue with teeth, lips, yea and air without the lips, and all be-tokening reins, or bridles, for the loose use of that member. Above all things tell no untruth, no not in trifles. The custom of it is naughty, and let it not satisfy you, that, for a time,

the hearers take it for truth ; for after it will be known as it is, to your shame ; for there cannot be a greater reproach to a gentleman, than to be accounted a liar. Study and endeavour yourself to be virtuously occupied. So shall you make such an habit of well-doing in you, that you shall not know how to do evil, though you would. Remember, my son, the noble blood you are descended of, by your mother's side ; and think that only by virtuous live and good action, you may be an ornament to that illustrious family ; and otherwise, through vice and sloth, you shall be counted *labes generis*, one of the greatest curses that can happen to man. Well (my little Philip) this is enough for me, and too much, I fear, for you. But if I shall find that this light meal of digestion nourish any thing the weak stomach of your young capacity, I will, as I find the same grow stronger, feed it with tougher food. Your loving father, so long as you live in the fear of God.

Mr. Pope to Mr. Addison.

July 20, 1713.

I am more joyed at your return than I should be at that of the sun, so much as I wish for him this melancholy wet season ; but it is his fate, too, like yours, to be displeasing, to owls and obscene animals, who cannot bear his lustre. What put me in mind of these night-birds was John Dennis, whom, I think, you are best revenged upon, as the sun was in the fable upon these bats and beastly birds above-mentioned, only by *shining on*. I am so far from esteeming it any misfortune, that I congratulate you upon having your share in that, which all the great men, and all the good men that ever lived, have had their part of, envy and calumny. To be uncensured and to be obscure is the same thing. You may conclude from what I here say, that it was never in my thoughts to have offered you my pen in any direct reply to such a critic, but only in some little raillery ; not in defence of you, but in contempt of him. But, indeed, your opinion that it is entirely to be neglected, would have been my own had it been my own case : but I felt more warmth here than I did when first I

saw his book against myself, though, indeed, in two minutes it made me heartily merry. He has written against every thing the world has approved these many years. I apprehend but one danger from Dennis's disliking our sense, that it may make us think so very well of it, as to become proud and conceited upon his disapprobation.

I must not here omit to do justice to Mr. Gay, whose zeal in you concern is worthy a friend and honourer of you. He writ to me in the most pressing terms about it, though with that just contempt of the critic that he deserves. I think in these days one honest man is obliged to acquaint another who are his friends; when so many mischievous insects are daily at work to make people of merit suspicious of each other; that they may have the satisfaction of seeing them looked upon no better than themselves. I am your, etc.

Mr. Addison to Mr. Pope.

Oct. 26. 1713.

I was extremely glad to receive a letter from you, but more so upon reading the contents of it. The work you mention will, I dare say, very sufficiently recommend itself when your name appears with the proposals: and if you think I can any way contribute to the forwarding of them, you cannot, lay a greater obligation upon me, than by employing me in such an office. As I have an ambition of having it known that you are my friend, I shall be very proud of shewing it by this, or any other instance. I question not but your translation will enrich our tongue, and do honour to our country; for I conclude of it already from those performances with which you have obliged the public. I would only have you consider how it may most turn to your advantage. Excuse my impertinence in this particular, which proceeds from my zeal for your ease and happiness. The work would cost you a great deal of time, and, unless you undertake, it will, I am afraid, never be executed by any other; at least I know none of this age that is equal to it beside yourself.

I am at present wholly immersed in country business, and begin to take delight in it. I wish, I might hope to see you here some time, and will not despair of it when you engage in a work that will require solitude and retirement. I am your, etc.

Mr. Pope to the Bishop of Rochester.

March 14, 1721-2.

I was disappointed (much more than those who commonly use that phrase on such occasions) in missing you at the Deanery, where I lay solitary two nights. Indeed, I truly partake in any degree of concern that affects you, and I wish every thing may succeed as you desire in your own family, and in that which, I think, you no less account your own, and is no less your family, the whole world: for I take you to be one of the true friends of it, and to your power its protector. — Though the noise and daily bustle for the public be now over, I dare say, a good man is still tendering its welfare; as the sun in the winter, when seeming to retire from the world is preparing benedictions and warmth for a better season. No man wishes your lordship more quiet, more tranquillity, than I, who know you should understand the value of it; but I do not wish you a jot less concerned or less active than you are, in all sincere, and therefore warm desires of public good.

I beg the kindness (and it is for that chiefly I trouble you with this letter) to favour me with notice as soon as you return to London, that I may come and make you a proper visit of a day or two; for hitherto I have not been your visitor, but your lodger, and I accuse myself of it. I have now no earthly thing to oblige my being in town (a point of no small satisfaction to me), but the best reason, the seeing a friend. As long, my Lord, as you will let me call you so (and I dare say you will, till I forfeit what, I think, I never shall, my veracity and integrity), I shall esteem myself fortunate, in spite of the South-Sea, poetry, popery, and poverty.

I cannot tell you how sorry I am, you should be troubled a-new by any sort of people. I heartily wish, *Quod superest ut tibi vivas* — that you may teach me how to do the same; who, without any real impediment to acting and living rightly, do act and live as foolishly as if I were a great man. I am, etc.

Mr. Pope to Mr. Gay.

Sept. 23, 1714.

Dear Mr. Gay,

Welcome to your native soil! welcome to your friends! thrice welcome to me! whether returned in glory, blest with court-interest, the love and familiarity of the great, and filled with agreeable hopes; or melancholy with dejection, contemplative of the changes of fortune, and doubtful for the future. Whether returned a triumphant Whig, or a desponding Tory, equally all hail! equally beloved and welcome to me! If happy, I am to partake in your elevation; if unhappy, you have still a warm corner in my heart, and a retreat at Binfield in the worst of times at your service. If you are a Tory, or thought so by any man, I know it can proceed from nothing but your gratitude to a few people who endeavour to serve you, and whose politics were never your concern. If you are a Whig, as I rather hope, and, as I think, your principles and mine (as brother poets) had ever a bias to the side of liberty, I know you will be an honest man, and an inoffensive one. Upon the whole, I know you are incapable of being so much of either party as to be good for nothing. Therefore once more, whatever you are, or in whatever state you are, all hail!

One or two of your old friends complained they had heard nothing of you since the Queen's death; I told them no man living loved Mr. Gay better than I, yet I had not once written to him in all his voyage. This I thought a convincing proof, how truly one may be a friend to another without telling him so every month. But they had reasons to themselves to allege

in your excuse; as men who really value one another will never want such as make their friends and themselves easy. The late universal concern in public affairs, threw us all into a hurry spirits: even I, who am more a philosopher than to expect any thing from any reign, was borne away with the current, and full of the expectation of the Successor. During your journey I knew not whether to aim a letter after you; that was a sort of shooting flying: add to this the demand Homer had upon me, to write fifty verses a day, besides learned notes, all which are at a conclusion for this year. Rejoice with me, O my friend that my labour is over; come and make merry with me in much feasting: we will feed among the lilies (by the lilies I mean the ladies). Are not the Rosalindas of Britain as charming as the Blousalindas of the Hague? or have the two great Pastoral poets of our nation renounced love at the same time? for Philips, immortals Philips, hath deserted, yea, and in a rustic manner kicked, his Rosalinda. Dr. Parnell and I have been inseparable ever since you went. We are now at the Bath, where (if you are not, as I heartily hope, better engaged) your coming would be the greatest pleasure to us in the world. Talk not of expences; Homer shall support his children. I beg a line from you directed to the Post-house in Bath. Poor Parnell is in an ill state of health.

Pardon me if I add a word of advice in the poetical way. Write something of the King, or Prince, or Princess. On whatsoever foot you may be with the court, this can do no harm, I shall never know where to end, and am confounded in the many things I have to say to you, though they all amount but to this, that I am entirely as ever, your, etc.

Mr. Pope to Dr. Swift.

June 18, 1714.

Whatever apologies it might become me to make at any other time for writing to you, I shall use none now, to a man who has owned himself as splenetic as a cat in the country. In that circumstance, I know by experience a letter is a very

useful, as well as amusing thing: if you are too busied in state affairs to read it, yet you may find entertainment in folding it into divers figures, either doubling it into a pyramidal, or twisting it into a serpentine form: or if your disposition should not be so mathematical, in taking it with you to that place where men of studious minds are apt to sit longer than ordinary; where, after an abrupt division of the paper, it may not be unpleasant to try to fit and rejoin the broken lines together. All these amusements I am no stranger to in the country, and doubt not (by this time) you begin to relish them, in your present contemplative situation.

I remember a man, who was thought to have some knowledge in the world, used to affirm, that no people in town ever complained they were forgotten by their friends in the country; but my increasing experience convinces me he was mistaken, for I find a great many here grievously complaining of you, upon this score. I am told further, that you treat the few you correspond with in a very arrogant style, and tell them you admire at their insolence in disturbing your meditations, or even inquiring of your retreat: but this I will not positively assert, because I never received any such insulting epistle from you. My Lord Oxford says you have not written to him once since you went: but this perhaps may be only policy, in him or you; and I, who am half a Whig, must not entirely credit any thing he affirms. At Button's it is reported you are gone to Hanover, and that Gay goes only on an embassy to you. Others apprehend some dangerous state treatise from your retirement: and a wit, who affects to imitate Balsac, says, that the ministry now are like those Heathens of old, who received their oracles from the woods. The gentlemen of the Roman Catholic persuasion are not unwilling to credit me, when I whisper, that you are gone to meet some Jesuits commissioned from the court of Rome, in order to settle the most convenient methods to be taken for the coming of the Pretender. Dr. Arbuthnot is singular in his opinion, and imagines your only design is to attend at full leisure to the life and adventures of Scriblerus. This indeed must be

granted of greater importance than all the rest ; and I wish I could promise so well of you. The top of my ambition is to contribute to that great work, and I shall translate Homer by the by. Mr. Gay has acquainted you what progress I have made in it. I cannot name Mr. Gay, without all the acknowledgments wick I shall ever owe you, on his account. If I writ this in verse, I would tell you, you are like the sun ; and while men imagine you to be retired or absent, are hourly exerting your indulgence, and bringing things to maturity for their advantage. Of all the world, you are the man (without flattery) who serve your friends with the least ostentation ; it is almost ingratitude to thank you, considering your temper ; and this is the period of all my letter which I fear you will think the most impertinent. I am, with the truest affection, yours, etc.

Dr. Swift to the Earl of Peterborow.

My Lord,

I never knew or heard of any person so volatile, and so fixed as your lordship : you, while your imagination is carrying you through every corner of the world, where you have or have not been, can at the same time remember to do offices of favour and kindness to the meanest of your friends ; and in all the scenes you have passed, have not been able to attain that one quality peculiar to a great man, of forgetting every thing but injuries. Of this I am a living witness against you ; for being the most insignificant of all your old humble servants, you were so cruel as never to give me time to ask a favour, but prevented me, in doing whatever you thought I desired, or could be for my credit or advantage.

I have often admired at the capriciousness of fortune in regard to your lordship. She hath forced courts to act against their oldest and most constant maxims ; to make you a general, because you had courage and conduct ; an ambassador, because you had wisdom and knowledge in the interests of Europe ; and an admiral on account of your skill in maritime

affairs ; whereas, according to the usual method of court-proceedings, I should have been at the head of the army, and you of the church, or rather a curate under the Dean of St. Patrick's.

The Archbishop of Dublin laments that he did not see your lordship till he was just upon the point of leaving the Bath ; I pray God you may have found success in that journey, else I shall continue to think there is a fatality in all your lordship's undertakings, which only terminate in your own honour, and the good of the public, without the least advantage to your health or fortune.

I remember Lord Oxford's ministry used to tell me, that not knowing where to write to you, they were forced to write at you. It is so with me, for you are in one thing an evangelical man, that you know not where to lay your head ; and, I think, you have no house. Pray, my Lord, write to me, that I may have the pleasure, in this scoundrel country, of going about, and shewing my depending persons a letter from the Earl of Peterborow. I am, etc.

Mr. Sterne to Mr. W.

Coxwold, December 20, 1766.

Thanks my dear W., for your letter... I am just preparing to come and greet you and many other friends in town... I have drained my ink-standish to the bottom, and after I have published, shall set my face, not towards Jerusalem, but towards the Alps... I find I must once more fly from death whilst I have strength... I shall go to Naples ; and see whether the air of that place will not set this poor frame to rights... As to the project of getting a bear to lead, I think I have enough to do to govern myself... and however profitable it might be (according to your opinion), I am sure it would be unpleasurable... few are the minutes of life, and I do not think that I have any to throw away on any one being. I shall spend nine or ten months in Italy, and call upon my wife and daughter in France at my return... so shall be back

by the King's birth-day... what a project!... and now, my dear friend, am I going to York, not for the sake of society... nor to walk by the side of the muddy Ouse, but to recruit myself of the most violent spitting of blood that ever mortal man experienced; because I had rather (in case it is ordained so) die there, than in a post-chaise on the road. If the amour of my uncle Toby do not please you, I am mistaken... and so with a droll story I will finish this letter.. A sensible friend of mine, with whom, not long ago, I spent some hours in conversation, met an apothecary (an acquaintance of ours)..... the latter asked him how he did? why ill, very ill... I have been with Sterne, who has given me such a dose of Attic salt, that I am in a fever... Attic salt, Sir, Attic salt! I have Glauber salt,... I have Epsom salt in my shop, etc... Oh! I suppose it is some French salt... I wonder you would trust his report of the medicine, he cares not what he takes himself... I fancy see you smile... I long to be able to be in London, and embrace my friends there... and shall enjoy myself a week or ten days at Paris with my friends, particularly the Baron d'Holbach, and the rest of the joyous sett... As to the females... no, I will not say a word about them... only I have borrowed characters taken up (as a woman does her shift) for the purpose she intends to effectuate. Adieu, adieu... I am your's, etc.

Lord Byron to his mother.

TO THE HONOURABLE MRS. BYRON.

Dear Mother,

Though I have a very short time to spare, being to sail immediately for Greece, I cannot avoid taking an opportunity of telling you that I am well. I have been in Malta a short time, and have found the inhabitants hospitable and pleasant. — This letter is committed to the care of an extraordinary woman, whom you have doubtless heard of, Mrs. S. — P. — She has been shipwrecked, and her life has been from the

commencement, so fertile in remarkable accidents, that in a romance they would appear improbable. She was born at Constantinople, where her father was Austrian ambassador. She is on the way to England to join her husband. Being obliged to leave Trieste, where she was paying a visit to her mother, she embarks soon in a ship of war. Since my arrival here, I had scarcely any other companion.

You have seen Murray and Robert by this time, and received my letter. — Little has happened since that date. I have touched at Cagliari in Sardinia, and at Girgenti in Sicily, and embark to-morrow for Patras, whence I proceed to Janina, where Ali-Pacha holds his court; so I shall soon be among the Mussulmans. Adieu.

Believe me, with sincerity, yours ever

BYRON.

Lord Byron To Mr. Moore.

Venice, December 5, 1816.

Letter 252,

Since my former dates, I do not know that I have much to add on the subject, and luckily, nothing to take away...

By way of divertisement, I am studying daily, at an Armenian monastery, the Armenian language. I found that my mind wanted something craggy to break upon; and this — as the most difficult thing I could discover here for an amusement — I have chosen, to torture me into attention. — It is a rich language, however, and would amply repay any one the trouble of learning it. — I try, and shall go on; but I answer for nothing, least of all for my intentions or my success. There are some very curious Mss. in the monastery, as well as books; translations also from Greek originals, now lost, and from Persian and Syriac etc., besides works of their own people. Four years ago the French instituted an Armenian professorship. Twenty pupils presented themselves on Monday morning, full of noble ardour, ingenuous youth, and impregnable industry. They persevered, with a courage worthy of

the nation and of universal conquest, till Thursday; when *fifteen* of the *twenty* succumbed to the six-and-twentieth letter of the alphabet. It is, to be sure, a Waterloo of an Alphabet — that must be said for them. But it is so like these fellows, to do by it as they did by their sovereigns — abandon both; to parody the old rhymes,

“ Take a thing and give a thing ,” —

“ Take a king and give a king ,”.

Lord Byron To. Mr. Murray.

Venice, Jan. 1817.

Letter 258.

To the Armenian Grammar, mentioned in the letters of Lord Byron, the following interesting fragment, found among his papers, seems to have been intended as a Preface :

“ The English reader will probably be surprised to find my name associated with a work of the present description, and inclined to give me more credit for my attainments as a linguist than they deserve.

As I would not willingly be guilty of a deception, I will state, as shortly as I can, my own share in the compilation, with the motives which led to it.

On my arrival at Venice in the year 1816, I found my mind in a state which required study, and study of a nature which should leave little scope for the imagination, and furnish some difficulty in the pursuit. — At this period I was much struck — in common, I believe, with every traveller — with the Society of the Convent of St. Lazarus, which appears to unite all the advantages of the monastic institution, without any of its vices. — The neatness, the comfort, the gentleness, the unaffected devotion, the accomplishments, and the virtues of the brethren of the order, are well fitted to strike the man of the world with the conviction that “there is another and a better even ,” in this life. — These men are the

priesthood of an oppressed and a noble nation, which has partaken of the proscription and bondage of the Jews and of the Greeks, without the sullenness of the former, or the servility of the latter. This people has attained riches without usury, and all the honours that can be awarded to slavery without intrigue. But they have long occupied, nevertheless, a part of “the House of Bondage,, who has lately multiplied her many mansions. It would be difficult, perhaps, to find the annals of a nation less stained with crimes, than those of the Armenians, whose virtues have been those of peace, and their vices those of compulsion. But whatever may have been their destiny — and it has been bitter — whatever it may be in future, their country must ever be one of the most interesting on the globe ; and perhaps their language only requires to be more studied to become more attractive. If the Scriptures are rightly understood, it was in Armenia that Paradise was placed — Armenia, which has paid as dearly as the descendants of Adam for that fleeting participation of its soil in the happiness of him who was created from its dust. It was in Armenia that the flood first abated, and the dove alighted. But with the disappearance of Paradise itself may be dated almost the unhappiness of the country ; for though long a powerful kingdom, it was scarcely ever an independent one, and the satraps of Persia and the pachas of Turkey have alike desolated the region, where God created man in his own image ,,,

Է. Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԱՆԴԼԻԱՐԷՆ ԶՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԵԱՆ ¹.

1. Of titles.

Պատուանունք .

In speaking of a king, His Majesty.

Ի խօսելն զարքայն, Արքայն մեծափառ :

Of an emperor, His Imperial Majesty.

Զկայսերն, Կայսրն մեծափառ :

Of the king or queen of England, His or Her Britanic Majesty.

Զֆրանսիայի կամ զանգլիայի Անգլիայ : Արքայն բրիտանական :

Of the king of France, His most Christian Majesty.

Զֆրանսիայի Փրանսիայ, Արքայն քրիստոսազոր :

Of the king of Spain, His Catholic Majesty.

Զֆրանսիայի Սպանիայ, Արքայն կաթոլիկ :

Of the king of Portugal, His most Faithful Majesty.

Զֆրանսիայի Փորթուգալ, Արքայն հաւատացեալ :

Of the king of Naples, His Sicilian Majesty.

Զֆրանսիայի Սիցիլիայ, Արքայն սիցիլիական :

Of the king of Sardinia, His Sardinian Majesty.

Զֆրանսիայի Սարդինիայ, Արքայն սարդինեան :

1 Զսկզբնական հրահանգս խօսից առաք յայլևայլ մասն-
նից գրեւոց 'ի սոյն պէտս . յայտոսիկ զառաջին տեղին ունի
յեւրոպականն՝ վեցլեզուեան զըուցատրութեանց գիրք Տիկ-
նոջն յանլի . յորում են անգլ. գերմ. փրկ. իտալ. արդի
յոյն և ռուս բարբառք :

Այլ զկարեւոր պէտս այսր մասին լեզուագիտութեան՝ լիալիք
հարցեքեզ ՎԵՅԼԵԶՈՒԵԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐԳ
Հ. ՓԻԼԻՊՊՈՍԻ ՃԱՄՃԵԱՆ ՄԽ. տպագրեալ 'ի Վիեն-
նա 'ի 1848, զոր կատարեալ և անթերի ճանաչեմք ևս և յեւ-
րոպականս անդ նմանօրինակ վաստակս :

In speaking to a king, Sire, your Majesty.

Ի խօսելն առ Լաֆառնին , Տէր արքայ , մեծափառ թագաւորու
թիւն քոյ :

To the queen, Madam, your Majesty.

Ի խօսելն առ Լաֆառնին , Թագուհի , քոյդ մեծափառ թագա
ւորութիւն :

To an emperor, Sire, your Imperial Majesty.

Առ իւրին , Քոյ կայսերականդ մեծափառութիւն :

To the pope, Holy Father, your Holiness.

Առ պապն , Հայր սուրբ , քոյին սրբութիւնդ :

To the sultan, Your Highness.

Առ սուլտանն , Քոյին բարձրութիւնդ :

*To a prince, son, or brother of a sovereign, Your Royal or
Imperial Highness.*

Առ իշխանն ու որդի կամ եղբայր Լաֆառնին կամ իւրեւր , Քոյ
արքայական կամ կայսերական բարձրութիւնդ :

To a prince of the blood royal, Your Serene Highness.

Առ իշխանն ու արքայադուհի , Քոյ ամենապայծառ բարձրու
թիւնդ :

To every other prince, Your Highness.

Առ այլ ամենայն Լաֆառնաւորաւան , Քոյ բարձրութիւնդ :

To an elector, Your Electoral Highness.

Առ իայրընտիրն , Քոյ կայսրընտիր բարձրութիւնդ :

To a cardinal, Your Eminence.

Առ իարքինսն , Քոյ վեհապետութիւնդ :

If he is a prince, Your most Eminent Highness.

Եթէ ինչէ իշխանաւորն , Քոյ վեհադոյն բարձրութիւնդ :

To a minister or ambassador, Your Excellency.

Առ պալատեւայն ու կամ դէպքան , Քոյ մեծութիւնդ :

To a duke, Your Grace.

Առ արքեպիսկոպոսն , Քոյ իշխանութիւնդ :

To an archbishop, Your Grace.

Առ արհիեպիսկոպոսն , Քոյ արհիպապատուութիւնդ :

To a bishop, My Lord.

Առ եպիսկոպոսն , Տէր իմ :

Any other nobleman, My Lord.

Առ որեւէ իշխան . Տէր իմ :

To a gentleman, Sir.

Ան տղայի տէր , Տէր :

To a lady, Madam.

Ան տիկնա , Տիկին :

To an unmarried lady, Miss.

Ան օրիորդ , Օրիորդ :

2. *To accost, salute, quit.*

Յաղաքս մատչելոյ յողջոյն և հրաժարելոյ .

Good morning, Sir.

Բարի լոյս , Տէր իմ :

I wish you good morning, day, evening, etc.

Մաղթեմ քեզ առաւօտ , օր կամ երեկոյ խաղաղութեան :

I am happy to have the pleasure of seeing you.

Խնդամ մեծապէս ընդ տեսանելս իմ զձեզ :

Keep your hat on, I beg.

Դիր զգլխարկդ , ծածկեա զգլուխդ աղաչեմ :

You are too polite.

Կարի մարդասէր , բարեմարդիկ էք :

Do not mention it.

Մի ասէք այդպէս :

Do me the favour to take a seat.

Բազմերուք աղաչեմ :

I am much obliged to you, but I cannot stay any longer.

Շնորհ ունիմ ձեզ , բայց չկարեմ կալ ընդ երկար :

What! will you leave us already?

Եւ զինչ , մի թէ այսպէս վաղ ընդ փոյթ թողուք զմեզ :

I am extremely sorry I cannot enjoy your company longer.

Ցաւիմ զի չկարեմ ընդ երկար կալ առ ձեզ :

I am sorry you have paid me so short a visit.

Ցաւէ ինձ զի հակիրճ յոյժ եղև քոյդ այցելութիւն :

It is with regret I leave you so soon.

Եւ ես վշտանամ ընդ տարածամ մեկնիլս իմ 'ի քէն :

When shall we have the pleasure of seeing you again?

Ե՞րբ արդեօք տացի մեզ տեսանել միւսանդամ զմիմեանս :

Good bye, take care of yourself.

Ողջամբ կացընք, ողջ լինք :

I wish you every possible success.

Մաղթեմ քեզ զամենայն յաջողութիւն :

I wish every thing may succeed to your mind.

Ըստ ըզձեցդ յաջողեսցի ամենայն :

I shall be glad to hear that you have met with success.

Լուր յաջողուածոյ գործոցդ ուրախ արասցէ զիս յոյժ :

Come and see us again as soon as possible.

Փութա միւսանդամ վաղվաղակի դառնալ առ մեզ :

I wish you a good health.

Ողջոյն ընդ ձեզ, ըզձամ բարօրութեան ձերում :

Farewell, your servant.

Երթ ողջամբ, ծառայ եմ :

Till I see you again.

Տեսցուք փութով զիրեարս :

Adieu, my best wishes.

Տէր ընդ ձեզ, իղձք իմ ընդ ձեզ :

I wish you good evening.

Բարի երեկոյ :

I wish you good night.

Գիշեր բարի : — Ի լոյս բարի :

I wish you uninterrupted health.

Ողջ լինեւ քեզ ըզձամ յամայր ամս :

3. Of compliments.

Յարգազս յարգանաց .

I have a great many compliments for you.

Բազում ողջոյն է իմ առ ձեզ :

From one of your intimate friends.

Ի միոյ 'ի մտերիմ բարեկամաց ձերոց :

I am delighted to hear from him.

Ուրախ եմ ընդ լուրս նորա :

Have the goodness to thank him for me.

Մատուցես նմին զիմ շնորհակալիս :

I beg you to be the bearer of my sentiments to your father.

Խնդրեմ մատուցանել զեղծս իմ հօրդ ձերում :

My best compliments to all your family.

Զյարգանս իմ ողջոյն գերդաստանիդ :

Remember me in the kindest manner to all our friends.

Յուշ արա զես 'ի բարեշնորհ միտս բարեկամաց :

My love to your children.

Զհամբոյրս շնորհն ուրդւոց քոց :

You are very kind to come and see us.

Կարի մարդասէր ես զի դաս տեսանել զմեզ :

It was amiable of you to think of us.

Մարդասիրութիւն քոյ է զի յիշատակես զմեզ :

We have only to complain that we see you so seldom.

Ընդ այս եւեթ ցաւիմք զի այսպէս դուն ուրեք տեսանեմք զքեզ :

I tell you what I think without flattery.

Զոր ինչ խորհիմ զնոյն և ասեմ առանց մոռհաճութեան :

We treat you as a friend, without ceremony.

Իբրև ընդ բարեկամի վարիմք ընդ քեզ առանց ակնառութեան :

I have heard of your success, and offer you my congratulations.

Լուայ զյաջողութենէ քումմէ , և խնդակից լինիմ քեզ :

I congratulate you with all my heart.

Ուրախակից եմ քեզ 'ի բոլոր սրտէ :

4. Of the health.

Յարագս քաջողջութեան .

How do you do?

Զիւրդ կաս :

Very well, thank you.

Կարի բարւոք , շնորհակալ եմ :

You are very kind, I am pretty well.

Զիւրդ մարդասէր ես , յոյժ բարւոք կամ :

I am charmingly well, thank God.

Գոհութիւն Աստուծոյ բարւոք կամ :

You look extremely well.

Եւ դեմք քո զնոյն յայտ առնեն :

I am not very well.

Ոչ այնչափ բարւոք եմ :

I do not feel quite comfortable.

Ոչ այնչափ 'ի հանգստեան եմ :

I suffer a great deal.

Կարի անհանգիստ եմ :

I have a pain in the head.

Ցաւէ գլուխ իմ :

I have the head-ach.

Ցաւ գլխոյ ունի զիս :

I have a sore throat.

Ցաւէ կոկորդ իմ :

I am hoarse.

Կերկերի կոկորդ իմ :

I have a cold in my head.

Հարբուխ ունի զիս :

I hope it will be nothing.

Ցանկամ զի վաղանցիկ ինչ իցէ :

I am very sorry for your indisposition.

Ցաւէ ինձ ընդ վիշտս քո :

Your brother seems very well.

Եղբայր քո կարի քաջողջ երևի :

He has a good constitution.

Պնդակազմ է նա :

His son appears to have delicate health.

Որդի նորա վատաւողջ թուի լինել :

It is probable he will not live to be old.

Թուի թէ ոչ ժամանեցէ նա 'ի ծերութիւն :

5. *To inquire after news.*

Յարազս հարցանելոյ նորարուքս .

What news is there abroad ?

Զինչ նորաւուրք լին 'ի քաղաքին :

What is the state of politics ?

Զիւրդ վարիցին իրք քաղաքականք :

Have you heard nothing news?

Լուայք ինչ նորալուրս :

Have you read the news-papers?

Ընթերցայք զլրագիրս :

What report is there in town?

Զինչ համբաւ գուցէ 'ի քաղաքին :

Do you know the news of the day?

Իմացայք զլուրս աւուրս :

There is very interesting of intelligence.

Դոն նորալուրք արժանաւորք 'ի գիտել :

Is it official?

Պաշտօնական իցէ :

It is considered as such.

Այնպէս համարի :

They talk of a bloody battle.

Բանք յածին զարինուուշտ պատերազմէ :

It is a stock-jobbing report.

Համբաւ վաճառարկուաց է :

6. *Of the weather.*

Յաղագս օրոց .

How is the weather to day?

Զիարդ իցէ այսօր օդն :

There is a likelihood of fair weather.

Թուի թէ լաւ է օդն :

It is very fine weather.

Կարի գեղեցիկ է օդն :

It is clear and serene weather.

Պայծառ և պարզ է օդն :

It is cloudy weather.

Ամպամած է օդն :

It is dark, dull or heavy, wet, dry or stormy weather.

Մթին , թանձրամած , և՛ ծանր , խոնաւ , երաշտ և՛ մրրկալից
է օդն :

It is bad weather.

Յուրի է օդն :

It is unwholesome weather.

Անառողջ կամ փրասակար օդ է :

There is a very thick fog.

Թանձր մէգ պատեալ է :

It is going to rain, it rains, it does not rain, it rains as fast as it can pour.

Անձրեւելոց է , անձրեւէ , ոչ անձրեւէ , տարափով իջանէ անձրեւ :

It is but a shower, an april shower.

Տարափ անձրեւոյ է :

I am wet to the skin, I am afraid of catching cold.

Թացեալ եմ ցոսկերս իմ , երկնչիմ մի գուցէ հարբուի լինիցիմ :

It clears up, it grows fine.

Պարզի օդն , գեղեցկանայ , զուարթանայ :

I see the rainbow already, it is a sign of fair weather.

Այժմէն երևի ծիածանն , նշան է այդ գեղեցկութեան օրոց :

The streets are very dirty.

Կարի տղմուտ են փողոցքն :

I am up to the ears in dirt.

Շաղախեցայ տղմով մինչև ցգլուի իմ :

It is bad walking, the stones are very slippery.

Քայլել չէ հնար , կարի լարծուն են քարինքն :

Is the wind changed? look at the weather-cock.

Փոխեցա՞ւ կամ դարձա՞ւ հողմն . տես զհողմնացոյցն :

The wind blows cold.

Յրտաբեր շնչէ հողմն :

It begins to be cold, it is excessively cold.

Յրտանալ սկսանի . կարի յոյժ ցուրտ է օդն :

My fingers are benumbed with cold.

Մատուհք իմ ընդարմացան 'ի ցրտոյ :

It snows in great flakes, it hails, it freezes.

Ձիւնն հոռէ տարափով , կարկոտէ , պաղի կամ սառի :

It froze very hard last night.

Յանցելում գիշերի պնդագոյնս պաղեցաւ :

The river is frozen over.

Գետն սառուցեալ է :

I saw ice five inches thick.

Տեսի զսառն հինգ մասն 'ի թանձրութիւն :

Is there no fire? go and fetch two good logs of wood.

Զգուցէ աստ կրակ . երթ և գիտ երկուս կոճեղս փայտից :
A wood fire is more agreeable than a coal fire.

Վրակ փայտի զուարթագոյն ևս է քան զածխոյն :
The weather is milder, it thaws, the snow melts away.

Բարեխառն է օդն , սառոյցք հալին , ձիւնն լուծանի :
The sun shines charmingly.

Գերահրաշ փայլէ արեգակն :
It is warm. How warm it is!

Զերմ է . Ո՛րչափ շոգ է :
I am excessively hot, I perspire.

Վարի տապացեալ եմ , քրանիմ :
Let us go into the shade, I am in perspiration all over.

Երթիցուք ընդ ստուերօք , համայն 'ի քիրան կամ ողողեալ :
We shall have a storm afternoon, the sky is cloudy all over.

Զկնի հասարակ աւուր մըրիկ լինեւոյ է , երկինք պատեալ են
ամպովք :

Do you see how it lightens?

Տեսանէք որպէս փայլատակէ :
One can see nothing but flashes of lightning.

Ոչ այլ ինչ երեկն բայց ցոլմունք փայլատականց :
It thunders, the thunders roars.

Որոտայ . լսին բոմբիւնք որոտմանց :
What a clap of thunders!

Որպիսի թնդիւն որոտմանց :
The thunderbolt fell, last summer, on the steeple.

Յանցելում ամառան անկաւ կայծակն 'ի վերայ աշտարակին :
It has thundered all night.

Որոտայ զգիշերն 'ի բուն :
The weather is changeable, settles.

Փոփոխական է օդն , հաստատի :

7. Of the hour.

Յարազս Ժամոց .

Tell me, if you please, what o' clock it is by your watch?

Ասա ինձ աղաչեմ թէ քանի է Ժամն ըստ քոյ Ժամացուցիդ :

I cannot tell you exactly, because it goes too fast.

Չկարեմ ասել քեզ ճշդիւ , զի յոյժ երազէ :

And mine has not gone these two days.

Եւ իմս երկու աւուրք են զի դադարեալ է :

What is it o' clock?

Քանի՞ է ժամն :

It is twelve at noon.

Երկոտասաներորդ ժամ հասարակ աւուր :

It is a quarter past twelve.

Երկոտասան ժամ և մի քառորդ անցեալ :

It is half a hour past twelve.

Երկոտասան ժամ և կէս :

It is three quarters past one, or it wants a quarter of two.

Մի և երեք քառորդ ի՞նչ երկու ժամ քառորդիւ միով պակաս :

It is twelve at night.

Երկոտասաներորդ ժամ դիշերոյ :

Do you know what hour it is by the clock?

Գիտիցէ՞ք թէ քանի՞ ժամք են ըստ ժամահարին :

It is early.

Կանուխ է . վաղ է :

It struck five o' clock just now.

Արդ իսկ հնչեաց հինգ ժամ :

It is not late.

Ոչ է անագան :

I assure you it is not yet so late.

Վստահ լեր զի չէ այնչափ անագան :

It goes too fast as well as my watch.

Այս ժամացոյց երազէ որպէս զիմն :

What o' clock do you think then it is?

Քանի՞ զժամն կարծիցես թէ իցէ :

At most, it is but three quarters past four.

Աւ առաւելն չորս ժամ և երեք քառորդ :

A quarter of an hour more or less makes no great difference.

Քառորդ մի ժամու առաւել կամ նուազ չէ ինչ տարբերու-
թիւն :

It is about six o' clock.

Գրեա թէ վեց ժամք են :

It wants but a few minutes of it.

Քանի մի վայրկեանք եւթ պահասեն :

It has struck seven.

Եօթն ժամք հնչեցին :

It is past eight.

Ութ ժամք անցեալ են :

I did not think it was so late.

Ոչ կարծէի թէ այնչափ անագան իցէ :

It is ten o' clock exactly.

Ճիշդ տասն ժամք են :

It is much later than I thought it.

Անագան ևս է քան զոր համարէի :

What hour does it strike? — Eleven.

Քանի՞ ժամք են որ հնչեն : — Մետասաներորդ :

Hush! I hear the town clock.

Լուռ լեր . ահա հնչէ ժամահար քաղաքին :

Let us go and look at the sundial then.

Ապա եկ տեսցուք զարեգակնային ժամացոյցն :

How passes away?

Զիարդ փութով անցանէ ժամանակն :

It is almost time for me to go home?

Իցէ ինձ բաւական ժամանակ երթալոյ 'ի տուն :

I always like to keep good hours.

Ես լաւ համարիմ վաղադոյն դառնալ 'ի տուն :

At what hour must you go home?

Ե՞րբ է՞ս յորում ժամու պարտ է քեզ դառնել 'ի տան :

At half past nine exactly.

Յինն և կէս ժամու անկըէպ :

It grows late.

Անագան ուրեմն է :

It will soon be night, the sun is just set.

Վերահաս է գիշերն . այժմ՝ իսկ եմուտ արեգակն :

It is dark now.

Մթագնի տակաւ :

8. *Days, months, etc.*

Յադագս առաքց և ամսոց , ևն .

The academy meets every monday.

Ակադեմիայն գումարի յամենայն երկուշաբաթիս :

I paid him last tuesday.

Վճարեցի նմա յանցելում երեքշաբաթի :

That happened the second wednesday of the month.

Դիպաւ այս յերկրորդում չորեքշաբաթով ամսոյն :

You shall have it, without fail, next thursday.

Տաց զայն յայսմ առաջիկայ հինգշաբաթով անյապաղ :

I shall set off on friday for the country.

Գնացից 'ի գեօղ յուրբաթու :

There will be an eclipse of the moon on saturday.

Ի շաբաթու խաւարումն լիցի լուսնոյ :

We ought to rest on sunday.

Ի կիրակէի պարտ է մեզ դադարել 'ի գործոյ :

I have passed the whole day sadly.

Տրտմութեամբ անցուցի զօրն ամենայն :

It is likely he will not set off to-day.

Թուի թէ ոչ մեկնեսցի այսօր :

We had a grand ball yesterday evening.

Յերէկն ընդ երեկս պարահանդէս մեծ գոյր առ մեզ :

The three pirates were hanged the day before yesterday.

Երեքին յելուզակքն կախեցան յեռանդն :

After to-morrow there will be great rejoicings in town.

Ի վաղիւ անդր մեծամեծ խաղարկութիւնք լիցին 'ի քաղաքին :

The next day he was taken and carried to jail.

Յանցելում աւուր ըմբռնեցաւ և ածաւ 'ի բանտ :

Do you promise it to me this week ?

Խոստանայք դուք ինձ զայդ յայսմ եօթնեկի :

We had a hunting party every week, and we had a ball every fortnight.

Յամենայն եօթնեկի հեծանեմք յորս , և յերկուս եօթնեակս միանգամ ունիմք զպարահանդէս :

Tell me, if you please, what day of the month it is?

Ասա աղաչեմ զե՞նչ օր է ամսոյս :

You will not have it before the end of this month.

Ոչ առնուցուս զսոյն յառաջ քան զվերջ ամսոյս :

His quarter expired the thirtieth of last month.

Ժամագիր նորա աւարտեցաւ յերեսներորդում աւուր անցելոյ ամսոյն :

He died the twenty seventh of january 1787.

Մեռաւ նա 'ի քսանեւեօթն յունուարի 1787 ամին :

He was born the third of february.

Ծնեալ է նա յերրորդ աւուր փետրուարի :

The spring begins on the twenty first of march.

Գարունն սկսանի 'ի քսանեւմիերորդ աւուր մարտի :

The month of april is rainy.

Ամիսն ապրիլ անձրեային է :

The country looks very pleasant in the month of may.

Գիւղօրէք զուարթատեսիլ են յամսեանն մայիսի :

They mow the meadows in june.

Արատեք հնձին 'ի յունիսի :

It is exceedingly hot in july.

Կարի տապախառն են օդք 'ի յուլիսի :

The harvest is got in in the month of august.

Հունձք քաղին յամսեանն օգոստոսի :

The summer is over by the twenty-second of september.

Չմեռն սկսանի 'ի քսանեւերկու սեպտեմբերի :

We had fine weather during the whole month of october.

Ընդ բովանդակ ամիսն հոկտեմբեր կարի գեղեցիկ էին օդք :

The river was frozen by the third of november.

Գետն պաղեցաւ յերրորդ օրէ նոյեմբերի :

We embarked on the seventeenth of december.

Մտաք 'ի նաւ յեօթնեւտասներորդում աւուր դեկտեմբերի :

The winter has been very severe in this year.

Չմեռն կարի սաստկասառուոյց լեալ է յայսմ ամի :

Leap-year has three hundred and sixty-six days.

Նահանջ ամն ունի երեք հարիւր վաթսուոն և վեց աւուրս :

The last century has been famous for great events.

Յանցելում դարու կարի յոյժ մեծամեծ անցք պատահեցին :

Eternity has neither beginning nor end.

Յաւիտեանկութեան ոչ սկիզբն է և ոչ կատարած :

9. Seasons.

Յաղագս յեղանակաց .

Which season do you like best?

Զոր յեղանակաց սիրես դու առաւել :

The winter pleases me better than either of the three others.

Զմեռն առաւել հաճոյ է ինձ քան զայլս երիսն :

It is not so with me.

Ըստ իս ոչ է այդպէս :

I like summer best.

Ես սիրեմ առաւել զամառն :

I like the spring a great deal better.

Զգարունն առաւել յոյժ ախորժեմ :

What do you say of autumn?

Եւ զինչ ասես զաշնայնոյ :

In the spring, nature seems to revive, every thing smiles.

Ի գարնան վերկենցաղի բնութիւն, ամենայն ինչ գեղաժպիտ
ծիծաղի :

The earth is adorned with green, the trees are decked with
leaves and blossoms.

Երկիր զարդարի դալարեօք, ծառք պճնին սաղարթուք և
ծաղկօք :

In short, the country is delightful, the meadows and the gar-
dens are enamelled with flowers.

Համառօտ ասել զուարթատեսիլ են գիւղօրէք, մարդաբե-
տիկք և բուրաստանք պճնազարդեալ ծաղկօք :

In winter, on the contrary, every thing languishes, and the
days are very tedious.

Ընդ հակառակն ՚ի ձմեռայնի ամենայն ինչ նուաղեալ կայ, և
աւուրք կարի տաղտկալիք են :

We can scarcely go out without getting dirty.

Դուն ուրեք ելանեմք արտաքս առանց տղմաշաղխ լինելոյ :

I like winter best for riding in a coach.

Ի ձմեռայնի ախորժեմ զգնալ կառօք :

You are in the right, and in summer I like better to walk.

Արդար ասես , և յամառայնի առաւել ակորժեմ չըջագայ-
ել հետիտաս :

At that season, pleasant walks are every where to be found.

Յայտմ եղանակի ամենայն ուրեք դտանին զուարճալի վայրք
չըջագայութեան :

For my part, I think winter is the most dismal season in the
year.

Բոտ իս , կարծեմ եթէ յեղանակս տարւոյ կարի յոյժ տը-
խրագինն ձմեռն է :

I don't like it at all.

Ամենևին ոչ ակորժեմ զնա :

You are not singular, most people are of your opinion.

Ոչ գուր միայն էք յայդ կարծիս , բազումք խորհին որպէս
զձեզ :

The autumn is the most pleasant of all the seasons.

Աշունն հաճոյագոյնն է յամենայն եղանակս տարւոյ :

It is neither too hot nor too cold.

Ոչ կարի ջերմ է և ոչ կարի ցուրտ :

The summer produces fruits, but the autumn ripens them.

Ամառն բուսուցանէ զպտուղս , այլ աշունն է որ հասուցանէ
զնոսին :

It is commonly cold in the spring.

Ի դարնայնի ընդհանրապէս զովագին են օդք :

The season is very forward, very backward.

Եղանակն կարի վաղաժաման , կարի ապաժամ իմ անագա-
նեալ է :

All the stone-fruits have failed.

Կորիզաւոր պտուղք վըխպեցան :

We have a sultry summer.

Կարի տօթագին է ամառն :

They are making hay, the meadows are mowed.

Ժողովեն զխարս , հնձեալ են զմարգագեալնս :

They have begun the harvest, the crop will be plentiful.

Սկսան հնձել . տոհմականք զուարթք եղիցին :

We are in the dog-days.

Աւուրք շնիկ աստեղն են :

Summer is over, autumn begins.

Ամառն էանց, արդ սկսանի աշունն :

The days grow much shorter.

Աւուրբ յոյժ կարճին :

The leaves grow yellow and begin to fall.

Դալկանան սաղարթք և սկսանին թօթափիլ :

Fire begins to be comfortable.

Քաղցրանայ տափաւ կրակն :

Winter draws near. — It is winter.

Մերձենայ ձմեռն : — Եհաս ձմեռն :

The days are short, the cold insupportable.

Հակիրճ են աւուրբ, և ջուրան անբերելի :

Will they be able to skate?

Մարթ իցէ սահել ՚ի վերայ սառուցին :

The ice does not bear.

Սառն չբաւէ տոկալ, տանել :

The days begin to lengthen.

Աւուրբ երկայնին :

The winter grows mild, we have had no winter this year.

Չմեռն մեղմանայ, յայսմ ամի անաղդ էանց ձմեռն :

The winter destroys the insects.

Չմեռն սպառէ զորդունս :

Yes, but it snows and freezes.

Այո, բայց և ձիւնէ և սղաղեցուցանէ :

It rains often in the spring.

Ի գարնան յաճախ են անձրեք :

But it is too hot in summer.

Բայց և յամառան կարի շոգ է :

Decisively the autumn is more agreeable.

Արդարեւ յոյժ հաճոյական է աշունն :

10. Remarkable days.

Տօնական առաքր .

I paid no visits on new-year's day.

Յաւուր նորոյ տարւոյ ոչ ումէք գնացի յայցելութիւն :

How many lies are often included in the words “A happy new year to you,,!

Ո՛րչափ ստուծիւն ծածկեալ կայ յաճախ 'ի բանիս « Հնոր-
հաւոր ձեզ նոր տարի »:

Aunt, what will you give me for my new year's gift, or christ-
mas box?

Հօրաքոյր իմ, զի՞նչ կազանդէայս տացես դու ինձ, կա՛մ ըն-
ծայս ծննդեան:

On twelfth-day we had fine entertainment, and my sister was
chosen queen.

Ի յայտնութեան տեառն ունէաք գեղեցիկ իմն զբօսանս
զուարճութեան, և քոյր իմ ընտրեցաւ դիւսոյ:

We spent shrovetide sadly this year!

Բուն բարեկենդանն տրտմութեամբ էանց զայս ամ:

We heard a fine sermon on ash-wednesday.

Ի չորեքշաբաթի մոխրոց լուաք գեղեցիկ իմն քարոզ:

The catholics are forbidden to eat flesh during lent.

Արգելեալ է կաթողիկէայց ուտել միս յաղուհացն:

Our Lord Jesus-Christ died on good-friday.

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս մեռաւ յաւուր աւագ ուր-
բաթու:

I shall set out as soon as easter is over, but always before
ascension.

Յետ զատկին փութացայց գնալ արտաքս մինչև եկեալ տօն
համբարձման:

I spent whitsuntide, Corpus-Christi, and assumption holidays
in the country.

Զտօնս պենտէկոստէից, զմարմնոյ և արեան տեառն և զվե-
րափոխման տօնս անցուցանեմ 'ի գեղջ:

When is he to come back?

Եւ էրբ դառնայք այսրէն:

Before all saints day.

Յառաջ քան զտօն ամենայն սրբոց:

Our Lord was born on christmas-day.

Տէրն մեր ծնաւ յաւուր ծննդեան:

To-day is a fast-day.

Այսօր պահք է, կա՛մ ծովապահք է:

Fridays and saturdays are fish-days among the catholics.

Ուրբաթ և շաբաթ պահոց աւուրք են կաթուղիկեայց :

It was neither a fair nor a market-day.

Ոչ տօնավաճառ էր և ոչ օր վաճառուց :

I shall be impatient for holidays.

Անձկանօք մնամ գալոյ տօնական աւուրց :

11. *To entreat, to ask.*

Յաղագս աղերսելոյ և խնդրելոյ .

I have a favour to ask of you.

Շնորհս ինչ ունիմ խնդրել 'ի քէն :

I should like to know, if you please.

Կամէի գիտել, եթէ հաճեցիս (ասել) :

Have the goodness to tell me.

Ասա՛ աղաչեմ :

Have the kindness to tell me.

Շնորհս արարեալ ասա ինձ :

You will oblige me if you will render me that service.

Եթէ զայս սպասարկուեիւն արասցես ինձ, կալցես զիս քեզ
չնորհապարտ :

I beg pardon if I interrupt you.

Ներումն հայցեմ եթէ հատանեմ զբանս ձեր :

I am sorry to trouble you for such a trifle.

Յաւէ ինձ զի վասն չիչենոյ աշխատ առնեմ զձեզ :

If it was the effect of your kindness.

Ձերոյ ներողամտութեանդ շնորհ է այս :

Oblige me so far.

Արա ինձ զշնորհս . կալ զիս քեզ պարտապան :

You will oblige me infinitely.

Շնորհապարտ արասցես զիս մինչ 'ի սպառ :

You oblige in so handsome a manner, that it encourages me
to apply to you always.

Այնպէս ներողամիտս ընդ իս զիջանիս, զի քաջալերես զիս
գիմել առ քեզ յամենայնի :

It is your fault if I trouble you so often: why are you so obliging?

Կերողամոռութեանդ գրելի են յանցանքս, զի այսպէս յա-
ճախ վաստակ առնեմ զքեզ:

12. *To consent and to grant.*

Յադագս հաշունելոյ և շնորհելոյ .

Willingly ; With all my heart.

Կամակար . Սրտի մտօք :

Most heartily ; why not ?

Բոլորով սրտիւ , և ընդէր ոչ :

With pleasure.

Յօժարամիտ սրտիւ :

I am at your command.

Հրամանի քու՛մ մնամ :

Assuredly ; yes, without doubt.

Հաւատեալ , այո , աներկմիտ :

Not that only, but every thing else.

Ոչ այս ևեթ , այլ և այլքն ամենայն :

I shall always be ready to serve you.

Յամենայնի դտայց պատրաստական 'ի ծառայել քեզ :

I am delighted to have an opportunity of serving you.

Ուրախ եմ ընդ դէպս , որով մարթիմ մատուցանել քեզ
զիմ սպասարկութիւն :

I am entirely at your service.

Ի ծառայութիւն ձեր կամ անձնանուէր :

Just as you please.

Այնպէս որպէս քեզ հաճոյ է :

I have not the least objection to make.

Չունիմ ինչ ասել ընդդէմ :

I consent ; I do not oppose it.

Հաւանիմ . ինչ ոչ հակառակիմ :

I have no objection to it.

Չիք իմ ինչ ընդդիմաբանութիւն :

All I have at your service.

Ամենայն ինչ 'ի քոյ պէտս :

I am entirely devoted to you.

Անձնանուէր եմ քեզ :

I am delighted that you make free with me.

Ուրախ եմ զի մտերիմ համարձակութեամբ վարիս ընդ իս :

I cannot refuse you any thing.

Չկարեմ քեզ զլանալ ինչ :

You may dispose of me as of yourself.

Վարեա ընդ իս որպէս ընդ անձն քո :

13. To offer.

Յաղագս մատուցանելոյ .

Do me the favour to accept that trifle.

Ընկալ աղաչեմ զդուզնաքեայս զայս . . .

I offer it you cheerfully.

Յօժարամիտ մատուցանեմ քեզ զայս :

Allow me to offer you this fruit.

Ներեա ինձ ի՞մ թող ինձ մատուցանել քեզ զմիրգս :

Will you accept this peach?

Աղաչեմ ընդունել զդեղձս զայս :

Let me have the honour to present you these grapes.

Շնորհեցէք ինձ մատուցանել ձեզ զողկոյղս զայստսիկ :

You will not refuse a glass of wine.

Հաճես՞ցիք ընդունել զբաժակս գինւոյ :

Without ceremony; will you take a cup of coffee?

Առանց ինչ ակնածութեան , կամիցի՞ք ըմպել գաւաթ մի խաչվէ :

I dare not offer you a cup of tea.

Չհամարձակիմ տալ ձեզ թաս մի թէյի :

Will you take a glass of cordial?

Ախորժիցէ՞ք ըմպել բաժակ մի 'ի կազդուրիչ ըմպելոյս :

What can I offer you that would agreeable?

Զի՞նչ ախորժելիս մարթիցիմ մատուցանել ձեզ :

Without ceremony, tell me what you like; of which dish shall I help you?

Ասացէ՛ք ինձ համարձակ զոր ախորժէք , յորո՞ց սպասուց մատուցից ձեզ :

In what can I be useful to you?

Մարթ իցէ ինձ արդեօք օգտամատոյց լինե՞լ ձեզ իւրեք :

14. *To return thanks.*

Յաղաքս շնորհս ունեցոյ .

Thank you ; I thank you ; I return you many thanks.

Շնորհս ունիմ . Շնորհակալ եմ քեզ . Մատուցանեմ քեզ զիմ շնորհակալիս :

I am exceedingly obliged to you.

Կարի պարտապան եմ քեզ :

I am very grateful for your kindness.

Շնորհապարտ եմ քում մարդասիրութեանդ :

You offer so kindly one cannot refuse you.

Չէ ինձ մարթ մերժել զտուեալդ 'ի շնորհամատոյց ձեռացդ :

It is impossible to resist offers made in so obliging a manner.

Անհնար է մերժել զնուէրս որ այսօրինակ չքնաղ եղանակաւ ընծային :

It is impossible to do a favour in a more pleasing manner.

Անհնարին է հաճոյագոյն ևս եղանակաւ քան զայս ընծայել ինչ :

Nobody posses the art of obliging in so friendly a manner as you.

Չիք որ որ գիտիցէ այնպէս շնորհապարտ կացուցանել զոր իբրեւ զքեզ :

15. *To decline or refuse.*

Յաղաքս հրաժարելոյ կամ մերժելոյ .

I cannot ; That is impossible for me.

Չկարեմ . Անհնարին է ինձ այդ :

I am very sorry, but I cannot do it.

Յաւիմ զի չկարեմ առնել զայդ :

That cannot be.

Այդ անհնարին է :

I will never consent to it.

Չկարեմ հաւանել ընդ այդ :

I am compelled to disoblige you.

Բռնադատիմ զլանալ քեզ զայդ :

That does not concern me.

Չեք իմ ինչ ընդ իրսդ :

I regret exceedingly that I cannot render you that service.

Վիշտ է ինձ զի չկարեմ զայդ սպասարկութիւն հարկանել
քեզ :

Be assured it is not for want of inclination.

Վստահ լեր զի ոչ յանյօժարութենէս բերիմ 'ի զլանալ զայդ :

I beg a thousand pardons.

Խնդրեմ 'ի քէն զներումն , ներեա ինձ :

I hope you will have the goodness to excuse me.

Յուսամ զի բարութեամբք քով անմեղադիր արասցես զիս :

Above all, do not be offended with me.

Ազատեմ մի ընդ իս ցաննուցուս :

I assure you, it is not my fault.

Վստահ լեր զի ոչ իմ են յանցանք :

Excuse me to your father.

Անմեղադիր արա զիս առ հօրն քում :

I would give the world if I could render him that service.

Զամենայն ինչ տայի կամակար , թէ մարթ էր ինձ առնել
զծառայութիւնդ :

16. To affirm.

Յաղագս հաստատելոյ զբանս .

Yes ; certainly ; assuredly .

Այո , աներկբայ , հաստատապէս :

That is true ; it is but too true .

Ճշմարիտ է , կարի ստոյդ է :

You may believe me .

Հաւատացէք ինձ :

I can assure you of it .

Վստահ լերուք ընդ այս :

I saw it with my own eyes.

Աջք իմովք տեսի զոյն , ես ինքն եղէ ականատես :

I heard it with my own ears.

Ականջօք իմովք լուայ :

That gentleman saw it as well as I.

Սոյն սա ինքն էտես որպէս և ես :

It is impossible now to doubt it.

Անհնարին է երկմտել ընդ այդ :

It is as clear as day.

Յայտնագոյն է քան զարեգակն :

It is official news.

Պաշտօնական է լուրս :

It is no longer permitted to entertain a doubt.

Չէ մարթ ընդ երկար երկմտել զայդմանէ :

It is no longer a secret.

Փոյթ ընդ փոյթ 'ի յայտ եկեսցէ :

There is nothing talked of but that.

Այս ինչ ևեթ ասացաւ :

17. *To deny, or call in doubt.*

Յաղագս ոչբանարոյ կամ երկմտելոյ .

No, not at all ; that is not.

Ոչ , ամենևին ոչ . չէ այդպէս :

That is false ; It is a falsehood.

Սուտ է , ստուծիւն է :

It is a calumny.

Զրախօսութիւն է , ամբաստանութիւն է :

There is no such thing.

Չէք ինչ լեալ այնպիսի :

That is impossible ; It is a fabrication.

Անհնարին է . Մտացածին ինչ է :

I will willingly bet against it.

Կամակար 'ի բաստ մտանեմ՝ վասն այդր :

You are rattling.

Ճառատանք են ասացեալքդ :

Pshaw! you jest.

Օ՛ն անդր, 'ի բաց տար . խաղ առնես դու :

Is it possible? Is it credible?

Մտրթ ինչ իցէ . իցէ այդ հաւատալի :

Do you speak seriously?

Հաստատապէս ասես զայդ :

What! seriously?

Զի՛նչ, ստոյգ իցէ :

That is beyond my comprehension.

Ի վեր է այդ քան զմիտս իմ :

I am sure there is not a word of it true.

Աներկբայ եմ զի չեք ինչ ճշմարիտ յայդմ բանիդ :

I am sure of the contrary.

Ստուգագոյն է ինձ հակառակն :

You have been imposed on.

Խաբիս դու , խաբեալ են զձեզ :

You will see there is nothing in it.

Տեսնեք զի այնպիսի ինչ չեք լեալ բնաւ :

18. *To express admiration and astonishment.*

Բաղազս ցոռցանելոյ զարմանս և զապշոքիւն .

It is very beautiful; It is admirable.

Կարի գեղեցիկ է . զարմանալի իմն է :

It is enchanting; It is astonishing.

Հիանալի իմն է . հրաշալի ինչ է :

That surprises me.

Հիացուցանէ զես :

I am enchanted with it.

Աքանչացեալ եմ ընդ այդ :

That news has much surprised me, I cannot get over it.

Յոյժ անակնկալ էր ինձ լուրդ . ոչ կարեմ առնուլ 'ի միտ :

Who would have conceived it?

Ո՛յր արդեօք իցէ խորհուրդդ :

You cannot form any idea of it.

Չկարէք ընդ միտ ածել . չմարթիք վերահաս լինել :

It exceeds imagination.

Այս 'ի վեր է քան զկերպաւորութիւն մտայ :

It came like a clap of thunder.

Իբրեւ զձայն որոտման լսելի եղև :

19. *To express horror and fright.*

Ի ցոշցանել զահ և զերկիւղ .

Great God! Oh! Heavens!

Տէր Աստուած . Ո՛հ . Երկինք :

What horror! What infamy!

Որպիսի արհաւիրք . Քանի՛ ամօթ , որպիսի՛ քարուականութիւն :

It is dreadful.

Քանի՛ ահաւոր է :

That makes one shake.

Ձարհուրելի իմն է :

It is abominable, horrid, infamous.

Գարշելի , ահագին , ատելի իմն է :

Was ever such horror seen?

Ո՞ր ուրեք տեսաւ այսպիսի անպատկառութիւն :

Is it possible to form an idea of such infamy?

Ո՞ր ուրուք միտք բաւեսցեն տանել զայսպիսի խայտառակութիւն :

Can such crimes be conceived?

Ո՞ր յանդգնեցի յայդպիսի ոռորագործութիւն :

The mind revolts from the idea of such a crime.

Սարսեն միտք յայդպիսի եղեռանց :

20. *To express satisfaction.*

Ի ցոշցանել զգոհոյքիւն .

Good! bravo! very well!

Քաջ է , բարւոք է , ազնի՛ւ :

What happiness! How happy I am!

Որպիսի՛ խնդութիւն . Քանի՛ երջանկութիւն :

I am delighted!

Ուրախ եմ:

I am in an ecstasy of joy.

Խնդուծիւն յափշտակէ զմիտս իմ:

It is impossible to be more happy than I am.

Չէ մարթ երջանկագոյն լինել քան զոր եմ:

My satisfaction cannot be greater.

Չէր ինձ մարթ առաւելագոյն ունել գոհութիւն:

That delights me, charms me, transports me.

Խնդամ, հիանամ, սքանչանամ ընդ այս:

21. *To express displeasure and grief.*

Ի ցոցցանկ զտհաճոքիւն և զանճկոքիւն.

Ah! alas! O God!

Ո՛հ, Աւա՛ղ, Աղէ, Ո՛վ տէր:

What a misfortune!

Որպիսի՛ դժբաղդութիւն:

What a grievous disappointment!

Քանի՛ ապաժամ անյուսուծիւն:

How concerned I am!

Որպիսի՛ վիշտ վտանգի ունի զիս:

How that grieves me!

Քանի՛ տաղտուկ է ինձ այս:

All seems to go contrary to my wishes.

Գոգցես ամենայն ինչ ընդ հակառակն կամացս պատահէ:

Every thing is against me.

Ամենայն ինչ ինձ հակառակ պատահէ:

It must be acknowledged that I have many misfortunes.

Այս ինչ յայտնի է զի բազում թշուառութիւնք հասեալ են
'ի վերայ իմ:

It is better to be dead than to suffer in this manner.

Լաւ է մահ, քան զդժնդակ կեանս այս:

There is no more happiness for me in this world.

Չեք այլ ևս վասն իմ երջանկութիւն յաշխարհի աստ:

I am deprived of all consolation.

Զուրկ եմ յամենայն մսիթարութեանց:

If any thing could still afford me comfort.

Թէ էր ինձ ուստէք մխիթարութիւն :

22. *Of sympathy and friendship.*

Յաղագս սիրելոյն և բարեկամոյն .

It is my intimate friend.

Մտերիմ բարեկամ իմ է :

It is my dearest friend.

Կարի սիրելի բարեկամ իմ է նա :

I love him sincerely.

Սիրեմ զնա անկեղծաբար :

I am sincerely attached to him.

Անկեղծ սիրով կապեալ եմ ընդ նմա :

We are closely united.

Կարի պնդագոյնս յօգեալ եմք ընդ իրեարս :

We love each-other like brothers.

Սիրեմք զիրեարս որպէս զեղբարս :

I am delighted that I have formed his acquaintance.

Ուրախ եմ զի ծանօթացայ ընդ նմա :

His friendship is highly prized by me.

Բարեկամութիւն նորա մեծարոյ է ինձ յոյժ :

Such a friend is a treasure.

Բարեկամ այսօրինակ գանձ է անդին :

23. *Of antipathy and aversion.*

Յաղագս անսիրելոյն և հակառակոյն .

I do not like that man.

Ոչ սիրեմ զայրդ :

His countenance does not please me.

Զէ ինձ հաճոյ կենցաղ առնդ :

His manner displeases me.

Անախորժ եմ ինձ վարք նորա :

I cannot explain what it is displeases me in him.

Զկարեմ յայտ առնել թէ զինչ է որ անհաճոյ ինձ զնա կարողանէ :

I cannot surmount my antipathy to him.

Չկարեմ՝ յաղթահարել անսիրելութեանս իմում :

I avoid him as much as I can.

Խորշիմ՝ ի նմանէ որչափ հնար է :

His conversation tires me to death.

Զրուցատրուծիւն նորա մահու չափ տաղտկացուցանէ զիս :

His babbling absolutely splits my head.

Ճառատանք նորա ցուեցուցանեն զգլուխ իմ :

He has a peculiar talents for wearying.

Կարի տաղտուկ են բարբ նորա և բանք :

What a tiresome character!

Որպիսի՝ տաղտկացուցիչ բարբ :

What an eternal prater!

Որպիսի՝ անլուելի շաղակրատ :

Thank God! we have now got rid of him.

Գոհութիւն Աստուծոյ, զի զերծաք ի նմանէ :

24. Asking the way.

Յաղագս հարցանելոյ զձանապարհ .

Which way do they go to exchange?

Ընդ որ ճանապարհ մարթ իցէ գնալ ի դրամատունն :

Go to the right, and afterward you will take to the left.

Գնա՛ ընդ աջ, և ապա կալցիս զձախակողմնդ :

You have missed your way. You have lost your way.

Սխալեալ էք զուղիդ : Կորուսեալ էք զճանապարհն :

You will be obliged to go back again.

Պարտ է ձեզ դառնալ յետս :

Pray, direct me, or tell me the way to the palace.

Խնդրեմ՝ ցոյց ի՞մ ասա ինձ զճանապարհ արքունեաց :

I am quite a stranger in this city.

Ես ինքն օտար եմ ի քաղաքիս :

Go straight, along, one.

Երթ ուղիղ և անխոտոր :

Turn first to the right hand, and then to the left.

Դարձ յաջակողմն և ապա ի ձախ :

You cannot be mistaken.

Ոչ բնաւ մոլորիք :

I could go there with my eyes shut.

Մարթ է ինձ աչք փակելովք գնալ անդր :

Do you know where M^r.. lives?

Գիտիցէք ո՛ւր օթիցի Տ . .

He lives at the hay-market.

Բնակէ նա 'ի վաճառանոցն խարի :

Which is the shortest way to go to . . ?

Ո՞ր իցէ սղագոյն ուղի 'ի . .

Can you tell me whether this road leads to ?

Կարիցե՞ս ասել թէ հանէ՞ ճանապարհս 'ի . .

Is not this the way to . . ?

Ո՞չ այս իցէ փողոցն . .

You are in the right way.

Ուղիւ է ճանապարհդ :

You are quite out of the way.

Ամենակին հեռի , արտաքոյ ես յուղոյն :

Which way am I to go ?

Ընդ ո՞ր սարս իցէ ինձ գնալ :

Take that way, it will carry you to the main road.

Երթ ընդ այդ , և ելլես 'ի մեծ ուղին :

How far is it from hence to ?

Ո՞րչափ հեռի իցէ աստի ց . .

About a mile. It is hardly one mile.

Գրեա թէ մղոն մի . հազիւ մղոն մի :

It is a league, half a league, a long league.

Մի փարսախ , կէս փարսախ , մի փարսախ և աւելի :

Is the road good ?

Բարւո՞ք իցէ ուղին :

It is pretty good, very bad, shocking.

Կարի բարւոք , կարի անհարթ է և ահարկու .

Have the goodness to tell me if I am far from quarter, from street ?

Ասա աղաչեմ հեռի կամ արտաքոյ իցեմ 'ի թաղէն կամ 'ի փողոցէն :

Do you know Mr . . ?

Ճանաչե՞ք ՂՏ . .

No, sir, I do not, I don't know any body of that name.

Ոչ տէր . այդու անուամբ ոչ զոք ճանաչեմ :

I know him perfectly well.

Այո ճանաչեմ զնա :

Where about does he live ?

Ո՞ւր ուրեք բնակիցէ նա արդեօք :

Is there not living here a person who is named ?

Բնակիցէ՞ աստանօր այր որ անուն . .

I believe there is.

Կարծեմ թէ գուցէ :

Is it far from here ?

Հեռի՞ իցէ աստի :

It is but a very little way.

Քանի մի ևեթ քայլս :

Can you direct me to his house.

Կարիցէք ցուցանել ինձ զտուն նորա :

I am going that way myself, I will show you where he lives.

Եւ ես ընդ այն ճանապարհ գնալոց եմ, և ցուցից քեզ ըզ-
տուն նորա :

It is very far from hence.

Կարի հեռի է աստի :

In that case, I will take a hackney-coach.

Ապա 'ի վարձու կալայց կառս մի :

Coachman, drive me to . . street, you 'll stop at number nine.

Կառավար , ած ղիս 'ի փողոցն . . և կասեցիս 'ի թիւն ինն :

Will you favour me with the direction of Mr. ?

Կամիցի՞ս ցուցանել ինձ զտեղն ուր բնակէ Տ . .

35. The age.

Յաղագս ամաց հասակի .

He is a man of great merit.

Այր արդիւնաշատ է , վաստակաւոր է :

She is a very polite woman.

Կարի բարեկիրթ որ կին է նա :

This child is very well educated.

Մանուկդ այդ կարի բարւոք հրահանգեալ է :

This boy is learning French and English.

Պատանիդ այդ ուսանի զփրանկերէն և զանգլիարէն .

He is an old bachelor.

Ամուրի դք է անցեալ զաւուրք :

This little girl plays on the piano-forte wonderfully.

Աղջիկդ այդ փոքրիկ կարի ճարտար է 'ի հարկանել զդաշնավիշ :

She is an old maid.

Աղջկն անցեալ է զաւուրք :

She is a romp.

Անկիրթ դք է (աղջիկդ) :

This young man is five feet eight enches high.

Պատանիդ այդ բարձր է հինգ ոտն և ութ բթաչափ :

This young woman is to be married next week.

Օրիորդդ ամուսնանալոց է յառաջիկայ եօթնեկիս :

I never saw an oldman more agreeable.

Չիք իմ տեսեալ ծերունի դք հաճոյագոյն :

This old woman loves cards passionately.

Պառաւդ այդ կարի սիրող է խաղոյ թղթոց :

Giants ought to marry giantesses.

Հսկայք ընդ հսկայից սլարտէին ամուսնանալ :

Dwarfs are commonly ill-shaped.

Թզուկք բազում անգամ այսպանին :

This young lady appears dwarfish beside her.

Օրիորդդ դաճաճ թուի առ նովալ :

Childhood is the happiest time of life.

Մանկութիւն երջանկագոյն ժամանակ է կենաց :

He has spent his youth in foreign countries.

Յօտար աշխարհս անցոյց զմանկութեան աւուրսն :

Virility is the state of full vigour in man.

Հասակն արութեան հզօրագոյն ժամանակն է կենաց մարդոյ :

We should respect old age.

Պարտ է մեծարել զհասակն ծերութեան :

How old are you ?

Քանի՞ ամաց իցես :

I am almost ten ; I shall be twelve on the fourth of next month.

Ընդ հուսկ եղէց տասն ամաց . 'ի չորեքտասներորդում
առաջիկայ ամսոյս եղէց երկոտասնամեայ :

How old is your sister?

Քանի՞ ամաց է քոյրդ :

She is fourteen; she is almost nineteen.

Չորեքտասան . մերձ է յիննևտասնն :

She looks older.

Առաւել բազմամեայ թուի լինել :

He is still under age, he is not of age.

Դեռ անտի է . չէ է հասեալ յարբունս :

She is older than she looks.

Առաւել բազմամեայ է քան որ երևին լինել :

She is in her bloom.

Դեռ 'ի ծաղկի հասակին է , ծաղկահասակ է :

How old do you think he is my father?

Քանի՞ ամաց կարծիցես լինել զհայրն իմ :

He is a man of sixty and upwards.

Վաթանից և աւելի ևս :

He carries the age well.

Առողջ է մարմնով , հուժկու է :

His mother is still living, but she must be very old.

Մայր նորա տակաւին կենդանի է , թէպէտ և զառամեալ :

26. Relations.

Յաղագս ազգակցութեանց .

He has too indulgent a father and a mother.

Հայր նորա և մայր կարի ներողամիտք են :

She is without relations and friends.

Ոչ ազգակիցս ունի և ոչ բարեկամս :

Has he not a son, and a daughter?

Չունի՞ ուսար մի և դուսար մի :

He cannot forget the loss of his only son.

Չկարէ մոռանալ զմահ միամօր որդւոյ իւրոյ :

His grandfather was a hundred years old when he died, and his grandmother is still alive.

Հաւ նորա հարիւրամեայ էր 'ի մեռանելն , իսկ հանին տակաւին կենդանի է :

His great-grandfather died last year.

Հայր հաւուն իւրոյ մեռաւ յանցելում ամի :

He is the grandson of a very learned man.

Թոռն է նա առն ուրումն իմաստնոյ :

I knew formerly his eldest brother, his sister, the uncle and the aunt.

Տեսեալ եմ երբեմն զերէջ եղբայր նորա , զքոյրն , զքեռին
իւմ զհօրեղբայրն , զհօրաքոյրն իւմ զմօրաքոյր :

His nephew has inherited his whole estate and he has given his niece ten thousand guineas.

Եղբորորդի նորա ժառանգեաց զամենայն ինչս նորա , և ետ
դասեր եղբօր իւրում տասն հազար կինիս :

I travelled in Europe with your cousin.

Ընդ քեռորդւոյդ քում շրջեցայ ընդ Եւրոպ :

My first cousin has married a king's life-guards-man.

Դուստր քեռն իմոյ ամուսնացաւ ընդ միոյ յանձնապահապե-
տաց արքայի :

The bridegroom chose to be married by the bishop.

Փեսայն կամեցաւ յեպիսկոպոսէն առնուլ զօրհնութիւն
պսակին :

The blush of modesty over spread the cheeks of the bride.

Ամթխածութիւն շինեցոյց զգէմս հարսին :

Here is my daughter's spouse, there is my son's spouse.

Ահա այրն դստերն իմոյ , ահա հարսն որդւոյ իմոյ :

Her husband has been sick these six months.

Վէջ ամիսք են զի հիւանդ է այր նորա :

His wife is as amiable as she is pretty.

Կին նորա բարեմոյն է և շնորհագեղ :

This is my father-in-law.

Աներ , սկեսրայր իմ է սա :

Mothers-in-law seldom love their husbands' children.

Սկեսուրք իւմ զղբանչք դուռն ուրէք սիրեն զորդիս արանց
իւրեանց :

I gave it to my son-in-law.

Ետու զայն փեսային իմում :

I love my daughter-in-law as much as I do my own daughters.

Սիրեմ զնուն իմ այնչափ , որչափ զհարազատ դստերս իմ :

His brother-in-law is set off for Europe.

Քեռայր նորա մեկնեցաւ գնալ յԵւրոպ :

He has been a widower these five years.

Ի հնգից ամաց հետէ այրի մնացեալ է 'ի կնոջէն :

We ought to respect our god-father and god-mother.

Պարտիմք մեծարել զկնքահայր մեր և զկնքամայր :

He is my god-son ; she is my god-daughter.

Կա սան իմ է , օրիորդդ սան իմ է :

Castor and Pollux were twins.

Կաստոր և Պոլլուսէիս երկուորեակք էին :

My guardian was the first man who robbed me, but I was a very untoward ward.

Խնամակալն իմ նախ յափշտակեաց զինչս իմ , բայց և ես կարի անզգամ որբն էի :

A father cannot be too careful in the choice of a governess for his children.

Կարի խնամովք պարտին հարք ընտրել զգաստիարակս որդւոց իւրեանց :

My fosterbrother and my fostersister loved me with the affection of a true sister.

Սննդակից եղբայրն իմ և քոյր սիրէին զիս իբրեւ զիւրեանց հարազատ քոյր :

It is natural for nurses to imbibe a motherly affection for their fosterchildren.

Բնատուր իմն է զի դայեակք զմարցն գուծ խնամոց յանձինս բերեն վառն սանուցն :

27. *Man's habitation.*

Յադագս բնակութեան .

Is this house to let?

Վարձելի՞ իցէ տունս այս :

He lives in a magnificent hotel.

Բնակէ նա 'ի շքեղ ուրէք պալատան :

We made our escape through the yard.

Փախեաք արտաքս 'ի դաւթէն :

Open the door if you please.

Բայ զդուռն աղաչեմ :

The knocker of the door has been stolen.

Գողացեալ են զդռնահարն :

He was sitting down on the threshold of the door.

Նստեալ էր 'ի վերայ սեմոց դրանն :

The folding doors were opened to receive her.

Երկփեղկ դրունք բացան ընդունել զնա :

This door wants a hinge.

Մին 'ի ծխնեաց դրանս պակասէ :

The door was broken open notwithstanding the bar and bolts.

Հարին զդուռն և բացին թէ և ամրացեալ էր նդօք և դռնա-
փակօք :

The key of this lock is lost.

Կորուսեալ է բանալին աղետիցս :

Lift up the latch, let it fall.

Ի վեր առ , արկ 'ի վայր զփակաղաղն :

A padlock must be put to this trunk.

Պարտ է կուղպս իմն դնել արկեղս :

He intered no farther than the hall.

Ի նախագաւիթն միայն մտեալ է :

The staircase is not light enough.

Սանդուխքն ոչ են այնչափ լուսաւոր :

He went down stairs by two steps at a time.

Էջ ընդ սանդուխան երկու աստիճանօք :

We went five or six steps up.

Ընդ հինգ կամ վեց աստիճանս 'ի վեր ելաք :

I should have fallen but for the balustrade.

Եթէ չէին վանդակ սանդխոց անկեալ էի 'ի վայր :

The bars of the iron grate are very close.

Մատունք երկաթ վանդակին կարի խիտ են :

He died of poverty in a hay-loft.

Առ աղքատութեան մեռաւ 'ի մարադի :

She escaped by a private staircase.

Փախեաւ ընդ անյայտ սանդուղս :

This house is built three stories high.

Երեք յարկ բարձր է տունս :

Ground-floor apartments are generally unwholesome.

Գետնայարկ սենեակք առհասարակ վատառողջ են :

The apartment where he lodges is well furnished.

Սենեակքն յորս բնակէ յարդարունք են :

You have a small and very convenient closet there.

Ունիք այդր առանձնասենեակ մի փոքր և գեղեցիկ :

The woman frightened, squatted down in a corner.

Կինն երկուցեալ յանկեան ուրեք ղօղեցաւ :

He saw every thing through the partition.

Ընդ միջնորմն ետես զամենայն :

She is just gone into her bed-chamber.

Գնաց նա այժմ իսկ 'ի սենեակն անկողնոյ :

We agreed for the hire of a furnished room, as well as for my board.

Դաշնաւորեցաք վասն վարձու սենեկի միոյ յարդարելոյ կա-

հիւք , որպէս և վասն կերակրոյս :

I was walking in the gallery.

Զգնայի , ճեմէի 'ի նրբագաւթին :

His library contains twenty thousand volumes.

Են 'ի գրատան նորա քսան հազար մատենք :

Set these books in order on their proper shelves.

Դիր զգիրսդ ըստ կարգի 'ի շարս իւրեանց :

The ladies were in the balcony.

Տիկնայք 'ի պատշգամն էին :

Have you put all the wood in the cellar?

Եդիր զամենայն փայտն 'ի նկուղն :

Will you please to see the kitchen and pantry?

Կամիք տեսանել զխոհարանն և զմառանն :

The oven of the bakehouse wants repairing.

Փուռն հացատան պէտս ունի նորոգութեան :

Tie my mare to the rack of the stable.

Կապեա զգրաստն իմ 'ի մսուր ախոռոյն :

This hay is not very good.

Զէ այնչափ բարւոք խոտս այս :

Put the carriage into the coach-house.

Դիր զկառս 'ի կառատունն :

Some mischievous people cut the rope, some other stole the pulley of the well.

Անդգամք ոմանք խղեցին զպարանն , և այլք գողացան զճախարակ ջրհորոյն :

Bring here all the buckets, this pump is dry.

Բեր զդոյլս , զի ջրհանս ցամաքեալ է :

Let us go and fetch a ladder.

Երթիցուք բերել սանդուխս :

This hen-house may contain a great many fowls.

Բազում հաւուց գոյ տեղի 'ի հաւնոցիս :

The foundation of this house is very deep, but the walls are not thick enough.

Հիմունք տանս կարի խոր են , բայց որմունք ոչ են յոյժ ստուարք :

The cannon battered down the walls.

Հրանօթն փլոյլ զորմունս :

The front of this building is narrower than the back of it.

Ճակատ տանս նեղագոյն է քան զյետակողմն :

His scholars have broken nine panes of glass.

Աշակերտք նորա խորտակեցին ինն թերթս ապակոյ :

I had put shutters, outside-shutters or venetian blinds to every window.

Ետու գնել փեղկս , լուսամուտս կամ վենետկեցի վանդակս ամենայն պատուհանից :

Tell the servant to scrub the floor.

Ասա աղախնոյն սրբել զյատակս սենեկաց :

The ceilings are painted with taste.

Չեղունք իմ առաստաղքն յոյժ գեղեցիկ նկարեալ են :

The wainscot of this room is worm-eaten.

Փայտակերան սենեկիս ճճեհարեալ է :

The mantlepice of this chimney is marble.

Ծածկայարկ վառարանիս կճեայ է :

Take the ashes off from the hearth.

Հան 'ի բաց զմոխրակոյտն 'ի կրակետղէն :

28. *Furniture.*

Յադագս կահոռց և կարասեաց .

He has spent a thousand guineas in furnishing his house.

Ծախեաց նա հազար կինիս 'ի յարգարեւ զտուն իւր :

These hangings are six ells high.

Վեց կանգնաչափ բարձր են պաստառքս :

You have a fine looking-glass there.

Է քոյ անդանօր գեղեցիկ իմն հայելի :

This elegant picture wants a fellow.

Պարտ է տալ յօրինել զհամաչափն գեղեցիկ նկարուդ :

This portrait is a strong likeness.

Կարի նմանատիպ է կենդանագիրդ :

The frame of this picture is not well gilt.

Շրջանակ նկարուդ ոչ է բարւոք ոսկեղօծեալ :

This table has no drawers.

Սեղանս այս չունի դարանս :

This velvet carpet cost twenty-five guineas.

Այս գորգ թաւշաւոր արժէ քսանհինգ կինի :

I do not know where the screen is.

Չգիտեմ ո՛ւր իցէ հրարդելն :

Put at my clothes in the chest of drawers or in the press.

Դիր զգգեստս իմ յարկոն կամ 'ի դարանն :

The chairs and the elbow-chairs are not yet finished.

Աթոռք և բազկաթոռք տակաւին չեն աւարտեալ :

This stool is too low.

Կարի ցած է գետնաթոռս :

They often confound couches with sofas.

Բազումք ոչ խորեն զանկողնակս 'ի բառտեռանց :

He had down cushions under his arms.

Հանգուցեալ էր զբազուկսն 'ի վերայ բարձից :

Put the pitcher on the window.

Դիր զթակոյկն 'ի վերայ պատուհանին :

The hostler wants a sponge.

Սպունգ մի պիտոյ է ձիապանին :

Lay up my papers in the scrutoire.

Դէր զթղթեանն իմ 'ի գլղոցն :

We walked by the light of a torch, lantern.

Գնայաք մէք 'ի լոյս ջահու և լապտերի :

The lamp will be out presently, the wick is too thick.

Այժմ շիջանի կանթեղն , զի կարի ստուար է պատրոյգն :

The snuffers, steel, tinder, matches and the flint are on the chimney.

Բազմակալն , կայծահանն , արեթն , ծծմբառն և գայլախաղն են 'ի վերայ վառարանին :

The use of stoves is derived from Germany.

Վիրառութիւն հրարանաց 'ի Գերմանիոյ մտեալ է առ մեզ :

The indians make elegant baskets.

Վայրենի հնդիկք հիւսեն կողովս գեղեցիկս :

Tell the servant to clean the andirons.

Ասա աղանդոյն մաքրել զփայտակալն :

She is busy just now in making the beds.

Նա այժմ զբաղեալ է 'ի յարդարել զանկողինս :

Has she swept the stairs?

Ածեալ է աւել սանդխոցն :

The furniture must be wiped.

Պարտ է սրբել զկահս :

He bought some fine kitchen-furniture.

Գնեաց սպասս խոհարանին յոյժ գեղեցիկ :

Is the door locked?

Աղխեալ իցէ դուռնն :

29. *An Englishman and an Armenian.*

Անգլիացի ոմն և Հայ .

Sir, are you an Englishman or an Armenian?

Անգլիացի՞ իցես , Տէր , եթէ Հայ :

Do you speak armenian, english?

Խօսիցի՞ք հայերէն , անգլիարէն :

Not yet, but I am learning it.

Ոչ տակաւին , բայց ուսանիմ զայն :

The pronunciation is very difficult.

Հնչումն կարի դժուարին է :

The pronunciation of the armenian language is far more easy than that of the english.

Հնչումն հայ բարբառոյ դիւրագոյնն ևս է , քան եթէ անգլիականին :

I understand english better than I speak it.

Առաւել իմանամ զանգլիարէնն , այլ ոչ նոյնպէս կարեմ խօսել :

The grammar is extremely simple, but in order to pronunciation it is necessary to have an Englishman for master.

Քերականութիւնն կարի պարզ է , բայց վասն հնչմանն հարկ է ունել վարժապետ անգլիացի :

The study of the living languages has become within these few years a very essential branch of education.

Յամաց ինչ հետէ ուսումն արդի լեզուաց կարևոր մասն դաստիարակութեան համարեալ է :

It is not sufficient to understand authors, it is likewise necessary to be able to hold a connected conversation.

Զէ բաւական իմանալ զմատենագիրս , այլ և կարևոր է նոյնպէս գիտել յառաջ վարել զրոյցս ինչ անընդհատ :

It is also of importance to write correctly on every subject we may have to handle.

Այլ և հարկաւոր է շարագրել ուղղապէս զազգի ազգի նիւթոց զորոց ունիմք պէտս :

Consequently, particular pains must be bestowed on composition.

Վասն այսորիկ առանձինն իմն ջանիւ պարտ է հրահանգել ՚ի շարագրածս բանից :

But, what I most strongly recommend, is to converse frequently with a learned and well educated native in the language, one desires to learn.

Բայց որ առաւել սնդագոյնս ազգեւրն ինձ թուի այս է՝ յաճախ խօսակից լինել ընդ հմուտ և բարեհրահանգ առն , որ ծնեալ իցէ ՚ի նմին լեզուի զոր ուսանել որ փափաքէ :

How do you like our country?

Սիրէ՞ք զաշխարհ մեր :

I like it pretty well.

Այո, սիրեմ զնա :

I see you like England better.

Անշուշտ վերադասէք դուք զԱնգլիա :

A man cannot help being partial to his own country.

Հէք դք որ ոչ վերադաս համարեսցի զեւր աշխարհ :

It is very natural.

Ընդաբոյս իմն է այդ :

Sir, do me the honour to come and see me, you will give me the greatest pleasure.

Հաճեաց տէր առնել ինձ զայս մեծ շնորհս գալ և տեսանել զիս :

You are very kind, sir ; but I am afraid of being troublesome .

Կարի մարդասէր ես, տէր, բայց երկնջիմ լինել ձեզ 'ի տաղտկութիւն :

Do not be afraid of that. It will always be a pleasure for me to see you in my house.

Մի ինչ ընդ այդ երկնջիք . ինձ հաճոյական է յոյժ տեսանել զձեզ 'ի տան իմում :

I shall have therefore that honour now and then.

Ապա պատիւ ինձ համարեսցի երբէք երբէք գալ 'ի տեսանել զձեզ :

Farewell, sir. — Good bye, sir.

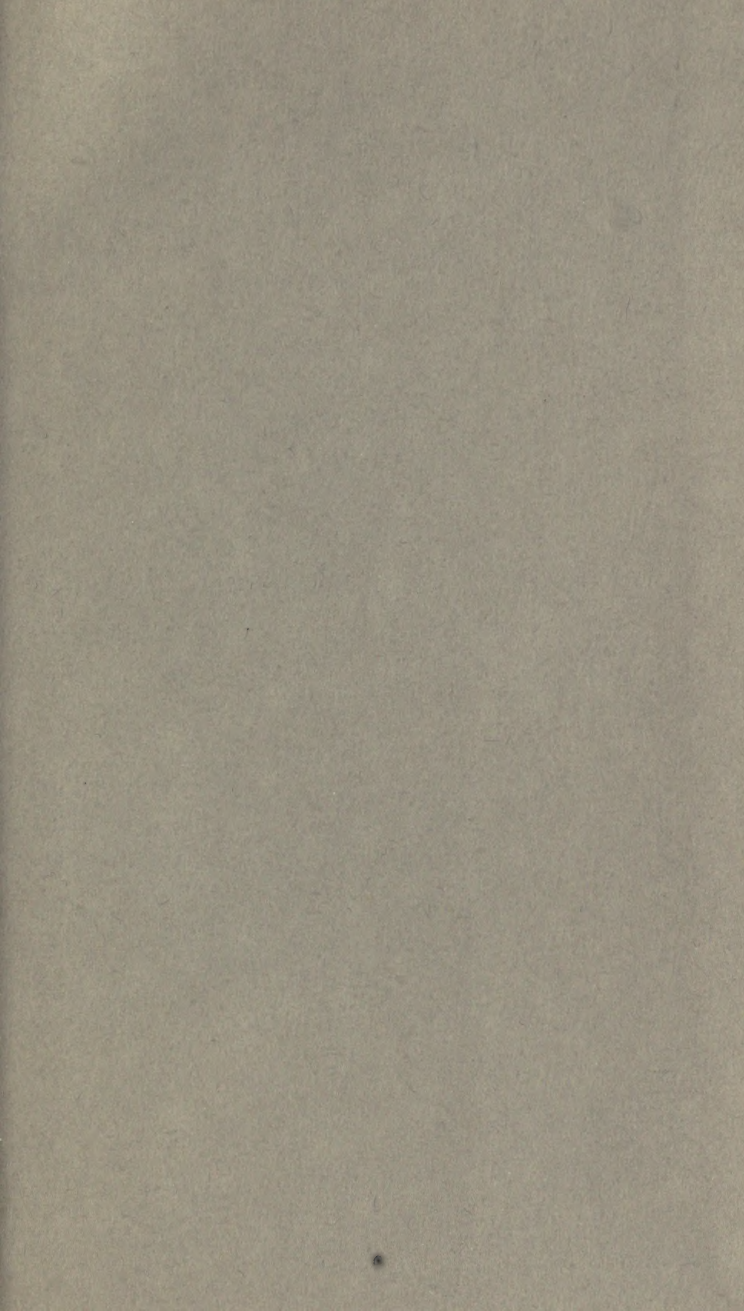
Մնա խաղաղութեամբ, տէր : — Երթայք բարեաւ, տէր իմ :

YC123868

